

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 7 Ιουλίου 2024 • Έτος 16^ο • Αρ. φύλλου 828

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Κατεστημένα επιχειρούν απομόνωση του ΑΚΕΛ

«Οι τοπικές συνεργασίες δημιουργούν προοπτική ακόμα και για τις επόμενες προεδρικές εκλογές», δηλώνει στην «Κ» ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ Στέφανος Στεφάνου, κάνοντας ειδική αναφορά στο ΔΗΚΟ και την ΕΔΕΚ. Ανοίγει παράλληλα τα χαρτιά του για την επόμενη μέρα του ΑΚΕΛ. Σελ. 7

ΑΘΗΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

Ανοίγει ο διάλογος για την αξιολόγηση

Το σύστημα αξιολόγησης θα δώσει μια δεύτερη ευκαιρία στους αδύνατους, πριν να τους δείξει την πόρτα εξόδου, λέει η Αθηνά Μιχαηλίδου, ενώ ανοίγει τα χαρτιά της για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Σελ. 9

ΕΘΝΙΚΗ ΦΡΟΥΡΑ

Οι άρχοντες και οι υπόλοιποι

Η επιστολή που έφερε στην επιφάνεια τις παθογένειες στην κορυφή του στρατεύματος και την έλλειψη βούλησης για πάταξη των φαινομένων παραβίασης της στρατιωτικής πειθαρχίας. Σελ. 11

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ

Η επίθεση των δύο πρώων

Πώς βλέπουν στο Μαξίμου τις ομιλίες των Καραμανλή και Σαμαρά και ποιες θα είναι οι κινήσεις του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη από εδώ και στο εξής. Σελ. 23

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΡΙΚΥΜΙΕΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ισορροπίες τρόμου σε ΗΠΑ και Γαλλία

Ζητείται αντικαταστάτης στην Ουάσιγκτον και σταθερότητα στο Παρίσι

Ο σημερινός δεύτερος γύρος των εκλογών στη Γαλλία και οι σκέψεις για αντικατάσταση του Τζο Μπάιντεν από την αντιπρόεδρο των ΗΠΑ Κάμαλα Χάρις για την κούρσα των προεδρικών εκλογών, δημιουργούν επικίνδυνες ανισορροπίες σε

παγκόσμιο επίπεδο. Στη Γαλλία η παράταξη της άκρας Δεξιάς διεκδικεί τον σχηματισμό κυβέρνησης μετά την καταβράθωση του κεντρικού συνασπισμού του Εμανουέλ Μακρόν και στις ΗΠΑ η αντικατάσταση του Τζο Μπάιντεν από

την Κάμαλα Χάρις προβάλλει ως η πιο «ανώδυνη» για τους Δημοκρατικούς. Δημοσκοπήσεις της δίνουν ποσοστά καλύτερα από του νυν προέδρου σε ενδεχόμενη αναμέτρηση με τον Ντόναλντ Τραμπ. Σελ. 16-17, 20-22

Ο πιο κρίσιμες εκλογές της μεταπολεμικής περιόδου διεξάγονται σήμερα στη Γαλλία, καθώς η παράταξη της άκρας Δεξιάς διεκδικεί με αξιώσεις τον σχηματισμό κυβέρνησης. Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν σύρθηκε, εκών-άκων, στη λογική της συνεννόησης με τον αριστερό συνασπισμό Νέο Λαϊκό Μέτωπο (NFP) προκειμένου να αποτραπεί αυτό το ενδεχόμενο.

ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Ο Στάρμερ, ο Σούνακ και το Brexit

Ο θρίαμβος των Εργατικών στο Ηνωμένο Βασίλειο ήταν αναμενόμενος, δείχνει όμως πως η αναταραχή που έφερε πέντε πρωθυπουργούς σε επτά χρόνια δεν έχει

κοπάσει. Το 2019 οι Εργατικοί είχαν υποστεί τη δεινότερη ήττα τους και ο Συντηρητικός Μπόρις Τζόνσον εθεωρείτο, δύο χρόνια αργότερα, «πρωθυπουργός

δεκαετίας». Ο Κιρ Στάρμερ εκλέγεται πρωθυπουργός με τα χαμηλότερα ποσοστά που έχει κερδίσει ποτέ κόμμα με αυτοδυναμία στη Βρετανία. Σελ. 18-19

GREAT SEA INTERCONNECTOR

Σε τεντωμένο καλώδιο η ηλεκτρική διασύνδεση

Κόντρα ΑΔΜΗΕ – ΡΑΕΚ

Η κατάσταση σχετικά με την πορεία υλοποίησης της διασύνδεσης Κύπρου και Ευρώπης μέσω του έργου Great Sea Interconnector επιδεινώθηκε ραγδαία το τελευταίο διάστημα. Αρνητικό περιβάλλον δημιούργησε η απόφαση της ΡΑΕΚ να πει τρία όχι στον ΑΔΜΗΕ. Ενδεχομένως να απαιτηθεί πολιτική παρέμβαση σε Λευκωσία και Αθήνα για να μην οδηγηθεί το έργο σε ναυάγιο. Σελ. 3

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Μία τέλεια καταγίδα για τον Χάρη

Η κίνηση του Ευθύμιου Διπάρου να προτείνει ως καταλλήλο για τη θέση του επιτρόπου τον Χάρη Γεωργιάδη, βρίσκει πρόσφορο έδαφος ακόμα και εντός του Δημοκρατικού Συναγερμού. Ο πρόεδρος πάντως κρατά επί του παρόντος κλειστά τα χαρτιά του. Σελ. 6

ΚΥΡΙΟ ΑΘΡΟ

Σύνεση

Καμία χώρα στον πλανήτη δεν έχει την πολυτέλεια να έχει ανυπόληπτους θεσμούς, γιατί αυτό την πλήγωνει και την κατατρώει. Ήδη το ρήγμα μεταξύ Γενικής Εισαγγελίας και Ελεγκτικής Υπηρεσίας είναι βαθύ, με τους δύο κορυφαίους θεσμούς της Κυπριακής Δημοκρατίας να βρίσκονται σε δικαστική διαμάχη. Και τώρα, με αφορμή την επιστολή του υπαρχηγού της Εθνικής Φρουράς, αποκαλύφθηκαν και τα προβλήματα που αυτή έχει. Η Εθνική Φρουρά δεν έχει την επιλογή να έχει καταρακωμένο και διαιρεμένο προσωπικό. Η Κυπριακή Δημοκρατία πληρώνει τη διαίρεση πολύ ακριβά εδώ και πενήντα χρόνια...

ΟΙΚΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Δίνουν ψήφο εμπιστοσύνης στις τράπεζες

Θετικά μηνύματα για την κυπριακή οικονομία στέλνουν οι οικοί αξιολόγησης. Μετά τις αναβαθμίσεις του κυπριακού κράτους, έρχονται και οι αναβαθμίσεις των τραπεζών. Τράπεζα

Κύπρου και Ελληνική αναβαθμίστηκαν από τους Fitch και Standard and Poor's, γεγονός που προάγει το αίσθημα ασφαλείας και της επενδυτικής σιγουριάς. Οικονομική, σελ. 3

ΡΟΜΠΙΝ ΜΠΑΪΡΟΝ

Ενας λόρδος που λέγεται Βύρων

Ο απόγονος του μεγάλου φιλέλληνα και κληρονόμος του τίτλου του, Ρόμπιν Μπαϊρον, μιλάει στην «Κ» για τον Βύρωνα ως ποιητή, πολιτικό, εθνικό ήρωα, αλλά και μέλος της οικογένειάς του. Τέχνες, σελ. 1

WINDCRAFT MUSIC FEST

Τα πνευστά στα Κατύδατα

Το γερμανικό συγκρότημα Norlyz έρχεται στην Κύπρο και μιλούν στην «Κ» για τη μουσική τους. Στην «Κ» μιλούν και οι Krama Brass Band, οι οποίοι επίσης θα συμμετάσχουν στο φεστιβάλ. Τέχνες, σελ. 4

Νέο Σχέδιο Επιβράβευσης
pronoma

Το δικό μας ευχαριστώ

Μάθε για τα προνόμιά σου εδώ

Τράπεζα Κύπρου

Σε κάθε επόμενη κίνηση

SQUARE BANG UNICO KING GOLD CERAMIC

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Κάτι και να καίει

«Ξυριστό ψυχραιμία» είπε η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον στις φιλενάδες της και ζήτησε από τη Ρωσίδα μια ενισχυτική δόση τσίπουρου, το οποίο ως γνωστόν κατευνάζει τα νεύρα. «Άσχετο, αλλά αυτό το καλοκαίρι το παγωμένο τσίπουρο είναι το νέο gin and tonic» είπε κι ευθύς πέρασε στο παρασύνθημα: «Θα σας διαβάσω πρώτα το δημοσίευμα κι έπειτα θα δούμε, ψύχραιμα επαναλαμβάνω, τις σχετικές φωτογραφίες».

«Η Βαλεντίνα Τσίγκη, γνωστή για το εκλεπτυσμένο της γούστο και την κομψότητά της, εμφανίστηκε πρόσφατα με ένα υπέροχο μίνι ροζ καλοκαιρινό φόρεμα, που έκλειψε τις εντυπώσεις, με την εμφάνισή της, γεμάτη ζωντάνια και φρεσκάδα, να αναδεικνύει την καλοκαιρινή της διάθεση». Η Ιουλία έκανε μια παύση για να τσεκάρει αντιδράσεις. Κι ύστερα έδειξε στο καρτέ τις φωτογραφίες της αενάως λαμπερής Βαλεντίνας αλλά και του εξίσου εντυπωσιακού σκυλιού της με ροζ καπέλο και φαντεζί γυαλιά ηλίου.

Ακολούθησε ένα λεπτό φορτισμένης σιωπής όπου η ένταση στην ατμόσφαιρα κοβότανε θαρρείς με το μαχαίρι. Οι κυρίες του καρτέ, παλιές σκυλομάνες της αστικής Λευκωσίας, ανασήκωσαν τα φρύδια τους και συμφώνησαν με συνοπτικές διαδικασίες: Ραντεβού στην Μπέμπα! «Τουτέστιν, στο δημοφιλέστερο εστιατόριο της οδού Πινδάρου η κοσμική Λευκωσία θα καταλάβει τι πάει να πει σκυλίσια ζωή», μου εξήγησε η Ιουλία.

«Summer vibes» ήταν τον hashtag του εξωστρεφούς δημοσιεύματος. «Κάτι και να καίει» ήταν η απάντηση του καρτέ κατά την εντυπωσιακή είσοδό του στην κατάφυτη αυλή της Μπέμπας. Οι κυρίες προσάλασαν με τα σκυλιά τους - η Ιουλία με τον Έντγκαρ Άλαν Πόε (με γαλλικού τύπου μαρινιέρα), η Κουλλίτσα με τον

Η Μαντώ Μαυρογένους, για τους φίλους απλά Μαντώ, με vintage φλοράλ δημιουργία που έραψε η σκυλομάνα (της) Ευγενία Καλαμαρού με τα χεράκια της.

Τσε (με αυθεντικό κόκκινο φουλάρι πιονιέρου) και η Καλαμαρού με τη Μαντώ Μαυρογένους (με vintage φλοράλ χειροποίητο φορεματάκι). Έπειτα από τη σχετική φιγούρα κι αφού ο restaurateur Θωμάς Μπέκας έσπευσε για τα τσίπουρα, η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον είπε αρκετά δυνατά ώστε να την ακούσει όλο το μαγαζί: «Τη γελοιότητα ουκ ελάττω παραδώσω, μάνα μου».

Λίγο το τσίπουρο, λίγο η ροπή προς το γελοιό του πράγματος και λίγο ο πρόωρος καύσωνας άναψαν τη συζήτηση για τα πικάντικα νέα των ημερών. Όπως π.χ. την ανάρτηση του πρώην δημάρχου Στρο-

βόλου Αντρέα Παπαχαλαράκη, η οποία συνοδεύεται από φωτογραφία ενός παπά με κλειστά μάτια και χαμόγελο ευδαιμονίας: «1η Ιουλίου του 2009, πριν 15 χρόνια, κοιμήθηκε ένας από τους μεγαλύτερους Γέροντες που έχει αναδείξει η Ορθοδοξία, ο συμπατριώτης μας Γέροντας Ιωσήφ ο Βατοπαιδινόσι! Το ωραιότερο χαμόγελο της νίκης του θανάτου!». «Τι θέλει να πει ο ποιητής;» αναρωτήθηκε η αριστερή (με την καλή έννοια) Κουλλίτσα Κυριακού, αλλά οι υπόλοιπες την αγνόησαν καθώς «όταν φρίζουν οι ζεστες λέμε και καμιά κουβέντα παραπάνω» εξήγησε η εξιέρη περί των συναισθηματικών

εξάρσεων Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον.

Είπαν πολλά οι κυρίες εκείνο το βράδυ. Από τα γενέθλια του Κωνσταντίνου Πετρίδη, μέχρι το αρχηγικό του Νικόλα Παπαδόπουλου. Ο Πετρίδης ανέβασε μια φωτογραφία για τα 50χρονα του και από κάτω ο Θεοδόσης Τσιόλας (τέως γραμματέας Υπουργικού Συμβουλίου) έγραψε «Χρόνια πολλά Νίκο φιλε μου!» μπερδεύοντας τον μάλλον με τον Χριστοδουλίδη. Όσο για τον Νικόλα, έριξε το γάντι στους υπόλοιπους της ηγεσίας για ουλλογική ανάλυση ευθυνών, με σαφείς αιχμές για την Χριστιάννα. «Μίλησε το DNA του

Τάσου» είπε η Καλαμαρού και η Μαντώ Μαυρογένους υπερθεμάτισε με ένα γαύγισμα.

Κουβέντισαν και για άλλα βεβαίως, λιγότερο χαριτωμένα, όπως την αθλιότητα που διέπραξε στέλεχος του ΕΛΑΜ με την περιβόητη φωτογραφία παιδιών. «Τι σόι άνθρωπος είναι αυτός που εκθέτει μικρά παιδιά νηπιαγωγείου απλώς και μόνο επειδή έχουν ξένα ονοματεπώνυμα;» ξέσπασε η Κουλλίτσα. Το χειρότερο φυσικά ήταν το ξεδιάντροπο ξέπλυμα από τον βουλευτή του ΕΛΑΜ Λίνο Παπαγιάννη, ο οποίος δεν διέκρινε σιδηρή ακραία στην κραυγαλέα ρατσιστική ανάρ-

τηση. Τώρα, τι από όλα αυτά κατάλαβε ο Τσε και πετάχτηκε σαν ελατήριο, είναι ένα σκυλο-μυστήριο αντίξιο της φωτογενούς καριέρας του σκυλιού της κοσμαγάπητης σοσιαλιτέ Βαλεντίνας.

Τα περί σκυλίσιας ζωής έφεραν τη συζήτηση στο άλλο μεγάλο θέμα των ημερών, το νέο σκυλοπαράδεισο της τηλεόρασης. Συγκεκριμένα σε ένα τύπο ονόματι Νίκο Πελετιέ ο οποίος έχει 64,4 χιλιάδες followers στο TikTok και μπήκε ως παίκτης στο «Power of love». Τα βίντεο του είναι ικανά να κάψουν τα εγκεφαλικά κύτταρα υγιούς σκεπτόμενου ανθρώπου καθώς πρόκειται για μνημείο μισογυνισμού. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ένα βίντεο όπου μια κοπέλα κάθεται στο πάτωμα σαν σκυλάκι και της καίει το κεφάλι. «Η θέση της γυναίκας στην κοινωνία είναι μόνο μία: η ανατροφή των παιδιών της και η στήριξη προς τον σύζυγό της» είπε ανάμεσα σε άλλα το νέο εξαγώνιο προϊόν μας, προκαλώντας στις κυρίες του καρτέ - και όχι μόνο - οισοφαγική παλινδρόμηση.

Το γεγονός πάντως ότι συμβαίνουν και χειρότερα δεν είναι παρηγοριά. «Απλώς επιβεβαιώνεται ότι δεν φτάσαμε ακόμα στον πάτο της κατηφόρας» είπε η Ιουλία. Και εν συνεχεία έδειξε στις κυρίες του καρτέ το νέο κατόρθωμα του ευρωβουλευτή Φειδία, ο οποίος έδινε 50 ευρώ σε νεαρούς για να βουτάνε στο σιντριβάνι του Συντάγματος ουρλιάζοντας ή να αγκαλιάζουν μια κοπέλα παρά τη θέλησή της ή να τρώνε γόπα ταϊγάρου. «Τι σόι άνθρωπος είναι αυτός που εκθέτει μικρά παιδιά κι είναι; Σκασίλα του Φειδία! Εξ ου και προσέλαβε ως κοινοβουλευτικό συνεργάτη τον κύριο... Λουκά-νικο. Τι ζούμε, μάνα μου!» μουρμούρισε η χήρα και η σκυλοπαρέα (Έντγκαρ, Τσε και Μαντώ) γαύγισαν επιδοκμαστικά.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

90 χρόνια πριν στην «Κ»

7.7.1934

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ: Η τελευταίως αναφευείσα διένεξη μεταξύ των τμημάτων εφόδου και των χαλυβδοκράνων διεκανονίσθη οριστικώς κατόπιν φιλικής συσκέψεως μεταξύ του νέου επιτελήρχου των φαιοκιτών Λούντε και του αρχηγού των χαλυβδοκράνων, υπουργού Εργασίας Σέλντε (φωτ.: δευτερός από αριστερά, σε συνάντηση χαλυβδοκράνων). Ο Σέλντε ομιλών εις το συνέδριον των χαλυβδοκράνων εδήλωσεν ότι επήλθε πλήρης προσέγγις μεταξύ των δύο οργανώσεων. Η συμφωνία -είπεν- ήτο τοσοῦτω μάλλον εύκολος

καθόσον αι δύο οργανώσεις αποτελούν ενιαίον εθνικοσοσιαλιστικόν μέτωπον, οι δε χαλυβδοκράνοι αποστέλουν την εφεδρείαν των τμημάτων εφόδου. Το συνέδριον έληξε με ομόθυμον δήλωσιν περί απεριοριστού πίστεως προς τον Αδόλφον Χίτλερ.

Γ. ΚΟΝΔΥΛΗΣ: «Η συνεννόηση των δύο μεγάλων πολιτικών παρατάξεων του τόπου ενέχει κατ' εμέ σημασίαν μεγίστην, τόσοσιν διὰ την ομαλήν λειτουργίαν του πολιτεύματος όσον και διὰ την υπέρ της προόδου του τόπου προσπάθειαν. Αλλ' η συνεννόηση αυτή δεν δύναται να σπληνίσει εις προσωρινάς εξοικονομήσεις, αι οποιαί θ' αποτελέσουν αργότερον αφετηρίαν νέων προστριβών, ούτε εις συμφωνίαν επί ζητημάτων τα οποία όλως συμπτωματικώς χωρίζουν τας δύο πολιτικάς μερίδας [...] συνεννόησης δεν μπορεί να σημαίνη απλήν ανακωχήν, κατά την διάρκειαν της οποίας αι δύο παρατάξεις θα εξοπλιζώνται δι' όλων των μέσων, η μία μεν διὰ το έργον της ανατροπής, η ετέρα δε διὰ την καλύτεραν συγκράτησιν της Εξουσίας της. Την συνεννόησιν την αντιλαμβάνομαι υπό έννοιαν ευρύτεραν, ικανήν δηλαδή να επεκταθή μέχρι και αυτής της συνεργασίας των κομμάτων εν τη Κυβερνήσει».

ΑΙΣΧΡΟΚΕΡΔΕΙΑ: Ο αντιισαγγελεύς κ. Χαλαζωνίτης, εισαγγελεύς εις το Αισχροκερδέιον, είχε διατάξει από διμήνου την ενέργειαν πραγματογνωμοσύνης διὰ να εξακριβώση μήπως η τιμή εις εν πωλείται η βενζίνη είναι υπερβολική. Οι υπό του κ. Χαλαζωνίτου διορισθέντες πραγματογνώμονες υπέβαλον εις αυτόν την έκθεσίν των, αποφαινόμενοι ότι η βενζίνη πωλείται εις υπερβολικήν τιμήν.

Η αλήθεια είναι πως, εκτός από το Μεταναστευτικό, η νήσος των αγίων απειλείται σοβαρά και από τον χαμπλό αριθμό γεννήσεων. Ο νεαρός μας Νίκος, αφού έγινε ο ίδιος πολύτεκνος, δίνοντας το καλό παράδειγμα, θέλει τώρα να κτυπήσει την υπογεννητικότητα και να μας κάνει όλους πολύτεκνους. Το μήνυμά του είναι ξεκάθαρο: νέοι κάθε ηλικίας - ακόμη και νεαροί συνταξιούχοι - τρέξτε να γκαστρωθείτε.

Θύμιζε στους παλαιότερους τον επί μόνιμου βάσεως υποψήφιο πρόεδρο Σέππο, ο οποίος, μπροστά από ζωπρό ακροατήριον σε ορεινό χωριό, υποσχέθηκε να τους φτιάξει σχολεία για να τους παρέχει καλύτερη Παιδεία.

Όταν κάποιος του επεσήμανε πως στο μικρό εκείνο χωριό δεν είχαν παιδιά, ο πάντα ετοιμόλογος Σέππος απάντησε «θα σας φτιάξω και Παιδεία, θα σας φτιάξω και παιδιά!»

150 χιλιάδες συνολικά το ποσό εγγύησης που έπρεπε να καταβάλουν οι δύο μοναχοί της μονής Αββακούμη για να παραμείνουν ελεύθεροι μέχρι τη δική. Ένα ποσό δόλου ευκαταφρόνητο, που η πλειοψηφία των Κυπρίων θα αδυνατούσε να καταβάλει. Εν τούτοις -σαν από θαύμα- το εν λόγω ποσό βρέθηκε στο άψευδο. Σε απορία μου, άτομο της παρέας μου εξήγησε πως «λεφτά υπάρχουν» και 150.000 για τον Νεκτάριο μας θεωρούνται πίνατες.

ΟΜΗΡΟΥ & Σ Ε Β Ε Ρ Η / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Τρέξτε να γκαστρωθούμε

Θα σας κάνω και Παιδεία θα σας φτιάξω και παιδιά.

Ο Φειδίας σε νέο βίντεο μάς εξηγή γιατί επέλεξε σαν πρώτο του συνεργάτη στις Βρυξέλλες τον φίλο και καθηγητή του κύριο Λουκάνικο (μη με ρωτήσετε αν υπάρχει άγιος Λουκάνικος ούτε και πότε γιορτάζει). Ο Λουκάνικος είναι -κατά την άποψήν του Φειδία πάντα- ο πιο έξυμνος Κύπριος. Βάλτε όσα θαυμαστικά θέλετε.

Η εν λόγω δήλωση πάντως δημιουργήσε σε μερίδα θαυμαστών του κάποια απογοήτευση, διότι πίστευαν πως αυτό τον τίτλο θα τον έδινε στον μέντορά του φιλόσοφο, συγγραφέα, life coach και body builder Χριστόφορο Never Surrender Τορνάρτη. Λουκάνικος Vs Τορνάρτης σημειώσατε 1.

Στον ποταμό Λιοπετρίου θα γίνονταν έργα ανάπλασης και είχε ζητηθεί ο -μάλλον υπερβολικός- χρόνος των 30 μηνών για αποπεράτωσή τους. Φυσικά δεν χρειάζεται να πούμε πως το έργο δεν ολοκληρώθηκε εντός των χρονικών πλαισίων (this is Cyprus) και τώρα πάμε για παράταση (τρίτη παράταση, στην επόμενη χτυπούμε πέναλτι) και σχεδόν διπλασιασμό της χρονικής διάρκειας των έργων με όλα όσα αυτό συνεπάγεται. Θα ήθελα να ουρλιάξω αλλά δεν βαριέσαι, ας το πάρει το ποτάμι (του Λιοπετρίου).

Το ανεκδιήγητο φιλάκι που έφτιαξε ο Δημοκρατικός Συναγερμός για τα γενέθλιά του -δείτε το πριν το κα-

τεβάσουν- σχολίαζε παρέα σε καφετέρια και ο πιο μεγάλος ηλικιακά (και ας είχαν δει πολλά τα μάτια του) ψιθύρισε, κουνώντας απελπισμένα το κεφάλι, «τη νομοσύνη ουκ ελάττω παραδώσω». Ειδικά η σκηνή όπου ο Νίκaros ασπάζεται τον Κασουλίδη θύμιζε απόσπασμα από τη μεγάλη τηλεοπτική επιτυχία «ο Ιούδας φιλούσε υπέροχα». Αν με αυτό τον τρόπο είναι που έχουν πάρει το μήνυμα στον Συναγερμό για σύγχρονη πολιτική φωνή, τότε χαίρετα μου τον πλάτανο.

Αννίτα μου, για όνομα του Θεού. Κάτι τόσο τραγικό ούτε το ΔΗΚΟ δεν διανοήθηκε να φτιάξει. Η φάση είναι πιο κριντζικι απ' το βίντεο με τον Δίπλωρο να πίνει γάλα τριαντάφυλλο με φλαούντα.

Στο ΔΗΚΟ πάντως ετοιμάζονται για κοσμογονικές αλλαγές, με τον εθνικό μας Prince να δηλώνει πως θα γίνει «γκρέμισμα του κόμματος και χτίσιμο από την αρχή». Ας ελπίσουμε να μη μετατραπεί σε ένα σύγχρονο γεφύρι της Άρτας, που ολονυχτίς το χτιζάνε, το βράδυ εγκρεμιζόταν. Πέρασε αυτή τη βδομάδα και η 4η Ιουλίου, εθνική ημέρα Ανεξαρτησίας των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής. Μην εκπλαγείτε αν του χρόνου γιορτάζουμε και εμείς μαζί τους. Με τις εξαιρετικές σχέσεις που έχει δημιουργήσει ο πρόεδρος μας με τις ΗΠΑ, δεν αποκλείεται σύντομα να γίνουμε η 51η Πολιτεία τους. Born on the fourth of July!

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσεως: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Υπεύθυνος Υλ.π.: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΙΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρτίδου 2 & Λεωφ. Λυκαβητού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Tηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Λευκωσία και Αθήνα βραχυκύκλωσαν το καλώδιο

Πολιτική παρέμβαση για το Μπρα ντε φερ ΡΑΕΚ – ΑΔΜΗΕ και στο παρασκήνιο πιέσεις και από την Κομισιόν για άρση του αδιεξόδου

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Σε περιδίνηση βρίσκεται ένα περιφερειακό ενεργειακό έργο το οποίο έχει ως φιλόδοξο στόχο να τερματίσει και την ενεργειακή απομόνωση της Κυπριακής Δημοκρατίας, του τελευταίου κράτους-μέλους της Ε.Ε. που δεν είναι συνδεδεμένο με το ευρωπαϊκό δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας. Πρόκειται για το ηλεκτρικό καλώδιο Great Sea Interconnector (GSI), Φορέας Υλοποίησης του οποίου είναι ο Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας της Ελλάδας (ΑΔΜΗΕ). Πρωτό ληφθεί η τελική επενδυτική απόφαση για συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας στο μετοχικό σχήμα του έργου, εν μέσω μωρμούρων σε Αθήνα και Κομισιόν για καθυστερήσεις, η κατάσταση αναφορικά με την πορεία υλοποίησης του έργου επιδεινώθηκε ραγδαία. Η απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Κύπρου (ΡΑΕΚ) να πει τρία όχι στον ΑΔΜΗΕ για θέματα που σχετίζονται με το ενεργειακό έργο αλλά και η αντίδραση του ΑΔΜΗΕ έχουν δημιουργήσει ένα άκρως αρνητικό περιβάλλον που ενδεχομένως να απαιτηθεί πολιτική παρέμβαση σε Λευκωσία και Αθήνα για να υπερπηδηθούν τα εμπόδια. Εκτός των άλλων η αρνητική εξέλιξη με το ηλεκτρικό καλώδιο έρχεται σε μια περίοδο που και άλλα μεγάλα ενεργειακά έργα της Κυπριακής Δημοκρατίας παρουσιάζονται να είναι προβληματικά, δημιουργώντας ανησυχία πρώτον, για την ενεργειακή επάρκεια ιδιαίτερα σε μήνες δύσκολους, δεύτερον, για το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας και τρίτον, για την αύξηση της παραγωγής ηλιακής ενέργειας. Για την ώρα υπάρχει αδιέξοδος σε σημείο μάλιστα που να εκφράζονται ανοικτά ζωνηρές ανησυχίες ότι το έργο θα οδηγηθεί σε ναυάγιο, εάν δεν αλλάξουν οι αποφάσεις της ΡΑΕΚ. Ανησυχίες που προέρχονται από τον ΑΔΜΗΕ και διατυπώθηκαν εν είδει τελεσίγραφου, δυσκολεύοντας περισσότερο τις μελλοντικές κινήσεις και των δύο πλευρών.

Πολιτικό χέρι

Έτσι όπως έχει διαμορφωθεί το τοπίο, κοινή είναι η εκτίμηση σε

Κυβερνητικές πηγές στη Λευκωσία θεωρούν πως θα βρεθεί η χρυσή τομή και πως τη λύση θα τη δώσουν η ΡΑΕΚ και ο ΑΔΜΗΕ, πραγματοποιώντας εκατέρωθεν υποχωρήσεις και λαμβάνοντας υπόψη τα μακροπρόθεσμα οφέλη για τους καταναλωτές.

Αθήνα και Λευκωσία πως θα χρειαστεί πολιτική παρέμβαση στο ανώτερο επίπεδο προκειμένου να σπάσει το αδιέξοδος που έχει προκληθεί. Υπάρχουν όμως και άλλες εκτιμήσεις από κυπριακές πλευρές που βλέπουν ότι η λύση θα δοθεί από τη ΡΑΕΚ και τον ΑΔΜΗΕ. Όποιες και αν είναι οι εξελίξεις το επόμενο διάστημα, το βέβαιο είναι ένα. Η τύχη του ενεργειακού έργου έχει πάρει πολιτικό άρωμα πέρα από τις γενικόλογες και κατά διαστήματα πολιτικές αναφορές στηρίζουν του καλωδίου. Την περασμένη εβδομάδα και εφόσον είχε προηγηθεί η απόφαση της ΡΑΕΚ στην ελληνική πρωτεύουσα, πραγματοποιήθηκε ευρεία κυβερνητική σύσκεψη στο Μαξίμου, υπό τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και με τη συμμετοχή της ηγεσίας του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (υπουργό και υφυπουργό) και του διευθύνοντα συμβούλου του ΑΔΜΗΕ Μανούσου Μανουσάκη με αντικείμενο και το ηλεκτρικό καλώδιο. Πληροφορίες από την Αθήνα υποστηρίζουν πως μετά το πέρας της σύσκεψης και πριν ο ΑΔΜΗΕ κυκλοφορήσει την ανακοίνωση – τελεσίγραφο, ο Έλληνας πρωθυπουργός μίλησε τηλεφωνικά με τον

πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Χριστοδουλίδη προφανώς για τις ανησυχίες του ΑΔΜΗΕ και τους κινδύνους που εκφράζονται από την απόφαση της ΡΑΕΚ. Τις πληροφορίες αυτές ενστερνίζονται και πηγές κοντά στην κυβέρνηση, ωστόσο ανεπίσημα η Λευκωσία δεν επιβεβαιώνει ότι υπήρξε τηλεφωνική επικοινωνία των δύο ηγετών για το καλώδιο. Οι ίδιες πηγές δεν αποκλείουν οι δύο ηγέτες να τα πουν για το ενεργειακό έργο και τα όποια προβλήματα υπάρχουν στο περιθώριο της επίσκεψης του Κυριάκου Μητσοτάκη στις 20 Ιουλίου. Επίσης μετά τη σύσκεψη στο Μαξίμου όπως γνωρίζουμε, ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας της Ελλάδας Θόδωρος Σκυλακάκης επικοινωνήσει με τον Κύπριο ομόλογο του Γιώργο Παπαναστασίου στον οποίο μετέφερε τη δυσарέσκεια και τις ανησυχίες του για την απόφαση της ΡΑΕΚ.

Οι επόμενες κινήσεις

Σε πολιτικό επίπεδο η κυβέρνηση αποφασίζει να τοποθετηθεί ξεκάθαρα επί των ζητημάτων που έχουν προκύψει. Από τη μια είναι ιδιαίτερως προσεκτική με τη ΡΑΕΚ τονίζοντας εντός και κυρίως εκτός Κύπρου τον

ανεξάρτητο χαρακτήρα της, και από την άλλη σημειώνει τη σπουδαιότητα του έργου για το ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας προφανώς και για να αντιμετωπίσει εξώθεν πιέσεις από Ελλάδα, Ισραήλ αλλά κυρίως από την Κομισιόν, η οποία χορηγεί το έργο με €657 εκατ. και τον ορατό κίνδυνο να ανακληθεί η βοήθεια. Για την ελληνική κυβέρνηση η απόφαση της ΡΑΕΚ ήταν κεραυνός εν αιθρία, μιας και θεωρούσαν δεδομένη την έναρξη εισπραξης περίπου €30 εκατ. από 01/01/2025 και σε ετήσια βάση ως τέλος ανάκτησης εξόδων από τους Κύπριους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας, αναλογικό τέλος θα κληθούν να επιμισθοθούν και οι Έλληνες καταναλωτές, προκειμένου το έργο να είναι βιώσιμο όπως υποστηρίζει ο ΑΔΜΗΕ. Ωστόσο, αυτό που φαίνεται να καιεί την Αθήνα είναι οι άμεσες επιπτώσεις από το όχι της ΡΑΕΚ. Ήδη στην Αθήνα εκφράζονται σοβαρές ανησυχίες για επιπτώσεις στην κατασκευή του καλωδίου από την εταιρεία Nexans, καθώς πιστεύεται πως η απόφαση της ΡΑΕΚ θα επηρεάσει την αποπληρωμή του συμβολαίου για το καλώδιο. Επίσης η καθυστέρηση που πιστεύεται ότι παρατη-

ρείται στη λήψη τελικής επενδυτικής απόφασης από πλευράς κυπριακής κυβέρνησης, θα προκαλέσει οικονομικά προβλήματα που ενδεχομένως να αφήσουν το αποτύπώμα τους στην οικονομική αρωγή της Κομισιόν με ενδεχόμενη επιστροφή των πόρων που έχουν αντληθεί από τα ευρωπαϊκά ταμεία. Ο ΑΔΜΗΕ αποδεικνύεται πως υπολόγισε στην κυπριακή συμμετοχή ανάκτησης εξόδων, το συνολικό ποσό υπολογίζεται στα €128 εκατ. (25 ευρώ ετησίως ανά τιμολόγιο ρεύματος) αλλά και στο ποσό που θα κατέβαλε η Κυπριακή Δημοκρατία για να εισέλθει το μετοχικό σχήμα του καλω-

Η χρυσή τομή

Με τα δεδομένα αυτά το συμπέρασμα που εξαγεται είναι πως οι δύο πλευρές επιδιώκουν σε ένα παιχνίδι κινήσεων προκειμένου να εξασφαλίσουν καλύτερη θέση σε ένα μεγαλεπήβολο επενδυτικό έργο. Πηγές με γνώση των σχεδιασμών και κινήσεων που γίνονται εμφανίζονται βέβαιες πως στο τέλος θα βρεθεί μια μέση λύση στο θέμα ανακίνησης των εξόδων που θα διαφοροποιεί προηγούμενη απόφαση μεθοδολογίας εσόδου (ΡΑΕΚ 022/2023, 25/1/2023, Παράρτημα 1), η οποία είχε ληφθεί όταν το έργο είχε ο προηγούμενος φορέας υλοποίησης και βάσει αυτής ο ΑΔΜΗΕ έλαβε την επενδυτική απόφαση να γίνει φορέας υλοποίησης του έργου, τον Οκτώβριο του 2023. Επί του προκειμένου, όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε το υπουργείο Ενέργειας έχει ζητήσει επίσημη ενημέρωση από τη ΡΑΕΚ αν ισχύει ο ισχυρισμός του ΑΔΜΗΕ ότι η Ρυθμιστική Αρχή ανέτρεψε απόφαση της, θεωρώντας το όλο θέμα πολύ σοβαρό.

Επί της ουσίας της διαφοράς ένα σενάριο το οποίο δεν μπορεί να αποκλειστεί προνοεί πως αντί η έναρξη ανάκτησης των εξόδων να ξεκινήσει από 01/01/2025, όπως υποστηρίζει ο ΑΔΜΗΕ ή από την 01/01/2030 που είναι θέση της ΡΑΕΚ, οι δύο πλευρές να συμφωνήσουν σε μια ενδιάμεση ημερομηνία με παράλληλη αναδιάρθρωση των ποσοστών επιμερισμού των τελών Ελλάδας και Κύπρου.

Από τον EuroAsia στον Great Sea Interconnector

Η εμπλοκή που παρατηρείται με τα προκαταρκτικά υλοποιήσιμα του ηλεκτρικού καλωδίου είναι το τρίτο περιστατικό από εξαγγελίας του έργου. Εξέλιξη που αναμφίβολα δεν μπορεί να αφήσει αδιάφορη τη Λευκωσία υπό την πίεση μάλιστα και άλλων ενεργειακών έργων που ενώ έχουν ξεκινήσει δείχνουν μια δυσκολία ολοκλήρωσης. Σε ό,τι αφορά το ηλεκτρικό καλώδιο, την εποχή που Φορέας Υλοποίησης του έργου ήταν ο EuroAsia Interconnector δημιουργήθηκε και πάλι μείζον θέμα από την απόφαση της τότε ελληνικής κυβέρνησης να αποξενώσει την τρίτη φάση του ηλεκτρικού καλωδίου που αφορούσε το τμήμα Κρήτη-Πελοπόννησος και να δώσει στην υλοποίηση του έργου στον ΑΔΜΗΕ. Μάλιστα, η απόφαση είχε πάρει διαστάσεις με έντονες πολιτικές διαμαρτυρίες της Λευκωσίας για απόφαση τορπίλη στο ενεργειακό έργο. Η δεύτερη περίπτωση εμπλοκής ήταν αυτή που οδήγησε σε αλλαγή Φορέα Υλοποίησης του έργου με τον EuroAsia Interconnector του Νάσου Κτωρίδη να δίνει τη σκυτάλη στον Great Sea Interconnector του ΑΔΜΗΕ, με τις ευλογίες της κυπριακής κυβέρνησης. Η τωρινή εμπλοκή εκ των πραγμάτων δεν αφήνει και πολλά περιθώρια στην κυβέρνηση μιας και η πίεση από ένα ναυάγιο θα επιφέρει τεράστιο πολιτικό κόστος. Ήδη στη Λευκωσία γίνεται προσπάθεια να πέσουν οι τόνοι και να σταλεί το μήνυμα κυρίως προς την πλευρά της ΡΑΕΚ πως πρέπει να ληφθεί υπόψη το ετήσιο κόστος ανάκτησης εξόδων ανά τιμολόγιο το οποίο είναι μικρό, συγκριτικά με τα μελλοντικά οφέλη από την εμπορική λειτουργία του καλωδίου.

Ο «διμέτωπος» της Αθήνας

Συνεχίζεται η επιχείρηση «συνετισμού» της Βόρειας Μακεδονίας – Στα ραντάρ και οι τουρκικές κινήσεις στην Ανατ. Μεσόγειο

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ

Μια έμμεση, αλλά σαφή καταγραφή της ελληνικής θέσης σχετικά με την ανάγκη να τηρούνται όλες εκείνες οι διενθεις συμφωνίες που αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της διεύρυνσης του ΝΑΤΟ, ανάμεσα στις οποίες και εκείνη των Πρεσπών με τη Βόρεια Μακεδονία, θα επιχειρήσει η Αθήνα στην επικείμενη σύνοδο κορυφής του Βορειοατλαντικού Συμφώνου στην Ουάσινγκτον (9-11 Ιουλίου). Ήδη τις τελευταίες ημέρες σε διπλωματικό και τεχνολογικό επίπεδο γίνονται σημαντικές διεργασίες, προκειμένου ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, ο οποίος θα εκπροσωπήσει τη χώρα, να δώσει το στίγμα, δίχως να φανεί ότι παρεμβαίνει στην ατζέντα μιας συνόδου επετειακής (75 χρόνια από την ίδρυση του ΝΑΤΟ) και συνάμα ουσιαστικής για τον τρόπο με τον οποίο οι Δυτικές θα εξακολουθήσουν να στηρίζουν την Ουκρανία στον πόλεμο που έχει εξαπολύσει η Ρωσία στο έδαφός της. Δεν τίθεται θέμα συνάντησης του κ. Μητσοτάκη με τον ομόλογο της Βόρειας Μακεδονίας Χρίστιαν Μίτοκοσκι, ο οποίος –σε πλήρη συντονισμό με την πρόεδρο της χώρας Γκορντάνα Σιλιάνοφσκα-Ντάβκοβα– δεν έχει μειώσει στο ελάχιστο τις επιθέσεις εναντίον

της Αθήνας αλλά και της Σόφιας.

Τις τελευταίες εβδομάδες φαίνεται να έχουν πυκνώσει οι επαφές δυτικών αξιωματούχων τόσο με τον κ. Μίτοκοσκι όσο και με στελέχη της κυβέρνησής του, αφενός διότι δεν επιθυμούν αναστάτωση στη νότια πτέρυγα του ΝΑΤΟ τη στιγμή που υπάρχουν άλλες προτεραιότητες, αφετέρου επειδή το κυβερνών κόμμα είναι γνωστό για τις εκλεκτικές συγγενείες με τη Σερβία και –κυρίως– τη Ρωσία. Αλλωστε, ο κ. Μίτοκοσκι διόρισε ως αντιπρόεδρο της κυβέρνησης της Βόρειας Μακεδονίας και υπουργό των διακοινοτικών σχέσεων τον Ιβάν Στόλκοβιτς, έναν Σέρβο από το Κουμάνοβο, γνωστό για τις ανέφελες σχέσεις του με τη Μόσχα και το Βελιγράδι.

Η περίεργη αυτή κατάσταση στη Βόρεια Μακεδονία εντείνει την ανάγκη σε μεγάλες δυτικές πρωτεύουσες, όπως η Ουάσινγκτον και το Βερολίνο, να μην αφεθούν τα Σκόπια στην τύχη τους και με αυτή την άποψη φαίνεται ότι συμφωνούν αρκετά σε επίπεδο Ε.Ε. Εν ολίγοις, το φόβητρο της κατακόρυφης αύξησης της ρωσικής επιρροής στη Βόρεια Μακεδονία, που είναι μεν χώρα του ΝΑΤΟ, αλλά εξαιρετικά ευαίσθητη σε ποικίλες πιέσεις μεταξύ άλλων και λόγω της εθνοτικής σύνθεσής της, θεωρείται από ορι-

Από τη στιγμή που το ιταλικό πλοίο «Teliri» (φωτογραφία αρχείου) ει-σλήθη σε περιοχή δυτικής ελληνικής ΑΟΖ για την πόντιση καλωδίου οπτικών ινών, η Αθήνα τέθηκε σε εγρήγορση.

Ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης αναμένεται να διατυπώσει ξανά την ξεκάθαρη θέση της Ελλάδας για τη συμφωνία των Πρεσπών στην επικείμενη σύνοδο του ΝΑΤΟ (9-11 Ιουλίου).

σμένους Δυτικούς ως επαρκής αιτιολογία για τον «κλεφτοπόλεμο» της ηγεσίας της Βόρειας Μακεδονίας με τη συνταγματική νομομασία της χώρας, όπως αυτή εκφράστηκε με τον διαχωρισμό ανάμεσα σε επίσημα έγγραφα και προφορικό λόγο. Δεν είναι, πάντως, η μοναδική άποψη που υπάρχει και στο δυτικό στρατόπεδο υπάρχουν και αρκετές απόψεις υπέρ του ανθετού, δηλαδή της ευθείας εξήγησης προς τα Σκόπια ότι ο όρος τους «erga omnes» δεν χρήζει ερμηνείας, αλλά είναι ανελαστικός, οριζοντίως και καθέτως. Για την ελληνική διπλωματία όλη αυτή η νέα πολιτική αναταραχή στα Σκόπια σημαίνει ότι δεν αρκεί η κινητικότητα σε επίπεδο Ευρώπης, καθώς –ούτως ή άλλως– η προοπτική ένταξης της Βόρειας Μακεδονίας στην Ε.Ε. είναι υπό τις παρούσες συνθήκες εξαιρετικά περιορισμένη, αλλά πρέπει σταδιακά να εξηγηθεί (ξανά) και διμερώς στη γειτονική χώρα ότι ερμηνείες όπως αυτή της κ. Σιλιάνοφσκα, η οποία ακόμη δεν έχει αντληθεί πλήρως τη διάσταση ανάμεσα στη θέση της καθηγήτριας Συνταγματικού Δικαίου και εκείνη της προέδρου της Βόρειας Μακεδονίας, είναι απολύτως απαράδεκτες από την Αθήνα. Τη σχετική απότυπωση είχε κάνει προ ολίγων εβδομάδων σε συνέντευξη της σε τηλεοπτικό σταθμό και η υφυπουργός

Εξωτερικών Αλεξάνδρα Παπαδοπούλου, ωστόσο φαίνεται ότι το μήνυμα αργεί να φθάσει στους σκληρούς του κόμματος VMRO-DPMNE.

Το καλώδιο και το «Teliri»

Την ίδια στιγμή στην Αθήνα παρακολουθούν με ενδιαφέρον και την επιστροφή της Αγκυρας στην Ανατολική Μεσόγειο, αυτή τη φορά με αφορμή ένα έργο πόντισης καλωδίου οπτικών ινών από την Κύπρο προς την Ιταλία. Από τη στιγμή που το ιταλικό πλοίο «Teliri» ανέλαβε αυτή την εργασία, το τουρκικό ναυτικό το παρακολουθεί, όπως η «Κ» ανέδειξε σε σειρά δημοσιευμάτων της. Όταν το «Teliri» εισήλθε σε περιοχή δυτικών ελληνικών αποκλειστικών οικονομικών ζώνων (ΑΟΖ), η Αθήνα έδωσε εντολή για διακριτικά παρακολούθηση από πυραυλάκατο του Πολεμικού Ναυτικού (Π.Ν.). Η κατάσταση αυτή συνεχίζεται, ενώ το ιταλικό πλοίο πλέει προς τα δυτικά, με το τουρκικό ναυτικό να διατηρεί δύο μονάδες, μία κορβέτα η οποία βρίσκεται κοντά στο «Teliri» και μία φρεγάτα που πλέει αρκετά μίλια μακριά. Οι Ιταλοί είχαν εγκαίρως ειδοποιηθεί τόσο την Αθήνα όσο και την Αγκυρα, οπότε οι σχετικές αγγελίες προς ναυτιλλομένους (NAVTEX) και διπλωματικές άδειες είχαν ζητηθεί

από τις ελληνικές, τις κυπριακές και τις τουρκικές αρχές εγκαίρως. Είναι γνωστό ότι για την Αγκυρα η Ανατολική Μεσόγειος αποτελεί σημείο νευραλγικής σημασίας, ως εκ τούτου επί της ρακής η αντίδραση δεν θεωρείται υπερβολική. Ωστόσο, με δεδομένη και την εμπειρία του 2020, κάθε στρατιωτική κίνηση στην περιοχή παρακολουθείται με προσοχή. Και τούτο διότι παρά από τα ελληνικά και τα τουρκικά πλοία, στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου –από την Κρήτη μέχρι τη Μέση Ανατολή και την Αίγυπτο– υπάρχει και πολύ υψηλή συγκέντρωση αμερικανικών και ρωσικών πλοίων ήδη από την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία. Παρά το πέπλο ηρεμίας στο επιχειρησιακό πεδίο, οι πάγιες απόψεις της Αγκυρας στην Ανατολική Μεσόγειο δεν έχουν μεταβληθεί. Και υπενθυμίζεται ότι η Τουρκία έχει καταθέσει επισήμως με επιστολή στον ΟΗΕ τον ισχυρισμό της για τα εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας της στην Ανατολική Μεσόγειο (με πλέον επικαιροποιημένη εκδοχή εκείνη που κοινοποιήθηκε στις 18 Μαρτίου 2020 και φθάνει έως τα ανατολικά της Κρήτης), ενώ είναι γνωστό τα αποτελέσματα και του –θεωρούμενου από την Αθήνα ως παράτυπου και άκυρου– τουρκολιβυκού μνημονίου.

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Ένα βήμα εμπρός και ένα πίσω χαρακτηρίζει την προσπάθεια για «αυτονόμηση» της άμυνας και της ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς η Στρατηγική Ατζέντα (Στρατηγικό Θεματολόγιο) 2024-2029, δηλαδή η πυξίδα την οποία θα ακολουθήσει η Ένωση την επόμενη πενταετία, από τη μια φλερτάρει με την αύξηση των δαπανών, ενισχύοντας την αμυντική ετοιμότητα και δυνατότητα της Ε.Ε., αλλά από την άλλη, καθιστά σαφές ότι η Ε.Ε. «θα λειτουργήσει συμπληρωματικά προς το ΝΑΤΟ, το οποίο παραμένει θεμέλιο της συλλογικής άμυνας των κρατών που είναι μέλη του».

Σύμφωνα λοιπόν με τη Στρατηγική Ατζέντα, που εγκρίθηκε ομόφωνα από τα 27 κράτη-μέλη της Ε.Ε., το πολυδιαφημιζόμενο εγχείρημα «αυτονόμησης» της Ε.Ε., σε ζητήματα άμυνας και ασφάλειας, τείνει να αυτοσυναιρηθεί. Παραμένει απλώς «συμπλήρωμα» του ΝΑΤΟ, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την Κυπριακή Δημοκρατία, η οποία είναι το μοναδικό κράτος-μέλος της Ένωσης, που δεν είναι ούτε μέλος της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας, ούτε έχει συμφωνία ασφαλείας μαζί της, αλλά ούτε είναι μέλος της «Σύμπραξης (ή του Συνεταιρισμού) για την Ειρήνη (Partnership for Peace)». Αξιοσημείωτο είναι ότι το κείμενο της Στρατηγικής Ατζέντας 2024-2029, που αποτελεί το πλάνο της επόμενης πενταετίας, εγκρίθηκε με τη σύμφωνη γνώμη όλων των κρατών-μελών, περιλαμβανομένης και της Κύπρου και ενσωματώθηκε

Η Κύπρος μένει ουσιαστικά ακάλυπτη, σε ζητήματα άμυνας και ασφάλειας, δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα λειτουργήσει συμπληρωματικά προς το ΝΑΤΟ.

στα Συμπεράσματα της Συνόδου Κορυφής, στις 27 Ιουνίου, ως «παράρτημα», με την υπογραφή και του προέδρου Χριστοδουλίδη.

Κατά συνέπεια, η «χειραφέτηση» της άμυνας και της ασφάλειας της Ε.Ε. τίθεται εν αμφιβόλω και τοποθετείται κάτω από την ομπρέλα του ΝΑΤΟ, με τη σύμφωνη γνώμη της Κυπριακής Δημοκρατίας, του μόνου κράτους της Ένωσης που δεν καλύπτεται και άρα μένει εκτεθειμένο από τη διατύπωση που υιοθετήθηκε, και με τη δική του υπογραφή.

Τα πράγματα μάλιστα καθίστανται ακόμη πιο δύσκολα για την αυτονόμηση της άμυνας και της ασφάλειας της Ε.Ε., καθώς ισχυρά κράτη-μέλη, με επικεφαλής τη Γερμανία, φρενάρουν και την ιδέα για έκδοση «αμυντικού ομολόγου». Ο καγκελάριος της χώρας Όλαφ Σολτς, με τη στήριξη της Ολλανδίας, της Αυστρίας, της Φινλανδίας, της Δανίας και της Σουηδίας, απέτρεψε κάθε σκέψη στην πρόσφατη Σύνοδο Κορυφής, στις 27 Ιουνίου, για δρομολόγηση ενός λεκτικού που θα οδηγούσε στην έκδοση «αμυντικού ομολόγου». Για ανάληψη δηλαδή κοινού χρέους από όλα τα κράτη-μέλη, κάτι που εκτιμάται ότι θα λειτουργούσε υποβοηθητικά, στην προσπάθεια αυτονόμησης της άμυνας και της ασφάλειας της Ένωσης.

Υπέρ της έκδοσης αμυντικού ομολόγου τάσσονται κράτη του Νότου, ενώ θετικά διακείμενες εμφανίζονται και χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της Βαλτικής, προ του κινδύνου επέκτασης της επιθετικότητας που επιδεικνύει

η Ρωσία στην Ουκρανία. Ένα ακόμη εγχείρημα που προβάλλεται, υπέρ της έκδοσης αμυντικού ομολόγου, παραπέμπει στο ενδεχόμενο εκλογής του Ντόναλντ Τραμπ στις ΗΠΑ. Εξέλιξη που, όπως λέγεται, «ενδέχεται να αφήσει την Ε.Ε. αμυντικά ακάλυπτη» και άρα σύμφωνα με την ίδια ανάλυση, «η Ευρώπη θα πρέπει να κάνει τον δικό της προγραμματισμό υπό το φως της επιθετικότητας του Βλαντιμίρ Πούτιν».

Κύκλοι στις Βρυξέλλες εκτιμούν ότι το ζήτημα των αμυντικών ομολόγων θα επανέλθει στο τραπέζι, ενώ σημειώνουν παράλληλα ότι «ίσως τα πράγματα να ήταν ήδη διαφορετικά, εάν ο Εμανουέλ Μακρόν που εμφανίζεται υπέρμαχος της έκδοσης κοινού χρέους για την άμυνα (σ.σ. για δικούς του λόγους, που είναι προφανώς συνδεδεμένοι και με την πώληση εξοπλιστικών συστημάτων από τη Γαλλία), δεν είχε προκηρύξει βουλευτικές εκλο-

γές στη χώρα του και εάν δεν ήταν τόσο αποδυναμωμένος, όσο φάνηκε να είναι στην πρόσφατη Σύνοδο Κορυφής».

Το μετέωρο βήμα της Ε.Ε.

Στη Στρατηγική Ατζέντα 2024-2029, η οποία ενσωματώθηκε ατούσια στα ομόφωνα Συμπεράσματα των «27», ως «παράρτημα», τονίζεται ότι «η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη-μέλη έχουν κάνει τολημρά βήματα για να ενισχύσουν την αμυντική ετοιμότητα και ικανότητα της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης των αμυντικών δαπανών. Εξ αυτών ορμώμενοι», όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται, «θα προβούμε σε από κοινού επενδύσεις που θα είναι σημαντικά υψηλότερες και καλύτερες, θα μειώσουμε τις στρατηγικές εξαρτήσεις μας, θα αυξήσουμε τις ικανότητές μας και θα ενισχύσουμε αναλόγως την ευρωπαϊκή αμυντική τεχνολογική και βιομηχανική βάση». Παράλληλα,

υποδεικνύεται ότι η ισχυροποίηση της ασφάλειας «απαιτεί σταθερή οικονομική βάση» και ως εκ τούτου, η Ε.Ε. θα κινητοποιήσει τα αναγκαία μέσα, προκειμένου να ενισχυθεί η διαλειτουργικότητα μεταξύ των ευρωπαϊκών ενόπλων δυνάμεων και «να βελτιωθούν οι συνθήκες που θα επιτρέψουν την αναβάθμιση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας με τη δημιουργία μιας καλύτερα ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής αμυντικής αγοράς και με την προώθηση κοινών προμηθειών». Και αφού προβαίνει σε όλες αυτές τις αναφορές και στην επισήμανση περί «μείωσης των στρατηγικών εξαρτήσεων» της Ε.Ε., το κείμενο της Στρατηγικής Ατζέντας φροντίζει να διευκρινίσει, προς αποφυγή παρεξηγήσεων, ότι «μια ισχυρότερη και ικανότερη Ευρωπαϊκή Ένωση στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας θα συμβάλει θετικά στην παγκόσμια και τη διατλαντική ασφάλεια και θα λειτουργήσει συμπληρωματικά προς

Ξεδοντιασμένη αμυντική αυτονομία Ε.Ε.

«Συμπλήρωμα» του ΝΑΤΟ ξεκαθαρίζει η Στρατηγική Ατζέντα – Μεγάλα κενά για τη Λευκωσία

Το κείμενο εγκρίθηκε από όλα τα κράτη-μέλη συμπεριλαμβανομένης και της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία είναι το μοναδικό κράτος-μέλος της Ένωσης, που δεν είναι ούτε μέλος της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας, ούτε έχει συμφωνία ασφαλείας μαζί της, αλλά ούτε είναι μέλος της «Σύμπραξης (ή του Συνεταιρισμού) για την Ειρήνη (Partnership for Peace)».

το ΝΑΤΟ, το οποίο παραμένει θεμέλιο της συλλογικής άμυνας των κρατών που είναι μέλη του».

Στη συζήτηση που έγινε στη Σύνοδο Κορυφής, η Ούρσουλα φοντερ Λάιεν υποστήριξε, σύμφωνα με πληροφορίες, ότι η Ε.Ε. θα χρειαστεί περίπου 500 δισ. ευρώ για την άμυνά της τα επόμενα 10 χρόνια, ενώ σύμφωνα με τους Reuters, η πρόεδρος της Κομισιόν ανέφερε ότι από το 1999 έως το 2021, η Κίνα αύξησε τις αμυντικές της δαπάνες κατά 600% και η Ρωσία κατά 300%, ενώ η Ε.Ε. «μόνο κατά 20%».

«Ωστόσο, τα Συμπεράσματα της 27ης Ιουνίου, αποφεύγουν να διανύσουν το έξτρα μίλι», ανέφερε χαρακτηριστικά στην «Κ» ξένη διπλωματική πηγή, εννοώντας προφανώς την έκδοση «αμυντικών ομολόγων». Δεδομένων των διαφωνιών που καταγράφηκαν μεταξύ των κρατών-μελών, τα Συμπεράσματα αρκούνται να αναφέρουν ότι «το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή και τον Ύπατο Εκπρόσωπο να παρουσιάσουν εξελιγμένες επιλογές δημοσίας και ιδιωτικής χρηματοδότησης, που θα συζητηθούν από το Συμβούλιο, για την ενίσχυση της τεχνολογικής και βιομηχανικής βάσης στον τομέα της άμυνας και την αντιμετώπιση των κενών στις κρίσιμες δυνατότητες». Στο ίδιο πλαίσιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «καλεί την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να αξιολογήσει και να προσαρμόσει περαιτέρω, κατά περίπτωση, την πολιτική της για τη δαμνιοδότηση της αμυντικής βιομηχανίας, διαφυλάττοντας παράλληλα τη χρηματοδοτική της ικανότητα». Οι «27» φρόντισαν μάλιστα όπως τα Συμπεράσματα κατοχυρώνουν φραστικά όλα τα διαφορετικά στρατόπεδα, εντός της Ε.Ε., επισημαίνοντας ότι «τα ανωτέρω ισχύουν με την επιφύλαξη του ιδιαίτερου χαρακτήρα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας ορισμένων κρατών-μελών, λαμβάνοντας δε υπόψη τα συμφέροντα ασφαλείας και άμυνας όλων των κρατών-μελών, και συναδούν με τις Συνθήκες».

Η Κύπρος και οι άλλοι «26»

Με βάση την αρχιτεκτονική για την άμυνα και την ασφάλεια της Ε.Ε., για την επόμενη πενταετία, 2024-2029, όπως εκτείνεται στο έγγραφο της Στρατηγικής Ατζέντας, η Κύπρος μένει ουσιαστικά ακάλυπτη, σε ζητήματα άμυνας και ασφάλειας, δεδομένου ότι η Ε.Ε. «θα λειτουργήσει (σ.σ. και πάλι) συμπληρωματικά προς το ΝΑΤΟ, το οποίο παραμένει θεμέλιο της συλλογικής άμυνας των κρατών που είναι μέλη του». Με πολύ απλά λόγια, «η άμυνα και η ασφάλεια της Ευρώπης είναι συμπλήρωμα του ΝΑΤΟ, το οποίο έχει και τον πρώτο, αλλά και τον τελευταίο λόγο, σε όλα τα επίπεδα», επεσήμανε ξένη διπλωματική πηγή.

Σημειώνεται ότι από τα 27 κράτη-μέλη της Ε.Ε., τα 23 είναι μέλη και της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας, με εξαίρεση την Αυστρία, την Ιρλανδία και τη Μάλτα που κατ' επιλογή δεν έχουν ενταχθεί στο ΝΑΤΟ, αλλά όμως είναι μέλη της «Σύμπραξης για την Ειρήνη». Η Κύπρος είναι το μοναδικό κράτος-μέλος που δεν είναι μέλος του ΝΑΤΟ, δεν διαθέτει συμφωνία ασφαλείας μαζί του και δεν μέλος ούτε της «Σύμπραξης για την Ειρήνη», που σύμφωνα με τα αποκαρκτηρισμένα αρχεία του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, θεωρείται ο προθάλαμος των κρατών που εισέρχονται σε «τροχιά» ένταξης στο ΝΑΤΟ. Σημειώνεται, πάντως, ότι ακόμη και εάν η Κύπρος αποφάσιζε να υποβάλει αίτηση για ένταξη στο ΝΑΤΟ, η στη «Σύμπραξη για την Ειρήνη», θεωρείται βέβαιο ότι η Τουρκία θα ασκούσε βέτο.

ΠΕC MEDOCHEMIE

Ξέχνα τον πόνο γρήγορα

ΜΕ ΤΟ ULTIMAX ALTER

ΑΝΑΛΓΗΤΙΚΟ - ΑΝΤΙΦΛΕΓΜΟΝΩΔΕΣ

ΚΥΠΡΟΣ

Γεγονότα και μαρτυρίες

1974

Α' ΤΟΜΟΣ

Η τουρκική εισβολή μέσα από τις αφηγήσεις
πρωταγωνιστών των γεγονότων και τις μαρτυρίες
αμάχων κι ανθρώπων που αιχμαλωτίστηκαν, βασανίστηκαν
και θρήνησαν για τους δικούς τους

ΚΥΡΙΑΚΗ

14/7

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

THE CYPRIAN

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Την εβδομάδα που πέρασε, ο αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ Ευθύμιος Δίπλαρος εξηγήσε στην «Κ» ότι για τον Δημοκρατικό Συναγερμό δεν αποτελεί casus belli ο διορισμός Συναγερμικού στη θέση του Ευρωπαίου επιτρόπου. Προχωρούσε μάλιστα και ένα βήμα πιο κάτω, προτείνοντας ως καταλληλότερο για να αναλάβει το εν λόγω πόστο, τον τώως αναπληρωτή πρόεδρο του ΔΗΣΥ Χάρη Γεωργιάδη. Την ίδια μέρα στην εφημερίδα «Πολίτης» και ο Χάρης Γεωργιάδης έδινε δική του συνέντευξη, υπογραμμίζοντας πως η κυβέρνηση του Νίκου Χριστοδουλίδη, αν και μετρίων επιδόσεων, είναι μία κεντροδεξιά κυβέρνηση, στέλνοντας έτσι το μήνυμα στον ΔΗΣΥ ότι η αντιπολίτευση που θα ασκεί πρέπει να έχει και μέτρο. Σε αυτό το παράδοξο πολιτικό σκηνικό, την κατάσταση περιέπλεκε το ότι ο κ. Γεωργιάδης, όχι μόνο δεν σχολίασε όσα βούουν το τελευταίο διάστημα περί διορισμού του στην Κομισιόν, αλλά ούτε καν ρωτήθηκε για το θέμα. Στα κοινοτικά πηγαδάκια ενισχύθηκαν συνεπώς τα ερωτήματα κατά πόσο όλο αυτό ήταν καλά σχεδιασμένο για να λειάνει το έδαφος για τον Χάρη Γεωργιάδη ή αν αποτελεί μία ακόμη πρωτοβουλία του Ευθύμιου Δίπλαρου που έφερνε σε

Ο πρόεδρος κρατά κλειστά τα καρτιά του, ωστόσο στενοί του συνεργάτες του έχουν προτείνει ήδη τον Χάρη Γεωργιάδη ως ιδανική λύση για το πόστο.

αμπχανία την πρόεδρο του ΔΗΣΥ, δεδομένου ότι η ίδια διέρρηε μέχρι πρόσφατα παντού πως ο διορισμός Γεωργιάδη από τον Νίκο Χριστοδουλίδη θα είναι αιτία πολέμου.

Η μεγάλη επιστροφή;

Ο Χάρης Γεωργιάδης είχε βεβαίως διαμνύσει, όταν αποχώρησε από τη διεκδίκηση της προεδρίας του ΔΗΣΥ, ότι ο πολιτικός του κύκλος τελειώνει το 2026 με τη λήξη της βουλευτικής του θητείας και πως το κύριο πλάνο του είναι να επιστρέψει στις οικογενειακές του επιχειρήσεις. Η Αννίτα Δημητρίου από την άλλη, ήθελε κοντά της τον κ. Γεωργιάδη κυρίως για την πολιτική του εμπειρία αλλά και για να λειτουργεί ως σταθεροποιητικός παράγοντας σε μία κρίσιμη για τον ΔΗΣΥ συγκυρία. Αυτό επιβεβαιώνεται από την κίνηση της να του δώσει, δυσχερώντας άλλα στελέχη, τη θέση του προέδρου του Ινστιτούτου Γλαύκος Κληρίδης. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι τον συμβουλευτεί στα κύρια ζητήματα οικονομικής πολιτικής αλλά και το γεγονός ότι αποτελεί το πρώτο βιολί του ΔΗΣΥ στην Επιτροπή Οικονομικών, παρότι σε αυτήν συμμετέχουν παράλληλα ο εκπρόσωπος Τύπου του ΔΗΣΥ Ονούφριος Κουλλά και η αντιπρόεδρος του κόμματος Σάββα Ορφανίδου. Το πόσο βεβαίως έτοιμος είναι τελικά για την πολιτική του συνταξιοδότηση είναι ένα ζήτημα που συζητείται εντόνως. Δεν πέρασε για παράδειγμα απαρατήρητο το βιβλίο που εξέδωσε και παρουσίασε τη βδομάδα που πέρασε. Ένα βιβλίο που εξηγεί τον Νέο Ρεαλισμό, για τον οποίο επικρίθηκε εντόνως, και την ανάγκη μιας εξελικτικής ομοσπονδίας. Όσα καταγράφονται αναμένεται πως θα προκαλέσουν συζήτηση τις επόμενες μέρες, καθώς ήδη άνοιξε ένας διάλογος για το αν ο Χάρης Γεωργιάδης ευνοεί

Η μεγάλη χίμαιρα του Χάρη

Η βόμβα που έριξε ο Ευθύμιος Δίπλαρος φαίνεται να βρίσκει πρόσφορο έδαφος στον ΔΗΣΥ, όχι όμως στον Ενδιάμεσο

Ο Χάρης Γεωργιάδης είχε πει πως ολοκληρώνει τον πολιτικό του κύκλο το 2026, ωστόσο πολιτικοί παίχτες και παράγοντες ευνοούν την αποστολή του στις Βρυξέλλες.

Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε ζητήσει από τον Μάνφρεντ Βέμπερ και το ΕΛΚ συγκεκριμένο κείμενο που να αφορά το Κυπριακό, ενημερώνοντας στη συνέχεια την Αννίτα Δημητρίου για το θέμα.

με αυτή την πρόταση τελικώς τη συγκεκριμένη δικοτόμηση. Το σίγουρο πάντως είναι ότι ένα τέτοιο πόστο δεν ενισχύει απλώς πολιτικά τον κ. Γεωργιάδη, αλλά τον επαναφέρει στο προσκήνιο των πολιτικών πρωταγωνιστών και αναδιαμορφώνει το σκηνικό.

Η αλλαγή της Αννίτας

Την ίδια στιγμή, ωστόσο, τόσο από το Προεδρικό όσο και από το στενό περιβάλλον του Χάρη Γεωργιάδη απορρίπτουν το κατά πόσο έχει γίνει οποιαδήποτε επίσημη κρούση στον τελευταίο για τη θέση της Κομισιόν. Ο κ. Γεωργιάδης επιβεβαίωσε άλλωστε πριν από κάποιους μήνες σε συνέντευξη του στην «Κ» ότι δεν ρωτήθηκε ποτέ για κάτι τέτοιο, ούτε και εξέφρασε βεβαίως ενδιαφέρον. Το γεγονός όμως ότι το όνομά του, όχι μόνο επανέρχεται αλλά παρουσιάζεται πλέον και από μέρος της ηγεσίας του ΔΗΣΥ ως ιδανικό,

έχει τη δική του σημασία. Όχι μόνο για το τι θα κάνει τελικά ο Νίκος Χριστοδουλίδης αλλά τι συνεπάγεται για τον ρόλο του ΔΗΣΥ στην κοινοτική σκακιέρα. Αξίζει να σημειωθεί πως η Αννίτα Δημητρίου πριν από τις εκλογές διαμέ το σενάριο επαναδιορισμού της Στέλλας Κυριακίδου, θα αποτελούσε για τον Συναγερμό casus belli η κίνηση διορισμού του Χάρη Γεωργιάδη. Σε αυτό το πλαίσιο, η

κίνηση του Ευθύμιου Δίπλαρου να προτείνει ευσχίμως τον κ. Γεωργιάδη θεωρήθηκε αρχικά ως πρωτοβουλία του ίδιου, στο πλαίσιο της φιλοσοφίας του ότι ο Συναγερμός πρέπει να μείνει κοντά στην κυβέρνηση. Θα πρέπει να σημειωθεί πως ο κ. Δίπλαρος διατηρεί πολύ καλές σχέσεις με τον Χάρη Γεωργιάδη, ο τελευταίος έχει ένα ακροατήριο που θα ήθελε να έχει κοντά του ο αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ, ενώ την ίδια στιγμή είναι ευρέως γνωστό πως ένα τέτοιο διορισμό θα ευνοούσε και ο τώως πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης, ο οποίος πίεζε για κάτι τέτοιο στο παρασκήνιο. Αυτό το οποίο διαπιστώνεται ωστόσο, είναι πως και η Αννίτα Δημητρίου φαίνεται να άλλαξε την αρχική της γνώμη. Δεν πέρασε απαρατήρητη η αναφορά της στο Πολιτικό Γραφείο της περασμένης Πέμπτης, ότι μία τέτοια θέση δεν σημαίνει αυτόματα πως ο ΔΗΣΥ είναι κυβέρνηση, πως είναι μία θέση πολύ σημαντική, και πως ο ΔΗΣΥ θα πρέπει να είναι ωφέλιμος για τον τόπο. Οι λόγοι της θεαματικής αυτής αλλαγής στάσης ίσως να έγκειται σε πιέσεις που δέχτηκε από τα πρόσωπα που ευνοούν και ευνοούνται από μία καλύτερη συνεννόηση με την κυβέρνηση, αλλά σίγουρα και την επιλογή του κ. Γεωργιάδη. Ίσως και η ίδια να ένιωσε πως από τη στιγμή που ο

κίνηση του Ευθύμιου Δίπλαρου να προτείνει ευσχίμως τον κ. Γεωργιάδη θεωρήθηκε αρχικά ως πρωτοβουλία του ίδιου, στο πλαίσιο της φιλοσοφίας του ότι ο Συναγερμός πρέπει να μείνει κοντά στην κυβέρνηση. Θα πρέπει να σημειωθεί πως ο κ. Δίπλαρος διατηρεί πολύ καλές σχέσεις με τον Χάρη Γεωργιάδη, ο τελευταίος έχει ένα ακροατήριο που θα ήθελε να έχει κοντά του ο αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ, ενώ την ίδια στιγμή είναι ευρέως γνωστό πως ένα τέτοιο διορισμό θα ευνοούσε και ο τώως πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης, ο οποίος πίεζε για κάτι τέτοιο στο παρασκήνιο. Αυτό το οποίο διαπιστώνεται ωστόσο, είναι πως και η Αννίτα Δημητρίου φαίνεται να άλλαξε την αρχική της γνώμη. Δεν πέρασε απαρατήρητη η αναφορά της στο Πολιτικό Γραφείο της περασμένης Πέμπτης, ότι μία τέτοια θέση δεν σημαίνει αυτόματα πως ο ΔΗΣΥ είναι κυβέρνηση, πως είναι μία θέση πολύ σημαντική, και πως ο ΔΗΣΥ θα πρέπει να είναι ωφέλιμος για τον τόπο. Οι λόγοι της θεαματικής αυτής αλλαγής στάσης ίσως να έγκειται σε πιέσεις που δέχτηκε από τα πρόσωπα που ευνοούν και ευνοούνται από μία καλύτερη συνεννόηση με την κυβέρνηση, αλλά σίγουρα και την επιλογή του κ. Γεωργιάδη. Ίσως και η ίδια να ένιωσε πως από τη στιγμή που ο

Η επιλογή Γεωργιάδη θα ανοίξει σοβαρά ζητήματα εντός ΔΗΣΥ για τον ρόλο του κόμματος, ενώ θα δυσκολέψει την Αννίτα Δημητρίου στο ενδεχόμενο που διεκδικήσει εκλογή το 2028.

Χάρης Γεωργιάδης τη στήριξε στα δύσκολα, δεν θα μπορούσε να τον ανακόψει από κάτι τέτοιο.

Η παραδοξότητα

Το ερώτημα ωστόσο που θα πρέπει να απαντηθεί είναι ποιος ακριβώς θα είναι ο ρόλος του ΔΗΣΥ σε αυτό το ομολογουμένως παράδοξο σκηνικό. Αν ο πρόεδρος της Δημοκρατίας δώσει μία από τις πιο ισχυρές πολιτικές θέσεις σε στέλεχος του Συναγερμού που μέχρι πρόσφατα βρισκόταν στην ανώτατη ηγεσία, τότε σίγουρα θα αναμένει και ανταλλάγματα από τον ΔΗΣΥ. Θα μπορεί άραγε ο ΔΗΣΥ να δηλώνει αντιπολίτευση, ή θα υπάρχει μία υπόγεια συνεννόηση σε διάφορα θέματα που αφορούν την εσωτερική διακυβέρνηση; Ερώτημα που εγείρεται είναι πόσο αυτή η κίνηση θα δυσκολέψει την Αννίτα Δημητρίου να διεκδικήσει στη συνέχεια την προεδρία της Δημοκρατίας, αν βεβαίως ο επιθυμεί, διαχωρίζοντας τη θέση της από τον Νίκο Χριστοδουλίδη. Η αλήθεια πάντως είναι πως στο τελευταίο συνέδριο του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, οι σχέσεις των δύο ήταν εμφανώς βελτιωμένες. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε στείλει εδώ και καιρό επιστολή στον Μάνφρεντ Βέμπερ, ζητώντας του να υπάρξει συγκεκριμένο κείμενο που να αφορά το Κυπριακό, με τον τελευταίο να το υλοποιεί. Για την κίνηση και το κείμενο ενημέρωσε στο περιθώριο της συνάντησης την Αννίτα Δημητρίου με αποτέλεσμα να βγει προς τα έξω ότι ήταν μία από κοινού προσπάθεια. Αυτό φαίνεται πως βελτίωσε ήδη το κατά τα άλλα ψυχρό κλίμα μεταξύ των δύο. Το κατά πόσο όμως είναι αρκετό για να διαφοροποιηθούν τα πράγματα, είναι ένα ζήτημα ανοικτό.

Η αποχώρηση της Στέλλας

Η μία επιλογή που θα βόλευε και τον Νίκο Χριστοδουλίδη και την Αννίτα Δημητρίου ήταν σίγουρα η Στέλλα Κυριακίδου. Σε ό,τι αφορά τον Πρόεδρο, διαχειρίστηκε με επάρκεια το χαρτοφυλάκιο της και κατάφερε να δημιουργήσει ισχυρούς δεσμούς εντός των Βρυξέλλων. Ο επαναδιορισμός της θα γινόταν μάλιστα ανεκτός και από Συναγερμικούς που επιθυμούν ξεκάθαρο ρόλο του ΔΗΣΥ στην αντιπολίτευση. Δεν θα προκαλούσε και εκνευρισμό στα συγκυβερνώντα κόμματα που νιώθουν πολύ παραγκωνισμένα από τον πρόεδρο. Η ίδια ωστόσο πρόλαβε την όποια κίνηση του προέδρου με το να γνωστοποιήσει την Παρασκευή, τόσο στον ίδιο όσο και στην πρόεδρο της Κομισιόν, την απόφασή της να αποχωρήσει και να επιστρέψει στην Κύπρο, όπου εκεί θα σκεφτεί τα επόμενα πολιτικά της βήματα. Τον πρόεδρο της Δημοκρατίας όμως βολέει και η επιλογή του Χάρη Γεωργιάδη, καθώς διατηρεί κοντά του την μερίδα του ΔΗΣΥ που βλέπει θετικά τη συνεννόηση με το Προεδρικό. Θεωρείται για πολλούς βέβαιο πως, αν προχωρήσει σε μία τέτοια κίνηση, θα ζητήσει από την ηγεσία του κόμματος ανταλλάγματα σε ό,τι αφορά τη στάση που θα τηρεί ο ΔΗΣΥ στο Κοινοβούλιο.

“

Η Ούρσουλα και το Συγκοινωνιών

Επί του παρόντος, ο Νίκος Χριστοδουλίδης αποφεύγει να ανοίξει τα καρτιά του για το τι πρόκειται να κάνει, δεδομένου ότι είναι αρκετά νωρίς. Άλλωστε το πρώτο ζήτημα που θα πρέπει να ξεκαθαρίσει είναι αν την 18η Ιουλίου θα καταφέρει η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν να περάσει από τη μυστική ψηφοφορία ή όχι. Στο δεύτερο σενάριο, αναμένεται να υπάρξει μία πλήρης αναδιάταξη που θα βάζει σε δεύτερο πλάνο για λίγο, την ονοματολογία. Αξίζει να σημειωθεί πως ήδη ο πρόεδρος ζήτησε από την κα Φον ντερ Λάιεν τη δημιουργία ξεχωριστού χαρτοφυλακίου Ναυτιλίας, κάτι ωστόσο που δεν διαφαίνεται να κερδίζει έδαφος. Η κύρια στόχευση είναι να αναλάβει ένα μεσαίους βαθμίδας χαρτοφυλάκιο που χειρίζεται ένα σημαντικό κομμάτι, όπως είναι αυτό των Συγκοινωνιών. Όλα όμως είναι ανοικτά μέχρι και την 18η Ιουλίου.

“

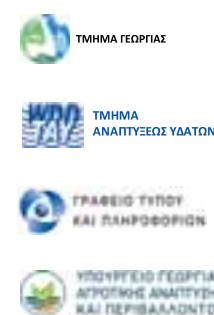
Η δυσφορία των συνεργαζόμενων

Το σίγουρο είναι πως ο πρόεδρος δεν έχει κάνει καμία συζήτηση με τα συγκυβερνώντα κόμματα, αλλά μόνο με στενούς του συνεργάτες, τους οποίους βολιδοσκόπησε για ονόματα. Ανάμεσα στις εισηγήσεις ήταν κι αυτό του Χ. Γεωργιάδη. Το όνομα του υπ. Εξωτερικών Κ. Κόμμου ακούστηκε εντόνως το τελευταίο διάστημα, ωστόσο κάτι τέτοιο θεωρείται πολύ δύσκολο, καθώς ο πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν θέλει να ζηλώσει το υπουργείο Εξωτερικών σε μία πολύ κρίσιμη χρονική συγκυρία. Στο κάδρο μπαίνει από πρόσωπα, το όνομα του Γ. Λακκοτρήνη, ωστόσο αυτό αποτελεί κόκκινο πανί κυρίως για το ΔΗΚΟ. Όχι για τη σχέση που έχει με τη ΔΗΠΑ, αλλά για το υλοποιεί. Για την κίνηση και το κείμενο ενημέρωσε στο περιθώριο της συνάντησης την Αννίτα Δημητρίου με αποτέλεσμα να βγει προς τα έξω ότι ήταν μία από κοινού προσπάθεια. Αυτό φαίνεται πως βελτίωσε ήδη το κατά τα άλλα ψυχρό κλίμα μεταξύ των δύο. Το κατά πόσο όμως είναι αρκετό για να διαφοροποιηθούν τα πράγματα, είναι ένα ζήτημα ανοικτό.

Αν είστε γεωργοί ή έχετε κήπο, υπάρχουν τρόποι να εξοικονομήσετε νερό:

- χρησιμοποιείτε βελτιωμένα συστήματα άρδευσης,
- ελέγχετε την εδαφική υγρασία και προσαρμόζετε τα ωράρια άρδευσης,
- αποθηκεύετε το νερό της βροχής,
- αποφεύγετε την άρδευση, όταν επικρατεί άνεμος ή έντονη ηλιοφάνεια.

Συνέντευξη στον
ΑΝΤΡΕΑ ΚΗΜΗΤΡΗ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ, γενικός γραμματέας ΑΚΕΛ

Οι τοπικές συνεργασίες δημιουργούν προοπτική για τις προεδρικές

Το βασικό κόμμα με το οποίο είχαμε μια ευρεία συνεργασία τοπικά είναι το ΔΗΚΟ, αλλά μπορώ να αναφέρω και την ΕΔΕΚ

Κατεστημένα και κέντρα εξουσίας προσπαθούν να απομονώσουν το ΑΚΕΛ, δηλώνει στην «Κ» ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ Στέφανος Στεφάνου, κάνοντας σαφή αναφορά στον ΔΗΣΥ και φωτογραφίζοντας το Προεδρικό.

«Οι τοπικές συνεργασίες δημιουργούν προοπτική ακόμα και για τις επόμενες προεδρικές εκλογές», δηλώνει σε συνέντευξη στην «Κ» ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ Στέφανος Στεφάνου, κάνοντας ειδική αναφορά στο ΔΗΚΟ και την ΕΔΕΚ. Θα μπορούσαν, επισημαίνει, υπό προϋποθέσεις να λειτουργήσουν προς την κατεύθυνση δημιουργίας ενός πλειοψηφικού ρεύματος για να επιτευχθεί η αλλαγή. Ο κ. Στεφάνου αναφέρεται σε προσπάθειες που καταβάλλονται από κατεστημένα και κέντρα εξουσίας στην Κύπρο να απομονωθεί το ΑΚΕΛ, κάνοντας σαφή αναφορά στον Συναγερμό και φωτογραφίζοντας το Προεδρικό. Σχολιάζοντας το θέμα των ευθυνών για το αρνητικό αποτέλεσμα του κόμματος στις ευρωεκλογές, επισημαίνει ότι αυτό το ζήτημα είναι ανοικτό στην Κεντρική Επιτροπή και σημειώνει «αν εκτιμηθεί ότι μέσα σε αυτή την κατάσταση πρέπει να αλλάξουμε και ηγεσία, εδώ είμαστε». Ο ίδιος, ωστόσο, θεωρεί ότι δεν είναι αυτός ο τρόπος για να προχωρήσουν και να υλοποιηθούν όσα πρέπει να γίνουν.

—Πού οφείλεται το αρνητικό αποτέλεσμα των ευρωεκλογών;

—Το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών όντως δεν ήταν καλό. Υπάρχει η αριθμητική και η πολιτική ανάλυση. Το ΑΚΕΛ έφερε στην κάλπη περίπου τον ίδιο αριθμό ψηφοφόρων που είχε και στις προηγούμενες εκλογές, όμως αυτή τη φορά αυξήθηκε η συμμετοχή, με αποτέλεσμα να μειωθεί το ποσοστό του κόμματος και να χάσουμε τη δεύτερη έδρα στην Ευρωβουλή. Προκύπτει όμως το ερώτημα αν θα ήμασταν ευχαριστημένοι με ένα αυξημένο ποσοστό μόνο από αυτούς που συνήθως πάνε και ψηφίζουν. Εμείς λέμε όχι. Υπάρχουν δύο βασικές ομάδες στις οποίες θέλουμε να απευθυνθούμε. Σε αυτήν που προσδοκεί από την Αριστερά όμως ακόμη δεν μας εμπιστεύεται και επιλέγει την αποχή, και σ' αυτή την ομάδα της κοινωνίας που για μια σειρά από κοινωνικο-οικονομικούς λόγους όχι μόνο δεν ψηφίζει, αλλά απαξιώνει και απορρίπτει τα κόμματα.

—Πώς θα το πετύχετε αυτό;

—Όντως αυτό είναι το βασικό διακύβευμα και θα μας απασχολήσει στην Κεντρική Επιτροπή του κόμματος το ερχόμενο Σάββατο. Οι ευρωεκλογές ήταν αποτυχία, αλλά το αποτέλεσμα στις εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης ήταν πολύ καλό.

—Αποτελεί δικαιολογία το καλό αποτέλεσμα στις δημοτικές;

—Όχι, δεν αποτελεί δικαιολογία και δεν υποστηρίζουμε ότι αποτύχαμε στις ευρωεκλογές, αλλά πήγαμε καλά στις δημοτικές άρα ισοφάρισαμε. Όμως αποτελεί γεγονός ότι στην τοπική αυτοδιοίκηση στα

κομματικά ψηφοδέλτια και στις σχολικές εφορίες είχαμε αύξηση περίπου 5%. Θετικό στοιχείο αποτελεί, επίσης, το γεγονός ότι όλοι οι δήμαρχοι που προέρχονται από το ΑΚΕΛ και επαναδιορίστηκαν, κέρδισαν με σημαντικά ποσοστά. Μας βγήκαν και οι συνεργασίες που κάναμε και αυτές οι συνεργασίες δημιουργούν ένα άλλο σκηνικό σε σχέση με τις προσπάθειες που καταβάλλονται από κατεστημένα και κέντρα εξουσίας στην Κύπρο να απομονωθεί το ΑΚΕΛ.

—Ποια είναι τα κατεστημένα και κέντρα εξουσίας που θέλουν να απομονώσουν το ΑΚΕΛ;

—Πρώτα απ' όλα ο Συναγερμός.

“

Είναι φυσιολογικό να συζητούνται ονόματα για τις προεδρικές, διότι, όταν κάποιος έχει επιτυχίες, συνήθως αρχίζει η ονοματολογία.

θέλει να μας απομονώσει και το διακηρύσσει δημόσια με διάφορους τρόπους. Γνωρίζουμε ότι έγιναν προσπάθειες και από πολύ ψηλά κέντρα εξουσίας να χρησιμοποιηθούν οι εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης ως όχημα για να σχηματιστούν συνεργασίες κομμάτων που στηρίζουν την κυβέρνηση με τον ΔΗΣΥ έτσι ώστε να δημιουργηθεί το κατάλληλο κλίμα για να εισέλθει ο Συναγερμός στην κυβέρνηση Χριστοδουλίδη. Δεν είναι τυχαία μια συνέντευξη που είχε δώσει ο πρόεδρος της Δημοκρατίας και ήταν περίπου χρονολογικά στην έναρξη των συζητήσεων για πιθανές συνεργασίες στις εκλογές το-

πικής αυτοδιοίκησης στην οποία είχε αναφέρει ότι θα ήθελε την ένταξη του Συναγερμού στην κυβέρνηση.

—Είπατε ότι οι συνεργασίες στην τοπική αυτοδιοίκηση δημιουργούν ένα άλλο σκηνικό. Τι εννοείτε;

—Οι συνεργασίες που έγιναν σε τοπικό επίπεδο και η κοινή στήριξη υποψηφίων ενίσχυσαν τα κανάλια επαφής του ΑΚΕΛ με κόμματα στα οποία υπήρξαν τοπικές συνεργασίες. Αυτό ενισχύει τις προϋποθέσεις για συνεργασία για επόμενες πολιτικές και εκλογικές μάχες. Πολιτικές μάχες εννοώ και εντός και εκτός Βουλής για διεκδικήσεις επί διαφόρων θεμάτων. Για να υλοποι-

ήσουμε προοδευτικά προγράμματα σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης είναι σημαντικό να υπάρχει ένα πλειοψηφικό ρεύμα που θα στηρίξει την προσπάθεια. Δεν σας κρύβω ότι αυτές οι τοπικές συνεργασίες δημιουργούν προοπτική ακόμα και για τις επόμενες προεδρικές εκλογές και θα μπορούσαν κάτω από κάποιες προϋποθέσεις να λειτουργήσουν προς την κατεύθυνση δημιουργίας ενός πλειοψηφικού ρεύματος για να πετύχουμε την αλλαγή.

—Αναφέρεστε στο ΔΗΚΟ;

—Το βασικό κόμμα με το οποίο είχαμε μια ευρεία συνεργασία τοπικά είναι το ΔΗΚΟ, αλλά μπορώ να αναφέρω και την ΕΔΕΚ.

—Αυτά τα κόμματα είναι στην κυβέρνηση. Άρα πώς θα προκύψει συνεργασία για τις προεδρικές;

—Εξαρτάται πώς θα διαμορφωθούν τα πράγματα στην πορεία. Αντιλαμβάνεστε ότι είμαστε τέσσερα χρόνια μακριά από τις προεδρικές εκλογές. Δεν ξέρουμε ούτε και η κυβέρνηση πώς θα κινηθεί, ούτε πού θα βρίσκονται τα κόμματα που είναι στην κυβέρνηση, ούτε και ποιος θα είναι ο κομματικός χάρτης μέχρι τότε.

—Πρόκειται για ένα άνοιγμα του ΑΚΕΛ ξανά προς αυτές τις δυνάμεις; Διότι τοποθετούνταν αρκετά υποτιμητικά για το ΑΚΕΛ κυρίως στην προεκλογική για τις προεδρικές.

—Δεν γνωρίζουμε αν αυτές οι συνεργασίες θα έχουν συνέχεια και σίγουρα δεν τις επιδιώξαμε τώρα με γνώμονα το 2028. Άλλωστε, αν αυτός ήταν ο στόχος μας, θα επιδιώκαμε κεντρική συνεργασία και εφ' όλης της ύλης των εκλογών τοπικής αυτοδιοίκησης. Αυτό που λέω είναι πως το γεγονός ότι υπήρξε κινητοποίηση και συνεργασία σε τοπικό επίπεδο, δημιουργεί μια προοπτική. Το πώς θα εξελιχθεί αυτή η προοπτική κανείς δεν το ξέρει.

—Πρόσωπα όπως ο Βύρας και ο Προυντζός κατέγραψαν σημαντικές επιτυχίες. Ακούγονται ήδη τα ονόματά τους για τις προεδρικές.

—Χαιρόμαστε που ο Αντρέας Βύρας που είναι ΑΚΕΛικός, τυγχάνει ευρείας και οριζόντιας αποδοχής. Τον κ. Χαράλαμφο Προυντζό τον στηρίξαμε έχοντας υπόψη τη συνοδοιπορία μας στις προεδρικές και αυτή τη συνεργασία θα προσπαθήσουμε να τη συνεχίσουμε, στηρίζοντας την προσπάθειά του στον Δήμο Λευκωσίας. Είναι φυσιολογικό να συζητούνται ονόματα για τις προεδρικές, διότι, όταν κάποιος έχει επιτυχίες, συνήθως αρχίζει η ονοματολογία. Ονόματα δεν έχουμε συζητήσει και ούτε πρόκειται να το κάνουμε τώρα. Στη δική μας αντίληψη η δημιουργία προϋποθέσεων για να κερδίσουν προεδρικές εκλογές δεν είναι μόνο θέμα ονόματος, αλλά και θέμα δημιουργίας δυναμικής μέσα στην ίδια την κοινωνία. Αν γίνει αυτό, τότε πιο εύκολα βρίσκεις και ονόματα.

Αν εκτιμηθεί ότι πρέπει να αλλάξουμε ηγεσία, εδώ είμαστε

—Στις ευρωεκλογές θέσατε δύο στόχους που δεν επιτεύχθηκαν. Ποσοστό 25,5% και διατήρηση των δύο εδρών. Το ΑΚΕΛ λέει συνήθως ότι δεν είναι αρχηγικό κόμμα και ότι οι ευθύνες είναι συλλογικές όπως και οι αποφάσεις. Ποιες είναι οι δικές σας ευθύνες ως ηγέτη του κόμματος και πώς αναλαμβάνονται;

—Μπορεί οι αποφάσεις να λαμβάνονται συλλογικά και ο γενικός γραμματέας να λογοδοτεί στην Κεντρική Επιτροπή, κάτι που καθιστά το κόμμα μη αρχηγικό, όμως αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχει αρχηγός και ότι δεν αναλαμβάνει τις πολιτικές του ευθύνες. Το ζήτημα των ευθυνών είναι ανοικτό στην Κεντρική Επιτροπή και αν εκτιμηθεί ότι μέσα σε αυτή την κατάσταση πρέπει να αλλάξουμε και ηγεσία, εδώ είμαστε. Απλώς θεωρώ ότι δεν είναι έτσι που θα πρέπει να προχωρήσουμε στην παρούσα φάση για να υλοποιήσουμε όσα πρέπει να κάνουμε.

—Τέθηκε θέμα ηγεσίας;

—Μέχρι στιγμής δεν τέθηκε τέτοιο θέμα από κανένα.

—Αναφέρατε ότι στις δημοτικές έγιναν καλές επιλογές. Μπορούσαν να γίνουν καλύτερες επιλογές για το ευρωψηφοδέλτιο;

—Θεωρούμε ότι και το ψηφοδέλτιό μας στις ευρωεκλογές ήταν πολύ καλό.

—Έπαιξε ρόλο ότι δεν τέθηκε με σαφήνεια το διακύβευμα των ευρωεκλογών από το ΑΚΕΛ; Αν δεν ήρθε πρώτο με τον ΔΗΣΥ σε αυτή την κατάσταση, τότε, τότε θα τα καταφέρατε;

—Εξακολουθώ να εκτιμώ ότι το διακύβευμα δεν ήταν η πρωτιά αλλά η διασφάλιση των δύο εδρών. Επιπρόσθετα, θέλαμε να αναδείξουμε διακυβέμματα για τη συμμετοχή της Κύπρου στην Ε.Ε., αλλά και για το μέλλον της Ε.Ε. Η ταυτόχρονη διεξαγωγή των δύο εκλογικών αναμετρήσεων δεν βοήθησε να γίνει αυτή η συζήτηση.

—Πώς ερμηνεύετε την περιορισμένη προσέλευση Τουρκοκυπρίων στις κάλπες; Δεν τους συγκαλεί η εκλογική Τ/Κ ευρωβουλευτική;

—Όντως ήταν λιγότεροι από το αναμενόμενο, όμως, εμείς αναμένουμε γύρω στις 7-8 χιλιάδες και όχι τους υπερβολικούς αριθμούς που ακούγονταν. Έγινε πολλή οργανωτική προσπάθεια, περισσότερη από το 2019, άρα η εξήγηση που πρέπει να δώσουμε δεν είναι οργανωτική. Πρέπει να το δούμε πολιτικά το θέμα. Υπάρχει μεγάλη απαισιοδοξία στην τουρκοκυπριακή κοινότητα σε σχέση με τις προοπτικές επίλυσης του Κυπριακού εξαιτίας της στασιμότητας από το 2017. Οι Τουρκοκύπριοι δέχονται επίσης μεγάλη πίεση από την Άγ-

κυρα. Μέσα σε αυτό το κλίμα δεν θεωρούν πως η συμμετοχή τους στις ευρωεκλογές υπό τη σημαία της Κυπριακής Δημοκρατίας θα δημιουργήσει τις όποιες προοπτικές. Να μην ξεχνάμε ότι στις προηγούμενες ευρωεκλογές Τουρκοκύπριος ηγέτης ήταν ο Ακιντζί που δημιουργούσε ένα θετικό κλίμα, ενώ τώρα η ηγεσία των Τουρκοκυπρίων υπό τον Τατάρ ήταν κάθεται εναντίον και έβαζε προσκόμματα.

Προσδοκούμε να μετατρέψουμε την Κοινωνική Συμμαχία σε μια δυναμική και ευέλικτη πλατφόρμα άσκησης πολιτικής.

—Η συνεργασία με τον Νιάζ Κιζιλγιουρεκ θα συνεχιστεί;

—Ο Νιάζι είναι ένα κεφάλαιο που θέλουμε να αξιοποιήσουμε. Η ακαδημαϊκή, πολιτική και κινηματική του δράση τον καθιστούν σημαντικό παράγοντα στην προσπάθεια για επαναπροσέγγιση και λύση του Κυπριακού.

—Τελικά οι αλλαγές στις οποίες προχώρησε το ΑΚΕΛ έφεραν κάποιο αποτέλεσμα;

—Η εκτίμησή μας είναι ότι αλλαγές που προλάβαμε να κάνουμε έχουν αφήσει θετικό αποτύπωμα. Και χρειάζεται να βρούμε επιπρόσθετους τρόπους για να μεταφέρουμε τα μηνύματά μας στον κόσμο.

—Ποια αλλαγή είχε θετικό αποτύπωμα;

—Για παράδειγμα η Κοινωνική Συμμαχία. Το 30% των εκλεγμένων μας σε Δημοτικά Συμβούλια και Σχολικές Εφορίες προέρχεται από την Κοινωνική Συμμαχία. Η διύρυνση των ψηφοδελτίων μας με ευρύτερο κόσμο μάς βοήθησε. Όμως είναι προφανές ότι πρέπει να κάνουμε περισσότερα.

—Οι προσδοκίες για την Κοινωνική Συμμαχία ήταν μεγάλες. Είναι όμως οσάν να μην υπάρχει και να είναι απλώς ένας τίτλος. Ότι περίπου άλλων ονόμα οι Νέες Δυνάμεις και μετονομάστηκαν σε Κοινωνική Συμμαχία.

—Όταν κάναμε την Κοινωνική Συμμαχία δεν την κάναμε για να αλλάξουμε απλώς την ταμπέλα των Νέων Δυνάμεων. Προσδοκούμε να μετατρέψουμε την Κοινωνική Συμμαχία σε μια δυναμική και ευέλικτη πλατφόρμα άσκησης πολιτικής και κινητοποίησης του κόσμου που είτε αυτοπροσδιορίζεται στην ευρύτερη Αριστερά ή ακόμη και πέραν από την Αριστερά και μαζί του

μοιραζόμαστε μια προοδευτική ατζέντα.

—Τι θα γίνει;

—Τώρα συστήνονται οι επαρχιακές συντονιστικές ομάδες. Ήδη συνενδράσαμε σε Λευκωσία και Λεμεσό και θα πάμε Πάφο, Λάρνακα και Αρμόκωστο. Ήδη, συγκροτούμε την Κοινωνική Συμμαχία επί του εδάφους και θα βάλουμε μπροστά την προώθηση της προοδευτικής κοινωνικής ατζέντας.

—Ποια είναι τα άτομα που θα βγουν μπροστά;

—Την κεντρική συντονιστική ομάδα θα τη συστήσουμε όταν τελειώσουμε με τις επαρχιακές συντονιστικές ομάδες. Η βασική ομάδα θα αποτελεστεί από άτομα που εργάστηκαν στην προεκλογική του Ανδρέα Μαυρογιάννη, από πρόσωπα που ήταν στις Νέες Δυνάμεις και από κάποιους που ήρθαν κοντά στην πορεία των εκλογών τοπικής αυτοδιοίκησης και των ευρωεκλογών.

—Μία από τις αλλαγές ήταν και η μείωση των θητειών των βουλευτών από τρεις σε δύο. Κάποιοι συμπληρώνουν την τρίτη τους θητεία. Θα δοθούν εξαιρέσεις σε αυτούς προκειμένου να θέσουν υποψηφιότητα στις βουλευτικές το 2026;

—Το καινούργιο καταστατικό προβλέπει τη δυνατότητα παρα-

κώρησης πολύ περιορισμένων εξαιρέσεων από την Κεντρική Επιτροπή. Είχαμε όριο τριών θητειών σε δημόσια αξιώματα και τις μειώσαμε σε δύο. Εκείνοι που τώρα συμπληρώνουν δεύτερη θητεία, θα έχουν δυνατότητα να διεκδικήσουν και τρίτη. Κάποιοι, όπως αναφέρατε, πέντε συνολικά, συμπληρώνουν την τρίτη τους θητεία. Από αυτούς τους πέντε υπάρχει η δυνατότητα να δοθεί εξαιρεση από την Κεντρική Επιτροπή σε μέχρι δύο άτομα. Είναι κάτι που θα συζητηθεί όταν έρθει η ώρα. Εξαιρεση έχει και ο γενικός γραμματέας του κόμματος. —Πριν από ένα χρόνο, στην πρώτη μας συνέντευξη για την Καθημερινή, είχατε δηλώσει ότι στόχος είναι η επαναφορά του ΑΚΕΛ στο 30%, δείχνοντας προς τις βουλευτικές το 2026. Χρειάζεται επανακαθορισμός αυτού του στόχου; —Ο στόχος για να επανέλθουμε εκεί που ιστορικά ήμασταν δεν αλλάζει. Απλώς οι ευρωεκλογές ανέδειξαν ξανά τη δυσκολία του εγχειρίματος, λαμβάνοντας υπόψη σε ποια κατάσταση βρίσκεται η κοινωνία και η συλλογική κοινωνική συνείδηση. Αυτό που μπορώ να πω είναι ότι στις ερχόμενες βουλευτικές εκλογές πρέπει να υπάρξει σαφής βελτίωση και άνοδος σε σχέση με τα εκλογικά μας ποσοστά.

Σε αναμονή της έκθεσης Ολγκίν

Οι κινήσεις που γίνονται για διάσωση της διαδικασίας και ο δύσκολος Σεπτέμβριος

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Όταν την περασμένη εβδομάδα ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης καλούσε την Μαρία Άνγκελα Ολγκίν «να συνεχίσει τις προσπάθειές της για άρση του αδιεξόδου», το μήνυμα μεταξυ των εμπειρων παρατηρητών του Κυπριακού ελήφθη αμέσως: Τα πράγματα είναι εξαιρετικά δύσκολα και ο Σεπτέμβριος, στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη, μπορεί να εμπεδώσει αυτή τη δυστοκία – επτά και πλέον χρόνων – για άρση του αδιεξόδου των συνομιλιών στο Κυπριακό. Η Κολομβιανή προσωπική απεσταλμένη του γενικού γραμματέα Αντόνιο Γκουτέρες, θα καταθέσει σύντομα (σ.σ. στις 10 Ιουλίου) την έκθεσή της στο πλαίσιο όσων είδε – εντός και εκτός Κύπρου – κατά το πρώτο εξάμηνο των όρων εντολής της, και η αίσθηση που υπάρχει είναι πως ακόμη κι αν ο ίδιος ο γ.γ. καλέσει τα δύο μέρη σε μια τριμερή συνάντηση, κάτι τέτοιο μάλλον θα γίνει για σκοπούς συντήρησης της διαδικασίας παρά, πραγματικά, προς την κατεύθυνση άρσης του αδιεξόδου και της άμεσης επανόδου στο τραπέζι των συνομιλιών.

Πώς κινήθηκε ο Τατάρ

Ο Τουρκοκύπριος ηγέτης Ερσίν Τατάρ συνάντησε την κα Ολγκίν στο Λονδίνο (σ.σ. έχει τη βάση της εκεί) και ο τρόπος με τον οποίο κινήθηκε δείχνει να έχει δύο επίπεδα – ένα τακτικό κι ένα στρατηγικό:

- Κινείται επικινοωτικά προς την κατεύθυνση μιας πιο δημιουργικής και αμφοίμοσης στάσης, όπου αναφέρεται π.χ. σε ζητήματα όπως η διανομή νέων σημείων διέλευσης και αποφεύγει, εμφαντικά, να μιλήσει για «κυριαρχική ισότητα» και δύο κράτη και

- Επιμένει στο κομμάτι των «3D» (απευθείας πτήσεις από την Τύμβου, απευθείας εμπόριου από τους λιμένες Κερύνειας και Αμμοχώστου και απευθείας επαφών της «ΤΔΒΚ» με διεθνείς οργανισμούς) φροντίζοντας παράλληλα να διατηρεί κινήσεις αναβάθμισης του καθεστώτος, όπως η παρουσία του με την ιδιότητα του «προέδρου της ΤΔΒΚ» στην άτυπη σύνοδο αρχηγών-κρατών, την περασμένη Παρασκευή, του Οργανισμού Τουρκικών Κρατών (ΟΤΚ).

Καλά ενημερωμένες πηγές αναφέρουν στην «Κ» πως ο κ. Τατάρ δεν κινείται σε μη-συνεννόηση με την Άγκυρα σε αυτό το επίπεδο και πως ακόμη και αν ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ αναλάβει μια πρωτοβουλία πρόσκλησης των δύο ηγετών, σε μια συνάντηση ενώπιον

Ο Ιούλιος φέτος δεν σηματοδοτεί μόνο τα πενήντα χρόνια της εισβολής αλλά και πως το Κυπριακό εισέρχεται σε ακαρτογράφητα νερά με το αδιέξοδο να παραμένει.

του ο Τουρκοκύπριος ηγέτης δεν θα την αρνηθεί – επί της αρχής – ασχέτως αν οι κινήσεις του στα δύο ως άνω επίπεδα διασφαλίζουν διαπραγματευτικά οφέλη, τακτικά, για την τουρκοκυπριακή πλευρά.

Η μεγάλη εικόνα

Την περασμένη εβδομάδα κυκλοφόρησαν οι εκθέσεις του γ.γ. του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες για την ειρηνευτική αποστολή των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο (ΟΥΝΦΙΚΥΠ) και την αποστολή Καλών Υπηρεσιών του. Ο γ.γ. ουσια-

στικά επισημαίνει όχι μόνο την απόσταση των δύο μερών από την επάνοδο στο τραπέζι των συνομι-

λιών αλλά ουσιαστικά στηρίζει και τη δήλωση του ειδικού του απεσταλμένου, Κόλιν Στιούαρτ (που την περασμένη εβδομάδα προσέλασε την απάντηση του Προεδρικού για τις δηλώσεις του μετά το πέρας της συνάντησής του με τον πρόεδρο Χριστοδουλίδη), επιστημαίνοντας ουσιαστικά σε πιο διπλωματική γλώσσα πως α. υφίστανται παραβιάσεις (σ.σ. «ρεκόρ παραβιάσεων» συγκεκριμένα ήταν το λεκτικό στην έκθεση) στη νεκρή ζώνη και από τις δύο πλευρές και β. πως οι δύο ηγέτες ουσιαστικά

αντιφάσκουν, δεδομένου ότι «η αυξανόμενη στρατιωτικοποίηση των δύο πλευρών έρχεται σε αντίθεση με τις δηλώσεις των ηγετών που υποστηρίζουν ότι επιθυμούν να προχωρήσει προς τα μπρος το Κυπριακό».

Στις εκθέσεις του ο γ.γ. επαναφέρει το ζήτημα των ΜΟΕ και ουσιαστικά φωτογραφίζει μια δυσκολία στη διαδικασία άρσης του αδιεξόδου των συνομιλιών, που πλέον είναι εμφανής σε πολλούς εξωτερικούς παρατηρητές. Εξέλιξη που ίσως φωτογραφίζει πως ακόμη και

αν ο γ.γ. κινήσει μετά τον Σεπτέμβριο προς την κατεύθυνση μιας κοινής συνάντησης με τους δύο ηγέτες ή μιας διευρυμένης σύσκεψης για το Κυπριακό (τύπου «Πενταμερής») αυτό μπορεί να γίνει περισσότερο για τη «συντήρηση» της διαδικασίας παρά για την πραγματική προοπτική επανόδου στις συνομιλίες. Προς αυτή την κατεύθυνση κινείται και το ζήτημα της ανανέωσης της θητείας της κας Ολγκίν μέχρι το τέλος του χρόνου, πτυχή που παρά τη δημόσια στάση του κ. Τατάρ δεν θα έχει προβλήματα, όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ». Η ανανέωση ωστόσο των όρων εντολής της Κολομβιανής διαμεσολαβήτριας αφορά αμφοίμο τον γενικό γραμματέα και εξ ορισμού ορίζει ένα χρονοδιάγραμμα έως τα τέλη του 2024 που μετά το πέρας του επιστρέφει το αδιέξοδο στην αρχική του θέση – προ ειδικού απεσταλμένου – αν δεν υπάρξει κινήσιμη στο Κυπριακό, εγκαινιάζοντας όντως μια νέα περίοδο εισόδου του Κυπριακού σε ακαρτογράφητα νερά.

Σπμειολογικός Ιούλιος

Πέραν των όσων τεκταινούνται, στο διπλωματικό επίπεδο του ΟΗΕ σημασία αποκτά, φέτος, και η παρουσία Μπρτσότσκ και Ερντογάν στην Κύπρο στις 20 Ιουλίου – ανήμερα των επιμέρους εκδηλώσεων καταδικής αλλά και εορτασμών/πανηγυρισμών της επετείου της τουρκικής εισβολής του 1974. Αξίζει να σημειωθεί πως μια μέρα μετά την έκθεση της κας Ολγκίν, στις 11 Ιουλίου, Μπρτσότσκ και Ερντογάν θα βρεθούν από κοινού στη Σύνοδο του ΝΑΤΟ, στην Ουάσιγκτον, και εκτός απροόπτου μπορεί να υπάρξει μεταξύ των κάποια συνάντηση ή τετ-α-τετ το οποίο δυνητικά θα μπορούσε να περιλαμβάνει και κάποια συζήτηση για το Κυπριακό.

Το πώς θα κινήσει σε επίπεδο δημόσιων δηλώσεων ο Τούρκος πρόεδρος, Ταγίπ Ερντογάν κατά τη διάρκεια της παρουσίας του στην Κύπρο έχει τη δική του ξεχωριστή σημασιολογία ενόψει της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, σε μια συγκυρία μάλιστα που Αθήνα και Άγκυρα εκπέμπουν μηνύματα συγκρατημένης αισιοδοξίας στις προσπάθειες που καταβάλλονται να μην υπάρξει ένταση στις μεταξύ των σχέσεων – με το Κυπριακό ωστόσο να απουσιάζει, εμφανώς, από τον ελληνοτουρκικό διάλογο. Η αίσθηση πάντως τόσο στη Λευκωσία όσο και στην Αθήνα – που επικινοωείται μάλιστα και δημόσια – είναι πως οποιαδήποτε πρόσδος στο ελληνοτουρκικό «ενσυχίο» τις προοπτικές στο Κυπριακό».

Στο Εθνικό Συμβούλιο η «μεγάλη Τετάρτη»

Την περασμένη Παρασκευή πραγματοποιήθηκε Εθνικό Συμβούλιο όπου με φόντο τις συναντήσεις Ολγκίν με τους δύο ηγέτες, κόμματα και πολιτικοί αρχηγοί ενημερώθηκαν για τις τελευταίες εξελίξεις, ιδίως μετά τη συνάντηση προέδρου της Δημοκρατίας - προσωπικής απεσταλμένης αλλά και υπό το βάρος των δύο εκθέσεων του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ, που κυκλοφόρησαν την προηγούμενη μέρα.

Αυτό που προκύπτει από τη σύγκληση του Εθνικού Συμβουλίου είναι η συνειδητοποίηση των δυσκολιών για επανέναρξη του διαλόγου στην παρούσα φάση και παράλληλα η αναμονή δύο σημαντικών εξελίξεων: Της έκθεσης της προσωπικής απεσταλμένης του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ, Μαρία Άνγκελα Ολγκίν, που κυκλοφορεί την προσεχή Τετάρτη και που σε μεγάλο βαθμό θα συνοψίσει την τρέχουσα κατάσταση

πραγμάτων στο Κυπριακό και η – σε αναμονή επίσης για την ελληνοκυπριακή πλευρά – στάση που θα τηρήσει ο ίδιος ο Αντόνιο Γκουτέρες μετά το πέρας της δημοσιοποίησης της έκθεσης. Όπως πληροφορείται η «Κ» αυτό που συζητήθηκε στο Εθνικό Συμβούλιο είναι κατά πόσο δεν θα υπάρξει κάποια διαφοροποίηση ως προς την ανανέωση της θητείας της κας Ολγκίν, το πώς θα κινήσει ως προς το περιεχόμενο της έκθεσης της σε επίπεδο συμπερασμάτων, κι αν η έκθεσή της θα οδηγήσει πριν ή μετά το πέρας της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, τον Σεπτέμβριο στη Νέα Υόρκη, στην ανάληψη κάποιας πρωτοβουλίας εκ μέρους της ανώτατης ιεραρχικά ηγεσίας των Ηνωμένων Εθνών με τον ίδιο τον κ. Γκουτέρες να παίρνει τα πράγματα «πάνω του» με κάποια πρωτοβουλία. Υπό το βάρος των εξελίξεων, η προσεχής Τετάρτη αποκτά ξεχωριστή

σημασία και κρίνει σε μεγάλο βαθμό το πώς θα προχωρήσουν τους επόμενους μήνες τα πράγματα στο Κυπριακό, με την αίσθηση αισιοδοξίας να παραμένει, σε κάθε περίπτωση, συγκρατημένη. Αξίζει να σημειωθεί πως από το Εθνικό Συμβούλιο δεν έλειψαν εντάσεις με το ζήτημα των εκθέσεων του γ.γ. του ΟΗΕ για τη νεκρή ζώνη, που ξεκίνησε μετά και από τις δηλώσεις Κόλιν Στιούαρτ πριν από τη δημοσιοποίηση των εκθέσεων, να αποτελεί αντικείμενο διαφιλοψοφίας μεταξύ του προέδρου Χριστοδουλίδη και του γ.γ. του ΑΚΕΛ Στέφανου Στεφάνου, με φόντο την αντιπαράθεση που ξεκίνησε μεταξύ των δύο για το ζήτημα των προσφύγων που διαμένουν στη νεκρή ζώνη με την κυβέρνηση να κατηγορεί το ΑΚΕΛ πως «υιοθετεί τις θέσεις Στιούαρτ» και το ΑΚΕΛ να κατηγορεί τον πρόεδρο πως δεν απαντά επί της ουσίας και πως κατασκευάζει θέσεις.

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΑΡΙΔΗΜΟΥ Κ. ΤΣΟΥΚΑ

Κακές μικρο-αποφάσεις, καταστροφικά mega-αποτελέσματα

Όσοι μελετούν τη λήψη αποφάσεων συχνά διερωτώνται: πώς είναι δυνατόν ευφυείς άνθρωποι να παίρνουν κακές αποφάσεις; Τι περίμενε ο Μακρόν όταν προκήρυξε βουλευτικές εκλογές; Πίστευε ότι η Ακροδεξιά δεν θα θριάμβευε εκλογικά, ενώ αυτό έδειχναν όλες οι δημοσκοπήσεις; Όταν το Δημοκρατικό Κόμμα επέλεξε (μέχρι στιγμής) τον Μπίντεν να είναι εκ νέου ο προεδρικός υποψήφιος του, θεωρούσε ότι η σωματική-διανοητική καταλληλότητα του προέδρου ήταν θέμα που μπορούσε να αγνοηθεί από την κοινή γνώμη;

Μυωτικές μικρο-αποφάσεις μπορούν να παραγάγουν καταστροφικά mega-αποτελέσματα. Η επικείμενη άνοδος της εθνολαϊκιστικής Δεξιάς στην εξουσία, σε δύο από τις σημαντικότερες δυτικές δημοκρατίες, θα έχει, εν μέντοι, καταστροφικά αποτελέσματα. Η επικείμενη άνοδος της εθνολαϊκιστικής Δεξιάς στην εξουσία, σε δύο από τις σημαντικότερες δυτικές δημοκρατίες, θα έχει, εν μέντοι, καταστροφικά αποτελέσματα. Η επικείμενη άνοδος της εθνολαϊκιστικής Δεξιάς στην εξουσία, σε δύο από τις σημαντικότερες δυτικές δημοκρατίες, θα έχει, εν μέντοι, καταστροφικά αποτελέσματα. Η επικείμενη άνοδος της εθνολαϊκιστικής Δεξιάς στην εξουσία, σε δύο από τις σημαντικότερες δυτικές δημοκρατίες, θα έχει, εν μέντοι, καταστροφικά αποτελέσματα.

ριπτώσεων είναι η αποκοπή των ηγετών από την πραγματικότητα. Οι ηγέτες είναι επιρρεπείς σε ιδιαίτερες γνωστικές μεροληψίες: η επιτυχία και η εξουσία θολώνουν την κρίση τους, ωθώντας τους να εκλαμβάνουν τις επιθυμίες τους για πραγματικότητα. Οι εκλογικές και πολιτικές επιτυχίες του Μακρόν επικύρωσαν την αίσθηση της ανώτερης κατανόησης και διαχείρισης των προβλημάτων που ήδη προϋπήρχε. Η επιτυχία καλλιέργησε την αυτοδικαίωση και, δυνητικά, το σοφόκλειο «μόνος φρονείν». Ο ηγέτης υπερεκτιμά τις δυνατότητές του.

Ο Μακρόν θεώρησε ότι η δύναμη της πειθούς του ήταν τέτοια που θα έπειθε το εκλογικό σώμα να κάνει πιο ορθολογικές επιλογές – να αποφεύγει τα πολιτικά άκρα. «Είναι καθάρος Καρτεσιανός, διόλου συναισθηματικός», τον χαρακτήρισε σύμβουλός του (FT, 28/6/24). Ακόμα και τα καρτεσιανής λογικής επιχειρήματα, όμως, απευθύνονται σε συναισθηματικά όντα και εμπιπεύουν ανέλεγκτες παραδοχές. Τα καιρία ερωτήματα για έναν ηγέτη είναι: συλλαμβάνει ορθά το λαϊκό

αίσθημα; Ελέγχει την ορθότητα των παραδοχών του;

Το 2017 ο νεανικός, άφθαρτος, και ταλαντούχος Μακρόν εξέφρασε την ελπίδα σε ένα ανυπόληπτο πολιτικό σύστημα που ανακλύωνε τις παθογένειες της Γαλλίας. Σήμερα, με δεδομένο το διάχυτο αίσθημα της κοινωνικής παρακμής και οικονομικής δυσάρεσκείας, την ελπίδα της αλλαγής ενσαρκώνει η αντισυστημική ακροδεξιά. Κάθε κυβέρνηση, ιδιαίτερα όταν κάνει τομές (π.χ. συνταξιοδοτικό) και διαχειρίζεται προβλήματα εκτός του ελέγχου της (π.χ. ισλαμιστική τρομοκρατία, ακρίβεια λόγω πανδημίας και πολέμου), όπως η κυβέρνηση Μακρόν, φθείρεται. Τη φθορά την καρπώνονται οι λαϊκιστές – προσφέρουν ελπίδα ανέξοδα.

Ο Μακρόν, επιπλέον, έκανε δύο εσφαλμένες παραδοχές. Πρώτον, θεώρησε ότι η Αριστερά θα παρέμενε διασπασμένη, γεγονός που θα έδινε στο κόμμα του τη δεύτερη θέση στον πρώτο γύρο, δίνοντας του έτσι πλεονέκτημα στον δεύτερο γύρο. Δεύτερον, πίστευε ότι η υγειονομική ζώνη γύρω από την Ακροδεξιά υπήρχε ακόμη, ενώ αυτή είχε

καταρρεύσει. Η Ακροδεξιά ανανεώθηκε, κανονικοποιήθηκε, έπαψε να είναι φόβητρο. Η αποσύνδεση του Μακρόν από την πραγματικότητα επέφερε το πολιτικό τέλος του. Ακόμη κι ένας εξαιρετικός πρόεδρος κάνει την ισοροπία του, ιδιαίτερα όταν «μόνος φρονείνει».

Η περίπτωση Μπίντεν είναι παρόμοια υψής: ένας εξαιρετικός πρόεδρος πήρε την άφρονα απόφαση να είναι εκ νέου υποψήφιος όταν, εμφανώς, αντιμετώπιζε προβλήματα νοητικής υγείας. Εδώ έρχεται κάτι ακόμη: την ομαδοσκέψη (groupthink), η οποία απέτρεψε το Δημοκρατικό Κόμμα να σταθεί κριτικά απέναντι στον πρόεδρό του. Όταν το κόμμα συντάσσεται άκριτα με τον ηγέτη, αποφεύγοντας να συζητήσει το ευαίσθητο ερώτημα της καταλληλότητάς του, κατασκευάζεται μια πλαστή πραγματικότητα. Ηγέτης και κόμμα βλέπουν μόνο αυτό που θέλουν να δουν: έναν επιτυχημένο πρόεδρο που κέρδιζε τον Τραμπ το 2020 και τους Ρεπουμπλικάνους στις ενδιάμεσες εκλογές, το 2022. Προβλέπουν ευσεβιστικά ότι το 2024 θα είναι επανάλυση του παρελθόντος.

Το συσσωρευθέν πολιτικό κεφάλαιο του Μπίντεν αφενός απέτρεψε εν δυνάμει κομματικούς ανταγωνιστές να είναι υποψήφιοι, αφετέρου, εξουδετέρωσε τις όποιες κριτικές φωνές στο εσωτερικό του Δημοκρατικού Κόμματος. Αποσιωπήθηκε το ερώτημα που απασχολεί κάθε απροκατάληπτο ψηφοφόρο: μπορεί να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις του αξιώματός του ένας ευθραυστος ηλικιωμένος με ασθενή μνήμη, μειωμένα ανακλαστικά και επιδεινωμένη εκφορά λόγου; Αυτή η αποσιώπηση συντήρησε το στάτους κβο – την εκ παραδόσεως υποψηφιότητα ενός εν ενεργεία πρακτικού, έστω και με προβληματική υγεία.

Η επιλεκτική εκλογίκευση είναι ο κύριος μηχανισμός σκέψης που υποστηρίζει την αποσιώπηση: «να, η κατάσταση του προέδρου Μπίντεν δεν είναι η καλύτερη, αλλά αυτό ισχύει και πριν, πλην όμως τα κατάφερε. Έτσι θα τα κατάφερε και τώρα». Ακόμα και μετά την αξιοθρήνητη παρουσία του Μπίντεν στην τηλεμαχία με τον Τραμπ, η εκπρόσωπος Τύπου του Λευκού Οίκου δήλωσε αυτοαναφορικά: «ο

πρόεδρος δεν τα πήγε πολύ καλά, αλλά ξέρι να κάνει τη δουλειά. Το αποδεικνύει το έργο του» (FT, 3/7/24). Με άλλα λόγια, μην πιστεύετε τα μάτια σας ψηφοφόροι: κοιτάξτε τι έκανε ο πρόεδρος, όχι τι θα κάνει. Μόνο που οι εκλογές δεν είναι σημινάριο Ιστορίας, αλλά αφορούν στη διαχείριση του μέλλοντος. Πώς να μη θυμώσει ο ψηφοφόρος όταν τον υποτιμούν;

Τώρα είναι, πλέον, αργά. Το πιθανό είναι ότι τη χώρα του Βολτέρο θα κυβερνήσει, αργά ή γρήγορα, η μικρονοϊκή ακροδεξιά και τη χώρα του Τζέφερσον ένας καταδικασμένος και εκδικητικός ναρκισσιστής με δικτατορικές τάσεις. Τις συνέπειες θα τις υποστούμε όλοι. Ο Πούτιν, το απολαμβάνει.

Ο κ. Χαρίδημος Τσοούκας είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και αντιπρόεδρος μέλος της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών. Το βιβλίο του «Leadership as Masterpiece Creation: What Business Leaders Can Learn from the Humanities about Moral Risk-Taking» (με τους C. Spinosa και M. Hancock), κυκλοφορεί από το MIT Press. www.htsoukas.com

ΑΘΗΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ, Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας

Αρχίζει διάλογος για σύστημα αξιολόγησης

Δεύτερη ευκαιρία στους αδύνατους εκπαιδευτικούς πριν από την πόρτα εξόδου

Συνέντευξη στην **ΟΡΙΑΝΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

«Θα πρέπει οι εκπαιδευτικοί να κάνουν τη διαφοροποίησή τους, ώστε τα παιδιά με παραβατική συμπεριφορά να νιώθουν άνετα στο σχολείο. Σε σχέση με τις ακραίες συμπεριφορές, που δυσκολεύουν τις συνθήκες διδασκαλίας, έχουμε συμφωνήσει για ένα παράλληλο πρόγραμμα φοίτησης. Θέλουμε να δώσουμε την ευκαιρία σε κάποιες πολύ ακραίες περιπτώσεις να δεχθούν, για λίγο καιρό, εξειδικευμένη βοήθεια από ειδικούς σε χώρο εκτός σχολείου» δηλώνει σε συνέντευξή της στην «Κ» η υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας Αθηνά Μιχαηλίδου. Προσθέτει ότι θα πρέπει να υπάρξει παρέμβαση για τη χρήση καπνικών προϊόντων εντός των σχολικών μονάδων, τονίζοντας ότι «το θέμα δεν είναι μόνο η απαγόρευση αλλά και οι κυρώσεις. Και η χρήση κινητών απαγορεύεται σήμερα στο μάθημα και όμως είδαμε να συμβαίνουν πολλά, άρα είναι και θέμα ελέγχου. Είναι πολύ σημαντικό για εμένα αυτά τα βήματα, ώστε να πάμε μπροστά».

–Πού βρίσκεται ο σχεδιασμός για αλλαγή του συστήματος αξιολόγησης των εκπαιδευτικών;

–Το θέμα συζητείται εδώ και τουλάχιστον τριάντα χρόνια. Είναι κοινά αποδεκτό ότι το υφιστάμενο σύστημα είναι αναχρονιστικό, πεπαλαιωμένο και δεν επιτρέπει τη δίκαιη ανέλιξη. Είναι καιρός, λοιπόν, να μαζέψουμε όλες τις προηγούμενες προτάσεις, να αξιοποιήσουμε τη συσσωρευμένη γνώση και από τον επόμενο Σεπτέμβριο να αρχίσουμε ουσιαστικό διάλογο, ο οποίος θα ολοκληρωθεί μέχρι τον Δεκέμβριο. Πιθανόν να μην έχουμε συναινετική πρόταση, να υπάρχουν διαφωνίες, ωστόσο αυτό που έχει σημασία είναι να πάμε σε μια συνολική διευθέτση, με πρόταση που θα καταλήξει στη Βουλή.

–Ποιος θα είναι ο κεντρικός άξονας αυτής της πρότασης;

–Θα είναι μια σύγχρονη προσέγγιση της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών με ευκαιρίες συνεχούς επιμόρφωσης, σε όλα τα στάδια της επαγγελματικής τους πορείας, ενώ θα έχουν και την υποχρέωση να λογοδοτούν. Θα γίνεται αξιολόγηση, έτσι ώστε να έχουμε μετρήσιμα αποτελέσματα. Παράλληλα, όπου χρειάζεται, θα γίνεται παρέμβαση. –Το σύστημα αξιολόγησης στη δημόσια υπηρεσία δεν φαίνεται

αναγκάζει να προχωρήσουμε με γοργούς ρυθμούς.

–Αν αποδειχθεί ότι δεν πρέπει να είναι στα σχολεία κάποιοι εκπαιδευτικοί, είστε έτοιμοι να τους απομακρύνετε;

–Ναι, αυτό το έχω ήδη δηλώσει. Το σύστημα θα πρέπει να διακρίνει και να επιβραβεύει τους καλούς, αλλά και να δίνει μια δεύτερη ευκαιρία στους αδύνατους, πριν να τους δείξει την πόρτα εξόδου. Δεν υπάρχει περίπτωση ένα αξιολογικό σύστημα αξιολόγησης να κρατά στο σύστημα μια μικρή μερίδα που δεν ανήκει εκεί.

–Πόρτα εξόδου από τα σχολεία και μετακίνηση στο υπουργείο ή πόρτα εξόδου γενικότερα;

–Αυτό θα το συζητήσουμε με τους εταίρους μας. Θα δίνουμε επιλογές. Ποτέ μια λύση δεν είναι μονοδιάστατη. Σημασία έχει να δίνει επιλογές, σπριζόμενες στην έρευνα. Δεν θα ανακαλύψουμε εμείς τον τροχό.

–Ο κεντρικός θεματοθέτης επίσης θα πρέπει να αλλάξει ριζικά;

–Εφόσον εμπλέκεται ο άνθρωπος παράγοντας πάντα θα υπάρχει και η πιθανότητα του λάθους. Μπορεί όμως σε μεγάλο βαθμό να προλάβει καταστάσεις. Φέτος κάναμε σεμινάρια επιμόρφωσης, παρόλα αυτά, σε ένα από τα δεκάδες γραπτά είχαμε σοβαρό πρόβλημα. Η σημαντικότητα της κατάστασης, μιας και τα παιδιά δυσκολεύτηκαν πολύ, μας αναγκάζει να πάρουμε αποφάσεις άμεσα, ώστε να μην επαναληφθεί. Πρέπει να υπάρχουν κυρώσεις. Θα μπει όλη η διαδικασία και οι εμπλεκόμενοι στο μικροσκόπιο.

–Από τη νέα σχολική χρονιά εκπαιδευτικοί και παιδιά θα εργάζονται με τα νέα αναλυτικά προγράμματα;

–Έχει ολοκληρωθεί η πρώτη φάση και όλες οι ομάδες εργασίας έχουν παραδώσει τη δουλειά τους. Είναι ένα πολύ μεγάλο βήμα το να προσπαθείς να μεταβείς από την αποστήθιση της ύλης στην κα-

λιέργεια ικανοτήτων, δεξιοτήτων και κριτικής σκέψης. Είμαστε στο στάδιο αξιολόγησης, μια ομάδα στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο δουλεύει με τα αναλυτικά για τα 43 διαφορετικά μαθήματα και εντός των επόμενων βδομάδων θα τα αναρτήσουμε επικαιροποιημένα. Η νέα σχολική χρονιά θα λειτουργήσει με αυτά. Στόχος είναι να διδάσκει αυτό που θα αξιολογείται. Είναι παράλογο να διδάσκει τητριτά ύλη.

–Οι εκπαιδευτικοί είναι έτοιμοι, έχουν τις γνώσεις για να εφαρμόσουν αυτές τις αλλαγές;

–Ήδη αρχίσαμε στοχευμένες επιμορφώσεις. Δεν είναι γενικές και αόριστες, αλλά συγκεκριμένες για το πώς βοηθά ένα παιδί να έχει κριτική σκέψη και να αναπτύξει δημιουργικότητα. Είμαστε σε επικοινωνία και με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής της Ελλάδας και έχουμε ψηφιακό υλικό που βοηθά τους εκπαιδευτικούς προς αυτή την κατεύθυνση. Θα συνεχίσουμε τις επιμορφώσεις εντατικά.

–Πολύς λόγος για τη χρήση των κινητών τηλεφώνων ενώ τα παιδιά κουβαλάνε καθημερινά βαριές τσάντες. Μήπως πρέπει να χρησιμοποιηθεί η τεχνολογία προς διευκόλυνσή τους;

–Θα δώσουμε πιο αυστηρές οδηγίες στα σχολεία για το θέμα της τσάντας. Από την άλλη είμαστε υπέρ των σωστής αξιοποίησης της τεχνολογίας μέσα στην τάξη. Δεν υπάρχει λόγος για τόσο πολύ έντυπο

υλικό μιας και η ύλη υπάρχει και ψηφιακά. Επίσης, κάποια από τα βιβλία μπορούν να παραμείνουν στο σχολείο. Υπάρχουν λύσεις. Όντως η αξιολόγηση της τεχνολογίας είναι στόχος μας. Δεν πρέπει αυτό να διασυνδεθεί με την απαγόρευση χρήσης των κινητών. Για εμάς το θέμα είναι πολύ ξεκάθαρο. Πολλές μελέτες αποδεικνύουν ότι δεν εξυπηρετεί να το έχουν μαζί τους ανοιχτό, αντίθετα τους αποσπά την προσοχή, ενώ την ώρα του διαλείματος φαίνεται ότι συνδέεται με την παραβατικότητα. Τη συγκεκριμένη ώρα πρέπει τα παιδιά να κοινωνικοποιούνται και να περνούν τον χρόνο τους δημιουργικά.

–Είστε λοιπόν κάθετη με το θέμα του κινητού;

–Ναι, έχουμε αξιολογήσει πάρα πολλές μελέτες. Ακούσαμε και τα παιδιά και είναι ξεκάθαρο ότι δεν θα συμφωνήσουν. Το θέμα είναι τι κάνουμε εμείς οι ενήλικοι για να τα προστατεύσουμε. Δουλεύουμε προς το συμφέρον τους, θα τους εξηγήσουμε και θα δούμε και στην πράξη πώς λειτουργεί. Νοείται ότι το κινητό μπορεί να χρησιμοποιείται για συγκεκριμένους λόγους, τους οποίους εξηγούμε με εγκυκλίους.

–Και το κάπνισμα απαγορεύεται, όμως όλο και αυξάνεται η χρήση καπνικών προϊόντων εντός των σχολικών μονάδων. Για αυτό τι θα κάνετε;

–Έχετε δίκαιο, θα πρέπει να παρέμβουμε. Για μένα το θέμα δεν είναι μόνο η απαγόρευση αλλά και

οι κυρώσεις. Και η χρήση κινητών απαγορεύεται σήμερα στο μάθημα και όμως είδαμε να συμβαίνουν πολλά, άρα είναι και θέμα ελέγχου. Είναι πολύ σημαντικά για εμένα αυτά τα βήματα, ώστε να πάμε μπροστά.

–Σε ό,τι αφορά το νέο σύστημα διοριστών και τα μικρά ποσοστά επιτυχίας, θα υπάρξουν διαφοροποιήσεις;

–Μια εξέταση στην οποία συστηματικά επιτυγχάνει μονοψήφιο ποσοστό σημαίνει ότι έχει πρόβλημα. Δεν γίνεται να ευθύνονται όλοι αυτοί οι απόφοιτοι πανεπιστημίου μόνο. Δώσαμε οδηγίες να δούμε την εγκυρότητα της εξέτασης, όπως και το περιεχόμενο. Πέραν τούτου αρχίζουμε διάλογο από τον Σεπτέμβριο για τον υφιστάμενο κατάλογο που βάσει νομοθεσίας θα πρέπει να καταργηθεί το 2027. Υπάρχουν, όπως φαίνεται, διαφορετικές απόψεις. Η δική μας είναι ότι οι άνθρωποι που περνούν με εξετάσεις φαίνεται να επιτυγχάνουν στο εκπαιδευτικό σύστημα, με ιδιαίτερα θετική αξιολόγηση. Δεν θέλουμε να το χάσουμε αυτό. Όντως όμως επειδή θα έχουμε περαιτέρω ανάγκες θα πρέπει να εξερευνηθεί παράλληλα και ένας τρόπος για επιπλέον άτομα που θα στελεχώνουν τα σχολεία. Τώρα δεν μπορώ να πω αν θα είναι μέσα από τον κατάλογο ή με κάποιο άλλο τρόπο. Αυτό θα αποτελέσει αντικείμενο συζήτησης με όλους τους εμπλεκόμενους, την κατάλληλη στιγμή.

“

Πολλές μελέτες αποδεικνύουν ότι δεν εξυπηρετεί να το έχουν μαζί τους ανοιχτό (το κινητό, τα παιδιά), αντίθετα τους αποσπά την προσοχή, ενώ την ώρα του διαλείμματος φαίνεται ότι συνδέεται με την παραβατικότητα.

να πάγε και τόσο καλά. Θα αποφύγετε παρόμοιου τύπου ενέργειες;

–Μας βοηθά ότι δοκιμάστηκε ένα άλλο παρόμοιο σύστημα και μάλιστα σε μεγάλη κλίμακα. Θα δούμε σίγουρα τα προβλήματα που έχουν προκύψει εκεί, έτσι ώστε να τα αποφυγούμε. Ωστόσο, είμαστε από τις τελευταίες χώρες στην Ευρώπη που δεν έχουμε ένα σύγχρονο σύστημα αξιολόγησης και αυτό μας

Ιδιωτικά πανεπιστήμια: «Πρέπει να υπάρχει ένας έλεγχος και αυστηρή αξιολόγηση»

–Ποιους τρόπους στήριξης επιλέγει το υπουργείο για μαθητές με παραβατική συμπεριφορά;

–Εμείς είμαστε υπέρ ενός συμπεριληπτικού σχολείου. Θα πρέπει οι εκπαιδευτικοί να κάνουν τη διαφοροποίησή τους, ώστε αυτά τα παιδιά να νιώθουν άνετα στο σχολείο. Σε σχέση με τις ακραίες συμπεριφορές, που δυσκολεύουν τις συνθήκες διδασκαλίας, έχουμε συμφωνήσει για ένα παράλληλο πρόγραμμα φοίτησης. Θέλουμε να δώσουμε την ευκαιρία σε κάποιες πολύ ακραίες περιπτώσεις να δεχθούν, για λίγο καιρό, εξειδικευμένη βοήθεια από ειδικούς σε χώρο εκτός σχολείου. Αυτό θα το λειτουργήσουμε πλοτικά με ένα μικρό αριθμό παιδιών από τον Οκτώβριο. Σε καμία περίπτωση δεν προωθούμε διαχωριστικό πρόγραμμα μάθησης.

–Σε σχέση με τα παιδιά μεταναστευτικής βιογραφίας και το κενό που υπάρχει στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

–Αυτό συνέβαινε για πολλά χρόνια. Τώρα αυξήσαμε τις ώρες διδασκαλίας. Δημιουργήσαμε τάξεις για αυτά τα παιδιά στη Μέση Εκπαίδευση και τώρα εξετάζουμε και την ελληνομάθεια με εξετάσεις. Να πω ότι τα αποτελέσματα είναι

πολύ καλά και διεθνείς έρευνες δείχνουν πως καταρρέει ο μύθος ότι τα παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία «κατεβάζουν» το επίπεδο. Αντιθέτως, αποδεικνύεται ότι πολλά από αυτά τα παιδιά διαπρέπουν και έχουν πολύ καλές επιδόσεις.

–Η δημιουργία ιδιωτικών πανεπιστημίων στην Ελλάδα θα επιφέρει προβλήματα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας μας;

–Υπάρχει ένα άνοιγμα γενικά στην Ευρώπη και μετακίνηση πανεπιστημίων από τη μία χώρα στην άλλη. Ήδη δικά μας πανεπιστήμια άνοιξαν παραρτήματα σε άλλες χώρες, όπως στη Γερμανία, ενώ πιθανώς να είναι από τα πρώτα ιδιωτικά που θα λειτουργήσουν στην Ελλάδα. Από την άλλη, έχουμε πανεπιστήμια της Ελλάδας που θέλουν να ανοίξουν εδώ παραρτήματα. Όλα αυτά τα εξετάζουμε με σοβαρότητα γιατί πρέπει να υπάρχει ένας έλεγχος και αυστηρή αξιολόγηση. Για εμάς σημασία έχει να αξιολογούνται ορθά. Αυτά θα είναι και η προστασία που θα παρέχουμε.

–Υπάρχουν ιδιωτικά πανεπιστήμια που δεν πληρούν τα κριτήρια και πρέπει να κλείσουν;

–Έχουμε ιδιωτικά που θα πρέπει

«Έχουμε ιδιωτικά πανεπιστήμια που θα πρέπει να αναβαθμιστούν. Έχουμε και σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιθανόν να χρειαστεί να αναστείλουν τη λειτουργία τους» λέει η υπουργός Παιδείας.

να αναβαθμιστούν. Έχουμε και σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιθανόν να χρειαστεί να αναστείλουν τη λειτουργία τους. Κάνουμε ελέγχους, και εκεί που βλέπουμε να υπάρχει πρόβλημα γίνεται η σύσταση, και αν δεν ανταποκριθούν προχωράμε σε δραστηριότητες. Αυτά τα στοιχεία θα πρέπει να δημοσιοποιούνται, ώστε να προστατευθούν οι νέοι μας.

–Είστε έτοιμοι τον Σεπτέμβριο να υποδεχτείτε τα παιδιά της ειδικής εκπαίδευσης;

–Για τρεις μήνες είδαμε όλους τους εμπλεκόμενους. Κωδικοποιήσαμε τις απόψεις τους και στόχος τη φετινή χρονιά είναι να διορθώσουμε δύο πράγματα. Πρώτον, το πολύπλοκο θέμα των συνοδών. Από τον Μάιο μαζέψαμε το 95% των αναγκών για τη νέα χρονιά και πάμε εστιασμένα με αυξημένο αριθμό συνοδών. Η σχολική χρονιά θα αρχίσει ομαλά. Για πρώτη φορά γίνεται φέτος έγκαιρα επιμόρφωση των συνοδών, γιατί είναι πολύ σημαντικό να καταλάβουν τον ρόλο

«Είναι δύσκολο και ευαίσθητο θέμα η ειδική εκπαίδευση. Για χρόνια υπήρξαν πάρα πολλές στρεβλώσεις είτε μεταξύ γονέων, είτε μεταξύ των εκπαιδευτικών που έχουν κάποιες αντιδράσεις. Θα χρειαστεί και χρόνος και πάρα πολλή δουλειά για να μάθουμε τι σημαίνει συμπεριληπτικό σχολείο» λέει η υπουργός Παιδείας Αθηνά Μιχαηλίδου.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΑΡΧΙΤΕΥΤΩΝ

Του ΠΑΥΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Για ένα κρίσιμο ζήτημα, τα τροποποιητικά νομοσχέδια για τη δήλωση περιουσιακών στοιχείων Πολιτικά Εκτεθειμένων Προσώπων και άλλων αξιωματούχων (νόμοι «49» και «50», αντίστοιχα), θα κληθούν να αποφασίσουν οι βουλευτές στην τελευταία συνεδρία της Ολομέλειας, την 11η Ιουλίου, πριν από την ολοκλήρωση των εργασιών του νομοθετικού σώματος, για τις διακοπές του καλοκαιριού. Μέχρι τότε και για τις επόμενες μέρες, θα περάσουν από τη βάση των εσωκομματικών συζητήσεων και των παρασκηνιακών διεργασιών, ώστε να παρθούν οι τελικές αποφάσεις για τη στάση κάθε κοινοβουλευτικής ομάδας στην Ολομέλεια και να κριθεί η υπερψήφιση ή καταψήφιση των νομοθετημάτων, ορισμένα ζητήματα, όπως ο φόβος της δημοσιοποίησης συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων από βουλευτές (χαρακτηριστικό παράδειγμα οι ακριβοί πίνακες), η αντισυνταγματικότητα ή όχι της συμπεριληφής του γενικού και βοηθού γενικού εισαγγελέα στους αξιωματούχους που θα λογοδοτούν, η πρόσθεση ή αφαίρεση προσώπων που θα καταθέτουν πόθεν έσχες, ακόμη και το... ύψος του κόστους που θα καταβάλει ένας βουλευτής στον λογιστή του για την ετοιμασία κεφαλαιουχικής θέσης (capital statement), κάτι για το οποίο ακούστηκαν γκρίνιες σε παλαιότερες συζητήσεις στην Επιτροπή Θεσμών της Βουλής.

Αναβολή και διορθώσεις

Μετά την ολοκλήρωση μιας μαρθώνας συζήτησης τριών χρόνων και 23 συνεδριάσεων για τον εκσυγχρονισμό της δήλωσης περιουσιακών στοιχείων, καταγράφηκε η αναβολή μιας εβδομάδας στην ψηφοφορία της 4η Ιουλίου, μετά από απόφαση στη σύσκεψη αρχηγών ή εκπροσώπων των κομμάτων, λίγες ώρες προηγουμένως, ικανοποιώντας, όπως πληροφορείται η «Κ» το αίτημα από πλευράς ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ για χρονικό περιθώριο περαιτέρω μελέτης των νομοθετημάτων. Αυτό που αποφασίστηκε τελεσίδικα στη σύσκεψη είναι ότι η ψηφοφορία για τα νομοθετήματα θα γίνει στις 11 Ιουλίου, δηλαδή πριν από το κλείσιμο της Βουλής για τις διακοπές του καλοκαιριού. Αν και λίγες ώρες αργότερα τονίστηκε, από τον πρόεδρο της Επιτροπής Θεσμών Δημήτρη Δημητρίου, ο οποίος ήταν παρών στη σύσκεψη για επίλυση αποριών σε σχέση με πρόνοιες στην προτεινόμενη νομοθεσία, ότι τα νομοθετήματα θα μπορούσαν να ψηφίζονταν εκείνη τη μέρα, στις 4 Ιουλίου, η εξέλιξη αυτή δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία για όσους εργάστηκαν για την ετοιμασία των κειμένων, με κατανόηση του επικριτήματος που προβλήθηκε στη σύσκεψη, ότι συντηρείται η αναβολή μιας εβδομάδας.

Εξάλλου πρέπει να σημειωθεί ότι υπηρέσιακοί λειτουργοί της Βουλής έχουν υποδείξει την ανάγκη να γίνουν στα κείμενα μέχρι την 11η Ιουλίου νομοτεχνικές διορθώσεις, για να μην υπάρξουν νομικά κενά με τη μετάβαση στο νέο καθεστώς, ένα ζήτημα που απασχόλησε, μεταξύ άλλων, τη σύσκεψη αρχηγών. Ενδεικτικά, θα χρειαστεί με κατάθεση τροπολογίας να διορθωθεί το νομικό κενό σε ό,τι αφορά τους αξιωματούχους, όπως οι υπουργοί και οι βουλευτές, που ήδη υπέβαλαν πόθεν έσχες και θα πρέπει για ένα διάστημα να ελέγχονται με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία. Παραδείγματος χάριν, εάν μετά από τρεις μήνες – όταν με βάση το κεί-

μενο που ετοιμάστηκε καταργείται η υφιστάμενη διαδικασία – γίνει καταγγελία εις βάρος κάποιου υπουργού ή βουλευτή που κατέθεσε πόθεν έσχες με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία, τότε δημιουργείται νομικό κενό γι' αυτές τις περιπτώσεις, καθώς καταργείται η παλιά τριμελής επιτροπή που επιλαμβάνεται του ζητήματος.

Μελέτη τροπολογιών

Στο μεσοδιάστημα οι κοινοβουλευτικές ομάδες των κομμάτων θα συνέρθουν για να αξιολογήσουν τις τροπολογίες που έχουν κατατεθεί μέχρι σήμερα. Μία από αυτές, η οποία υποβλήθηκε από τον ανεξάρτητο βουλευτή, Ανδρέα Θεμιστοκλέους, αφορά την εξαιρέση των επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας από την υποχρέωση να υποβάλλουν δήλωση πόθεν έσχες. Υπενθυμίζεται ότι οι ίδιοι είχαν τοποθετηθεί για το ενδεχόμενο συμπεριληφής τους στον Νόμο 49, εκφράζοντας τη γραπτή θέση ότι επιθυμούν να υπαχθούν σε διαδικασία αυτορρύθμισης για το πόθεν έσχες, στα πρότυπα του μηχανισμού των μελών της δικαστικής εξουσίας, όμως η πλειοψηφία των βουλευτών στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών ψήφισε υπέρ της συμπεριληφής τους. Επίσης το ΑΚΕΛ κατέθεσε τροπολογία για συμπεριληφής των ιδιοκτητών ΜΜΕ στη λίστα

όσων θα πρέπει να ελέγχονται για αθέμιτο πλουτισμό, ενώ από το ίδιο κόμμα η βουλευτής Ειρήνη Χαραλαμπίδου κατέθεσε τροπολογία, ώστε όποιος δικηγόρος υποβάλλει αίτηση για διορισμό στη θέση του επαγγελματικού δικαστή, να είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει αίτηση πόθεν έσχες και να καταθέτει τα περιουσιακά του στοιχεία. Το σκεπτικό πίσω από αυτή την τροπο-

λογία συνδέεται με την εξαιρέση των δικαστών από το πόθεν έσχες των αξιωματούχων, διότι ανήκουν σε άλλη εξουσία. Εάν ψηφιστεί αυτή η τροπολογία, όσοι θα γίνονται δικαστές θα υποβάλλουν τα περιουσιακά τους στοιχεία, με αποτέλεσμα να δημοσιεύεται μία βάση δεδομένων των περιουσιών τους. Αναμένεται μέχρι την προσεχή

Πέμπτη να κατατεθούν και άλλες τροπολογίες, με το ΔΗΚΟ και τη ΔΗΠΑ να εξετάζουν, σύμφωνα με πληροφορίες, αυτό το θέμα. Στην Ολομέλεια της περασμένης Πέμπτης, όταν η ΔΗΠΑ διά του βουλευτή Αλέκου Τρυφωνίδη ζήτησε να επιστρέψουν τα νομοθετήματα στην Επιτροπή Θεσμών για συζήτηση και αλλαγές, έλαβε την απάντηση από τον πρόεδρο της Βουλής, Αννίτα Δημητρίου, ότι η σύσκεψη αρχηγών αποφάσισε να κατατεθούν στην Ολομέλεια της 11ης Ιουλίου για ψηφοφορία, παροτρύνοντας τη ΔΗΠΑ, εάν επιθυμεί αλλαγές, να καταθέσει τροπολογίες.

Αναμένεται μέχρι την προσεχή Πέμπτη να κατατεθούν και άλλες τροπολογίες, με το ΔΗΚΟ και τη ΔΗΠΑ να εξετάζουν, σύμφωνα με πληροφορίες, αυτό το θέμα. Στην Ολομέλεια της περασμένης Πέμπτης, όταν η ΔΗΠΑ διά του βουλευτή Αλέκου Τρυφωνίδη ζήτησε να επιστρέψουν τα νομοθετήματα στην Επιτροπή Θεσμών για συζήτηση και αλλαγές, έλαβε την απάντηση από τον πρόεδρο της Βουλής, Αννίτα Δημητρίου, ότι η σύσκεψη αρχηγών αποφάσισε να κατατεθούν στην Ολομέλεια της 11ης Ιουλίου για ψηφοφορία, παροτρύνοντας τη ΔΗΠΑ, εάν επιθυμεί αλλαγές, να καταθέσει τροπολογίες.

Αντιδράσεις στον ΔΗΣΥ

Αξίζει προσοχής η συνεδρίαση της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΔΗΣΥ την ερχόμενη Τρίτη. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά σε αυτή, διότι ενώ πριν από την Ολομέλεια της 4ης Ιουλίου, οπότε και είχε προγραμματιστεί να γίνει η ψηφοφορία για τα νομοθετήματα, δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι εξασφαλίζεται η απαιτούμενη πλειοψηφία για ψήφιση της νέας νομοθεσίας για το «πόθεν έσχες», καθώς η κοινοβουλευτική ομάδα των 17 βουλευτών του ΔΗΣΥ αποφάσισε να υπερψηφίσει ομόφωνα, προσθέτοντας 17 ψήφους στις 15 ψήφους των βουλευτών του ΑΚΕΛ και σε αυτή της βουλευτή του Βολτ, Αλεξάνδρας

Τις επόμενες μέρες οι κοινοβουλευτικές ομάδες των κομμάτων θα αξιολογήσουν τις τροπολογίες που θα έχουν κατατεθεί, όπως από τον Ανδρέα Θεμιστοκλέους η εξαιρέση των επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας από την υποχρέωση να υποβάλλουν δήλωση πόθεν έσχες.

«Check in» με πόθεν έσχες πριν από τις διακοπές της Βουλής

Οι επικεφαλής βουλευτών και οι παρασκηνιακές διεργασίες μέχρι την ψηφοφορία της 11ης Ιουλίου

Ατταλίδου, στην πορεία έχει διαφανεί ότι ορισμένοι βουλευτές συνεχίζουν να διατηρούν επικεφαλές και ερωτηματικά. Σύμφωνα με ασφαλή πηγή πληροφορίας, την προσεχή Τρίτη θα επιχειρηθεί από βουλευτές του ΔΗΣΥ, οι οποίοι είναι υπέρμαχοι των νομοσχεδίων, να διασκεδάσουν τις όποιες ανησυχίες συνεχίζουν να τρέφουν οι συνάδελφοί τους, ειδικά για τη συνταγματικότητα στο θέμα της ηγεσίας της Νομικής Υπηρεσίας. Εδώ αξίζει να μεταφερθεί η διαβεβαίωση της ίδιας πηγής, ότι ο πρόεδρος του κόμματος, Αννίτα Δημητρίου είναι αποφασισμένη να ψηφιστούν τα δύο νομοθετήματα ως έχουν, με τις νομοτεχνικές βελτιώσεις που αναφέρθηκαν πιο πάνω. Όπως πρόσθεσε, η ίδια η κα Δημητρίου τάσσηται υπέρ της συμπεριληφής του γενικού και του βοηθού γενικού εισαγγελέα στη λίστα ελεγχόμενων για το πόθεν έσχες.

Οι πίνακες και η «λυπτερή»

Ένα άλλο ζήτημα που φάνηκε να προβληματίζει στελέχη του ΔΗΣΥ, είναι η υποχρέωση για δήλωση κινητής περιουσίας και τιμαλώδη ή άλλα περιουσιακά στοιχεία, πάνω από 10.000 ευρώ, όπως πίνακες αξίας. Την ίδια ώρα, πρέπει να αναφερθεί ότι συντηρείται από μέλη της Βουλής η γκρίνια, που καταγράφηκε σε παλιές συνεδριάσεις της Επιτροπής Θεσμών, για το ύψος του ποσού που θα απαιτηθεί να πληρώσουν σε έναν λογιστή για να τους ετοιμάσει την «κεφαλαιουχική θέση» (capital statement), δηλαδή για τη διαδικασία του πόθεν έσχες των πολιτειακών αξιωματούχων ανά πενταετία και με υποχρεωτική συμμετοχή του εφόρου Φορολογίας. Σε σχέση με το ΔΗΚΟ, εσωκομματικές πληροφορίες θέλουν την πλειοψηφία των εννέα βουλευτών να μη στηρίζουν τα δύο νομοθετήματα, ενώ η ΔΗΠΑ διατηρεί τη σταθερή διαφωνία της με αυτά, για λόγους όπως η συμπεριληφής του γενικού και βοηθού γενικού εισαγγελέα στη λίστα των ελεγχόμενων, κάνοντας λόγο για αντισυνταγματικότητα. Η ΕΔΕΚ, η οποία επικαλέστηκε τη μη συμμετοχή της στην Επιτροπή Θεσμών, ζήτησε πίστωση χρόνου μέχρι την Πέμπτη, για μελέτη των προνοιών στις νομοθεσίες, διατηρώντας ωστόσο επικεφαλές για το ζήτημα της ηγεσίας της Νομικής Υπηρεσίας.

Η μπάλα στον πρόεδρο

Ερωτηματικό παραμένει η στάση που θα έχει ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, Νίκος Χριστοδουλίδης, στην περίπτωση που ψηφιστεί ο νόμος των προσεχών Πέμπτη, με τους επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας να περιλαμβάνονται στους ελεγχόμενους αξιωματούχους. Ένα βασικό ερώτημα είναι το εάν θα υπογράψει τον νόμο, για να τεθεί σε εφαρμογή, ή θα ικανοποιήσει την ηγεσία της Νομικής Υπηρεσίας, που είναι οι νομικοί σύμβουλοι του κράτους, επειδή κατά την άποψή τους είναι αντισυνταγματική η ένταξή τους στη λίστα των ελεγχόμενων.

Βασικές αλλαγές

Με βάση τη νέα νομοθεσία, την οποία θα κληθούν να ψηφίσουν οι βουλευτές, τα πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα και οι αξιωματούχοι, που μέχρι σήμερα δημοσιοποιούσαν το πόθεν έσχες τους, θα καταθέτουν «κεφαλαιουχική θέση» (capital statement) μέσω ορκωτού λογιστή. Η δήλωση αυτή θα ελέγχεται από τον έφορο Φορολογίας. Θα περιλαμβάνει αναλυτικά τον κατάλογο με τα περιουσιακά στοιχεία του ελεγχόμενου αξιωματούχου (κατάσταση εσόδων και εξόδων), αλλά και δήλωση περιουσιακής θέσης συζύγου και εξαρτημένων τέκνων. Ταυτόχρονα, θα δημοσιοποιείται η αναλυτική κατάσταση των περιουσιακών στοιχείων του ελεγχόμενου αξιωματούχου, ενώ για τους/τις συζύγους και τα εξαρτώμενα τέκνα θα δημοσιοποιείται μόνο η κατάσταση καθαρής περιουσιακής θέσης (έναν αριθμό που θα αντιπροσωπεύει την περιουσία). Παράλληλα προνοείται η συμπεριληφής του γενικού εισαγγελέα και του βοηθού γενικού εισαγγελέα στα υπόχρεα πρόσωπα για την υποβολή δήλωσης πόθεν έσχες, ενώ διευρύνεται ο κατάλογος των ανώτατων αξιωματούχων που υποβάλλουν δήλωση «πόθεν έσχες».

BOSCH

Ιδανική Ισχύς Εκκίνησης
για όλα τα οχήματα

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΜΠΟΡΟΣ

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ

Καννιάρος 54, Καιμακί, 1037 Λευκωσία - Κύπρος

sales@chrkapodistrias.com, T. 22348600

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η επιστολή του υπαρχηγού της Εθνικής Φρουράς αντιστράτηγου Λουκά Χατζημιχαήλ και όσα αναφέρονται σε αυτή, πέρα από τη συναισθηματική ανάγκη να αποχαιρετήσει το προσωπικό της δύναμης, ένεκα αφυπνέτησής του, απλώς αποτελούν ένα επιπρόσθετο ανησυχητικό στοιχείο για την κατάσταση που επικρατεί στις τάξεις της Ε.Φ. τα τελευταία χρόνια. Οι αναφορές σε «άρχοντες», και άλλους υποτιμητικούς χαρακτηρισμούς, εντός της Ε.Φ., τους οποίους ο συντάκτης της επιστολής αποφεύγει να προσδιορίσει, αποκαλύπτουν μια νοσηρή κατάσταση και νοοτροπία, η οποία φαίνεται να έχει εμπέδωθεί και επεκταθεί μέχρι τα υψηλότερα δώματα ηγεσίας του στρατεύματος. Ενδεχομένως ο αντίκτυπος της επιστολής να ήταν πιόπτερος, εάν δεν είχαν παρουσιασθεί ανάλογα κρούσματα τα τελευταία χρόνια ή και άλλα τα οποία, ενδεχομένως, να παρέμειναν εντός του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Φρουράς. Όπως και να έχουν τα πράγματα, η επιστολή Χατζημιχαήλ αποτελεί καμπανάκι για το κομμάτι πειθαρχίας και στρατιωτικής ιεραρχίας εντός της Εθνικής Φρουράς, και υπό το πρίσμα αυτό κανονικά θα έπρεπε να αντιμετωπισθεί από πολιτική και στρατιω-

Στρατιωτικές πηγές που μίλησαν στην «Κ» υποστηρίζουν πως από τη δημοσιοποίηση του ρήγματος στην κορυφή του ΓΕΕΦ προκύπτουν ευθύνες που βαραίνουν τόσο τον αρχηγό της δύναμης όσο και τον υπαρχηγό, ενώ εντοπίζονται και πολιτικές ευθύνες.

τική ηγεσία. Κάτι που δεν έγινε την εποχή (2011-2014) που αρχηγός της δύναμης ήταν ο αντιστράτηγος Στυλιανός Νάσος, ούτε και τώρα. Σε άλλες χώρες και στρατούς φαινόμενα όπως αυτά που αποκαλύφθηκαν κατά την περίοδο ηγεσίας του αντιστράτηγου Νάσος και του νυν αρχηγού της Ε.Φ., με τους υπαρχηγούς, θα προκαλούσαν την εμπλοκή της στρατιωτικής δικαιοσύνης καθώς οι ενέργειες των δύο υπαρχηγών, τότε και τώρα, αποτελούν εξόφθαλμη διάπραξη σοβαρών αδικημάτων του στρατιωτικού ποινικού κώδικα.

Η στάση της ηγεσίας

Παρά την προσπάθεια του υπαρχηγού της δύναμης να μην προσδιορίσει τους αποδέκτες όσων αναφέρει στην επιστολή του, είναι ξεκάθαρο πως ο πρώτος αποδέκτης είναι ο αρχηγός της Ε.Φ. αντιστράτηγος Γεώργιος Τσιτσικώστας. Είναι επίσης πλιού φαινότο πως ο λόγος έκρηξης του υπαρχηγού

Οι συγκρούσεις και τα καπετανάτα στην Ε.Φ.

Οι παθογένειες στην κορυφή του στρατεύματος και η έλλειψη βούλησης για πάταξη των φαινομένων παραβίασης της στρατιωτικής πειθαρχίας

Η επιστολή Χατζημιχαήλ αποτελεί καμπανάκι για το κομμάτι πειθαρχίας και στρατιωτικής ιεραρχίας εντός της Ε.Φ. και υπό το πρίσμα αυτό κανονικά θα έπρεπε να αντιμετωπισθεί από πολιτική και στρατιωτική ηγεσία.

δεν μπορεί να ήταν η απόφαση του αρχηγού να του απαγορεύσει να επισκεφθεί κάποια στρατόπεδα για να αποχαιρετήσει το προσωπικό τους. Σε κάποιο σημείο της επιστολής, ο συντάκτης αποδίδει την απαγόρευση στις διαμαρτυρίες του για όσα συμβαίνουν στην Εθνική Φρουρά, τους τελευταίους 10 μήνες. Δηλαδή από τις 8 Σεπτεμβρίου 2023, όταν ο αντιστράτηγος Γεώργιος Τσιτσικώστας διορίστηκε από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας στη θέση του αρχηγού. Αν επικριθεί η αναζήτηση ευθυνών, εκ

Στον γενικό εισαγγελέα της Δημοκρατίας για γνωμάτευση, απέστειλε την επιστολή του υπαρχηγού της Ε.Φ. υποστράτηγου Λουκά Χατζημιχαήλ, ο υπ. Άμυνας Βασίλης Πάλλας, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ».

ΑΡΘΡΟ / Του ΜΑΡΙΟΥ ΗΛΙΑΔΗ

Ένα δέντρο στην «άγονη γη»

Πραγματοποιήθηκε πρόσφατα στο Πανεπιστήμιο Κύπρου η τελετή αποφοίτησης των φετινών τελειοφοίτων. Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος υπήρξαν ομιλίες από πλευράς αξιωματούχων της Πολιτείας καθώς και του Πανεπιστημίου. Ενδιαφέρουσα ομιλία κατέθεσε και ο αριστοτέλης απόφοιτος της χρονιάς Λάμπρος Διονυσίου. Ανάμεσα στα άλλα ενδιαφέροντα που τόνισε ο Λάμπρος ήταν και το θέμα της αναξιοκρατίας που μαστίζει την κοινωνία μας. Είπε χαρακτηριστικά: «Φεύγω (για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελβετία) δίχως να γνωρίζω αν, τζιαι πότε θα επιστρέψω πίσω, γιατί γνωρίζω ότι αν μείνω στην Κύπρο θα έρθει τζιείνη η στιγμή που κάποιος θα θεωρείται καλύτερος όχι λόγω των γνώσεων, των δεξιοτήτων και της εμπειρίας του, αλλά λόγω της κομμωτικής του ταυτότητας και των οικογενειακών του διασυνδέσεων».

Διαβλέπω μέσα από τα λεχθέντα του Λάμπρου μια κατανοητή διάθεση φυγής του από την Κύπρο που περιέγραψε, την Κύπρο που

μας πληγώνει. Στη θέση του βρέθηκαν, και φοβούμαι ότι θα βρεθούν, κι άλλοι. Θα ήθελα να μοιραστείς δημοσίως δύο προσωπικές εμπειρίες, με την ελπίδα ότι θα εμπλουτίσουν το προβληματισμό του Λάμπρου και των νέων ανθρώπων που βρίσκονται σε ανάλογη θέση. Εμπειρία πρώτη: Νομική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών, δεκαετία 1960. Στο αμφιθέατρο της Νομικής εμφανίζεται ο τότε υφηγιτής της έδρας του Ποινικού Δικαίου αείμνηστος Γεώργιος Αλέξανδρος Μαγκάκης, και εξιστορεί στους φοιτητές στην Ελβετία, γνωρίζοντας πως η πατρίδα του ήταν μια «άγονη γη». Δεν ήταν μόνο η αγάπη του γενέθλιου τόπου, αλλά και η ισχυρή πεποίθηση ότι το ένα μικρό δέντρο που μπορεί να φυτέψει κανείς στη ζωή του, αξίζει να το φυτέψει στη δική του πατρίδα, έστω και αν αυτή είναι «άγονη γη». Ο Γεώργιος Αλ. Μαγκάκης υπήρξε ηγετική μορφή του αγώνα κατά της Ελληνικής τυραννίας (1967-1974). Φυλακίστηκε από τη Χούντα των Αθηνών και στα χρόνια που ακολούθησαν την απο-

κατάσταση της Δημοκρατίας στην Ελλάδα υπηρέτησε ως υπουργός διαδοχικών ελληνικών κυβερνήσεων. Εμπειρία δεύτερη: Η επαγγελματική μου ζωή με έφερε σε επαφή με δύο νεαρές κοπέλες, κόρες οικογένειας της εργατικής τάξης της κοινωνίας μας. Με χίλιες τόσες θυσίες των γονιών τους –πατέρα και μάνα– κατάφεραν να μορφωθούν σε ελληνικό και κυπριακό πανεπιστήμιο και να προχωρήσουν στη συνέχεια για μεταπτυχιακές σπουδές στην Αγγλία. Η πρώτη από αυτές έχει σήμερα διδακτορικό τίτλο (Ph.D) στη Χημική Μηχανική από το Πανεπιστήμιο Λονδίνου (UCL) και η δεύτερη Πτυχίο Masters στην Πολιτική Μηχανική από το City University Λονδίνου. Όταν ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους στην Αγγλία είχαν την ευκαιρία να εξασφαλίσουν καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας στη χώρα και να παραμείνουν εκεί. Αντί αυτού, επέλεξαν να γυρίσουν στην Κύπρο σε αναζήτηση δουλειάς. Προσπάθησαν, και ομολογουμένως ταλαιπω-

ρήθηκαν για κάποιο χρονικό διάστημα, μέχρις ότου βρουν δουλειά στην Κύπρο. Είμαι βέβαιος ότι δεν ήταν οι μόνες. Αυτό όμως που κάνει τις περιπτώσεις τους σημαντικές είναι το γεγονός ότι και οι δύο νεαρές επιστήμονες απαγόρευσαν ρητά στους γονείς τους, και ιδιαίτερα στη μητέρα τους που είχε πρόσβαση σε «επώνυμους» ανθρώπους της κοινωνίας μας, να ζητήσουν βοήθεια για την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Η επιμονή και η προσήλωσή τους στην αξιοκρατία ήταν αδιαπραγμάτευτη. Δεν βρήκαν μόνο δουλειά αξιοκρατικά οι ίδιες αλλά, με τη στάση τους, συνεισέφεραν, έστω και ελάχιστα, στη διαπαιδαγώγηση του περιβάλλοντός τους στην αξία της αξιοκρατίας. Οι δύο νέες επιστήμονες είναι σήμερα επαγγελματικά αποκατεστημένες και ευτυχείς γιατί κατάφεραν, σε δύσκολες συνθήκες, όχι μόνο να αποκατασταθούν επαγγελματικά, αλλά και να διαφυλάξουν το κύρος της επιστημοσύνης τους, την προσωπική τους αξιοπρέπεια

των υστέρων, το μεγαλύτερο μέρος αυτών βαραίνει στο όργανο που διόρισε τον αρχηγό και υπαρχηγό. Τον πρόεδρο της Δημοκρατίας και το Υπουργικό Συμβούλιο. Η λαϊκή τοποθέτηση του Νίκου Χριστοδουλίδη πως οι δημόσιες δηλώσεις αξιωματικών της Ε.Φ., νεότερων και αρχαιότερων, δεν βοηθούν, δεν μπορεί να αποτελεί αυστηρό μήνυμα για όσους εν ενεργεία στρατιωτικούς συμπεριφέρονται ως πολιτικά πρόσωπα. Ήδη περί της Ε.Φ. διατυπώνονται απόψεις για αυστηρότερη πολιτική αντιμετώπιση με απομάκρυνση και των δύο πρώτων αξιωματικών της Ε.Φ.

Ο ΥΠΑΜ

Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκε και η στάση του υπουργείου Άμυνας χωρίς να έχει υπάρξει μια επίσημη τοποθέτηση, εντός των αυστηρών στρατιωτικών πλαισίων, που να δίνει το μήνυμα πως δεν μπορεί να γίνουν ανεκτές ανάλογες καταστάσεις. Ωστόσο, αυτό που φαίνεται να έχει γίνει από πλευράς ΥΠΑΜ, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ήταν η απόφαση του Βασίλη Πάλλας να αποστείλει στον γενικό εισαγγελέα, νομικό σύμβουλο του οργάνου που διόρισε τον υπαρχηγό, την επιστολή Χατζημιχαήλ, ζητώντας γνωμάτευση για τον χειρισμό όσων έχουν προκύψει. Στρατιωτικές πηγές διευκρινίζουν στην «Κ» πως η κίνηση του ΥΠΑΜ να αποταθεί σε ένα πολιτικό όργανο της Πολιτείας για ένα στρατιωτικό ζήτημα δεν είναι αντίθετο με το στρατιωτικό δικαστικό σύστημα, μιας και η κάλυψη της θέσης του υπαρχηγού γίνεται με πολιτική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου και όχι με προαγωγή.

Ο Α' ΓΕΕΦ

Ένα εξίσου μεγάλο κομμάτι ευθυνών βαραίνει και τον αρχηγό της δύναμης, αν δεχθούμε πως η έκρυθμη κατάσταση στις σχέσεις των δύο πρώτων στην ιεραρχία της Ε.Φ. χρονολογούνται από την ανάληψη καθηκόντων του αντιστράτηγου Γεώργιου Τσιτσικώστα. Εντός του ΓΕΕΦ αλλά και της Ε.Φ. ήταν γνωστό πως η κατάσταση που επικρατούσε μεταξύ του αρχηγού και υπαρχηγού δεν ήταν η αρμόζουσα. Τους τελευταίους τέσσερις μήνες, τουλάχιστον, η «Κ» είχε στη διάθεσή της πληροφορίες για περιστατικά έντασης στο ΓΕΕΦ –κάποια από αυτά λέγεται ότι εξελίχθηκαν σε σοβαρά φραστικά επεισόδια. Στρατιωτικές πηγές υποστηρίζουν πως η πραγματική αιτία του τεταμένου κλίματος ήταν και οι πιέσεις που ασκούσαν από κύκλους του ΓΕΕΦ για λειτουργικά θέματα της Ε.Φ., θέματα που φαίνεται να αντιμετωπιζόνταν αρνητικά από τον αρχηγό της δύναμης. Ωστόσο, αυτό το οποίο καταλογίζεται από στρατιωτικές πηγές εκτός Ε.Φ. είναι πως ο αρχηγός άφησε την κατάσταση να σύρεται χωρίς να λαμβάνει μέτρα τερματισμού της, με ό,τι αυτό μπορεί να συνεπάγεται για τα μνύματα που λάμβανε το υπόλοιπο προσωπικό της Ε.Φ.

Επιστολή παραβίασης πρωτοκόλλων ασφαλείας

Εκτός από την κατάλυση κάθε έννοιας πειθαρχίας και στρατιωτικής ιεραρχίας ο συντάκτης της επιστολής, ανώτατος αξιωματικός της Ε.Φ., φαίνεται να παραβίασε και ουσιώδη πρωτόκολλα ασφαλείας. Ανεξήγητο για ανώτατο αξιωματικό, στην επιστολή του ο κ. Χατζημιχαήλ καταγράφει με πάσα λεπτομέρεια και στοιχεία στρατιωτικές μονάδες της Ε.Φ., ονομασίες, τοποθεσίες καθώς και τη αριθμητική δύναμη που τις στελεχώνουν, μονάδες στις οποίες, όπως αναφέρει, είχε την τιμή να υπηρετήσει. Η ενέργεια του δεύτερου τη τάξει της Ε.Φ. θεωρείται από στρατιωτικές πηγές σοβαρότατο παράπτωμα παραβίασης πρωτοκόλλων ασφαλείας, η οποία υπό κανονικές συνθήκες θα έπρεπε να διερευνηθεί και αν προκύψει ζήτημα να παραπεμφθεί στη στρατιωτική δικαιοσύνη. Επίσης ποικιλοτρόπως ερμηνεύεται η προσάθεια του υπαρχηγού να τεκμηριώσει τα περί απόλυτου εξουλισμού που έζησε, προφανώς το προηγούμενο δεκάμηνο, καταφεύγοντας σε μεθόδους διαχωρισμού των αξιωματικών της Ε.Φ. στη λογική «εμείς» και «εσείς». Η αναφορά σε κάποιους «άρχοντες», που κρίνουν τον Κύπριο αξιωματικό-υπαξιωματικό και ΣΥΟΠ, υποτιμητικά (με εμπάθεια και ζηλοτυπία) και θεωρούν ότι, η σημερινή Εθνική Φρουρά, υπολείπεται δυνατοτήτων, συγκρινόμενη με λοιπές ένοπλες δυνάμεις, υποστηρίζοντας ότι, θα μπορούσε να βρισκόταν σε καλύτερο επίπεδο, ως «ξεπεζέψιμο», για να δουν από κοντά, τον πραγματικό θησαυρό της Εθνικής Φρουράς, το προσωπικό της, ερμηνεύεται από στρατιωτικές πηγές και ως προσπάθεια δημιουργίας ομάδων εντός της Εθνικής Φρουράς, κάτι που αποτελεί σοβαρότατο στρατιωτικό αδίκημα, ενώ πλήττει και το πνεύμα ενότητας του προσωπικού της Ε.Φ.

Ο κ. Μάριος Ηλιάδης είναι πρώην υπουργός.

28 άνθρωποι

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας λέει πως «δεν μπορούμε να δεχτούμε τους 28 μετανάστες που βρίσκονται στη νεκρή ζώνη, γιατί δεν γίνεται να επιτρέψουμε τη δημιουργία μιας νέας οδού μεταναστών». Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος επαυξάνει, υπογραμμίζοντας πως για ακόμη μία φορά «δεν βλέπουμε καμία αναφορά ως προς τη γενεσιουργό αιτία αυτού του προβλήματος, δηλαδή του λόγου που βρίσκονται εκεί οι 28», προσθέτοντας πως «οι ίδιοι αυτοί παράτυποι μετανάστες σε δηλώσεις τους στα ΜΜΕ έχουν μαρτυρήσει ότι πέρασαν από ασφαλείς χώρες, συγκεκριμένα την Τουρκία, πριν βρεθούν στις κατεχόμενες περιοχές και περάσουν στη νεκρή ζώνη».

Από την άλλη, ο κ. Στιούαρτ επιμένει πως «δεν υπάρχει κανένα σχέδιο επιστροφής τους πίσω στην Τουρκία», λέγοντας πως τα Ηνωμένα Έθνη «τους παρέχουν τροφή, νερό και καταφύγιο, αλλά αυτό δεν διευκολύνει τις συνθήκες κάτω από τις οποίες διαβιώνουν». Οι 28 μετανάστες γίνονται σημείο τριβής μεταξύ Προεδρικού και κ. Στιούαρτ, με το Προεδρικό να λέει πως δεν είναι στους όρους εντολής του Καναδού αξιωματούχου το θέμα της μετανάστευσης και πως γι' αυτό το θέμα η κυβέρνηση είναι σε επαφή με την Ύπατη Αρμοστεία των Η.Ε. Κάποια στιγμή σ' αυτή την αντιπαράθεση μπαίνει σφήνα και το ΑΚΕΛ, το οποίο σε ανακοίνωσή του λέει πως «η σύγκρουση μας με τα Η.Ε. όποτε δοκιμάστηκε στο παρελθόν δεν είχε ποτέ καλά αποτελέσματα και γι' αυτό δεν πρέπει να συγκρούμαστε μαζί τους» και ο πρόεδρος ανταπαντά πως από «ό,τι φαίνεται το ΑΚΕΛ υιοθετεί την προσέγγιση του κ. Στιούαρτ για το μεταναστευτικό», με το ΑΚΕΛ να απαντά πίσω πως ο πρόεδρος παραπλανεί, και να τον καλεί να δώσει απαντήσεις σε αυτά που τον επικρίνει το κόμμα και όχι άλλα ντ' άλλων.

Το δε αποκορύφωμα έρχεται με την κυκλοφορία της έκθεσης του γ.γ. για την Ειρηνευτική Δύναμη των Η.Ε. στην Κύπρο, στην οποία ο γ.γ. αφενός, κρατά ίσες αποστάσεις για το τι συμβαίνει στη νεκρή ζώνη και αφετέρου, σημειώνει πως «η απόφαση της Κ.Δ. που λήφθηκε τον Μάιο για την άρνηση πρόσβασης στις διαδικασίες ασύλου σε όλους όσους βρίσκονται στην ουδέτερη ζώνη, οδήγησε στην αύξηση των μεταναστών που έχουν εγκλωβιστεί στη νεκρή ζώνη». Γιατί τα γράφω όλα αυτά τα οποία ενδεχομένως θα έχετε ήδη διαβάσει ή ακούσει στα ΜΜΕ; Τα γράφω μήπως και συνειδητοποιήσουμε –όσοι δεν το έχουμε κάνει ήδη– σε ποια εποχή ζούμε και πόσο μας έχει ήδη αλλοιώσει, φθείρει, διαφθείρει και διαβρώσει. 28 άνθρωποι –παράτυποι ή μη δεν έχει σημασία– αναγκάζονται να ζήσουν κάτω από άβυσσους συνθήκες μέσα σε θερμοκρασίες καύσωνα, εγκλωβισμένοι στη νεκρή ζώνη χωρίς διέξοδο, αλλά η πολιτική (και οι πολιτικοί) σήμερα απαγορεύει να προσπεράσουμε πως πρόκειται για ανθρώπους, και να μιλάμε μόνο για παράτυπους μετανάστες στις ανακοινώσεις και στις πολιτικές μας θέσεις.

Τι κι αν διψούν, πεινούν, υποφέρουν, φοβούνται, δεν κοιμούνται και γενικά είναι πλάσματα που δεν έχουν στον ήλιο μοίρα; Η πολιτική (και οι πολιτικοί) σήμερα, όπως επίσης και τα ΜΜΕ και τα ΜΚΔ έχουν πάθει ανοσία σε τέτοιου είδους «ανώφελες ευαισθησίες», αφού εκείνο που προέχει είναι να γίνουμε όσο το δυνατό λιγότερο άνθρωποι ώστε να συμβαδίζουμε με την εποχή μας και την πλημμύρα της βλακειάς, της βαναυσότητας, της τοξικότητας και της πλήρους αδυναμίας μας να ορίσουμε τα πράγματα, που αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά της. Η όπια πολύ εύστοχα το γράφει η συγγραφέας Όλγα Τοκάρτσου: «ζούμε σε μια εποχή όπου αδυνατούμε να δούμε ότι ο κόσμος γίνεται μια συλλογή από πράγματα και περιστατικά, μια άβυσχος έκταξη μέσα στην οποία κινούμαστε χαμένοι και μόνοι, ατάκτως ερριμμένοι, επειδή κάποιος άλλος έτσι αποφάσισε, περιορισμένοι από μια ακατανόητη μοίρα, έρμαια των απλών δυνάμεων –φυσικών, κοινωνικών, οικονομικών– που μας μετακινούν σαν να ήμασταν ζύμη. Και σε ένα τέτοιο κόσμο πραγματικά γινόμαστε σταδιακά ζύμη». 28 άνθρωποι υποφέρουν εδώ παραδίπλα, αλλά κανείς δεν μιλάει πραγματικά γι' αυτούς.

elenixenou11@gmail.com

Αγρότισσα σε χωράφι λεβάντας στην Pulwama, νότια του Srinagar, της καλοκαιρινής πρωτεύουσας του Ινδικού Κασμίρ. Η καλλιέργεια λεβάντας αυξάνεται στο Κασμίρ με το κλίμα της κοιλάδας να είναι ευνοϊκό για καλλιέργεια λεβάντας.

Ενας επικίνδυνος λαϊκισμός

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Τον μήνα που πέρασε ο Νίκος Χριστοδουλίδης άνοιξε ένα ομιολογούμενος σκληρό μέτωπο με τα Ηνωμένα Έθνη, προκαλώντας ερωτήματα πρώτα για τις προθέσεις του και κυρίως ανησυχία για τις πολιτικές προεκτάσεις του τσαμπούκα του. Τους υποδείκνυε ότι η Κυπριακή Δημοκρατία δεν δέχεται μαθήματα από κανέναν σε ό,τι έχει να κάνει με το μεταναστευτικό. «Έχουμε αποδείξει πολλές φορές και την ευαισθησία μας στο συγκεκριμένο θέμα, αλλά και πώς το διαχειριζόμαστε» έλεγε, συμπληρώνοντας με νόημα πως «είναι εύκολο ενδεχομένως για κάποιους που είναι μακριά από την Κύπρο να κάνουν δηλώσεις». Αφορμή γι' αυτή την οργίλη αντίδραση του προέδρου ήταν η ανησυχία που εξέφραζε δημοσίως η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για την ασφάλεια 28 αιτητών ασύλου μεταξύ των οποίων και παιδιών, που βρίσκονταν στη Νεκρή Ζώνη. Χαρακτηρίζει μάλιστα την κατάσταση απαράδεκτη, καθώς οι συνθήκες διαβίωσής τους ήταν απάνθρωπες. Απαράδεκτη, καθώς βρίσκονταν εκτεθειμένοι στον καύσωνα της Κύπρου, μέσα σε τσαντέρια και χωρίς τη στοιχειώδη υγιεινή.

Από τις δηλώσεις του προέδρου προκύπτει αναπόφευκτα ανυποχώρητες πολιτικές και ηθικές προεκτάσεις. Ένας πρόεδρος που διεκδικεί μια δίκαιη λύση του Κυπριακού στο πλαίσιο της διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας, φάνηκε να μην αντιμετωπίζει το σύνολο του νησιού ως ενιαίο χώρο της Κυπριακής Δημοκρατίας και να θεωρεί προφανώς τη Νεκρή Ζώνη σύνορο. Ένας πρόεδρος του οποίου η αξιοπιστία της πλευράς του στο Κυπριακό τίθεται εδώ και καιρό εν αμφιβόλω, επέλεξε να ανοίξει μέτωπο με τα Ηνωμένα Έθνη. Να τα βάλει με τον Κόλιν Στιούαρτ από τον οποίο αύριο θα ζητάει μεταξύ άλλων στήριξη για τα όσα εκτυλίσσονται στην Πύλα, στα Στροβίλια και στον Άγιο Δομέτιο. Το πιο ανυποχώρητο ωστόσο από όλα αυτά είναι η ηθική διάσταση.

Η Ύπατη Αρμοστεία, οι αρχές της ΟΥΝΦΙΚΥΠ που καταδικάζουν στη συνέχεια τις ενέργειες της Κύπρου, δεν ζήτησαν από την Κυπριακή Δημοκρατία να κρατήσει τους αιτητές ασύλου. Ζήτησε από την κυβέρνηση να εφαρμόσει το κεκτημένο της Ε.Ε. Ζήτησε να τηρήσει, υλοποιώντας τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Με λίγα λόγια να διασφαλίσει αποτελεσματικά

πρόσβαση στις διαδικασίες ασύλου και επαρκείς συνθήκες υποδοχής. Ζήτησε να εξεταστεί το αίτημά τους και είτε αυτό να εγκριθεί είτε να απορριφθεί. Αντ' αυτού, η κυβέρνηση αποφάσισε πως οποιαδήποτε δράση θα δημιουργούσε άσχημο προηγούμενο με αποτέλεσμα η Αστυνομία να συλλάβει αυτούς που έφυγαν και να τους μεταφέρει ξανά πίσω στη Νεκρή Ζώνη. Να μην εξετάσει ποτέ δηλαδή το αίτημά τους. Κανείς δεν υποβαθμίζει το μεταναστευτικό πρόβλημα, κανείς δεν επικρίνει να το κρύψει κάτω από το χαλί. Όμως για ποιο λόγο ένα κράτος δικαιού επιλέγει συνειδητά να φέρει ταπανάθρωπα; Για ποιο λόγο να παρανομήσει μισοστά σε μία τέτοια θλιβερή κατάσταση; Προφανώς ο πρόεδρος της Δημοκρατίας ξέρει το ακροατήριο στο οποίο απευθύνεται. Πέραν της μερίδας της κοινωνίας που βρίσκεται ανόπτες, προσβλητικές και απάνθρωπες τέτοιες τακτικές, υπάρχει ένα ομιολογούμενο μεγάλο κομμάτι της κοινωνίας που συναινεί σε όλο αυτό. Υπάρχει και εκείνο το κομμάτι της κοινωνίας που δεν θέλει να βλέπει ούτε ένα μετανάστη στη χώρα του.

Η ουσία, όμως, δεν είναι τι θεωρεί η κοινωνία. Δεν είναι ποια πολιτική επικροτεί και αν συμφωνεί με τους χειρισμούς του προέδρου. Σε ποιο ακροατήριο θα γίνει περισσότερο αρεστός ο πρόεδρος. Η ουσία είναι ότι υπάρχει η νομιμότητα, οι διεθνείς συμβάσεις που διέπουν το προσφυγικό, αλλά κυρίως ένας ηθικός κώδικας τον οποίο ένα πολιτικό πρόσωπο όπως είναι ο πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν μπορεί ούτε να παραγνωρίζει, ούτε να παραμερίζει.

Ο πρόεδρος ξεκαθάρισε ότι δεν δέχεται μαθήματα από κανέναν, πως οι ευαισθησίες της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι γνωστές γύρω από το μεταναστευτικό. Προτού όμως να μας βαρεθούν όλοι αυτοί στους οποίους κουνάει το δάκτυλο, ίσως να πρέπει να θυμηθεί, πως για να επιβιώσουν μικρές χώρες όπως η Κύπρος σε έναν κόσμο όπου συνεχώς προκύπτουν μεγάλες κρίσεις, τότε αυτό θα γίνει μόνο με την εφαρμογή του διεθνούς δικαίου. Και πως οι πρώτοι που οφείλουν να εφαρμόζουν το διεθνές και ευρωπαϊκό δίκαιο, το οποίο για το δικό μας πρόβλημα απαιτούμε όλοι οι άλλοι να εφαρμόσουν, είμαστε εμείς. Οτιδήποτε άλλο, θεωρείται υποκρισία. Και σίγουρα, επικίνδυνος λαϊκισμός.

economidou@kathimerini.com.cy

Το προϊόν Κύπρος

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Δεν έχει νόημα να μιλάμε με βάση μη συγκρίσιμα μεγέθη. Π.χ. πέρυσι τον Νοέμβριο, όταν συμμετείχα στη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου της Γουαδαλαχάρα, κάθε απόπειρα σύγκρισης με την Κύπρο θα ήταν τουλάχιστο ατυχής. Σκεφτείτε ότι την έκθεση (τη μεγαλύτερη στη Λατινική Αμερική) επισκέπτονταν 100.000 άνθρωποι καθημερινά. Μια βδομάδα εκεί, υπολόγισα ότι πέρασε σχεδόν όλη η Κύπρος! Γι' αυτό περιορίζομαι στις ρεαλιστικές συγκρίσεις. Όπως το Φεστιβάλ Βιβλίου Χανίων, για παράδειγμα, το οποίο χάρηκα πολύ αλλά και ζήλεψα επίσης ως Κύπριος πολίτης.

Δεν θα μπω σε «πολιτιστικού ενδιαφέροντος» λεπτομέρειες για το Φεστιβάλ γιατί δεν είναι αυτό το ύφος της στίλψης. Θα σταθώ όμως στις συμμετοχές των 24 συγγραφέων από 17 χώρες του εξωτερικού (διπλάσιοι από πέρυσι, γεγονός που δείχνει ότι το Φεστιβάλ μεγαλώνει και εξελίσσεται). Αλλά και στις πολλές εκδηλώσεις με συμμετοχές Ελλήνων λογοτεχνών με μια ευρεία θεματολογική γκάμα που ακουμπούσε στο σήμερα και το αύριο της Ευρώπης. Προσωπικά είχα τη χαρά να συζητήσω με την Ελένη Πριόβολου – και των δύο τα νέα βιβλία μας κυκλοφόρησαν από τις εκδόσεις Καστανιώτη. Αυτά βεβαίως είναι λίγο ως πολύ αναμενόμενα. Η ευχάριστη έκπληξη αφορούσε στον τρόπο που η διοργάνωση έγινε αναπόσπαστο κομμάτι του ρυθμού της πόλης. Με τρόπο αβίαστο, αλλά καθόλου τυχαίο, δίχως φανφάρες και επικοινωνιακά εφέ. Οι Χανιώτες το αγάπησαν θερμά, γεμίζοντας τις αίθουσες, και οι συγγραφείς βγαίνοντας από τις αίθουσες αγαπήσαμε την πόλη.

Πολιτισμός δεν είναι μόνο η τέχνη με τη στενή έννοια. Προφανώς είναι και αυτό, η έννοια του πολιτισμού όμως υπερβαίνει την επί μέρους πολιτιστική παραγωγή. Πολιτισμός είναι και οι ωραίες συζητήσεις στη σκιερή πλατεία της Σπλάντζιας με θέα το καμπαναριό και τον μιναρέ του Αγίου Νικολάου. Πολιτισμός είναι η γαστρονομική εμπειρία της κρητικής κουζίνας, οι μουσικές ξέω από το Αρσενάκι και οι βόλτες από τη Χαλέπια ως το ενετικό λιμάνι. Πολιτισμός είναι πολλά, μικρά και καθημερινά. Αλλά κυρίως είναι η αγάπη των Κρητικών για τον τόπο τους. Η υπερηφάνεια των Χανιωτών για την πόλη τους. Το πάθος να αναδείξουν την κρητική τους ταυτότητα σε κάθε έκφραση της ζωής τους.

Μοιραία συγκρίνα την εμπειρία που βίωσα στα Χανιά την περασμένη βδομάδα με ό,τι συμβαίνει εδώ, στη ευμερούσα κατά τ' άλλα Κύπρο μας. Ο νέος δήμαρχος Λευκωσίας φαίνεται αποφασισμένος να κάνει πράγματα, όποτε εν όψει της καινούργιας αρχής δεν θέλω να μείνουμε στην γκρίνια. Ίδου πεδίο δόξης λαμπρό για να διοργανωθεί ένα αξιόλογο Φεστιβάλ Βιβλίου και στον νέο μητροπολιτικό δάμο. Αν πρέπει να δώσω μια πρακτική συμβουλή δε σκεπτόμουν στην Ομάδα Έργου των Χανίων. Το Φεστιβάλ πέτυχε γιατί εμπιστεύτηκε τους σωστούς ανθρώπους. Μια δυναμική ομάδα με επικεφαλής τον Μανώλη Πιμπλή – αξίους επαγγελματίες με βαθιά γνώση του βιβλίου.

Το πιο σημαντικό όμως που κράτησα, δεν αφορά στην επιτυχημένη διοργάνωση. Αλλά στο μήθημα που δίνουν οι Κρητικοί προς όλους μας. Τον τόπο σου δεν αρκεί μόνο να τον αγαπάς, πρέπει και να το δείχνεις. Ένας καλώς νοούμενος κυπριοκεντρισμός λοιπόν είναι ο τρόπος για να κάνουμε το νησί μας πιο ελκυστικό για ντόπιους και ξένους. Δεν λέω να χάσουμε τον κοσμοπολιτισμό μας κι ούτε βεβαίως να καταφύγουμε στις γραφικότητες του φολκλόρ. Να αγαπήσουμε όμως λίγο παραπάνω την Κύπρο μπορούμε. Και να την αναδείξουμε ως «προϊόν», φωτίζοντας τις πολλαπλές της όψεις: τις γεύσεις μας, τα γεννήματά μας, τις ρίζες μας, το τώρα μας. Αν το καταφέρουμε αυτό τότε με μεγαλύτερη ευκολία θα εκθέσουμε και τα δημιουργήματά του σύγχρονου πολιτισμού τα οποία συνθέτουν την ταυτότητά μας.

Υ.Γ. Την περασμένη Πέμπτη εγκαίνιαστηκε στο Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου η έκθεση «Κύπρος Νήσος» σε επιμέλεια του Γιάννη Τουμαζή. Πρόκειται για μια συγκλονιστική έκθεση, πολλαπλών επιπέδων, όπου φωτίζεται με αριστοτεχνικό τρόπο η Ιστορία, η Μνήμη και η Πραγματικότητα του νησιού μας. Σας προτρέπω να μην τη χάσετε γιατί εμπεριέχει όλα όσα θέλουμε κι όσα μας αξίζουν. Σας προτρέπω επίσης να πάτε με τα παιδιά σας – θα είναι ένα πολύτιμο μάθημα, πιστέψτε με.

stavros.christodoulou@gmail.com

Το προεδρικό πλυντήριο και το ξέπλυμα της Μελόνι

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Είναι αλήθεια ότι ο μεγάλος πονοκέφαλος της πρόσφατης Συνόδου Κορυφής, ήταν η ακροδεξιά πρωθυπουργός της Ιταλίας, Τζόρτζια Μελόνι. Πολλοί ηγέτες της Ε.Ε. εξέφραζαν προβληματισμό και ανησυχία, φοβούμενοι ότι η κα Μελόνι με τη συμπεριφορά της, θα ενσκήριζε την έγκριση των ονομάτων, του Αντόνιο Κόστα, της Ούρσουλας φον ντερ Λάιεν και της Κάγια Κάλας, για τις τρεις βαριές καρέκλες της Ε.Ε. Αν και η έγκριση των «τριών» ήταν δεδομένη, καθώς είχε δρομολογηθεί μετά από συμφωνία Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, Σοσιαλιστών και Φιλελευθέρων, οι οποίοι συγκροτούν, άνετα, την απαραίτητη «ειδική πλειοψηφία» στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Όμως, τα συνεργαζόμενα σχήματα επιθυμούσαν, κυρίως για λόγους δημοφιλίας εικόνας και ενόψει της ψηφοφορίας στην Ευρωβουλή, όπως η Τζόρτζια Μελόνι, που εκπροσωπεί την τρίτη μεγαλύτερη οικο-

νομία στην Ε.Ε., συνανέσει ή έστω ανεχθεί τη συμφωνία των «3». Το θερμομέτρο της έντασης ανέβηκε ακόμη περισσότερο, όταν η πρωθυπουργός της Ιταλίας χαρακτηρίσε «λανθασμένη» τη συμφωνία, κάτι που δημιουργήσε «ανάγκη κατευνασμού» της κας Μελόνι.

Και έτσι λοιπόν, άρχισαν τα τηλεφωνήματα. Από πολλούς ηγέτες κρατών-μελών. Όμως, η κα Μελόνι, όχι απλώς δεν απαντούσε το κινητό της τηλεφώνου, αλλά «πετούσε» στο φωνοκιβώτιο τις κλήσεις των ηγετών, περιλαμβανομένου και του τηλεφωνήματος που της έκανε ο Κυριάκος Μητσοτάκης (όπως πρώτο έγραψε το Ρολίτικο). Κι έτσι, ο πρωθυπουργός της Ελλάδας και ο πρωθυπουργός της Πολωνίας Ντόναλντ Τουσκ, οι οποίοι ήταν οι «διαπραγματευτές» της συμφωνίας, εκ μέρους της μεγαλύτερης πολιτικής οικογένειας, του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, επιστράτευσαν δημόσιες δηλώσεις κατευνασμού της Τζόρτζια Μελόνι. Ο κ. Μητσοτάκης

δήλωσε ότι «ποτέ δεν ήταν πρόθεσή μας να αποκλείσουμε ή να προσβάλουμε οποιονδήποτε», προσθέτοντας ότι «προσωπικά σέβομαι πολύ την Τζόρτζια Μελόνι, την πρωθυπουργό της Ιταλίας. Είναι μια πολύ σημαντική χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση». Ανάλογη δήλωση έκανε και ο Ντόναλντ Τουσκ, εκφράζοντας εκτίμησή στην κα Μελόνι και στη χώρα που εκπροσωπεί. «Κανείς δεν σέβεται την Ιταλία και την Τζόρτζια Μελόνι περισσότερο από μένα» ανέφερε χαρακτηριστικά ο Ντόναλντ Τουσκ, πλειοδοτώντας στον άτυπο διαγωνισμό πολιτικής γοητείας και κατευνασμού της πρωθυπουργού της Ιταλίας, που στήθηκε στη Συνέλευση Κορυφής.

Όμως, η πλέον προχωρημένη δήλωση έγινε από το «δικό μας», τον πρόεδρο Χριστοδουλίδη, ο οποίος ήταν ο μόνος ηγέτης κράτους-μέλους που αντάλλαξε μηνύματα με την Ιταλίδα πρωθυπουργό και είχε και διμερή συνάντηση μαζί της. Ο κ. Χριστοδουλίδης δεν εξέφρασε μόνο σεβασμό στη

χώρα της κας Μελόνι και στην ιδιότητά της, ως πρωθυπουργού της Ιταλίας (όπως έκαναν Μητσοτάκης και Τουσκ), αλλά είπε κάτι πολύ διαφορετικό, μπαίνοντας στην ουσία των θέσεων της ακροδεξιάς Ιταλίδας αξιωματούχου: «Οφείλω να πω ότι σε κάποια των θεμάτων που μου ανέφερε, βλέπω και αντιλαμβάνομαι ότι έχει δίκιο», είπε ο κ. Χριστοδουλίδης, δικαιολογώντας και συνηθισμένα ξεπλύνοντας τις ακροδεξιές θέσεις της κας Μελόνι – ή έστω ένα μέρος τους.

Θα ήταν καλό να μας πει ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης, ποιες είναι αυτές οι θέσεις της ακροδεξιάς πρωθυπουργού της Ιταλίας που «βλέπει και αντιλαμβάνεται» ως δικαιολογημένες; Διότι δεν ακούσαμε κανένα στην πολιτική οικογένεια του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, στην οποία συμμετέχει ο πρόεδρος μας (δωρεά Αβέρωφ Νεοφύτου-Αννίτας Δημητρίου) να «βλέπει και να αντιλαμβάνεται» ότι η κα Μελόνι έχει δίκαιο, έστω σε κάποια από τα ζητήματα που θέτει, δεδομένης της ακροδεξιάς της

ατζέντας. Κι αν ο πρόεδρος μας αισθάνεται τόσο άνετα να ξεπλύνει την ακροδεξιά Μελόνι και να λέει ότι έχει δίκαιο σε κάποια θέματα, μήπως να θεωρήσουμε ότι έχει ανάλογες θέσεις και στην περίπτωση του ΕΛΑΜ; Το οποίο ΕΛΑΜ συμμετέχει, ουδώς συμπτωματικά, στην ίδια πολιτική ομάδα των Συντηρητικών-Μεταρρυθμιστών (ECR), με το κόμμα της κας Μελόνι «Αδέλφια της Ιταλίας». Αν λοιπόν η κα Μελόνι και η συνομοταξία της έχουν δίκαιο και «το βλέπει και το αντιλαμβάνεται», πρώτος και μόνος ο πρόεδρος μας, πώς είναι δυνατόν το «αδελφό» ΕΛΑΜ να έχει άδικο; Μήπως λοιπόν ο πρόεδρος μας, που ώρες-ώρες δημιουργεί την εντύπωση ότι μιλά περισσότερο από όσο σκέφτεται, θα πρέπει να καλέσει το ΕΛΑΜ να συμμετάσχει στην κυβέρνηση του; Τώρα που «έχει πάσει το καλάμι» του ξεπλύνματος και απέκτησε την απαραίτητη εμπειρία.

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Να μην ξεχάσουμε σε ποιους «χρωστάμε»

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Κλείνουμε 50 χρόνια από τα δραματικά γεγονότα του Ιουλίου του 1974. Δεν πρέπει να ξεχάσουμε ποτέ πως οι ώρες της μεγάλης χαράς για την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στην Ελλάδα ήταν οι ώρες της μεγάλης λύπης και τραγωδίας για την Κύπρο. Και επίσης, δεν πρέπει να ξεχνάμε σε ποιους «χρωστάμε». Καθώς οι μνήμες σβήνουν, είναι ορατός ο κίνδυνος να το ξεχάσου-

Καλό θα ήταν να σπάσει μια για πάντα η ένοχη σιωπή του ελληνικού κράτους για τα όσα συνέβησαν το 1974. Δεν υπάρχει λόγος να είναι ακόμη απόρρητα τα σχετικά αρχεία του υπουργείου Εξωτερικών.

με. Η γνώση της Ιστορίας έχει ούτως ή άλλως αρχίσει να φθίνει και, το πιο επικίνδυνο, να πέφτει θύμα ευκολοκάνειων θεωριών συνωμοσίας.

Χρωστάμε, λοιπόν, πρώτα απ' όλα σε όλους εκείνους που έσωσαν την τιμή της πατρίδας και έχασαν τη ζωή τους στην Κύπρο εκείνο το δραματικό καλοκαίρι. Τα νέα εκείνα παλικάρια από το Μουζάκι ή τον Παλαμά που φορτώθηκαν σε αρχαία αεροσκάφη για να πάνε να πολεμήσουν, αλλά σκοτώθηκαν από φίλια πυρά λόγω της εγκληματικής ανοργανωσίας της άμυνας στο νησί. Ήταν απίστευτο πως τα οστά τους θάφτηκαν μαζί με τα συντρίμια ενός αεροσκάφους για δεκαετίες. Προϊόν αυτής της αδικαιολόγητης ένοχης σιωπής για το τι συνέβη. Ξαν να έπρεπε η Ελλάδα να αποδείξει, σε ποιον άραγε, ότι δεν είχε στρατιωτική εμπλοκή

μετά την εισβολή. Είχα την τιμή να βρίσκομαι σε μία πτήση μεταγωγικού αεροσκάφους που μετέφερε τα οστά κάποιων εξ αυτών πίσω στην Ελλάδα. Ήταν ανατριχιαστικό να βλέπεις αδελφια και άλλους συγγενείς να περιμένουν με αγωνία να κλείσει ένας κύκλος αβεβαιότητας που είχε κρατήσει 40 χρόνια. Και δεν ήταν μόνο εκείνοι οι νεαροί λοκατζήδες που έχασαν τη ζωή τους και τους χρωστάμε, ήταν πολλοί ακόμη.

Κοιτώντας πίσω, όμως, είναι σαφές σε κάθε αντικειμενικό παρατηρητή της Ιστορίας ότι χρωστάμε πολλά και στον Κωνσταντίνο Καραμανλή. Πήρε τα νηία της χώρας μέσα σε μία ανεπανάληπτη τρικυμία και την οδήγησε σε ένα ασφαλές λιμάνι. Ο τρόπος που χειρίστηκε την αποχουνοποίηση, το πώς έβαλε τα θεμέλια της σύγχρονης ελληνικής Δημοκρατίας, αλλά και το πώς απέφυγε τον πόλεμο με την Τουρκία είναι άξια θαυμασμού. Προφανώς και υπάρχουν ερωτήματα που κρύβουν συζήτησης, αν έπρεπε να φύγει από το στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ ή τι άλλο θα μπορούσε να κάνει πριν από την ή κατά τη διάρκεια της δεύτερης εισβολής. Ας μη γελιόμαστε, όμως, κανείς άλλος δεν θα μπορούσε να χειριστεί τόσο στιβαρά και συνετά εκείνη την κρίση. Του χρωστάμε, λοιπόν, και έχουμε την υποχρέωση και να γίνει κατανοητό αυτό από τις νεότερες γενιές και να διαφυλαχθεί η υστεροφημία του.

Καλό θα ήταν, τέλος, να σπάσει μια για πάντα η ένοχη σιωπή του ελληνικού κράτους για τα όσα συνέβησαν τότε. Δεν υπάρχει λόγος να είναι ακόμη απόρρητα τα σχετικά αρχεία του ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών, για παράδειγμα. Στα πενήντα χρόνια, είμαστε έτοιμοι και ώριμοι να κοιταχτούμε στον καθρέφτη και μαζί με τις επετειακές εκδηλώσεις να επιδοθούμε λίγο και σε ασκήσεις αυτογνωσίας.

Η νέα Βαβέλ

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Δεν είναι καν μία παράσταση γκροτέσκ, με μάγισσες, φαντάσματα, όντα παράξενα και δύσμορφα, που περιφέρονται επί σκηνής, σπέρνοντας αποτροπιασμό και τρόμο. Είναι απλώς κάποιοι που υποδύονται εδώ και χρόνια ρόλους ηγετικών και ο ένας μετά τον άλλον πλέον πορευόμενοι προς το λυκόφως της πολιτικής σταδιοδρομίας τους.

Αλλά ας διατηρήσουμε την ψυχραιμία μας. Δεν παρακολουθούμε την όπερα του Βάγκνερ, όπου η Βαλκάλια – το μυθικό εκείνο Ανάκτορο των Θεών – παραδίδεται στις φλόγες. Κρίση πολιτική διαπερνά χώρες της Δύσεως που μέχρι πριν από λίγα χρόνια θεωρούνταν πυλώνες σταθερότητας και υποδείγματα προς μίμηση, σε επίπεδο παγκόσμιου.

Η προσοχή συμμάχων αλλά και πολεμιών της Δύσεως είναι επικεντρωμένη στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ο πρόεδρος Τζο Μπάιντεν, λόγω της φυσικής και διανοητικής του καταστάσεως, αντιμετωπίζεται πλέον ως «άχθος αρούρης» από επιφανείς Δημοκρατικούς, που διατυπώνουν διαρκώς εκκλήσεις να αποσυρθεί από τη διεκδίκηση μιας δεύτερης προεδρικής θητείας. «Ο Θεός να σε φυλάει από τον περσματάρη γέροντα», έλεγε μία παλιά παροιμία. Αλλά δεν πρόκειται μόνον περί αυτού.

Δεν πρόκειται να ασχοληθεί η στήλη με τα εσωτερικά των ΗΠΑ. Η χώρα αυτή είναι εν πολλοίς ακατανόητη. «Πάντοτε να θυμάστε ότι όλοι μας, εσείς και εγώ ιδιαιτέρως, είμαστε απόγονοι μεταναστών και επαναστατών», έλεγε ο Δημοκρατικός πρόεδρος των ΗΠΑ Φραγκλίνος Ρούσβελτ. Και δεν παραδοξολογούσε.

Οι διαδικασίες ενσωμάτωσεως

διαφόρων εθνικών, φυλετικών και πολιτιστικών ψηφιδώων σε μία λειτουργική ενότητα – το περίφημο melting pot – δεν έπαυσαν ποτέ. Οπως επίσης παραμένει κραταιά η επαναστατική αποστολή μεταλλάξεως του κόσμου κατά τα πρότυπα των ΗΠΑ.

Ο κ. Μπάιντεν ευθύνεται ως εξελέγη επιζητούσε τη σύγκρουση με τον Ρώσο ομολόγο του Βλαντιμίρ Πούτιν. Αλλά ο ρωσοουκρανικός πόλεμος, αντί να αποσταθεροποιήσει, εδραίωσε στην εξουσία τον κ. Πούτιν, οδήγησε σε ουσιαστική προεξέγηση Μόσχας - Πεκίνου και δημιούργησε προϋποθέσεις εισαγωγής νέου αποθεματικού νομισματός, των BRICS, ανταγωνιστικού του δολαρίου.

Το βαρύτατο τίμημα του ουκρανικού εγχειρήματος του κ. Μπάιντεν κατέβαλε η Ευρώπη, που ευθυγραμμιζόμενη εκούσα άκουσα με την Ουάσινγκτον τείνει να καταστεί προκεχωρημένο φυλάκιο των ΗΠΑ έναντι της Ρωσίας. Βεβαίως, ο σκληρός πυρήνας του αμερικανικού κατεστημένου, που δεν είναι φυσικά το Στέιτ Ντιπάρτμεντ, αλλά το στρατιωτικο-βιομηχανικό σύμπλεγμα και οι θηριώδεις ενεργειακές βιομηχανίες των ΗΠΑ, πήγαν, αντιθέτως, θαυμάσια.

Δυσανασχετούσαν οι Ευρωπαίοι οι στη διάρκεια της προεδρίας του Ντόναλντ Τραμπ, διότι τους επέζε να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους στο ΝΑΤΟ. Προεξέβλεπαν στην κατανόηση του κ. Μπάιντεν. Ουδέποτε αντιλήφθηκαν ότι το σύνθημα «Πρώτα η Αμερική» ισχύει πάντα, όποιος και εάν είναι ο πρόεδρος αυτής της χώρας, που αν παύσει να επεκτείνεται θα αρχίσει η κατάρρευσή της. Και αυτό θα αργήσει να συμβεί. Βρισκόμαστε στη φάση ακόμη που οικοδομείται η αμερικανική Βαβέλ.

Δύσκολη η εξέλιξη. Κι αν θέλετε να εξαντλήσω τις εκφραστικές δυνατότητες του δημοσιογραφικού λυρισμού, μπορώ να μιλήσω για σταυρόλεξο για δυνατούς λύτες. Πώς θα είναι η Γαλλία τη Δευτέρα 8 Ιουλίου; Όχι, μην ανησυχείτε. Οσοι έχετε προγραμματίσει διακοπές εν Παρισίους, τίποτε δεν πρόκειται να σας εμποδίσει. Το Λούβρο θα είναι στη θέση του, μαζί με την Πυραμίδα του, οι Βερσαλλίες επίσης, αν είναι ανοικτές. Θα μπρόρεστε να απολαύσετε το μνημείο των Λουδοβίκων και να απορρήσετε πώς είναι δυνατόν τέτοιο τεράστιο αρχιτεκτόνημα να μη διαθέτει ούτε ένα λουτρό ούτε μία τουαλέτα. Την ίδια απορία είχα κι εγώ όταν τις πρωτοεπισκεφθήκα. Η απάντηση ήταν πληρωμένη: τα έκαναν πίσω από τις κουρτίνες. Οσο για τη χρεία του λουτρού, αυτήν την είχαν παρακάμψει. Γι' αυτό διέπρεψαν στην τέχνη του αρώματος. Οπως και στην επινόηση της δαντέλας που σφίγγει τον καρπό για να εμποδίζει τις ψείρες να πηδούν από βραχίονα σε βραχίονα. Το μόνο περίεργο είναι ότι θεωρούμε τους Οθωμανούς βρώμικους. Στο Τοπ Καπί, το αντίστοιχο των Βερσαλλιών στην Πόλη, κάθε δωμάτιο συνοδεύεται κι από ένα λουτρό.

Αφήνω τώρα τα περιηγητικά

για να περάσω στα πολιτικά. Τι θα γίνει μετά τις βουλευτικές εκλογές στη Γαλλία; Ή, ακόμη καλύτερα, πώς θα είναι η Γαλλία μετά τον β' γύρο των βουλευτικών εκλογών; Ξεκινώ απ' τα πρακτικά. Το Παρίσι, δυστυχώς ή ευτυχώς, έχει αναλάβει τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων. Μια μεγάλη επιχείρηση η οποία απαιτεί συντονισμό όλου

Σ' έναν κόσμο ρευστό, όπως είναι ο κόσμος μας, η μόνη σοβαρή πολιτική προοπτική είναι αυτή που μπορεί να εξασφαλίσει τη σταθερότητα.

του κρατικού μηχανισμού, από τους υπευθύνους για την τουριστική πολιτική έως τους υπευθύνους για την ασφάλεια. Το Παρίσι δεν έχει την ομπρέλα της ουδετερότητας που προστάτευε την Αθήνα το 2004. Απ' το Μπατακλάν ως το Charlie Hebdo είναι στόχος της ισλαμικής τρομοκρατίας. Υπάρχουν διάσπαρτοι πυρήνες της στα υπόγεια της γαλλικής κοινωνίας. Και σήμερα υπάρχει ένα ισχυρό κίνητρο

για τη δράση τους. Είναι ο πόλεμος του Ισραήλ κατά της Χαμάς στη Γάζα.

Αναρωτιέμαι αν υπολόγισε αυτόν τον παράγοντα κινδύνου ο πρόεδρος Μακρόν όταν αποφάσισε να διαλύσει την Εθνοσυνέλευση και να προκηρύξει εκλογές. Δεν μπορεί να μην υπολόγισε ότι η ζαριά του δεν μπορεί να καταργήσει το τυχαίο. Μορφωμένος είναι. Ξέρει τον Μαλαρμέ του. Και ποιο είναι το τυχαίο; Η αδυναμία σχηματισμού αξιόπιστης κυβέρνησης. Ποιος θα είναι ο υπουργός της αστυνομίας που σε λίγες εβδομάδες από σήμερα θα έχει να αντιμετωπίσει την ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων;

Όλα δείχνουν ότι στον αγώνα θα πρωτεύσει η ριζοσαστική Δεξιά της Λεπέν. Ομως είναι δύσκολο, έως αδύνατο, να αποκτίσει την απόλυτη πλειοψηφία ώστε να σχηματίσει κυβέρνηση. Το αντιλεπενικό μέτωπο δεν είναι αξιόπιστο. Πρώτον, δεν ξέρουμε αν θα το ακολουθήσει ο ψηφοφόρος. Η εποχή που τα κόμματα καθοδηγούσαν τους ψηφοφόρους έχει παρέλθει. Εξαιρείται το ΚΚΕ. Σήμερα ο ψηφοφόρος καθοδηγεί τα κόμματα και την πολιτική τους. Δεύτερον, το αντιλεπενικό μέτωπο είναι εύθραστο, καθότι ετερόκλητο. Μπορεί ο Ολάντ, ο Γκλικσμάν και ο Με-

λανσόν να συμμαχούν για να αντιμετωπίσουν τη Λεπέν, όμως είναι αμφίβολο ότι θα συμφωνήσουν αν τους δοθεί η ευκαιρία να κυβερνήσουν. Θα βρει ο Μακρόν τον τρόπο; Φοβάμαι ότι μπερδεύει τον εαυτό του με τον Ντε Γκωλ. Κινδυνεύει η Γαλλία να περιπέσει σε μια μακρά περίοδο ακυβερνησίας; Ναι, κινδυνεύει. Και βέβαια, εμάς δεν μας ενδιαφέρει σε ποια ηλικία θα παίρνει σύνταξη ο Γάλλος εργαζόμενος. Μας ενδιαφέρει όμως η ευρωπαϊκή σταθερότητα – λέω τώρα κι εγώ. Και η πολιτική αστάθεια της Γαλλίας συνεπάγεται την πολιτική αστάθεια της Ευρώπης. Σ' έναν κόσμο ρευστό, όπως είναι ο κόσμος μας, η μόνη σοβαρή πολιτική προοπτική είναι αυτή που μπορεί να εξασφαλίσει τη σταθερότητα. Η σταθερότητα έχει υπερβεί τη δικτοτομία Αριστεράς και Δεξιάς. Και γι' αυτό η πολιτική αστάθεια σε μια κεντρική χώρα της Ευρώπης, όπως η Γαλλία, είναι πιο επικίνδυνη από την επικράτηση της ριζοσαστικής Δεξιάς.

Την οποία, για να μην παρεξηγηθώ, απεύχομαι. Απεχθάνομαι τον φιλοποινιστικό της Λεπέν, όπως όμως απεχθάνομαι και την υποστήριξη της Χαμάς από τον Μελανσόν. Είμαι, εν άλλους λόγους, ο ορισμός της ακυβερνησίας.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Οι προκλήσεις στη Μέση Ανατολή

Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΦΙΛΗ**

Η κατάσταση στη Μέση Ανατολή παραμένει συγκεχυμένη και παρά τις θετικές ενδείξεις για συμφωνία ανάμεσα σε Ισραήλ και Χαμάς για προσωρινή κατάπαυση του πυρός, η πρόγνωση για το μέλλον είναι πολύ αρνητική. Ακόμη κι αν αποφευχθεί μια σύρραξη ανάμεσα σε Ισραήλ και Χαμάς, αρκετοί στο Ισραήλ θεωρούν ότι είναι τώρα η κατάλληλη στιγμή για να κλείσουν τους λογαριασμούς τους με όλους τους πληρεξούσιους του Ιράν στην περιοχή. Κι αν πριν από την 7η Οκτωβρίου υπήρχαν λόγοι για να αισιοδοξεί κανείς για σταδιακή έστω εξομάλυνση της κατάστασης, σήμερα όλες οι τάσεις παραπέμπουν ακριβώς στο αντίθετο.

Λίγες ημέρες πριν από την τρομοκρατική επίθεση της Χαμάς, ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας του προέδρου των ΗΠΑ, Τζέικ Σάλιβαν, έγραφε στο Foreign Affairs ότι οι συνθήκες στην περιοχή ήταν οι πλέον ήπιες των τελευταίων δεκαετιών. Είχε δίκιο ως προς τη διαπίστωση, αλλά η εκτίμησή του ήταν ατυχής ως προς το «διάβημα» των δυναμικών που αναπτύσσονταν σε ένα φαινομενικά ελεγχόμενο περιβάλλον. Πιο συγκεκριμένα, η μερική ομαλοποίηση των σχέσεων Ιράν - Σαουδικής Αραβίας, η αποδοχή της Συρίας στον Αραβικό Σύμβουλο, όπως και η πλέον δεκαετία, η αποτελεσματικότητα των συμφωνιών του Αβραάμ, βάσει των οποίων αραβικά κράτη αναγνώριζαν το Ισραήλ, και η ρεαλιστική προοπτική εξεύρεσης κοινού τόπου ανάμεσα σε Σαουδική Αραβία και

Ισραήλ έδιναν νότα αισιοδοξίας ότι, αν μη τι άλλο, η Μέση Ανατολή δεν θα βρισκόταν και πάλι στο επίκεντρο του παγκοσμίου ενδιαφέροντος για αρνητικό λόγο.

Όλα αυτά, βέβαια, αγνοούσαν ή ξεχνούσαν το παλαιστινιακό ζήτημα. Ενώ στους κόλπους των Παλαιστινίων οι ισορροπίες μεταλλάσσονταν, λόγω της αδυναμίας της ηγεσίας της Παλαιστινιακής Αρχής να προσφέρει λύσεις, της απουσίας προοπτικής επίλυσης, εξαιτίας των συνεχών εποικισμών δυνάμει παλαιστινιακών εδαφών, αλλά και της κακομεταχείρισης και της απομόνωσης ενός μεγάλου μέρους του παλαιστινιακού στοιχείου. Επίσης, το συνεχώς ενδυναμωμένο Ιράν έβλεπε στις συμφωνίες αραβικών κρατών με το Ισραήλ μια αλλαγή της συσχετισμών εις βάρος του και έτσι προετοίμαζε μια θεαματική κίνηση για να τορπίλισε την οποία σταθεροποίηση πάσχιζαν να πετύχουν άλλες δυνάμεις της περιοχής. Εν τω μεταξύ, στο Ισραήλ συντελούνταν μια στροφή προς τα άκρα, η οποία ενισχυόταν και επιστημονικά μετά την 7η Οκτωβρίου. Όταν ακόμη και μετριοπαθείς πολιτικοί προκρίνονταν τη λύση της ομοσπονδίας Ιορδανίας - Παλαιστίνης και Αιγύπτου - Παλαιστίνης, γίνεται αντιληπτή η μετατόπιση προς επικίνδυνες αντιλήψεις. Σύμφωνα με μάλιστα με ανάλυση του έγκριτου ΙΝSS, η κυβέρνηση του Ισραήλ έχει νεκρώσει τον τραπέζικό τομέα στα παλαιστινιακά εδάφη και έχει αποστερήσει από την Παλαιστινιακή Αρχή έσοδα από φόρους και δα-

μομούς που της ανήκουν. Ως προς την επόμενη ημέρα, όχι μόνο στη Γάζα, αλλά στο σύνολο της περιοχής, τέσσερις είναι οι κυριότεροι λόγοι που δεν επιτρέπουν αισιόδοξες προβλέψεις. Κατ' αρχάς, η ανανέωση, που πλέον αποτελεί αναγκαία συνθήκη, τόσο της ισραηλινής πολιτικής σκηνής όσο και κάποιων αραβικών ηγεσιών, θα πάρει χρόνο. Ισως και μια γενιά. Ο μετασχηματισμός της Παλαιστινιακής Αρχής ώστε μια άλλη ηγεσία να διαπραγματευθεί με τους Ισραηλινούς από νέα βάση, επίσης απαιτεί χρόνο. Το διεθνές περιβάλλον, όχι μόνον ο πόλεμος στην Ουκρανία, αλλά συνολικά τα πολλά πεδία αντιπαράθεσης ανάμεσα στους ισχυρούς του πλανήτη, καθιστούν σχεδόν αδύνατη τη στοίχιση πίσω από μια πρωτοβουλία για οριστικές διευθετήσεις. Αυτό σημαίνει ότι όσοι βρεθούν απέναντι θα την υπονομεύσουν. Επιπλέον, δεν υπάρχει μια δύναμη με αρκετή επιρροή προκειμένου να επιβάλει, εάν χρειαστεί, την ατζέντα της. Χαρακτηριστικά, η ΗΠΑ προσπαθούν ανεπιτυχώς να προωθήσουν την κατάπαυση του πυρός στη Γάζα εδώ και αρκετούς μήνες.

Τελικά, δεν είναι μόνον η αποστασιοποίηση των Αμερικανών και η στροφή τους προς την Ασία, που έχει οδηγήσει τη κρίση της περιοχής να προσεγγίζουν διαφορετικά τον ρόλο και τη θέση της Ουάσινγκτον. Παλέον, αισθάνονται ότι έχουν μεγαλύτερα περιθώρια να αντιστέκονται και να μην ευθυγραμμίζονται μαζί της. Δεν είναι τυχαίο ότι ορι-

σμένα εξ αυτών συμμετέχουν πλέον σε έναν σχηματισμό, αυτό των BRICS, που αμφισβητεί την υφιστάμενη διεθνή τάξη πραγμάτων. Αυτή η νέα περιφερειακή πραγματικότητα σταδιακά παγιώνεται, αν και υπάρχει περιθώριο αντιστροφής. Θα προσέθετα τρία σημεία: Πρώτον, μετά τις συμφωνίες του Αβραάμ, εκ των στόχων της αμερικανικής πολιτικής ήταν να ακολουθηθούν συμφωνίες ανάμεσα στα κράτη της περιοχής, χωρίς την παρέμβαση τρίτων. Σήμερα αυτό μοιάζει εξαιρετικά αμφίβολο. Δεύτερον, οι πλουτοπαραγωγικοί χώρες του Κόλπου έχουν ενισχύσει ιδιαίτερα το αποτυπώμα τους, μέσω της οικονομικής βοήθειας και της στήριξης καθεστώτων ή ομάδων που τα ίδια ελέγχουν για την προώθηση των δικών τους συμφερόντων. Και, τρίτον, η Δύση βρίσκεται σε αρνητική θέση σε σχέση με άλλες δυνάμεις, γιατί θεωρείται (αδίκως εν μέρει) διαχρονικά υπεύθυνη τόσο για τα υφιστάμενα προβλήματα όσο και για την αδυναμία διευθέτησης κρίσεων, όπως το Παλαιστινιακό. Ενώ οι υπόλοιποι εξωτερικοί παίκτες, όπως η Κίνα και η Ρωσία, μην έχοντας (φαινομενικά) ουσιαστική εμπλοκή στα περιφερειακά προβλήματα, δεν παίρνουν κάποια ευθύνη και έτσι είναι σχετικά ευπρόσδεκτοι και ο λόγος τους να βρίσκονται πλέον μεγαλύτερη απήχηση.

Ο κ. Κωνσταντίνος Φίλης είναι διευθυντής του Ινστιτούτου Διεθνών Υποθέσεων (IGA) και καθηγητής του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος.

Γιατί δεν πετυχαίνουν οι γάμοι

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Το να μιλάει κανείς, όχι μόνο πολιτικά, μέσω των πολιτικών ιδεών δεν είναι ιδιαίτερα καλή ιδέα στην Κύπρο. Εξάλλου παντού, όχι μόνο εδώ, ο γάμος πολιτικής και φιλοσοφίας (πολιτικής και ιδεολογικής) συνήθως αποτυγχάνει. Εξαιτίας του τρόπου που πλέον γίνεται η πολιτική, σε μια εποχή όπου η εικόνα μετράει έναντι της ουσίας, και που τα ΜΚΔ έχουν αντικαταστήσει την πολιτική ζύμωση, τη σύνθεση και την παραγωγή, τελικά, πολιτικής.

Στην Κύπρο όσο προχωράμε προς το μέλλον τόσο συχνότερα παρατηρούμε όχι μόνο το εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο των πολιτικών μας, αλλά και τον τρόπο που αν επιχειρήσει κανείς να μιλήσει πολιτικά και ιδεολογικά – στη δημόσια σφαίρα – γίνεται αμέσως αντικείμενο είτε κριτικής (μέσω ιδεοληψιών), είτε ακούγεται γραφικός έναντι των mainstream πολιτικών.

Ωστόσο, υπάρχει κάτι σπουδαίο, όταν μιλάς για τις πολιτικές σου ιδέες. Οραματίζεσαι. Και καθίστασαι προφητικός. Κι αν στην Κύπρο λείπει κάτι, αυτό είναι – αναπόφευκτα – το πολιτικό όραμα. Δεν υπήρξε ποτέ στη σύγχρονη πολιτική μας εξέλιξη, και αν υπήρξε παλιότερα έστω και στο επίπεδο της εξάιρεσης, σήμερα απουσιάζει πλήρως. Όσοι υπήρξαν σπουδαίοι στο επίπεδο των ιδεών εξάλλου, ήταν αυτοί που το όραμά τους να μην άργησε, αλλά αυτό που είδαν συνέβη:

Ο Νικόλο Μακιαβέλι, για παράδειγμα, μίλησε, το 1513, για την ενοποίηση της Ιταλίας, 350 χρόνια πριν αυτό συμβεί. Ο Ιμπάνουελ Καντ μίλησε, 150 χρόνια πριν από την ίδρυση της Ε.Ε., για συνταγματικές δημοκρατίες που

δεν θα πολεμούν, στην Ευρώπη, μεταξύ των. Ο Ντε Τοκβίλ πρόβλεψε, δύο αιώνες σχεδόν πίσω, έναν κόσμο που θα κυριαρχεί η Αμερική και η Ρωσία, και ο Ρουσσώ 25 χρόνια πριν από τη Γαλλική Επανάσταση έκανε λόγο για ανατρεπτικά επαναστατικά κινήματα. Τι κοινό είχαν όλοι αυτοί, άνθρωποι που απασχολούν όσους θέλουν να μιλούν πολιτικά για τις ιδέες;

Να ξαναδούμε τη μεγάλη εικόνα και να προσπαθήσουμε να εκπαιδύσουμε και τους πολίτες στο να σκέφτονται λιγότερο ατομικά και περισσότερο συλλογικά.

Δεν ασχολήθηκαν ποτέ με την πολιτική. Με την έννοια που η πολιτική σήμερα έχει καταντήσει είτε κοιτάζει κανείς προς τον (εκάστοτε) Φειδία, είτε προς τις κάλπες στη Γαλλία.

Πώς μπορεί ο γάμος της πολιτικής με τις ιδέες και τη φιλοσοφική της θεώρηση να επιτευχθεί; Στην Κύπρο νομίζω πως είναι ένα πολύ δύσκολο πεδίο στο οποίο ακόμη κι αν προσπαθήσουμε να το αναζητήσουμε θα μας πάρει χρόνια, ίσως δεκαετίες, προκειμένου να βρούμε από μέσα του με μια πειστική απάντηση. Η οποία φυσικά δεν αφορά μόνο στο αρχικό ερώτημα, αλλά – αναπόφευκτα – περιλαμβάνει μια σειρά επιμέρους ερωτημάτων – όχι απλών. Φέτος που συμπληρώνονται πενήντα χρόνια από το 1974, είκοσι από την εισοδή μας στην Ε.Ε. και σχεδόν μια οκταετία απουσίας διαλόγου στις συνομιλίες του Κυπριακού, το ερώτημα για το αν μπορούμε, με όραμα και ιδέες, να μιλήσουμε για το μέλλον μας είναι πολύ κρίσιμο και ουσιαστικό. Κι απέναντί του υπάρχει μόνο η ξύλινη γλώσσα, το TikTok και η επικοινωνία έναντι της ουσίας.

Στην Κύπρο χρειαζόμαστε σήμερα, όσο ποτέ, να ανοίξουμε ξανά σε κάθε επίπεδο μια ειλικρινή συζήτηση που να περιλαμβάνει μια φιλοσοφική θεώρηση των πραγμάτων, πέντε ιδέες, και ένα πολιτικό όραμα για το πώς θα μοιάζει η χώρα μας σε πέντε, δεκαπέντε, τριάντα ή πενήντα χρόνια. Να ξαναδούμε τη μεγάλη εικόνα και να προσπαθήσουμε να εκπαιδύσουμε και τους πολίτες στο να σκέφτονται λιγότερο ατομικά και περισσότερο συλλογικά. Πολύ φοβάμαι πως αν δεν αρχίσουμε να το κάνουμε συνειδητά – και κάπως προληπτικά – τότε, αναπόφευκτα, θα κληθούμε να το κάνουμε υπό το βάρος εξελίξεων που δεν φανταζόμαστε καν.

ioannoug@kathimerini.com.cy
Twitter: @JohnPikpas

Παλαιστίνιοι διασώστες σε κατεστραμμένο κτίριο μετά από ισραηλινή επίθεση στην πόλη Τζενίν της Δυτικής Όχθης. Τουλάχιστον έξι άνθρωποι σκοτώθηκαν και άλλος ένας τραυματίστηκε σοβαρά μετά το στρατιωτικό χτύπημα του Ισραήλ στην πόλη και στον προσφυγικό καταυλισμό.

Ζικ-ζακ στον εκτροχιασμό

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Ο Α. Μαυρογιάννης, τέως διαπραγματευτής ομιλεί: «Επαραδέχθηκεν (ο Αναστασιάδης) ότι είχε συζητήσει με τον Τσαβούσογλου την ιδέα των δύο κρατών... και σε μένα, το παραδέχθηκε, στο στυλ... ρε κουμπάρε, να τα έβρουμε, ανεπίσημα, μη δεσμευτικά... είναι κακό να θεωρεί οποιοσδήποτε ότι εμπέκε επίσημα στο τραπέζι αυτή η ιδέα, δεν εμπέκε ποτέ... Αυτό ήταν το λάθος του ΠΓΔ, να μην δεν το έβαλε επίσημα αλλά την προηγούμενη από την πιο κρίσιμη ημέρα της διαπραγματεύσεως να λες στον Τούρκο... στον Τούρκο... ότι μπορεί τούτα που συζητούμε να μην είναι η λύση, μπορεί κάτι άλλο, δεν βρονθάς από αυτή την άποψη, δεν το έβαλε στο τραπέζι αλλά, ναι, οι εντυπώσεις είναι κακές» (Πηγή: Legal Matters, 27/6).

Ο λαός μας περίμενε καλύτερες μέρες αλλά: «Ρε κουμπάρε, να τα έβρουμε, ανεπίσημα, μη δεσμευτικά... να λες στον Τούρκο» αλλά ταυτόχρονα να υπογραμμίζεις ότι «η ιδέα, δεν εμπέκε ποτέ επίσημα». Μα ο Ν. Αναστασιάδης δεν έκανε κάτι που σκέφτηκε εκείνη τη στιγμή στο Κραν Μοντάνα. Ως γνωστόν, σκώθηκε και έφυγε και από το Μον Πελεράν, (Νοέμβριος, 2016), επικαλούμενος δήθεν τηλεφώνημα από πολιτικό αρχηγό. Θα ήταν πάντως πολύ ενδιαφέρον αν ο τέως διαπραγματευτής έχει κάτι να μας πει και γι' αυτή την υπόθεση, καθώς μαζί του επέστρεψε όλη η ομάδα. Η συζήτηση Αναστασιάδη-Τσαβούσογλου δεν ήταν κάτι μεμονωμένο, πάει και τελείωσε τον Ιούλιο του 2017. Ο Μ. Δρουσιώτης

συνεχίζει από εκεί που άφησε τις αποκαλύψεις ο Α. Μαυρογιάννης: «Στις 4 Ιουλίου 2017, ο Μαυρογιάννης και η ομάδα του σύρραψαν ένα δικό τους πλαίσιο Γκουτέρες. Στην κορυφή του εγγράφου έγραψαν 'UN Secretary – General', ωσάν το έγγραφο αυτό να είχε συνταχθεί από τον γ.γ.! Αργότερα, κοινοποίησαν αυτό το πλαστό πλαίσιο Γκουτέρες σε ξένους ηγέτες και στην Ε.Ε.», (Πηγή, άρθρο, Μ.Δ.: «Η χάλκευση εγγράφων και αλήθειας για το Κραν Μοντάνα» 7/1/22).

Δύο θέματα με βάση το Κραν Μον-

Η απεσταλμένη του γ.γ. του ΟΗΕ, κα Ολγκίν, ταξίδευε στο νησί, μιλούσε με τις δύο πλευρές, μόνο για να διαπιστώσει ότι τα μέρη απέχουν πολύ από τη συμβιβαστική λύση που ίσως βρεθεί.

τάνα: 1ο βολιδοσκόπησε Αναστασιάδη σε Τσαβούσογλου για «δύο κράτη». 2ο Κατασκεύη άλλο πλαίσιο Γκουτέρες. Άλλα θέματα με βάση τη Λευκωσία: 1ο Χάθηκαν τα πρακτικά του ΟΗΕ. 2ο Αποκεντρωμένη ομοσπονδία. 3ο Άλλη συνταγματική δομή από τη συμφωνηθείσα στο Κ.Μ., πρόεδρος-προβουπουργός. 4ο Επιστροφή στο σύνταγμα του '60. 5ο Απόρριψη της πρότασης Ακιντζί στις 2 Μαΐου 2018 ώστε «να ανακοινωθεί το πλαίσιο Γκουτέρες ως στρατηγική συμφωνία». Η πολιτική Αναστασιάδη, όπως των

είπε στον Τσαβούσογλου, συνεχίστηκε και μετά το Κραν Μοντάνα. Για όλα όσα έκανε ο Ν. Αναστασιάδης από το 2017 μέχρι το 2020, ο τέως διαπραγματευτής είχε πλήρη εικόνα – εκτός άλλων – ο Ν. Αναστασιάδης τα έλεγε και δημόσια! Δύο τα ενδεχόμενα, είτε ο Α. Μαυρογιάννης συμφωνούσε μαζί του για τις κινήσεις για εκτροχιασμό του πλαισίου Γκουτέρες και άρχισε να λείπει όταν ήταν βέβαιος πως με την εκλογή Τατάρ το παιχνίδι γύρισε, είτε παρέμεινε ως διαπραγματευτής χωρίς διαπραγματεύσεις για πέντε χρόνια, για λόγους που όλοι αντιλαμβάνονται.

Όσο ο ίδιος να θεωρεί ότι οι πρόσφατες αποκαλύψεις του στο Legal Matters αφαιρούν κάτι από το βάρος της ενεργητικής ομπρέλας που προσέφερε επί μακρόν στον Ν. Αναστασιάδη Μάλλον το αντίθετο: ο οργανωμένος εκτροχιασμός των διαπραγματεύσεων με συνομιλητή τον ακέραιο Μ. Ακιντζί, πέρασε γιατί οι συνεργάτες του αυτοί ήταν!

Γι' αυτό δηλώσεις, όπως αυτές του προέδρου του Σ.Α. για τον μήνα Ιούλιο και μόνιμο αντιπροσώπου της Ρωσίας πρέσβη Βασίλη Νεμπέντζια, την 1η Ιουλίου στη Νέα Υόρκη δεν έχουν πλέον παράξενα: «Είναι ατυχές, αλλά η τελευταία ευκαιρία που είχαμε ήταν το 2017 στο Κραν Μοντάνα... Η απεσταλμένη του γ.γ. του ΟΗΕ, κα Ολγκίν, ταξίδευε στο νησί, μιλούσε με τις δύο πλευρές, μόνο για να διαπιστώσει ότι τα μέρη απέχουν πολύ από τη συμβιβαστική λύση που ίσως βρεθεί. Επιπλέον βλέπουμε τη σκληρότητα των θέσεων ορισμένων σχεδίων των δύο πλευρών» (Πηγή: ΚΥΠΕ, 1/7).

Ωστόσο, κανένας πρέσβης ή κα-

νένας γ.γ. δεν θα μιλούσε έτσι, αν ο Ν. Χριστοδουλίδης είχε καθαρή θέση υπέρ του πλαισίου του γ.γ. Α. Γκουτέρες το 2017. Επειδή το απορρίπτει, τα κολοκυνθίζει και επειδή τα κολοκυνθίζει, τον βάζουν οι εξωτερικοί παράγοντες στην ίδια μοίρα με τον Τατάρ. Κανένας παράγοντας δεν λέει ότι «η μια πλευρά, ειδικότερα ο Ε/κ ηγέτης, εμφανίζεται πρόθυμος για ουσιαστική πρόοδο και δεσμεύεται από το παραχθέν έργο του γ.γ. (πλαίσιο Γκουτέρες) σε όλα τα κεφάλαια, περιλαμβανομένων των κεφαλαίων για την ασφάλεια και τη διακυβέρνηση». Ο ίδιος ο γ.γ. των Η.Ε., για να μην μπορεί ο ένας ή ο άλλος να λένε άλλα, έγραψε: «Τα μέρη έφτασαν κοντά στο να καταλήξουν σε στρατηγική κατανοήσιμη όσον αφορά την ασφάλεια και τις εγγυήσεις, καθώς και σε όλα τα υπόλοιπα εκκρεμής βασικά στοιχεία μιας συνολικής διευθέτησης. Συνεπώς, πιστεύω ακράδαντα ότι στο Κραν Μοντάνα χάθηκε μια ιστορική ευκαιρία» (Πηγή: Έκθεση γ.γ. 29/9/17). Η ουσία του αδιεξόδου βρίσκεται ακριβώς εδώ: η απόρριψη από τον Ν. Χριστοδουλίδη των συγκλίσεων του 2017, ακινητοποιεί τα Η.Ε. και διευκολύνει τον Τατάρ να λείπει τα γωνιά. Χωρίς όμως καθαρή αποδοχή του πακέτου με τα Έξι Σημεία του γ.γ., η απεσταλμένη του γ.γ. δεν έχει το αναγκαίο εργαλείο για να συζητήσει με την Άγκυρα/Χ. Φιντάν, τα μεζονά – πλαίσιο Γκουτέρες, συν ευρωτορκικά. Η επιλογή Ν. Χριστοδουλίδη να κρατά τα ζητήματα κλειστά σε έναν μικρό κύκλο από πολύ στενούς του συνεργάτες, δείχνει «εξακάθαρα» ποιες είναι οι προτεραιότητές του.

www.larkoslarkou.org.cy

Το (χλωμό) μέλλον των ιστορικών σπουδών

Του ΒΑΣΙΛΗ Κ. ΓΟΥΝΑΡΗ

Διαβάξω ότι σχεδόν έξι στους δέκα υποψηφίους έγραψαν στις Πανελλαδικές Εξετάσεις κάτω από τη βάση στο μάθημα της Ιστορίας. Δυστυχώς, για λόγους που δεν είναι του παρόντος άρθρου, οι ανθρωπιστικές επιστήμες έχουν γίνει καταφύγιο των πλέον αδύναμων μαθητών. Επομένως, οι χαμηλές επιδόσεις στο πεδίο αυτό δεν αιφνιδιάζουν. Το πρόβλημά μου είναι ότι το χαμηλό επίπεδο των υποψηφίων – άρα και των επιτυχόντων – επηρεάζει σοβαρότατα τις σπουδές εντός των φιλοσοφικών σπουδών, μάλιστα τη σπουδή της Ιστορίας. Η πτωτική πορεία των επιδόσεων είναι, εκ πρώτης όψεως, περιεργή, γιατί η γνώση της Ιστορίας ως σχολικού μαθήματος σίγουρα δεν έχει τις δυσκολίες των μαθημάτων των θετικών επιστημών, ούτε καν των γλωσσικών. Μέρος της εξήγησης έχει να κάνει με τις Πανελλαδικές

Εξετάσεις. Η σημαντική μείωση της ύλης στην πορεία μερικών δεκαετιών (σήμερα δεν ξεπερνά τις 150 εικονογραφημένες σελίδες) κατέστησε υποχρεωτική την αποστήθιση, αφού κάθε λέξη της μετρούσε στη βαθμολόγηση. Για να εξισορροπηθεί η κατάσταση, οι εξεταστές συμπεριέλαβαν διαφορετικού τύπου ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών και άλλες πάνω σε κείμενα πηγών. Όμως, την ίδια περίοδο, το γλωσσικό αισθητήριο των μαθητών κατακρημνίστηκε. Οι πηγές δεν ήταν πλέον κατανοητές – ούτε καν αυτές στην απλή καθαρεύουσα – και αντικαταστάθηκαν από αποσπάσματα σύγχρονων ιστορικών μελετών στη δημοτική. Για να γίνουν δε ακόμη πιο βολικά τα θέματα και πιο αντικειμενική η βαθμολόγηση, το ζητούμενο πλέον δεν είναι ο σχολιασμός των αποσπασμάτων αλλά η σύγκρισή τους με όσα γράφει για το ίδιο θέμα το

Ο πίκυς των απαιτούμενων γνώσεων των υποψηφίων στις Πανελλαδικές Εξετάσεις έχει τεθεί πολύ χαμηλά, ενώ μόνη απαραίτητη δεξιότητα είναι η αποστήθιση.

σχολικό εγχειρίδιο. Όμως και η σύγκριση αυτή προϋποθέτει την αποστήθιση του εγχειρίδιου. Και όταν, όπως φέτος, τα θέματα, λόγω διατύπωσης, δεν οδηγούν στην αυτόματη ανάκληση και αναπαραγωγή των απομνημονευμένων κειμένων, τότε η αποτυχία κλιμακώνεται. Αφήνω κατά μέρος ότι το εγχειρίδιο της Ιστορίας έχει γραφτεί με χρήση των ίδιων μελετών, των οποίων ζητείται στις εξετάσεις ο scho-

λιασμός – άρα η σύγκριση δεν έχει καμία ουσία ως άσκηση –, για να περάσω στο βαθύτερο πρόβλημα. Αυτό είναι η εξεταστέα ύλη, η οποία είναι, ως γνωστόν, μια σύντομη σύνοψη της ελληνικής οικονομικής και πολιτικής ιστορίας του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα, το προσφυγικό ζήτημα, μια ιδιαίτερη αναφορά στον Πόντο και ένα κεφάλαιο του Κρητικού Ζητήματος. Αυτή θεωρείται ως η απαραίτητη ιστορική παρουσία των πρωτοετών φοιτητών μας, ξεκομμένη από το πριν και το μετά, από το ευρωπαϊκό πλαίσιο, από τη γεωγραφία αλλά και από πλήθος άλλων γενικών γνώσεων για τον πολιτισμό, που είναι απαραίτητες για να αποκτήσουν τα γεγονότα νόημα.

Σε όλα τα άλλα πεδία, π.χ. στα Μαθηματικά, στη Φυσική, στη Χημεία, ακόμη και στα Αρχαία Ελληνικά, η αντιμετώπιση της ύλης των

Πανελλαδικών προϋποθέτει τις γνώσεις που αποκτήθηκαν σε άλλες τάξεις του γυμνασίου και του λυκείου, στην Ιστορία όμως όχι. Ο πίκυς των απαιτούμενων γνώσεων έχει τεθεί πολύ χαμηλά, ενώ μόνη απαραίτητη δεξιότητα είναι η αποστήθιση. Με αυτά τα δεδομένα και με άπιστευτα μεγάλο πρόβλημα γλωσσικής επάρκειας, στον προφορικό και στον γραπτό λόγο, η πρόγνωση για την πορεία των επιτυχόντων δεν είναι καλή. Αυτή είναι η τραγική πραγματικότητα που καλούνται να διαχειριστούν οι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι. Και θα είναι τραγικότερη, νομίζω, αν όλα τα θέματα των Πανελλαδικών, όπως γράφεται, προέρχονται από μια «τράπεζα θεμάτων». Μετά βεβαιότητας, οι υποψήφιοι/ες θα αποστηθίζουν όλες τις απαντήσεις στα ερωτήματα κρίσης, οι οποίες θα ετοιμαστούν άμεσα από τους εκπαιδευτικούς.

Πολύ θα ήθελα να μάθω ποιος ήταν ο λόγος που στη δεκαετία του 1980 κρίθηκε πως η γενική γνώση της Αρχαίας Ελληνικής, Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Νεότερης Ευρωπαϊκής Ιστορίας δεν είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τους/τις εισαγόμενους/ες στις φιλοσοφικές σχολές, μάλιστα στα Τμήματα Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Στις εποχές που ήταν απαραίτητα, κανείς δεν διανοούνταν να αποστηθίσει την ύλη. Χρειάζονταν μνήμη και κατανόηση, βέβαια, αλλά πολύ περισσότερο εκφραστική επάρκεια για να αποδώσει ό, τι θυμόσουν. Αν η αποστήθιση είναι πλέον ο μόνος τρόπος απόκτησης και αναπαραγωγής γνώσεων, δεν μπορούμε να ατενίζουμε το μέλλον των ιστορικών σπουδών στα ελληνικά ΑΕΙ με αισιοδοξία.

Ο κ. Βασίλης Κ. Γουνάρης είναι καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ.

Πόλεις της ταλαιπωρίας

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

Ενας «πελλάς», πριν από μερικές μέρες, προσπαθούσε να εισέλθει από πάροδο στη «σύγχρονη» οδό Κυριάκου Μάτση στη Λευκωσία και κτύπησε ένα άλλο διερχόμενο αυτοκίνητο. Εξοργισμένος κατέβηκε από το αυτοκίνητο, άνοιξε την πόρτα του «αντίπαλου» οδηγού και άρχισε τα μπινελίκια και τις βρισιές, μπροστά στα έντρομα μάτια των παιδιών του. Άραγε ποιος φταίει για το τραγικό γεγονός; Σίγουρα ο «πελλάς». Αλλά, άμωροι ευθυνών είναι και αυτοί οι οποίοι σχεδίασαν και κατασκεύασαν αυτό τον «μη φιλικό» για τους οδηγούς δρόμο, ο οποίος διαλύει τα νεύρα όλων όσοι διέρχονται από τον δρόμο, κατά τα άλλα, κόσμημα της πρωτεύουσας. Οι αρχικές διακηρύξεις έλεγαν ότι ο δρόμος της «ταλαιπωρίας» θα ήταν μιας κατεύθυνσης, αλλά οι συνθήκες με τα διάφορα «μέσα» ο δρόμος έγινε δύο κατευθύνσεων και κατέστη εξαιρετικά επικίνδυνος, κυρίως για όσους επικειρούν να εισέλθουν ή να εξέλθουν προς κάποια από τις παρόδους. Καλά τα δεντράκια και τα παρτέρια, καλά τα τερστικά πεζοδρόμια, αλλά οι δρόμοι κατασκευάζονται, για όσους το ξενούν, πρώτα και κύρια για να διέρχονται αυτοκίνητα. Η πρωτεύουσα της Κύπρου, η Λευκωσία της «ταλαιπωρίας», είναι ουσιαστικά «φυλακισμένη» σε δρόμους-παγίδες, γεμάτους με στροφές δεξιά, γεμάτους από αναχώματα, γεμάτους φώτα τροχαίας, με κάμερες φωτοεπισημάνσης σε σημεία παγίδες, σε δρόμους –τελικά– κατάλληλους μόνο για τους αλλοδαπούς ντελιβεράδες, οι οποίοι διακινούνται με ηλεκτρικά ποδήλατα και μοτοσυκλέτες. Η πλάκα είναι ότι η πρωτεύουσα είναι γεμάτη δημόσιες υπηρεσίες, τις οποίες –καλώς ή κακώς– είναι υποχρεωμένοι οι πολίτες να επισκέπτονται για να εξασφαλίσουν άδειες και πιστοποιητικά. Τα περί ψηφιακής αναβάθμισης του Δημοσίου ακόμη αποτελούν «όνειρο θερινής νυκτός», σε μηχανογραφικά συστήματα «ταλαιπωρίας». Από εδώ ξεκινά και η μόλυνση της πρωτεύουσας με τα καυσαέρια. Και όλα αυτά, σε μια πρωτεύουσα η οποία σαγηνεύει με την ομορφιά των νεοκλασικών τειχών, με τα μοναδικά παγκοσμίου μουσεία της, με τις μουσταγωγικές εκκλησίες της και την ομορφιά των διατηρητέων σπιτιών της.

Ο νέος δήμαρχος της πρωτεύουσας, ο Χαράλαμπος Προύτζος, καλό είναι να ανοίξει τα «κιτάπια» του Δήμου, να διαβάσει πόσα εκατομμύρια χάνονται για συντήρηση «φαραωνικών» έργων, όπως η Πλατεία Ελευθερίας, να μάθει πόσα εκατομμύρια χάνονται για να λειτουργούν τα αμέτρητα και ακρείαστα, διπλά και τριπλά φώτα τροχαίας, να διαπιστώσει πόσα εκατομμύρια διατίθενται για τη συντήρηση κήπων με «άνοστο» γρασίδι και για την περιποίηση των φικών Σεύ-

κελλών, του «Μακαρίου» όπως λέγονται, οι οποίοι σηκώνουν και διαλύουν πεζοδρόμια. Καλό είναι, ο νέος άρχοντας της πρωτεύουσας, να μελετήσει τρόπους για εξοικονομήσεις δαπανών και μείωση της γραφειοκρατίας, και όχι τρόπους αύξησης των εσόδων από τους «βαρυφορολογούμενους» δημόσιους. Ανάλογες στρεβλώσεις, με κουτοπονηρίες και έργα εκατομμυρίων μόνο για «κορδέλες», υπάρχουν σε πολλούς δήμους της Κύπρου, και ήδη οι ψηφοφόροι έστειλαν τα δικά τους μηνύματα, είτε εν γνώση, είτε εν αγνοία τους. Λύσεις στο χάος των προβλημάτων στους περισσότερους δήμους υπάρχουν πολλές, φτάνει και οι τοπικοί άρχοντες να σκέφτονται «λογικά» και όχι «συναισθηματικά», να σκέφτονται το κοινό καλό και όχι μόνο το καλό του «κουμπάρου». Το κυκλοφοριακό «τέρας» μπορεί εύκολα να επιλυθεί με μονοδρομήσεις κεντρικών οδών και την κατάργηση των στροφών δεξιά. Στη Λευκωσία για παράδειγμα, θα μπορούσαν εύκολα να μονοδρομηθούν η Κένεντι, η Αρμενίας, η Λάρνακος, η Σπύρου Κυπριανού και άλλοι πολλοί κύριοι δρόμοι. Στον Δήμο Στρόβλου, επιτέλους πρέπει να μονοδρομηθούν η Αθαλάσσης, η Τσερίου, η Κωνσταντινουπόλεως και άλλοι πολυσύχναστοι δρόμοι. Ανάλογες λύσεις μπορούν να προωθηθούν σε όλους τους δήμους της «ταλαιπωρίας». Οι στροφές δεξιά επιβάλλεται να αντικατασταθούν, πάραυτα, με κυκλικούς κόμβους, όπως άρχισαν να κατασκευάζονται στη Λεμεσό. Οι στατιστικές λένε ότι η διέλευση από τους κυκλικούς κόμβους είναι μέχρι και 80% πιο γρήγορη σε σχέση με τα φώτα τροχαίας. Και το καλύτερο, είναι ότι θα σταματήσουν και οι νυκτερινές «κόντρες» των «ανεγκέφαλων» μοτοσυκλετιστών, αφού το φυσικό εμπόδιο των κυκλικών κόμβων είναι απαγορευτικό για «κούρσες θανάτου». Θα γλυτώσει και ο κοσμάκης από πολλές «αμαρτωλές» κάμερες φωτοεπισημάνσης.

Οι νέοι τοπικοί άρχοντες με τις διευρυμένες εξουσίες και τους μεγαλύτερους πληθυσμούς, καλό είναι βάλουν στην εξίσωση των προβληματισμών τους και την ισχυρότερη δύναμη του τόπου, η οποία δεν είναι άλλη από τον καυτό ήλιο. Να αρχίσουν να φυτεύουν κυπριακά δέντρα, τα οποία δεν θέλουν πολύ νερό, ώστε να αλλάξει το μικροκλίμα. Να αρχίσουν να τοποθετούν πραγματικά και όχι «φουτουριστικά» σκίαστρα στους δρόμους. Και γιατί όχι, να αρχίσουν να τοποθετούν μεγάλους ανεμιστήρες σε δρόμους με εστιατόρια και καφετέριες, όπως τοποθετούνται με μεγάλη επιτυχία σε ελληνικές πόλεις. Στο τέλος της ημέρας είναι όλα θέμα κοινής λογικής και ταπεινής συμπεριφοράς, αφού ούτε οι τοπικοί άρχοντες δεν είναι αιώνιοι.

kaparispan@yahoo.gr

Η κατάρα των πόρων

Του ΣΤΑΘΗ Ν. ΚΑΛΥΒΑ

Οι οικονομολόγοι χρησιμοποιούν την έννοια της «κατάρας των πόρων» (resource curse) για να περιγράψουν τις παθογένειες των οικονομιών που εξαρτώνται από την εκμετάλλευση φυσικών πόρων. Η εξάρτηση αυτή στρεβλώνει την κατανομή κεφαλαιακών και ανθρώπινων επενδύσεων εξασθενίζοντας άλλες παραγωγικές δραστηριότητες: γιατί να δημιουργήσεις απαιτητικές και ανταγωνιστικές βιομηχανίες τη στιγμή που απολαμβάνεις τα εύκολα αγαθά του ορυκτού πόρου; Ακόμη, η εξάρτηση από τους φυσικούς πόρους υποσκάπτει τους θεσμούς. Το πολύ και εύκολο χρήμα ενδυναμώνει τη διαφθορά, καθιστώντας ορισμένους παράγοντες (τους «ολιγάρχες») πανίσχυρους και το κράτος ανίκανο να αναπτύξει τους θεσμούς και να επιτελέσει τον ρυθμιστικό ρόλο του. Το κλασικό παράδειγμα είναι η επίδραση που είχαν τα τεράστια κοιτάσματα χρυσού της Νότιας Αμερικής για την Ισπανία, συμβάλλοντας στην παρακμή της. Πολλές σύγχρονες πετρελαιοπαραγωγικές χώρες πάσχουν από την ίδια κατάρα.

Από την άποψη αυτή, οι περιορισμένοι φυσικοί πόροι μας υπήρξαν ίσως ευλογία. Ο,τι πετύχαμε, το καταφέραμε με σκληρή δουλειά και εύστοχες επιλογές. Αντιθέτως, πολλές από τις αποτυχίες μας σχετίζονται με την «κατάρα των πόρων». Το κυνήγι, π.χ., της «απορρόφησης» ευρωπαϊκών πόρων έβλαψε την οικονομία μας περισσότερο από ό,τι την ωφέλησε.

Διαθέτουμε, βέβαια, έναν διαφορετικό αλλά σπουδαίο φυσικό πόρο: το ελληνικό τοπίο. Όπως διαπιστώνουμε χρόνο με τον χρόνο, η θάλασσα, η νησιά και οι ακτές μας, σε συνδυασμό με την αρχαία ιστορία μας, λειτουργούν σαν μαγνήτες για τους ξένους επισκέπτες. Εκμεταλλευόμαστε

αυτόν το οιονει φυσικό πόρο πραγματοποιώντας επενδύσεις χαμηλής καινοτομίας και προστιθέμενης αξίας (πώληση γης, οικοδομές, φιλοξενία και εστίαση) και παράγουμε ολοένα και περισσότερο πλούτο, σε απόλυτους όρους αλλά και ως ποσοστό της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας. Όσο, μάλιστα, δυσκολευόμαστε να αλλάξουμε το παραγωγικό μας μοντέλο, τόσο περισσότερο εξαρτόμαστε από τον τουρισμό.

Τα τελευταία χρόνια, έχει ανοίξει μια μεγάλη συζήτηση γύρω από το τουριστικό μοντέλο μας, εστιάζοντας στον «υπερτουρισμό». Μια άλλη πτυχή του τουριστικού

Όπως διαπιστώνουμε χρόνο με τον χρόνο, το κλίμα, η θάλασσα, τα νησιά και οι ακτές μας, σε συνδυασμό με την αρχαία ιστορία μας, λειτουργούν σαν μαγνήτες για τους ξένους επισκέπτες.

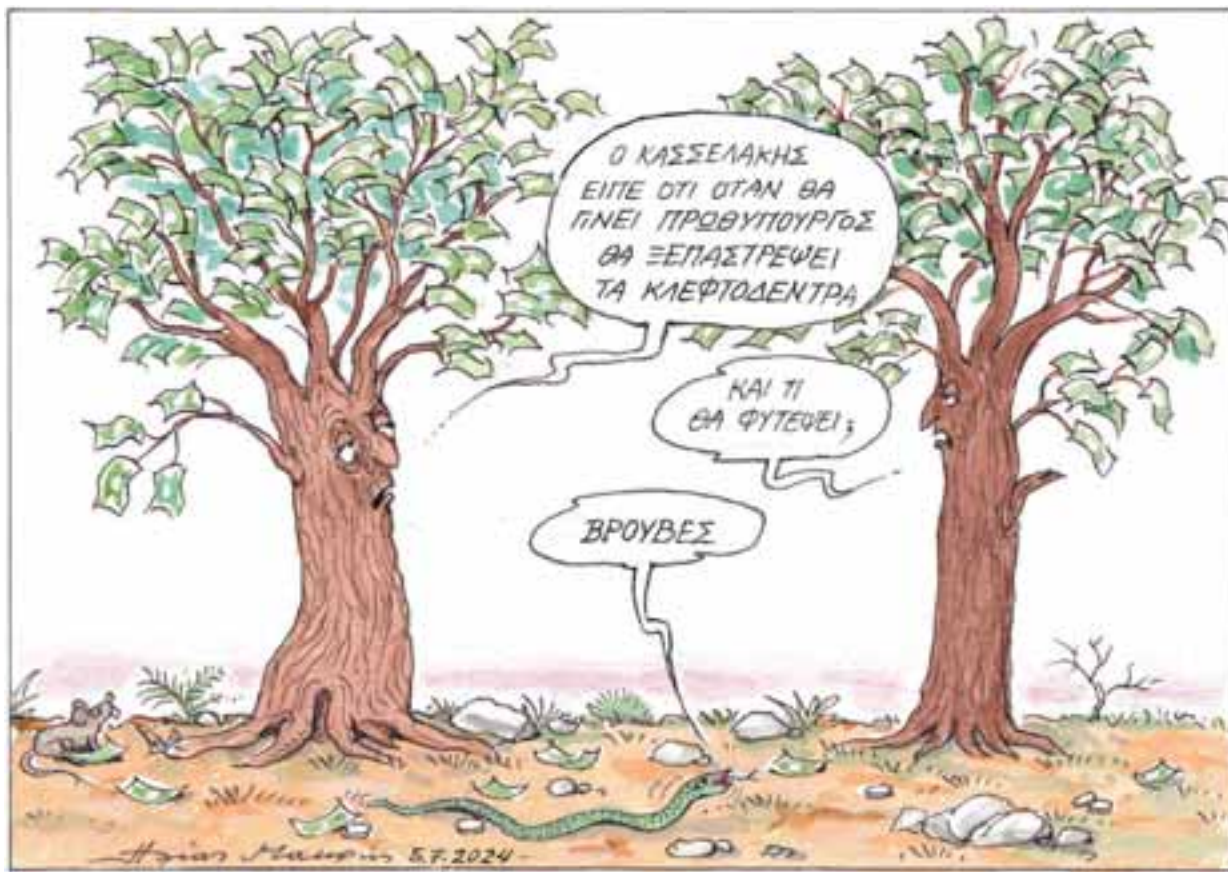
αυτού μοντέλου σχετίζεται με την κατάρα των πόρων όπως δείχνουν δύο πρόσφατα περιστατικά: η πυρκαγιά που κατέστρεψε 300 στρέμματα στην Υδρα, πιθανόν από φωτοβολίδες, και η δολοφονία του τοπγράφου μηχανικού Παναγιώτη Στάθη.

Στην πρώτη περίπτωση, ο τρόπος με τον οποίο οι Αρχές (κυρίως η Πυροσβεστική) χειρίστηκαν τις βάσιμες υποψίες πως η πυρκαγιά προκλήθηκε από τους επιβάτες της θαλαμηγού υπήρξε επιλήψιμος, ενδεχομένως και ύποπτος, αφού επέτρεψαν στους επιβάτες της, μια παρά ολιγαρχών από τον Καζακστάν (χώρα-θύμα της κατάρας των πόρων),

να αναχωρήσουν αμέσως μετά την εσπευσμένη επιστροφή τους στη Βουλγαγμένη, χωρίς ουσιαστικά να ελεγχθούν. Γι' αυτό, άλλωστε, η Εισαγγελία Πειραιά ζήτησε τη διενέργεια ποινικής προκαταρκτικής εξέτασης την οποία ανέλαβε η υπηρεσία εσωτερικών υποθέσεων της αστυνομίας. Ανεξάρτητα από το αν τελικά υπήρξε αδικημά ή όχι, η περίπτωση αυτή αναδεικνύει παράλληλα το ύψος και την πρακτική ενός τύπου τουρισμού που αντιμετωπίζει τη χώρα αποκλειστικά σαν ένα σκηνικό διασκέδασης, όπου τα εκάστοτε σπασμένα καλούνται να πληρώσουν αποκλειστικά οι ντόπιοι υπάλληλοι – στη συγκεκριμένη περίπτωση, το προφυλακισμένο πλήρωμα της θαλαμηγού.

Στη δεύτερη περίπτωση, έχουμε να κάνουμε με μια επαγγελματική δολοφονία που φαίνεται να συνδέεται με τη δραστηριότητα του θύματος στον πολεοδομικό σχεδιασμό και στην αγοραπωλησία ακινήτων στη Μύκονο. Όπως γνωρίζουμε και από άλλα περιστατικά (π.χ., τον ξυλοδαρμό του αρχαιολόγου Μανώλη Ψαρρού πέρυσι), η Μύκονο μετατρέπεται αργά αλλά σταθερά σε επωαστήριο εγκληματικών συμμοριών, τις οποίες ελκύουν η πρόσβαση σε πόρους μεγάλης αξίας και η αδυναμία έως και ανυπαρξία του κράτους. Τα δύο αυτά περιστατικά προσφέρουν μια ισχυρή πρόγνωση για το πώς η τουριστική δραστηριότητα σε ένα περιβάλλον αδύναμων θεσμών θα μπορούσε να εξελιχθεί σε πηγή διαφθοράς και εγκληματισμού, μολύνοντας σταδιακά ολόκληρη την κοινωνία. Είναι μια προειδοποίηση για τη σημασία της απεξάρτησής μας από τη μονοκαλλιέργεια του τουρισμού.

Ο κ. Στάθης Ν. Καλύβας είναι καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης, κάτοχος της έδρας Gladstone στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

ΣΚΙΤΟΣ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ

Ο εμφύλιος πόλεμος στη Γαλλία

Το ιστορικό έργο του Καρλ Μαρξ, «Ο εμφύλιος πόλεμος στη Γαλλία» (1871) είναι ένα μαχητικό προπαγανδιστικό κείμενο που γράφτηκε για λογαριασμό του Γενικού Συμβουλίου της Διεθνούς Ένωσης Εργαζομένων μετά τον εμφύλιο πόλεμο του 1871 στη Γαλλία. Η περίφημη «Κομμούνια του Παρισιού» έφερε αντιμέτωπες τις εξεγερμένες κοινότητες του Παρισιού, που υποστηρίζονταν στρατιωτικά από την Εθνική Φρουρά, και την κυβέρνηση των Βερσαλλιών, η οποία ήλεγχε τον τακτικό γαλλικό στρατό. Μετά την ταπεινωτική του ήττα από τους Πρώσους, ο γαλλικός στρατός δέχθηκε τη βοήθεια του πρωσικού για να καταπνίξει τους εξεγερμένους Παριζιάνους, οι οποίοι υπερασπίστηκαν με απαρτίλλιο πρωισμό το Παρίσι κατά τη διάρκεια της πολιορκίας του. Μετά από την πεντάμηνη πολιορκία, όπου η πείνα και οι κακουχίες θέρισαν τους πολιορκιμένους, ο λαός του Παρισιού αρνήθηκε να δεχτεί τον αφοπλισμό που επέβαλε ο Thiers και επέλεξε να συνεχίσει τον «εμφύλιο», έναν

πόλεμο που σηματοδεύτηκε από αποτρόπαια γεγονότα, όπως η σφαγή της Place Vendôme, οι μαζικές εκτελέσεις αμάχων και οι διωγμοί των Κομμουνάρων και των οικογενειών τους. Ο Μαρξ χαρακτηρίζει τον Adolphe Thiers και την κυβέρνηση του «κυβέρνηση εθνικής αποστασίας», που χρησιμοποιεί την εθνική άμυνα ως πρόσχημα για να νομιμοποιήσει την εξουσία της. Ο Μαρξ αναλύει διεξοδικά τη μορφή του Adolphe Thiers, τον οποίο παρουσιάζει ως πολιτικό αριβίστα (travenu), ο οποίος επιλέγει την πλευρά όπου φυσάει ο άνεμος. Άπληστος για πλούτο, διακατέχεται από ασίγαστο μίσος για τους εργάτες που τον παράγουν. Ο Μαρξ καταφέρεται και εναντίον του Jules Ferry, άλλη μεγάλη πολιτική προσωπικότητα της κυβέρνησης: «έναν άφραγκο δικηγόρο πριν από τις 4 Σεπτεμβρίου, κατάφερε ως δήμαρχος του Παρισιού κατά τη διάρκεια της πολιορκίας να χτίσει περιουσία από την πείνα του λαού. Η ημέρα κατά την οποία θα έπρεπε να λογοδοτήσει για την κακοδιοίκησή του θα ήταν και η ημέρα κατά την οποία θα καταδικαζόταν».

Υπάρχει στο κείμενο αυτό μια συνειδητή προσπάθεια του Μαρξ να αποϊδεολογικοποιήσει τους εθνικιστές αντιπάλους των Κομμουνάρων. Το ίδιο είχε κάνει και στο άλλο ιστορικό του κείμενο, την «18η Μπρυμαίρ του Λουδοβίκου Βοναπάρτη» (1852), όπου εξετάζει το πραξικόπημα της 2ας Δεκεμβρίου 1851, κατά το οποίο ο μελλοντικός Ναπολέων Γ', τότε πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας, κατέλαβε την εξουσία και εγκαθίδρυσε τη Δεύτερη Αυτοκρατορία. Και εκεί ο Γερμανός στοχαστής προβάλλει τον τυχοδιωκτισμό όσων συμμετείχαν στην ανατροπή της Δεύτερης Δημοκρατίας, των περιφημών για την ακολασία τους Δεκεμβριστών. Η γενική ιδέα του Μαρξ, σταθερή από την αρχή μέχρι το τέλος της διακυβέρνησης του Ναπολέοντα Βοναπάρτη, είναι ότι οι Γάλλοι εθνικιστές δεν ακολουθούν κάποια «εθνική» ή εθνικιστική ιδεολογική γραμμή, δεν διαπνέονται από ιδεώδη και οραματισμούς. Αντίθετα, το ταπεινό τους κίνητρο είναι υλιστικό και εγωιστικό. Είναι αριβίστες, τυχοδιώκτες, πολιτικοί τρτοφύποι και απατεωνίσκοι, οι οποίοι μέσα στον γενικό

αναβρασμό αναρριχώνονται στην εξουσία προκειμένου να υφαρπάξουν τον εθνικό πλούτο και να ανέλθουν κοινωνικά και πολιτικά. Η ερμηνευτική ιστορική γραμμή, την οποία χάραξε ο Καρλ Μαρξ για την αντιδημοκρατική εθνικιστική Δεξιά του 19ου αιώνα στη Γαλλία, είναι άραγε ορθή και για τη λεπενική ακροδεξιά του Μπαρντελά σήμερα; Η διεκδίκηση της εξουσίας, η αρχομανία του πλέον ανεκδοτολογικού και ετερόκλιτου ακροδεξιού μορφώματος δεν έχει ως μοχλό τη φιλοπατρία αλλά τον φιλοτομαρισμό. Το μόνο κοινό χαρακτηριστικό των νέων «Δεκεμβριστών» είναι η εμπάθεια, το ακραίο μίσος για σιδηπάτη θεωρούν «ξένο» σώμα στον γαλλικό λαό και ο αυταρχισμός τους. Οι διάφορες ομάδες που στελεχώνουν το λεπενικό κόμμα, τον «Εθνικό Συναγερμό» (Rassemblement National), και εξασφαλίζουν τη λειτουργία του, ακραϊφνεώς καθολικοί, επαναστάτες εθνικιστές, ταυτοτικοί, κυριαρχικοί (souverainistes), Νέα Δεξιά, έχουν απορνηθεί τις ιδεολογικές τους προκειμένες, ούτως ώστε να δημιουργηθεί μια κοινή βάση συνύπαρξης (assem-

blement). Το λεπενικό στρατόπεδο προκάρησε έτσι σε μια είδος επανίδρυση μέσω της αποϊδεολογικοποίησης της επίσημης θέσης του με φανερό σκοπό να παραπλανήσει τους κοινωνικά αδύνατους και τους πάσης φύσεως δυσαρστημένους από τη διακυβέρνηση των τελευταίων δεκαετιών. Είναι ανάγκη να υπενθυμίζει κανείς διαρκώς ότι το μίσος είναι συναισθηματικό, κοινωνικό ή ατομικό πάθος, και όχι ιδεολογία. Αρκεί να δει κανείς ορισμένα από τα μέτρα που προτείνει ο συνασπισμός Μπαρντελά για να βεβαιωθεί: (α) περιορισμός των κοινωνικών παροχών, ανάλογα με την περίπτωση, σε άτομα που είναι Γάλλοι υπήκοοι ή που έχουν εργαστεί [νόμιμα] στη Γαλλία για τουλάχιστον πέντε χρόνια (β) κατάργηση του δικαιώματος ιθαγένειας λόγω γέννησης σε γαλλικό έδαφος (jus solis), και (γ) απαγόρευση «ορισμένων στρατηγικών θέσεων» από πολίτες με διπλή υπηκοότητα, για να αποφευχθούν «κίνδυνος εξωτερικών παρεμβάσεων». Οι ναζιστικού τύπου πολιτικές αυτές προτάσεις δείχνουν με βεβαιότητα τον τυχοδιωκτισμό ενός πολιτικού κόμ-

ματος, το οποίο χρηματοδοτείται από τη Ρωσία του Πούτιν και το οποίο εξακολουθεί να επωφελείται από την κυβερνο-προπαγάνδα των ρωσικών μυστικών υπηρεσιών υπέρ του. Το εκτρωματικό αυτό πρόγραμμα δεν δίνει τις προτεραιότητες του φιλόδοξου αυτού και ετερόκλιτου γκρουπούσκουλου. Δείχνει τις κοινωνικές ομάδες τις οποίες τα στελέχη του θα καταδυναστεύσουν, είτε στερώνοντας τους εισοδήματα είτε κλέβοντας αυτά που έχουν. Δείχνει τον δρόμο που θα ακολουθήσουν προκειμένου να εκδιώξουν από τα δημόσια αξιώματα ικανούς λειτουργούς που θα αντικατασταθούν από ακυράνθρωπους της Λεπέν. Ένα άλλο μέτρο του προγράμματος Μπαρντελά /Λεπέν, τέλος, δείχνει ξεκάθαρα τα βίαια μέσα τα οποία προτίθενται να χρησιμοποιήσουν για να υφαρπάξουν τον κοινωνικό και πολιτικό πλούτο στοχευμένων πληθυσμών: εισαγωγή τεκμηρίου αυτοάμυνας για τα μέλη των υπηρεσιών επιβολής του νόμου.

Ο κ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. καθηγητής πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Τζο Μπάιντεν και **Κάμαλα Χάρις** σε εκδήλωση τον Μάρτιο, όταν ακόμη τα μαύρα σύννεφα δεν είχαν πυκνώσει ασφυκτικά πάνω από την υποψηφιότητα του νυν προέδρου των ΗΠΑ. Σύμφωνα με αναλύτες, ενδεχόμενη υποψηφιότητα της αντιπροέδρου θα μπορούσε να επαναπαύσει μερίδες προοδευτικών ψηφοφόρων που έχουν απομακρυνθεί από το Δημοκρατικό Κόμμα, όπως οι μαύροι, οι νέοι και οι γυναίκες.

«Βλέπουν» λύση, Χάρις στην Κάμαλα

Η αντικατάσταση Μπάιντεν από την αντιπρόεδρο των ΗΠΑ στην κούρσα των προεδρικών εκλογών προβάλλει ως η πιο «ανώδυνη» για τους Δημοκρατικούς. Δημοσκοπήσεις της δίνουν ποσοστά καλύτερα από του νυν προέδρου σε ενδεχόμενη αναμέτρηση με τον Τραμπ

της **ΚΡΙΣΤΙΝ ΣΟΛΤΙΣ ΑΝΤΕΡΣΟΝ**
THE NEW YORK TIMES

Παρά τα ερωτήματα που γέννησε η κακή εμφάνιση του προέδρου Τζο Μπάιντεν στο πρόσφατο ντιμπέιτ, ένα μεμονωμένο γεγονός σπάνια είναι ικανό να επηρεάσει ριζικά τα ποσοστά αποδοχής ενός υποψήφιου προέδρου.

Η μόνη ερώτηση που τίθεται σε δημοσκόπους είναι αν η καταστροφική εμφάνιση Μπάιντεν αντιπροσωπεύει σημείο καμπής για τους ψηφοφόρους του. Παρότι η διανοητική κατάπτωση του Μπάιντεν μπορεί να σόκαρε τους τηλεθεατές της τηλεοπτικής αναμέτρησης, οι ψηφοφόροι αναρωτιούνταν εδώ και καιρό για τη σωματική αντοχή και τη διαύγεια του προέδρου.

Οι δημοσκοπήσεις ήταν ήδη πολύ κακές για τον υποψήφιο των Δημοκρατικών, πολύ πριν ανέβει στη σκηνή στην Ατλάντα.

Αν και το ντιμπέιτ δημιούργησε την εντύπωση πολιτικού σεισμού, οι μέχρι στιγμής σφυγμομετρήσεις κατέγραψαν μόνο μία ασθενή δόνηση. Ο Μπάιντεν υστερούσε δημοσκοπικά του αντιπάλου του πριν από το ντιμπέιτ, με τη διαφορά να διευρύνεται ελάχιστα μετά την τηλεμαχία.

Το αμερικανικό κοινό έχει, δυστυχώς, προσδώσει υπερβολικά αξία στις δημοσκοπήσεις, με το Δημοκρατικό Κόμμα να μοιάζει να περιμένει το πράσινο φως από τους δημοσκόπους για να αναλάβει δράση ενόψει του συνεδρίου.

Μετά το πρώτο ντιμπέιτ Ομπάμα - Ρόμνι το 2012, όταν ο μετέπειτα πρόεδρος προηγήτο ήδη με τρεις μονάδες, οι δημοσκοπήσεις μία εβδομάδα μετά την αναμέτρηση εμφάνισαν τον Ρόμνι να προηγείται με τέσσερις μονάδες του Ομπάμα.

Τα προβλήματα αυτά δεν είναι νέα. Σε focus group απογοητευμένων Δημοκρατικών ψηφοφόρων πέρυσι την άνοιξη, ο δημοσκόπος ρώτησε ποιος πίστευε ότι ο Μπάιντεν είναι ικανός να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις δεύτερης θητείας. Ούτε ένα χέρι δεν υψώθηκε.

Η στρατηγική του κόμματος για διαχείριση κρίσεων του Μπάιντεν εξελίχθηκε με τα χρόνια. Δύο ημέρες μετά το ντιμπέιτ, στελέχη των Δη-

της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

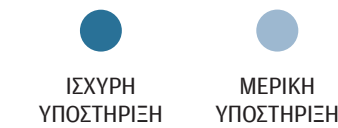
Με την ολοκλήρωση του πρώτου τηλεοπτικού ντιμπέιτ στις ΗΠΑ, μόλις έσβησαν οι προβολείς στο στούντιο του CNN στην Ατλάντα, ο χρόνος άρχισε να μετράει αντίστροφα για την υποψηφιότητα του προέδρου Τζο Μπάιντεν. Τον χορό της αμφισβήτησης εγκαινίασαν οι δωρητές της εκστρατείας του. Η απάντηση του επιτελείου του ήταν «δεν θα επιτρέψουμε τον εκβιασμό από τους μεγάλους δωρητές, ήταν μια κακή στιγμή». Φταιει το τζελ, η προετοιμασία για την τηλεμαχία στο Καμπ Ντέιβιντ, οι συνεργάτες του που τον φόρτωσαν με αριθμούς και τον μπέρδεψαν. Αυτές ήταν οι όποιες ιδιαίτερες πειστικές διαρροές στα ρεπορτάζ των μεγάλων εφημερίδων. Ακολούθησαν η αμφισβήτησή του από απλούς βουλευτές και στελέχη του Κογκρέσου, η ανησυχία του Μπαράκ Ομπάμα, οι εκκλήσεις από έγκριτους δημοσιογράφους να αποχωρήσει αξιοπρεπώς και, τελικά, οι δεύτερες σκέψεις από τον ίδιο τον Μπάιντεν. Γνωστοί αρθρογράφοι απευθύνθηκαν μέσα από τις στήλες τους στον πατριωτισμό του και στα δημοκρατικά του ιδεώδη. «Για να υπηρετήσει την πατρίδα του ο πρόεδρος Μπάιντεν πρέπει να αποχωρήσει από την κούρσα», έγραψαν στο κύριο άρθρο τους οι New York Times. Η Washington Post έφτασε στο σημείο να συντάξει το κείμενο αποχώρησής του: «Ο πρωτόγνωρος κίνδυνος του Τραμπ βρίσκεται στον ισχυρισμό του ότι μόνο εκείνος μπορεί να ηγηθεί του έθνους. Δεν θα κάνω το ίδιο λάθος. Ούτε θα κάνω κάτι για να διευκολύνω την επιστροφή του στην εξουσία. Παραμένοντας στην κούρσα, όμως, θα έκανα ακριβώς αυτό», ήταν τα λόγια που έβαλαν στο στόμα του προέδρου.

Οι δημοσκοπήσεις εμφανίζουν τα τρία τέταρτα των Αμερικανών να θεωρούν ότι ο πρόεδρος είναι πολύ ηλικιωμένος για το αξίωμα με μια αύξηση πέντε ποσοστιαίων μονάδων στο συνολικό εκλογικό σώμα και 8% στις τάξεις των Δημοκρατικών από το βράδυ της τηλεμαχίας. Η καμπάνια Μπάιντεν συνέχισε να βομβαρδίζει τους φίλους του κόμματος με συγκινητικές ηλεκτρονικές επιστολές: «Ξέρω ότι αυτές οι τελευταίες μέρες υπήρξαν σκληρές. Είμαι σίγουρος ότι δεχέστε πολλές ερωτήσεις. Είμαι σίγουρος ότι πολλοί από εσάς έχετε επίσης απορίες. Το λέω, λοιπόν, όσο πιο απλά και ξεκάθαρα μπορώ: Θέτω υποψηφιότητα. Είμαι ο υποψήφιος πρόεδρος του Δημοκρατικού Κόμματος. Ουδείς με πιέζει να αποσυρθώ. Δεν φεύγω». Ο εορτασμός της 4ης Ιουλίου και η συνέντευξη στον Τζορτζ Στεφανόπουλος στο ABC ήταν οι ύστατες προσπάθειες για να πείσει την κοινή γνώμη ότι μπορεί να παραμείνει στην κούρσα.

Ασφαλέστερη επιλογή

Παρά τις διαψεύσεις, όμως, τα προφίλ της αντιπρόεδρου των ΗΠΑ άρχισαν να πληθαίνουν στον αμερικανικό Τύπο, ενώ οι Financial Times αναρωτήθηκαν σε άρθρο τους «Ηρθε η ώρα της Κάμαλα»; Αν και μέχρι πρότινος εθεωρείτο ανυπόδητος και υποτονική,

Η επιλογή των Δημοκρατικών για αντικατάσταση του Μπάιντεν

Κάμαλα Χάρις
Αντιπρόεδρος

49 29 **78%**

Πιτ Μπουπίτζιτς
Υπουργός Μεταφορών

31 24 **55%**

Γκρέτσεν Ουίτμερ
Κυβερνήτης του Μίσιγκαν

29 24 **53%**

Γκάβιν Νιούσομ
Κυβερνήτης Καλιφόρνιας

25 26 **51%**

Ουές Μουρ
Κυβερνήτης του Μέριλαντ

12 21 **33%**

Τζέι Ρόμπερτ Πρίτσκερ
Κυβερνήτης του Ιλινόι

10 19 **29%**

Σε περίπτωση απόσυρσης του Αμερικανού προέδρου, τα έσοδα της καμπάνιας του μεταφέρονται αυτομάτως στη Χάρις, λόγω της κοινής υποψηφιότητάς τους.

πολλοί Δημοκρατικοί μοιάζουν να έχουν εναποθέσει όλες τους τις ελπίδες για επικράτηση του υποψηφίου τους στο πρόσωπό της. Θεωρείται η απλούστερη λύση για την αντικατάσταση του Αμερικανού προέδρου και οι τελευταίες δημοσκοπήσεις της δίνουν ποσοστά καλύτερα από του Μπάιντεν σε ενδεχόμενη αναμέτρηση με τον Ντόναλντ Τραμπ. Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα του CNN, στη μονομαχία Τραμπ - Μπάιντεν τα ποσοστά θα ήταν 49%-43% ενώ σε μια αντίστοιχη Τραμπ - Χάρις θα ήταν 47%-45%. Η υποψηφιότητά της θα μπορούσε να επαναπαύσει μερίδες προοδευτικών ψηφοφόρων που έχουν απομακρυνθεί από το κόμμα, όπως μαύροι, νέοι και γυναίκες. Θα ήταν ασφαλέστερη επιλογή σε σχέση με εκείνες των κυβερνητών της Καλιφόρνιας και του Μίσιγκαν, αφού εκείνη διαθέτει πολύ μεγαλύτερη εμπειρία σε ομοσπονδιακό επίπεδο, ενώ οι Γκάβιν Νιούσομ και Γκρέτσεν Ουίτμερ έχουν δοκιμαστεί μόνο στις πολιτείες τους και δεν είναι γνωστοί έξω από αυτές. Παράλληλα, αν επιλεγεί ένας εκ των προαναφερθέντων, που είναι αμφότεροι λευκοί, θα εννοηθούν οι μαύροι ψηφοφόροι για την παράκαμψη

της προφανούς υποψηφιότητας της μαύρης αντιπρόεδρου.

Ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο υπέρ της είναι πως σε περίπτωση απόσυρσης του Αμερικανού προέδρου τα 92 εκατ. δολάρια που είχε συγκεντρώσει η εκστρατεία του έως τις αρχές Ιουνίου και τα υπόλοιπα 127 εκατ. στη διάρκεια του περασμένου μήνα μεταφέρονται αυτομάτως στη Χάρις, λόγω της κοινής υποψηφιότητάς τους. Αν, αντιθέτως, επιλεγεί στο συνέδριο του κόμματος τον Αύγουστο έτερος υποψήφιος, η υπόθεση περιπλέκεται και η πρόσβαση στα προεκλογικά κονδύλια δυσχεραίνεται σημαντικά.

Σε περυσινή συνέντευξη του στο δημοσιογράφο Τάκερ Κάρλσον, ο ίδιος ο Τραμπ, πάντως, είχε αναφερθεί με υποτιμητικούς χαρακτηρισμούς στη Χάρις, λέγοντας ότι μιλάει «με ρίμα» και πως η εκφορά του λόγου της είναι «περίεργη». Μια αναμέτρηση μαζί της είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα συνοδευθεί από σεξιστικές και ρατσιστικές επιθέσεις εναντίον της, εξέλιξη που θα μπορούσε να την καταστήσει συμπαθή στα μάτια των ψηφοφόρων. Η 59χρονη αντιπρόεδρος, κόρη μιας Ινδής βιολόγου και ενός Τζαμαϊκανού πανεπιστημιακού, δεν μπορεί εύκολα να κατηγοριοποιηθεί, αφού απέφυγε να κεφαλαιοποιήσει το φύλο και την καταγωγή της. Ως εσαγγελέας ήταν σκληρή, ως Δημοκρατική προοδευτική και ως αντιπρόεδρος απέφυγε να καταπατήσει με γυναικεία ή φυλετικά ζητήματα και προτίμησε τη μετανάστευση. Ωστόσο, οι επιδόσεις της κυβερνήσεως Μπάιντεν στον συγκεκριμένο τομέα είναι εξαιρετικά αμφιλεγόμενες, με τους Ρεπουμπλικανούς να θεωρούν τη μεταναστευτική πολιτική της υπερβολικά χαλαρή και τους προοδευτικούς Δημοκρατικούς πολύ σκληρή, ειδικά μετά την πρόσφατη αυστηροποίηση με το προσωρινό σφράγισμα των συνόρων με το Μεξικό και την άμεση απέλωση παράτυπων μεταναστών. Επίσης, η Χάρις έγινε στόχος των Ρεπουμπλικανών επειδή σε περυσινή ερώτηση δημοσιογράφου γιατί η ίδια δεν έχει μεταβεί στα σύνορα ΗΠΑ - Μεξικού, ξέσπασε σε γέλια από αμηχανία.

Στενεύουν τα περιθώρια

Το δίλημμα για το κόμμα των Δημοκρατικών είναι μεγάλο. Η επιμονή στο πρόσωπο του Τζο Μπάιντεν αποδεικνύεται όλο και πιο ριψοκίνδυνη, αφού κάθε μήνας που περνάει θα μπορούσε να «γράφει» πάνω στο σώμα του και στο μυαλό του. Ένας νέος υποψήφιος θα μπορούσε να προσφέρει νέο ορμή στην προεκλογική εκστρατεία και να εμπνεύσει όσους ψηφοφόρους έχουν αγανακτήσει από το θέαμα των δύο ηλικιωμένων μονομάχων που αναμετρούνται πλέον περισσότερο σε επίπεδο φυσικής αντοχής παρά σε ιδεολογικό επίπεδο. Από την άλλη, ένα νέο πρόσωπο απαιτεί προετοιμασία από μηδενικής βάσης και απειλεί να βυθίσει το κόμμα σε εσωτερικές έριδες και περιττές συγκρούσεις. Τα περιθώρια για τη λήψη δραστηριών αποφάσεων στενεύουν και η Κάμαλα Χάρις είναι ίσως η πιο ανώδυνη μέση λύση.

ΑΠΟΨΗ

Οι κακές δημοσκοπήσεις δεν πτοούν τον Μπάιντεν

λεια υποστήριξης θα σημάνει το τέλος της εκστρατείας του.

Ο ίδιος ο Μπάιντεν ενδέχεται να έχει αποκτήσει ψυχολογική ανοσία απέναντι στη διαρκή υποχώρηση των ποσοστών του στις σφυγμομετρήσεις. Η προεκλογική εκστρατεία των Δημοκρατικών δεν επικεντρώθηκε, άλλωστε, ποτέ στην προσωπικότητα του πρώην αντιπρόεδρου του Ομπάμα, αλλά στο ότι ο Μπάιντεν δεν ήταν ο Τραμπ.

Το 2020, ο Μπάιντεν εξασφάλισε την ψήφο 62% όσων πίστευαν ότι ούτε ο ίδιος ούτε ο Τραμπ είχαν την αναγκαία εγκυφαλική διαύγεια και τη σωματική υγεία για να αναλάβουν την προεδρία.

Το ντιμπέιτ της περασμένης εβδο-

μάδας αναδείχθηκε σε τεστ αντοχής για τους ψηφοφόρους του προέδρου και την ικανότητά τους να παραμένουν σταθεροί στην επιλογή τους. Τα πράγματα μπορούν πάντα να γίνουν χειρότερα βέβαια και ο Μπάιντεν θα μπορούσε να εγκαταλείψει την κούρσα.

Στο focus group απογοητευμένων ψηφοφόρων του Ομπάμα, όμως, εκεί όπου ούτε ένας από τους συμμετέχοντες δεν πίστευε ότι ο Μπάιντεν είναι ικανός να εκπληρώσει τα καθήκοντα της προεδρίας για άλλα τέσσερα χρόνια, οι παριστάμενοι στην έρευνα ρωτήθηκαν στο τέλος αν σκόπευαν να ξαναψηφίσουν τον Μπάιντεν. Σχεδόν όλοι είπαν ότι θα το έκαναν πάλι.

Οι κρίσιμες ημερομηνίες στις ΗΠΑ

15-18 Ιουλίου

Στο συνέδριο των Ρεπουμπλικανών στο Μιλγουόκι αναδεικνύεται ο υποψήφιος του κόμματος

23 Ιουλίου ή 13 Αυγούστου

Ντιμπέι των υποψηφίων αντιπροέδρων των δύο κομμάτων στο CBS

19-22 Αυγούστου

Οι Δημοκρατικοί ψηφίζουν τον δικό τους υποψήφιο πρόεδρο ένα μήνα αργότερα στο Σικάγο

10 Σεπτεμβρίου

Δεύτερο τηλεοπτικό ντιμπέι των δύο υποψηφίων προέδρων στο στούντιο του ABC

5 Νοεμβρίου

Οι εκλογές διεξάγονται πάντα την πρώτη Τρίτη του Νοεμβρίου

20 Ιανουαρίου 2025

Ορκωμοσία του νέου προέδρου και αντιπροέδρου

Συνέντευξη στον **ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΚΑΤΣΙΚΙΔΗ**

Το πρόσφατο προεδρικό ντιμπέι στις Ηνωμένες Πολιτείες προκάλεσε ισχυρούς τριγμούς στους κόλπους του Δημοκρατικού Κόμματος. Οι εμφανείς αδυναμίες, η εικόνα του προέδρου Τζο Μπάιντεν έναντι του «εκρηκτικού» αντιπάλου του Ντόναλντ Τραμπ πυροδότησαν ανησυχίες για τη φυσική κατάσταση του προέδρου, αλλά και συζητήσεις για πιθανή διαδοχή του.

Η «Κ» συνάντησε στην Αθήνα την αντικυβερνήτη της Καλιφόρνιας Ελένη Κουναλάκη και υποψήφια για τις κυβερνητικές εκλογές της πολιτείας της το 2026. Κεντρική ομιλήτρια στην 28η Συζήτηση Στρογγυλής Τραπέζης του Economist, η Ελληνοαμερικανίδα πολιτικός εστίασε στην κλιματική κρίση και στις συνέπειές της τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Καλιφόρνια, καθώς και στις καινοτομίες που πρέπει να προωθηθούν για τη μετάβαση σε ένα ενεργειακό μέλλον χωρίς άνθρακα.

Στη συνέντευξη της στην «Κ», η κ. Κουναλάκη ρωτήθηκε για την επόμενη ημέρα στο Δημοκρατικό Κόμμα και για το αν ο πρόεδρος Μπάιντεν θα παραμείνει τελικά υποψήφιος για τις προεδρικές εκλογές, για τους κινδύνους που απορρέουν από πιθανή επιστροφή Τραμπ, ενώ απάντησε σε όσους κατηγορούν το Δημοκρατικό Κόμμα για έλλειψη ικανών στελεχών.

– Στο προεδρικό ντιμπέι, ο πρόεδρος Μπάιντεν φάνηκε να αντιμετωπίζει δυσκολίες, από τις οποίες ο αντιπάλός του έδειξε να επωφελείται. Πιστεύετε ότι ο πρόεδρος Μπάιντεν θα είναι τελικά ο υποψήφιος των Δημοκρατικών στις εκλογές της 5ης Νοεμβρίου;

– Με τον τρόπο που λειτουργεί το αμερικανικό σύστημα, ο πρόεδρος Μπάιντεν είναι ουσιαστικά ήδη ο υποψήφιος, διότι οι προκριματικές εκλογές έχουν τελειώσει. Η «σούπερ Τρίτη» έγινε τον περασμένο Μάρτιο και ουδείς άλλος υποψήφιος των Δημοκρατικών δεν κατέβηκε εναντίον του προέδρου Μπάιντεν σε αυτήν τη διαδικασία. Έτσι, έχει ήδη τις 4.000 ψήφους αντιπροσώπων που είναι απαραίτητες για να είναι ο υποψήφιος. Και είναι πολύ σημαντικό να καταλάβει ο κόσμος ότι έχει ήδη ψηφίσει γι' αυτόν ως υποψήφιο. Αυτό που απομένει είναι οι αντιπρόσωποι να επιβεβαιώσουν την υποψηφιότητα που οι ψηφοφόροι έχουν ήδη επιλέξει. Νομίζω ότι αυτό είναι πολύ σημαντικό, διότι πλέον οποιαδήποτε απόφαση ληφθεί είναι καθαρά του προέδρου Μπάιντεν και μόνον αυτού.

– Υπό το ενδεχόμενο να παραμείνει ο πρόεδρος Μπάιντεν υποψήφιος στην προεδρική προεκλογική κούρσα, αναμένετε μια ευρεία ή οριακή νίκη των Δημοκρατικών; Και δεύτερον, ποιος παράγοντας θα καθορίσει το αποτέλεσμα των εκλογών;

– Υπάρχει βαθιά ανησυχία για το τι θα μπορούσε να μας φέρει μια δεύτερη κυβέρνηση Τραμπ. Προσφάτως το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ έλαβε μια απόφαση που ενισχύει ακόμη περισσότερο τη δύναμη της προεδρίας. Οπότε τι θα σήμαινε για τη χώρα μας η επιστροφή του προέδρου Τραμπ στον Λευκό Οίκο; Νομίζω ότι, αντικειμενικά, είναι μια πολύ επικίνδυνη εξέλιξη για τη δημοκρατία μας, πολύ επικίνδυνη για την εθνική μας ασφάλεια και τα συμφέροντα της εξωτερικής μας πολιτικής. Και μπορώ να σας πω, ως κάποια που εκπροσωπεί την πολιτεία της Καλιφόρνιας, πως αποτελεί κίνδυνο για τους ανθρώπους της πολιτείας μας, αλλά και για τους ανθρώπους όλης της χώρας.

– Οπότε φοβάστε την πόλωση της πολιτικής;

– Είναι κάτι πολύ περισσότερο από αυτό. Ήμουν πρέσβειρα των Ηνωμένων Πολιτειών στην Ουγγαρία. Είδα την άνοδο του Ορμπαν. Είδα τι σημαίνει όταν ένα άτομο είναι σε θέση να συ-

Ελένη Κουναλάκη Αντικυβερνήτης της Καλιφόρνιας

Κίνδυνος για τη δημοκρατία η επανεκλογή Τραμπ

Θα ήταν εξέλιξη πολύ ανησυχητική για την εθνική μας ασφάλεια και τα συμφέροντα της εξωτερικής μας πολιτικής

«Η δημοκρατία μας μπορεί να είναι ακατάστατη και ο Πλάτων μας προειδοποίησε γι' αυτό, αλλά δεν αξίζει να ανταλλάξουμε τις ανεπάρκειές της με την αποτελεσματικότητα του ολοκληρωτισμού, που τόσο συχνά μπορεί να μετατραπεί σε τυραννία», λέει η Ελένη Κουναλάκη.

γκεντρώσει τόσο μεγάλη δύναμη, που αντι η εξουσία και η διακυβέρνηση της χώρας να κατανέμονται μέσα στο σύστημα, βρίσκονται στα χέρια ενός ατόμου και μιας οικογένειας. Εξάλλου, αυτό το γνωρίζουμε από την Ιστορία μας. Γνωρίζουμε από την ιστορία της αθηναϊκής δημοκρατίας πόσο απίστευτα επικίνδυνο είναι αυτό με την πάροδο του χρόνου. Ο Ουίνστον Τσόρτσιλ το είχε διατυπώσει με τον καλύτερο τρόπο: «Η δημοκρατία είναι η χειρότερη μορφή διακυβέρνησης, εκτός από όλες τις υπόλοιπες που έχουν δοκιμαστεί». Αρα, λοιπόν, το ενδεχόμενο μιας δεύτερης κυβέρνησης Τραμπ θα μπορούσε να έχει καταστροφικές συνέπειες για τη χώρα μου. Και δεν έχει σημασία ποιος θα είναι ο υποψήφιος των Δημοκρατικών.

Οπως είπα και προηγουμένως, είναι θέμα του προέδρου Μπάιντεν να κάνει αυτό που πιστεύει ότι είναι το σωστό. Αλλά όποιος και αν είναι ο υποψήφιος μας, πρέπει να συσπειρωθούμε γύρω από αυτόν για να νικήσουμε τον Ντόναλντ Τραμπ.

– Το τελευταίο διάστημα, αυξάνεται η κριτική στο Δημοκρατικό Κόμμα ότι δεν διαθέτει νεαρά, ικανά και πρόθυμα στελέχη να ηγηθούν του κόμματος και συνακόλουθα να συμμετάσχουν στην προεδρική κούρσα. Ποια είναι η απάντησή σας;

– Γνωρίζω την Κάμαλα Χάρις από πριν εκλεγεί σε κάποιο

«Η Κάμαλα Χάρις είναι ένα εξαιρετικά έξυπνο και ικανό άτομο, με μεγάλη αυτοπεποίθηση και εμπειρία δεκαετιών. Οπότε δεν έχω καμία αμφιβολία ότι έχουμε μια αντιπρόεδρο που είναι περισσότερο από ικανή να ηγηθεί της χώρας, αν αυτό είναι απαραίτητο. Φυσικά, πέρα από αυτήν, έχουμε πολλούς Δημοκρατικούς κυβερνήτες που είναι επίσης πολύ ικανοί. Οπως ο Τζέι Ρόμπερτ Πρίτσκερ στο Ιλινόι, ο Φιλ Μέρφι στο Νιου Τζέρσεϊ, η Γκρέτκεν Γουίτμερ στο Μίσιγκαν. Και φυσικά ο απίστευτα ικανός Γκάβιν Νιούσομ της Καλιφόρνιας.

– Αναφορικά με το πρόσφατο ντιμπέι και τις επακόλουθες ομιλίες του Τραμπ, παρατηρούμε ότι ο τέως πρόεδρος χρησιμοποιεί την ίδια ρητορική και το ίδιο λεξιλόγιο με τις προηγούμενες δύο εκλογικές αναμετρήσεις. Γνωρίζοντας την πολιτική εκ των έσω, ποτέ πιστεύετε ότι στοχεύει με το υπεραπλοστευμένο λεξιλόγιο και τη «σκληρή» κριτική του προς τον πρόεδρο Μπάιντεν;

– Το Heritage Foundation στις Ηνωμένες Πολιτείες εργάζεται τα τελευταία χρόνια πάνω σε ένα σχέδιο που ουσιαστικά θα οδηγήσει τις Ηνωμένες Πολιτείες σε μια πολύ συντηρητική κατεύθυνση. Και καταλαβαίνουμε ότι ο Ντόναλντ Τραμπ και οι σύμβουλοί του σκοπεύουν να εφαρμόσουν αυτό το σχέδιο. Αυτό σημαίνει μαζικές απελά-

αξίωμα. Είναι κάποια που τη θεωρώ φίλη μου και είναι ένα εξαιρετικά έξυπνο και ικανό άτομο, με μεγάλη αυτοπεποίθηση και εμπειρία δεκαετιών. Οπότε δεν έχω καμία αμφιβολία ότι έχουμε μια αντιπρόεδρο που είναι περισσότερο από ικανή να ηγηθεί της χώρας, αν αυτό είναι απαραίτητο. Φυσικά, πέρα από αυτήν, έχουμε πολλούς Δημοκρατικούς κυβερνήτες που είναι επίσης πολύ ικανοί. Οπως ο Τζέι Ρόμπερτ Πρίτσκερ στο Ιλινόι, ο Φιλ Μέρφι στο Νιου Τζέρσεϊ, η Γκρέτκεν Γουίτμερ στο Μίσιγκαν. Και φυσικά ο απίστευτα ικανός Γκάβιν Νιούσομ της Καλιφόρνιας.

– Αναφορικά με το πρόσφατο ντιμπέι και τις επακόλουθες ομιλίες του Τραμπ, παρατηρούμε ότι ο τέως πρόεδρος χρησιμοποιεί την ίδια ρητορική και το ίδιο λεξιλόγιο με τις προηγούμενες δύο εκλογικές αναμετρήσεις. Γνωρίζοντας την πολιτική εκ των έσω, ποτέ πιστεύετε ότι στοχεύει με το υπεραπλοστευμένο λεξιλόγιο και τη «σκληρή» κριτική του προς τον πρόεδρο Μπάιντεν;

– Το Heritage Foundation στις Ηνωμένες Πολιτείες εργάζεται τα τελευταία χρόνια πάνω σε ένα σχέδιο που ουσιαστικά θα οδηγήσει τις Ηνωμένες Πολιτείες σε μια πολύ συντηρητική κατεύθυνση. Και καταλαβαίνουμε ότι ο Ντόναλντ Τραμπ και οι σύμβουλοί του σκοπεύουν να εφαρμόσουν αυτό το σχέδιο. Αυτό σημαίνει μαζικές απελά-

σεις, σημαντική υποχώρηση της φιλελεύθερης δημοκρατίας και των ατομικών δικαιωμάτων, τον περιορισμό, ακόμη περισσότερο, των δικαιωμάτων των γυναικών και των αναπαγωγικών τους δικαιωμάτων, καθώς και την εφαρμογή πολιτικών που θα κάνουν τις εταιρείες να πληρώνουν λιγότερους φόρους και να αποσπενδύουν σε πράγματα όπως η υγειονομική περίθαλψη και η εκπαίδευση που είναι απαραίτητες. Οπότε αυτή η συντηρητική κατεύθυνση είναι λάθος όχι μόνον από την άποψη του τι είναι σωστό, αλλά ειλικρινά, αυτό που έκανε τις Ηνωμένες Πολιτείες μεγάλες διαχρονικά ήταν η επένδυση στις θεμελιώδεις βασικές ανάγκες του κράτους και του λαού μας.

– Σε παλαιότερη συνέντευξή σας είχατε δηλώσει ότι ο πρόεδρος Τραμπ θαυμάζει ηγέτες όπως ο Ερντογάν και ο Πούτιν. Δεδομένου αυτού, ποιο είναι το μήνυμά σας προς την ελληνοαμερικανική κοινότητα;

– Ως Ελληνοαμερικανική, είμαστε πολύ τυχεροί που έχουμε προοπτική. Γνωρίζουμε το παράδειγμα της αρχαίας Αθήνας και το μεγάλο άλμα προς τα εμπρός στην αυτοδιοίκηση, το οποίο οδήγησε σε μια χρυσή εποχή, την οποία συνεχίζουμε να γιορτάζουμε μέχρι σήμερα και η οποία αποτέλεσε τη βάση γι' αυτό που θεωρούμε σήμερα «δυτικό πολιτισμό». Ελπίζω, λοιπόν, ότι οι Ελληνοαμερικανοί θα αναγνωρίσουν ότι δεν αξίζει να εγκαταλείψουμε το παρόν σύστημα αυτοδιοίκησης μας. Η δημοκρατία μας μπορεί να είναι ακατάστατη και ο Πλάτων μας προειδοποίησε γι' αυτό, αλλά δεν αξίζει να ανταλλάξουμε τις ανεπάρκειές της με την αποτελεσματικότητα του ολοκληρωτισμού, που τόσο συχνά μπορεί να μετατραπεί σε τυραννία.

– Θα ήθελα να σας θέσω το ερώτημα που έθεσα προσφάτως στον ναύαρχο Τζέιμς Σταυρίδη. Αν σας ζητηθεί, θα συμμετάσχετε σε ένα υπουργικό συμβούλιο των Δημοκρατικών;

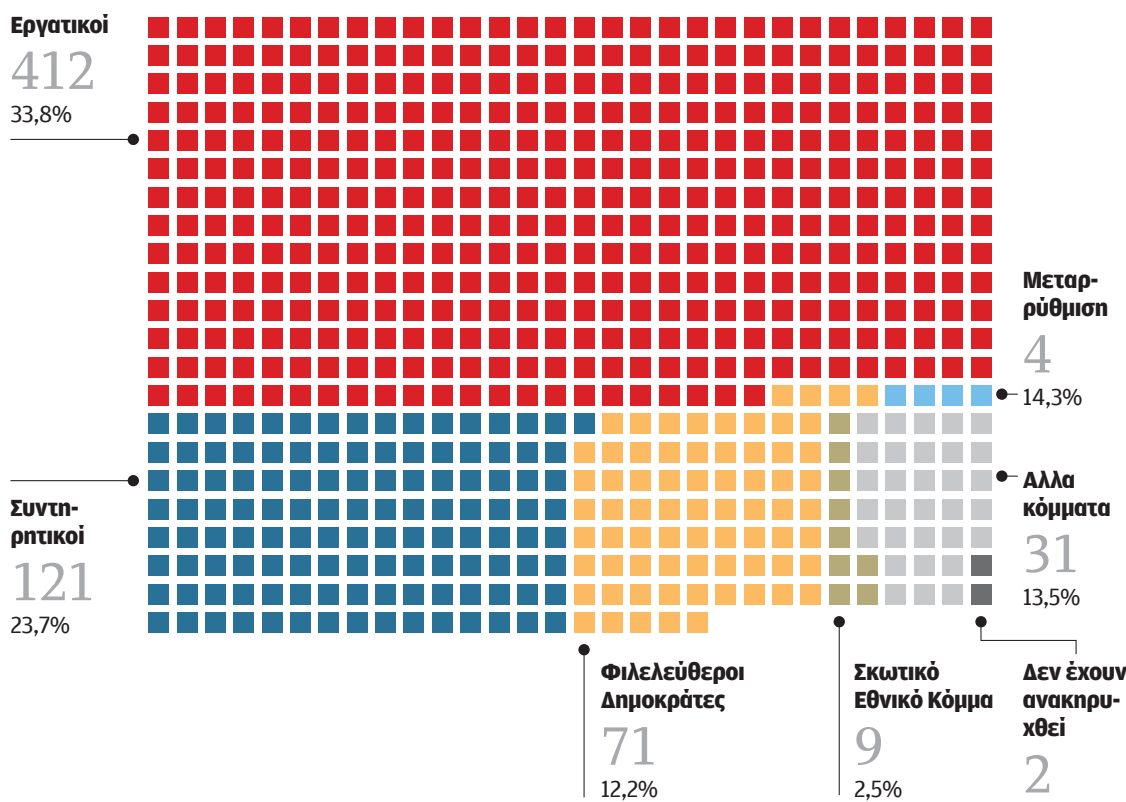
– Είμαι η 50ή αντικυβερνήτης της Καλιφόρνιας και η πρώτη γυναίκα που εκλέγεται σε αυτό το αξίωμα, και έχω ξεκινήσει εδώ και πάνω από ένα χρόνο εκστρατεία για να γίνω η επόμενη κυβερνήτης της πολιτείας της Καλιφόρνιας. Αν εκλεγώ, όχι μόνο θα είμαι η πρώτη γυναίκα κυβερνήτης της πολιτείας μας, αλλά και η πρώτη Ελληνοαμερικανίδα κυβερνήτης μετά τον Μάικλ Δουκάκη. Γι' αυτό και είμαι πολύ αποσωσμένη στην εκστρατεία μου. Και είναι πολύ δύσκολο για μένα να δω πέρα από αυτό.

– Στην περίπτωση που εκλεγείτε κυβερνήτης, ποιο είναι το όραμά σας για την Καλιφόρνια και πώς θα μπορούσε να ενισχυθεί η πολιτιστική συνεργασία μεταξύ της Καλιφόρνιας και της Ελλάδας;

– Η Ελλάδα και η Καλιφόρνια συνδέονται με ισχυρούς διπροσωπικούς δεσμούς, αλλά περισσότερο από αυτό έχουμε πολύ παρόμοια χαρακτηριστικά. Αρχικά είμαστε και οι δύο πολύ δημοφιλείς τουριστικοί προορισμοί και οι οικονομίες μας συνδέονται διεθνώς, ενώ και στα δύο μέρη, τόσο στην Καλιφόρνια όσο και στην Ελλάδα, γιορτάζουμε την αξία του ατόμου και είμαστε υπερήφανοι γι' αυτό.

Ξέρετε, με 39 εκατομμύρια κατοίκους, είμαστε η πιο πολυπληθής πολιτεία. Το μέγεθος της οικονομίας μας είναι περίπου το μέγεθος της οικονομίας της Ινδίας και έτσι αντιμετωπίζουμε προκλήσεις στην πολιτεία μας, όπως θέματα που αφορούν την κλιματική αλλαγή και τα ακραία καιρικά φαινόμενα, ενώ, επίσης, άλλες προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε είναι το θέμα της στέγης και των αστέγων. Παρά ταύτα, με την οικονομική δύναμη και τη ζωντάνια της χώρας μας και της ποικιλομορφής κοινότητάς μας, καμία πρόκληση δεν είναι πέρα από την ικανότητά μας να ανταποκριθούμε.

Οι έδρες στη νέα βρετανική Βουλή

Ένα εκκρεμές με οβιδιακές μεταμορφώσεις

Πίσω από τη συντριπτική νίκη των Εργατικών στη Βρετανία κρύβεται μια χώρα σε βαθιά υπαρξιακή κρίση

Του ΘΥΜΙΟΥ ΤΖΑΛΛΑ

Ήταν η πιο παράδοξη και κωμική προεκλογική εκστρατεία που θυμούνται οι Βρετανοί. Ξεκίνησε στις 22 Μαΐου, με τον Ρίσι Σούνακ να γίνεται μούσκεμα έξω από την Ντάουνινγκ Στριτ, ενώ ανακοίνωνε τις εκλογές. Εκλείσε με τον πρωθυπουργό, ξεχασμένο στο βάθος σε έναν πάγκο του πρωινού τηλεοπτικού μαγκαζίνου του ITV. Τα χέρια αδέξια ακουμπισμένα στα πόδια του, σε πρώτο πλάνο η «μπιτέρα με τα περισσότερα τατουάζ στον κόσμο» φορώντας το λευκό μαγιό της. Την ίδια στιγμή, ο Κιρ Στάρμερ, χαμογελαστός και βέβαιος, προχωρούσε ανάμεσα σε ακτιβιστές του κόμματος κοντά στο Μπέριμιγχαμ, έχοντας στο πλάι του τον βιογράφο του Τομ Μπάλντουιν, ώστε να καταγραφεί ιστορικά το τέλος της προεκλογικής του καμπάνιας. Ένας δημοσιογράφος των Times τον ρώτησε αν όντως θα προτιμήσει γερμανικό ποιμενικό για σκύλο στην Ντάουνινγκ Στριτ. Οι χαρακτηριστικές είναι τόσο διαμετρικά αντίθετοι, σαν κραυγαλέοι χαρακτήρες που αναπαριστούν τον θρίαμβο και την καταστροφή σε μια προβλέψιμη κωμωδία. Πράγματι, αυτές ήταν οι πιο προβλέψιμες βρετανικές εκλογές. Μπορούσε να το δεις ότι απλώς στις συντριπτικές εις βάρος των Τόρις δημοσκοπήσεις, αλλά στον απενοχοποιημένα ανοιχτό τρόπο με τον οποίο, ακόμη και στις πιο άσχετες περιστάσεις, όλοι υπέθεταν ότι θα ψηφίσουν οποιοδήποτε κόμμα πλην των Συντηρητικών.

Το Βατερλώ ήρθε λίγες ώρες αργότερα. Οι Τόρις κατέληξαν με τον μικρότερο αριθμό εδρών στην ιστορία τους (121). Το πρωί της Παρασκευής, μέσα σε μία ώρα, από τις έξι έως τις επτά, τέσσερις έδρες πρώην Συντηρητικών πρωθυπουργών (Ντέιβιντ Κάμερον, Τερέζα Μέι, Μπόρις Τζόνσον, Λιζ Τρας) κατέληξαν σε άλλα κόμματα. Το υπουργικό συμβούλιο ξεκλήριστηκε στην κάλπ. Οκτώ πρωτοκλασάτοι υπουργοί είχαν ήδη χάσει τις έδρες τους – ο μεγαλύ-

τερος αριθμός που έχουμε δει από το 1997. Πολιτικοί-σύμβολα της εποχής του Brexit, γνωστοί και στο τελευταίο νοικοκυριό, έχασαν στις εκλογικές τους περιφέρειες (Τζέικομπ Ρις-Μογκ, Στιβ Μπέικερ) προς αγκαλίαση των Remainers. Στις ζώνες 1, 2 και 3 του Λονδίνου δεν υπάρχει πλέον κανείς Συντηρητικός βουλευτής.

Και όμως, το βράδυ θα μπορούσε να είναι πολύ χειρότερο για τους Τόρις. Πολλές δημοσκοπήσεις τους έδειχναν να κατακυλούν ως τρίτο κόμμα στις 50 ή 60 έδρες. Το γεγονός ότι ο Σούνακ, κακόν κακός, τους κράτησε στην αξιωματική αντιπολίτευση και με τριψήφιο αριθμό εδρών, είναι μια μικρή αναπάντεχη νίκη. Η νύχτα επιφύλαξε μία ακόμη οριακή ανατροπή προς όφελος των Συντηρητικών. Από τις 13 έδρες του Exit Poll,

Συντριπτική νίκη για τον Στάρμερ, αλλά εκλέγεται πρωθυπουργός με τα χαμηλότερα ποσοστά που έχει κερδίσει ποτέ κόμμα με αυτοδυναμία. Πάρα πολλές έδρες, λιγότερες όμως από αυτές που κέρδισε ο Τόνι Μπλερ το 1997.

Το Εθνικό Κόμμα της Σκωτίας, SNP, κατακύλησε στις παρυφές της πολιτικής ζωής, ενώ οι Φιλελεύθεροι Δημοκράτες έγιναν ο τρίτος πολιτικός πόλος της χώρας, με 71 έδρες.

το Reform του Νάιτζελ Φάρατζ έπεσε το πρωί στις τέσσερις. Αργά το πρωί της Παρασκευής, οι Τόρις άρχισαν να βγαίνουν από τα χαρακώματα μπαρουτοκαπνισμένοι στα social media και τα τηλεοπτικά παράθυρα: «Σε πέντε χρόνια θα έχουμε επιστρέψει».

Ο απολογισμός

Είναι παράδοξο, αλλά φτάσαμε στο σημείο μια τεράστια επιτυχία των Labour, αδιανόητη τον Απρίλιο του 2020, όταν ο Στάρμερ αναλάμβανε μέσα στο βαθύ σκοτάδι της πανδημίας, να θεωρείται σήμερα ένα τσακ κάτω από τον στόχο. Ναι, παρά πολλές έδρες (412), αλλά λιγότερες από αυτές που κέρδισε ο Τόνι Μπλερ το 1997 – ένα ιστορικό ρεκόρ που φαίνεται ότι μάλλον δεν θα καταρριφθεί ποτέ. Πράγματι, συντριπτική νίκη για τον Στάρμερ, αλλά εκλέγεται πρωθυπουργός με τα χαμηλότερα ποσοστά που έχει κερδίσει ποτέ κόμμα με αυτοδυναμία. Στην Αγγλία και στην Ουαλλία τα ποσοστά των Εργατικών δεν άλλαξαν. Φαίνεται περισσότερο σαν να έχασαν οι ταλαιπωρημένοι Συντηρητικοί, εν μέρει και εξαιτίας της εντυπωσιακής τρικλοποδιάς που τους επιφύλασε το Reform, παρά οι ακαταμάχητοι Labour.

Σε περιοχές όπου ο μουσουλμανικός πληθυσμός ήταν άνω του 25%, οι Εργατικοί πλήρωσαν τη στάση τους στο Παλαιστινιακό και έπεσαν ακόμη και 23 ποσοστιαίες μονάδες. Ολα αυτά είναι σκιές σε μια τεράστια νίκη, όχι γιατί κάποιος ψάχνει τις λεπτομέρειες, όπως εξανέστη στα πάνελ ο νέος υπουργός Υγείας Γουές Στρίτινγκ, αλλά γιατί ο Στάρμερ θα τα βρει μπροστά του ως πολιτικά ανεπιχειρήματα της παντοδυναμίας του.

Οι Εργατικοί δεν χρωστάνε, πάντως, τη μεγάλη νίκη τους απλώς στο Reform ή στην ανεπάρκεια των Τόρις, αλλά κυρίως στον χειρουργικό επαγγελματισμό τους. Η στόχευση όχι σε εθνικά ποσοστά αλλά σε έδρες υπήρξε στρατηγική επιλογή και προσωπικός θρίαμβος του Μόρ-

Ο Κιρ Στάρμερ, συνοδευόμενος από τη σύζυγό του Βικτόρια, καταφθάνει στο No 10 της Ντάουνινγκ Στριτ χειροκροτούμενος από υποστηρικτές του κόμματος των Εργατικών. Ο νέος πρωθυπουργός της Βρετανίας έχει πάρα πολύ δρόμο μπροστά του όχι μόνο για να εφαρμόσει το πρόγραμμά του, αλλά και για να βοηθήσει έναν λαό να ηρεμήσει.

γκαν ΜακΣουίνι. Είναι ο αφανής ήρωας των Labour, επικεφαλής της προεκλογικής εκστρατείας τους και εξ απορρήτων του Στάρμερ. Οι Labour προσπλώθηκαν σε τέτοιο βαθμό στις εκλογικές περιφέρειες που έπρεπε να πάνε πίσω, ώστε είδαν το ποσοστό τους να πέφτουν στις έδρες που είχαν ήδη κερδίσει το 2019.

Η σκωτσέζικη ψήφος

Ήταν η Σκωτία που έκανε επίσης τη διαφορά, αφού εκεί οι Labour όχι μόνο σάρωσαν σε έδρες, αλλά ανέβασαν τα ποσοστά τους κατά 19%. Ίσως στην πιο αριστερή στιγμή της βραδιάς του, ο κεντρικός Στάρμερ κέρδισε και τις έξι εκλογικές περιφέρειες της Γλασκώβης, της πόλης-συμβόλου της βρετανικής εργατικής τάξης, αλλά και πρόγυρι της σκωτσέζικης ανεξαρτησίας. Το Εθνικό Κόμμα της Σκωτίας, SNP, κατακρημνίστηκε. Από τρίτη κοινοβουλευτική δύναμη, μετατράπηκε ξανά μέσα σε ένα βράδυ στο αποσχιστικό κόμμα στις παρυφές της πολιτικής ζωής. Έχασαν όσες έδρες είχαν χάσει οι Labour το 2015, στη δική τους σκοτεινότερη στιγμή στη Σκωτία. Οι Φιλελεύθεροι Δημοκράτες, από τα μαύρα πρόβατα του προοδευτισμού εξαιτίας της συγκυβέρνησης με τον Κάμερον το 2010, τώρα αντικαθιστούν το SNP ως τρίτος πολιτικός πόλος της χώρας. Το 2019 είχαν 11 έδρες, έφτασαν τις 71 – ο μεγαλύτερος αριθμός εδρών από το 1923.

Είναι ακριβώς αυτές οι οβιδιακές μεταμορφώσεις των κομμάτων από τη μία αναμέτρηση στην άλλη που δημιουργούν το ερώτημα εάν η Βρετανία όντως μπαίνει σε περίοδο σταθερότητας επειδή εξέλεξε έναν μετριόπαθη πολιτικό.

Το αποτέλεσμα είναι προ-

βλέψιμο και ξεκάθαρο, αλλά την ίδια στιγμή και αλλόκοτο. Με κάποιον τρόπο, δείχνει ότι η αναταραχή στη χώρα που έφερε πέντε πρωθυπουργούς σε επτά χρόνια δεν έχει πάψει. Σαν το εκκρεμές να μετακινείται από τη μία άκρη στην άλλη προκαλώντας ακατανόητες σεισμικές αλλαγές. Θριαμβευτές το 2019, οι Τόρις κατακλύσαν την Πέμπτη στο χειρότερο αποτέλεσμα τους από το 1832. Το 2019, οι Εργατικοί είχαν σημειώσει τη δική τους μεγαλύτερη ήττα μετά το 1935, τώρα θριαμβεύουν εκείνοι. Μέχρι το 2021, ο Μπόρις Τζόνσον θεωρείτο βέβαιος «πρωθυπουργός δεκαετίας». Τώρα λογαριάζουμε πόσο χρόνος θα είναι ο Στάρμερ όταν αποχωρήσει το 2034. Πλήρως αντιστροφή. Σαν να κρύβεται τελικά κάτι θεμελιώδες προβληματικό σε αυτές τις σχεδόν κωμικές μεταμορφώσεις του πολιτικού τοπίου. Λες και η Βρετανία αποζητά σε αυτές τις σχεδόν κωμικές μεταμορφώσεις του πολιτικού τοπίου, όπου οι ήρωες και οι απόκληροι εναλλάσσονται με ευκολία και κρότο.

Πίσω από τον θόρυβο, όμως, λίγο πιο βαθιά μέσα στους αριθμούς, η χώρα φαίνεται δικασμένη και αβέβαιη. Το βλέπεις στις διαφορές με τις οποίες κίθηκαν οι έδρες. Το 2019, ο μέσος όρος επικράτησης ήταν 11.200 ψήφοι, τώρα μειώθηκαν σχεδόν στο μισό, σε 6.700. Ο κόσμος που αλλάζει μέσα από τις εκλογές της σε ένα μανιχαϊστικό τοπίο, όπου οι ήρωες και οι απόκληροι εναλλάσσονται με ευκολία και κρότο.

Ο κ. Θύμιος Τζάλλας είναι δημοσιογράφος και ζει στο Λονδίνο.

ΑΠΟΦΕΙΣ

Η οργή των ψηφοφόρων

Της **ΒΙΚΤΟΡΙΑΣ ΧΙΣΛΟΠ**

Ήταν μια συναρπαστική νύχτα. Λίγο αφότου έκλεισαν τα εκλογικά τμήματα και ανακοινώθηκαν τα πρώτα αποτελέσματα, ήταν σαφές ότι οι Εργατικοί όδευαν προς τη νίκη. Και όχι απλώς με μικρή διαφορά – αλλά με σαρωτική νίκη. Από την εκλογή του Τόνι Μπλερ το 1997 είχε να υπάρξει τέτοια προσημονή ότι τα πράγματα μπορούν να πάνε προς το καλύτερο.

Το κεντρικό σύνθημα της εκστρατείας των Εργατικών ήταν «Αλλαγή» και αυτό ακριβώς υποσχεται να φέρει ο σερ Κιρ Στάρμερ, ο νέος πρωθυπουργός, όπως είπε σήμερα το πρωί, απευθυνόμενος στο έθνος: «Είπαμε ότι θα βάλουμε τέλος στο χάος και θα το κάνουμε... Σήμερα ξεκινάμε το έργο της αλλαγής... και αρχίζουμε να ανοικοδομούμε τη χώρα μας».

Πίσω από αυτό το αποτέλεσμα, ωστόσο, δεν κρύβεται μόνο η ανάγκη για κάτι νέο. Υπάρχει και ένα ζήτημα εγκλήματος και τιμωρίας. Η προηγούμενη Συντηρητική κυβέρνηση είχε εμπλακεί σε πολλά σκάνδαλα (παραβίαση νόμων, διαφθορά, πελατειακές σχέσεις, ακόμη και παράνομο στοίχημα) και το εκλογικό σώμα είχε τώρα την ευκαιρία να την τιμωρήσει, αφού είχε απολέσει την εμπιστοσύνη του. Αυτή είναι η χειρότερη ήττα στην ιστορία του κόμματος των Τόρις και αποτελεί αδιάσειστη απόδειξη της οργής των ψηφοφόρων.

Μετά 14 χρόνια διακυβέρνησης των Συντηρητικών (με πέντε πρωθυπουργούς των Τόρις), το εκλογικό σώμα κυριολεκτικά τους έδιωξε κυριολεκτικά. Πρώτα είχαμε τον Ντέιβιντ Κάμερον, που μεθόδευσε το δημοψήφισμα για το Brexit. Τον διαδέχτηκε η Τερέζα Μέι, αναμφισβήτητα η καλύτερη από μια προβληματική ομάδα. Ακολούθησε ο Μπόρις Τζόνσον, ο οποίος έριξε κατά πολύ το επίπεδο της δημόσιας ζωής και κρίθηκε

ένοχος για ψέματα στη Βουλή των Κοινοτήτων. Στη συνέχεια ανέλαβε η Λιζ Τρας, αλλά η θητεία της διήρκεσε μόλις 49 ημέρες προτού εκδιωχθεί επειδή ζημίωσε την οικονομία κατά 30 δισ. λίρες. Και τέλος, είχαμε τον Ρίσι Σούννακ, του οποίου ο προσωπικός πλούτος ξεπερνά κατά πολύ αυτόν του βασιλιά Καρόλου, και ο οποίος είχε χάσει την

Ξέρουμε ότι ο μίνιμαξ του μέλιτος δεν διαρκεί για πάντα, αλλά θα τον απολαύσουμε όσο μπορούμε.

επαφή με την πραγματικότητα. Και οι πέντε είναι υπεύθυνοι για την αθέτηση πολλών υποσχέσεων, για την υποβάθμιση των σχολείων και την κατάρρευση του συστήματος υγείας. Για να μην αναφέρουμε την κρίση του κόστους ζωής και την πραγματική φτώχεια, που πλήττει πολλά τμήματα του πληθυσμού.

Το Brexit, μια κληρονομιά με την οποία πρέπει να ζήσουμε, είχε καταστροφικές συνέπειες για την οικονομία. Οι περισσότεροι (ακόμη και αν ψήφισαν υπέρ το 2016) συνειδητοποιούν πλέον ότι ήταν ένα τεράστιο λάθος. Όχι μόνο για οικονομικούς λόγους, αλλά επειδή όλοι τώρα βλέπουν ότι η ενόπτιση στην Ευρώπη αφορά και την ασφάλεια. Με τις χώρες στα σύνορα της Ευρώπης να έχουν εμπλακεί σε αιματηρές συγκρούσεις, θα έπρεπε να ήμασταν ενωμένοι με αυτή την οικογένεια χωρών, όχι διαχωρισμένοι.

Τώρα όμως αναλαμβάνει ο σερ Κιρ Στάρμερ, πρώην δικηγόρος ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Φαίνεται (αυτή είναι η ασφαλέστερη λέξη για να περιγράψουμε πολιτικούς) έξυπνος, αφοσιωμένος, ειλικρινής, αξιόπιστος και ανθρώπινος. Δεν έχει υποσχεθεί θαύματα στους φτωχούς και δεν έχει τρομοκρατήσει τους πλούσιους. Δεν είναι αυτή μια λογική στρατηγική από έναν νέο ηγέτη; Ελπίζουμε ότι θα είναι μετριοπαθής και ότι θα κάνει την κοινωνία καλύτερη και δικαιοτέρα.

Αυτό είναι το καθήκον του και για να το πετύχει, αποδεχόμεστε ότι θα πρέπει να αυξήσει τους φόρους, καθώς και να ενισχύσει το επιχειρείν για να γεμίσουν τα ταμεία.

Στο πίσω μέρος του μυαλού του Στάρμερ θα υπάρχει επίσης το αποτέλεσμα των προεδρικών εκλογών στη Γαλλία. Η πιθανή άνοδος της Ακροδεξιάς στην εξουσία, τόσο κοντά στη χώρα μας, θα αποτελέσει πρόκληση για το Ηνωμένο Βασίλειο, μια και το προσφυγικό ζήτημα αναμένεται να ενταθεί τους επόμενες μήνες και χρόνια. Η σχέση μας με τη γειτονική μας χώρα είναι σημαντική και ο Στάρμερ είναι αρκετά ισχυρός για να διαχειριστεί το θέμα αυτό.

Ένα άλλο ζήτημα που απασχολεί τον νέο πρωθυπουργό είναι το αναπτυσσόμενο ακροδεξιό κόμμα Reform UK, ο ηγέτης του οποίου, Νάιτζελ Φάρατζ (θαυμαστής τόσο του Τραμπ όσο και του Πούτιν), κέρδισε για πρώτη φορά έδρα. Δεν θέλω να καλώ τη διάθεσή μου με δυσόλιες σκέψεις, αλλά η αύξηση της δημοτικότητας του είναι ανησυχητική. Ας ελπίσουμε ότι αυτό εξισορροπείται από την ευτυχή ανασυγκρότηση των Φιλελεύθερων Δημοκρατών, οι οποίοι πέτυχαν το καλύτερο αποτέλεσμά τους εδώ και πάνω από έναν αιώνα.

Σήμερα, δεν θα μελαγχολήσουμε με τον γκριζό ουρανό, αλλά θα δούμε τη βροχή σαν έναν τρόπο κάθαρσης και αναζωογόνησης του Ηνωμένου Βασιλείου και τίποτα δεν θα μετριάζει την αισιοδοξία που σαρώνει τη χώρα. Ξέρουμε όλοι ότι ο μίνιμαξ του μέλιτος δεν διαρκεί για πάντα, αλλά θα τον απολαύσουμε όσο μπορούμε.

Είναι μια μέρα για θετική σκέψη, γιορτή και αισιοδοξία, και είναι η στιγμή να ευχηθούμε στον Στάρμερ καλή τύχη καθώς μετακομίζει στην Ντάουνινγκ Στριτ.

Η κ. Βικτόρια Χίσλοπ είναι συγγραφέας.

Α.Ρ. PHOTO: NADINE CHIRBA

Α.Ρ. PHOTO: NADINE CHIRBA

Ο Ρίσι Σούννακ πλησιάζει τη σύζυγό του Ακόστα Μούρι, που τον περιμένει στην είσοδο της πρωθυπουργικής κατοικίας, στην Ντάουνινγκ Στριτ. Για να επιστρέψουν πρέπει να ξαναγίνουν εκλογές και, το κυριότερο, να έχουν αλλάξει πάρα πολλά...

Όταν ο Κάρολος τον έχρισε ιππότη

Σοβαρός, έντονος, πραγματιστής χωρίς ιδιαίτερο χάρισμα ευφράδειας. Ο σερ Κιρ Ρόντνεϊ Στάρμερ κατάφερε κάτι που πολλοί περιγράφουν ως άθλο: λιγότερο από δέκα χρόνια αφότου μπήκε στη Βουλή και πέντε χρόνια μετά τη δεινότερη ήττα του κόμματός του από το 1930, κατάφερε με σκληρή και αποτελεσματική δουλειά να επαναφέρει τους Εργατικούς στην ηγεσία.

Ως νεαρός δικηγόρος ο Στάρμερ είχε υπάρξει αγωνιστής υπέρ των δικαιωμάτων των λιγότερο προνομιούχων και των μειονο-

φών των Εργατικών προς τη θεσμικότητα ύστερα από την προεδρία του Τζέρεμι Κόρμπιν, ο οποίος κατά κοινή ομολογία είχε πιάσει το κόμμα «στα αριστερά» για τα δεδομένα της χώρας. Μεγαλωμένος σε μια εργατική οικογένεια στο Σάρεϊ, έξω από το Λονδίνο, ο Στάρμερ δεν είχε εύκολη παιδική ηλικία. Η σχέση του με τον μηχανουργό πατέρα του ήταν απόμακρη. Η μητέρα του, νοσοκόμα στο επάγγελμα, μπιανόβγαине στα νοσοκομεία εξαιτίας ανιάτης ασθένειας. Ο Στάρμερ ήταν ο πρώτος στην οικογένειά του που απέκτησε πανεπιστημιακό πτυχίο: πρώτα σπούδασε στο Λιντς και μετά νομική στην Οξφόρδη.

Δηλώνει χορτοφάγος, οπαδός της Αρσεναλ και ερασιτέχνης ποδοσφαιριστής. Είναι 16 χρόνια νυμφευμένος με τη δικηγόρο Βικτόρια Αλεξάντερ κι έχουν δύο παιδιά. Όσοι έχουν συνεργαστεί μαζί του τον περιγράφουν ως τελειομανή και άοκνο εργάτη με οξύμεινο ένστικτο δικαιοσύνης και εντιμότητας. Οι εχθροί του τον περιγράφουν ως «βαρετό» και «καθόλου κουλ». Σ' αυτά τα στοιχεία του χαρακτήρα του είχε βασίσει και ο Μπόρις Τζόνσον τις καυστικές διακωμωδίες προς το πρόσωπό του, όταν ακόμη οι δυο τους ανταγωνίζονταν για την πρωθυπουργία.

Την ώρα που οι εκλογές όδευαν στο τέλος τους, ο Στάρμερ έγραψε στον προσωπικό του λογαριασμό στην πλατφόρμα X: «Αλλάξα το Εργατικό Κόμμα. Εάν με εμπιστευτείτε και δώσετε την ψήφο στο κόμμα μας, θα αλλάξω και τη χώρα».

Οπαδός της Αρσεναλ, βετζετέριαν και τελειομανής, ο νέος πρωθυπουργός υποσχετεί, μετά το κόμμα του, να αλλάξει και τη χώρα.

τήτων. Εκπροσώπησε ακτιβιστές που κατηγορούσαν την αλυσίδα McDonald's και έλαβε μέρος σε αμέτρητες διαδηλώσεις. Αργότερα κατάφερε να γίνει γενικός εισαγγελέας, ενώ, παρά τις αντιμοναρχικές διακρίσεις της νεότητάς του, γονάτισε μπροστά στον (πρίγκιπα ακόμη) Κάρολο, ο οποίος τον άγγιξε στον ώμο με ένα ξίφος και τον έχρισε ιππότη.

Έχει χαρακτηριστεί κεντροαριστερός, αλλά και κεντρικός πολιτικός. Σε γενικές γραμμές, θεωρείται από τα μετριοπαθή μέλη του κόμματος. Η εκλογή του στην προεδρία αντανάκλασε μια γενικότερη τάση επιστρο-

Του **ΚΕΒΙΝ ΦΕΔΕΡΣΤΟΥΝ**

Ένας κεντρικός ηγέτης θριαμβεύει, αφού μια κουρασμένη κυβέρνηση ξεμένει από ενέργεια. Το αποτέλεσμα των βρετανικών εκλογών θα μπορούσε ενδεχομένως να θυμίζει την Ελλάδα του 2019. Και ενώ το Κέντρο πτάται στη Γαλλία, φαίνεται ότι πετυχαίνει η σημαντική νίκη στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ωστόσο, αυτή η ερμηνεία δεν αποτυπώνει ολόκληρη την εικόνα.

Πράγματι, η κουρασμένη κυβέρνηση του Ρίσι Σούννακ υπέστη μια συντηρητική ήττα, τη χειρότερη στην Ιστορία της. Αλλά η νίκη των Εργατικών, αν και τεράστια, είναι ελαφρώς μικρότερη από αυτή του Τόνι Μπλερ το 1997. Και το ποσοστό των Εργατικών σε εθνικό επίπεδο μόλις που ξεπερνά αυτό που συγκέντρωσε όταν έχασαν συντηρητικά από τον Μπόρις Τζόνσον το 2019. Η βασική διαφορά είναι η κατάρρευση της υποστήριξης των ψηφοφόρων προς τους Συντηρητικούς – μεϊώθηκε πάνω από 20 μονάδες.

Μετά 14 χρόνια διακυβέρνησης των Συντηρητικών, η χώρα λατράφωσε την αλλαγή. Πολλοί ψηφοφόροι υποστήριξαν στρατηγικά το κόμμα που ήταν πιθανότερο να εκθρονίσει τους Συντηρητικούς στην περιφέρειά τους. Πριν ξεκινήσει η προεκλογική εκστρατεία, οι Συντηρητικοί είχαν ήδη χάσει τη στήριξη που είχαν, εξαιτίας πολλών αυτογκόλ: ο Μπόρις Τζόνσον διοργάνωσε πάρτι κατά τη διάρκεια των lockdowns, η Λιζ Τρας διέ-

λυσε τα οικονομικά της κυβερνήσεως και ανέβασε το κόστος των στεγαστικών δανειών, και έγιναν κι άλλα σκάνδαλα που υποδύθηκαν ηθικό ξεπεσμό. Το Συντηρητικό Κόμμα δίνει τώρα μια μικρή, εσωτερική μάχη για το μέλλον του.

Ο σερ Κιρ Στάρμερ άλλαξε το Εργατικό Κόμμα. Ο προγραμματικός του λόγος στρογγύλεψε ώστε να γίνει αποδεκτός από ευρύ φάσμα ψηφοφόρων. Οι ριζοσπαστικές πολιτικές που υιοθετήθηκαν από τον Τζέρεμι Κόρμπιν εγκαταλείφθηκαν ή αμβλύνθηκαν. Και, με μια αντι-

Ο Στάρμερ μιλάει επίσης για «ελπίδα», αλλά με βάση τους αυστηρούς δημοσιονομικούς περιορισμούς αυτό μπορεί να γίνει μόνο σταδιακά.

δημοφιλή συντηρητική κυβέρνηση, η στρατηγική αυτή λειτούργησε. Ετσι, η κοινή γνώμη μετατοπίστηκε από το «μίσος» για τους Συντηρητικούς, στην απλή ανοχή για τους Εργατικούς. Ο Στάρμερ συγκέντρωσε με τη νίκη του ευρεία εθνική υποστήριξη, στην πραγματικότητα όμως η υποστήριξη αυτή μοιάζει αδύναμη και επιφανειακή.

Η γενικευμένη δυσανεμία κατά των Συντηρητικών ευνόησε

άλλα κόμματα. Οι Φιλελεύθεροι Δημοκράτες πήραν τις περισσότερες έδρες εδώ και έναν αιώνα. Για πρώτη φορά, οι Πράσινοι έχουν πλέον τέσσερις βουλευτές. Το κόμμα του Νάιτζελ Φάρατζ πήρε πολλές ψήφους από τους Συντηρητικούς – ήταν βασικός παράγοντας για την κατάρρευση τους – αλλά κέρδισε μόλις τέσσερις έδρες. Στη Σκωτία, η ψήφος των εθνικιστών κατέρρευσε, καθώς οι ψηφοφόροι υποστήριξαν τους Εργατικούς για να εκδιώξουν τους Συντηρητικούς από την κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου.

Οι Εργατικοί έκαναν εκστρατεία με το σύνθημα «Αλλαγή», αλλά απείχε παρασάγγας από τον ριζοσπαστισμό του Ανδρέα Παπανδρέου το 1981. Το σχέδιο του Στάρμερ είναι να επαναπροσδιορίσει ένα μέλλον για τη σοσιαλδημοκρατία. Η δέσμευσή του για αυστηρή δημοσιονομική πειθαρχία περιορίζει τις δυνατότητές του για αύξηση των δημόσιων δαπανών στην κοινωνική πολιτική και στις δημόσιες υπηρεσίες. Ο Στάρμερ μιλάει επίσης για «ελπίδα», αλλά με βάση τους αυστηρούς δημοσιονομικούς περιορισμούς αυτό μπορεί να γίνει μόνο σταδιακά.

Τα βρετανικά μέσα ενημέρωσης εκτιμούν πως η νίκη του Στάρμερ εξασφαλίζει την ηγεσία του για τουλάχιστον δύο θητείες. Ωστόσο, παρόμοιες προβλέψεις είχαν γίνει και για τον Μπόρις Τζόνσον, μετά τη νίκη του το 2019. Η αφοσίωση του βρετανικού εκλογικού σώματος έχει μειωθεί.

Η φιλοδοξία του Στάρμερ να ενισχύσει την οικονομική ανάπτυξη της Βρετανίας περιπλέκεται από την αποδοχή του Brexit. Την περασμένη Τετάρτη, ο Στάρμερ δήλωσε ότι δεν θα έβαζε ποτέ ξανά τη Βρετανία στην Ε.Ε. ή στην ενιαία αγορά της όσο θα ήταν πρωθυπουργός. Πολλοί αναρωτιούνται γιατί αυτοπεριορίστηκε – για πάντα – με αυτή τη δέσμευση.

Αυτή η εβδομάδα δεν ήταν μια στιγμή τύπου Μπλερ. Αλλά η νίκη του Στάρμερ αντανάκλασε ένα λαό που έχει κουραστεί από το πρόσφατο χάος και τα σκάνδαλα. Η προσωπικότητά του δείχνει ότι ευθυγραμμίζεται με την επιθυμία του κόσμου για αξιοπρέπεια. Παρ' όλα αυτά, η νίκη των Εργατικών δεν εξαλείφει την απειλή του δεξιού λαϊκιστικού εθνικισμού στο Ηνωμένο Βασίλειο. Όπως και σε άλλες χώρες, η απήχρησή του ενθαρρύνεται από το αίσθημα του οικονομικού και κοινωνικού αποκλεισμού. Και το μεγαλύτερο τρωτό σημείο του Στάρμερ είναι η οικονομία. Η εκλογική του στρατηγική και η δέσμευσή του για αυστηρή δημοσιονομική πειθαρχία κινδυνεύουν να μην ικανοποιήσουν τις προσδοκίες του κοινού. Αυτό έχει σοβαρές συνέπειες για το πολιτικό σύστημα: αν αποτύχει για ακόμη κυβέρνηση, αυτό θα αποξενώσει περαιτέρω το κοινό από την πολιτική και τους πολιτικούς.

Ο κ. Κέβιν Φέδερστουν είναι ομότιμος καθηγητής στο London School of Economics.

Μπρος Λεπέν και πίσω ακυβερνησία

Πόλωση και αβεβαιότητα προσιωνίζεται για τη Γαλλία ο σημερινός δεύτερος γύρος των εκλογών

Η ΚΡΙΣΙΜΗ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Οι πιο κρίσιμες εκλογές της μεταπολεμικής περιόδου διεξάγονται σήμερα στη Γαλλία, καθώς η παράταξη της άκρας Δεξιάς, που συνδέεται ιστορικά με το δωσιλογικό καθεστώς του Βισύ, τον αντισημιτισμό και τη συμπάθεια προς τον φασισμό, διεκδικεί με αξιώσεις τον σχηματισμό κυβέρνησης ύστερα από την καταβράθρωση του κεντρικού συνασπισμού του Εμανουέλ Μακρόν στον πρώτο γύρο των πρόωρων βουλευτικών εκλογών που ο ίδιος προκάλεσε.

Εχοντας κατακτήσει την πρώτη θέση με το 33% των ψήφων στις εκλογές της περασμένης Κυριακής, η Εθνική Συσπείρωση (RN) της Μαρίν Λεπέν φιλοδοξεί να κερδίσει σήμερα την απόλυτη πλειοψηφία στην Εθνοσυνέλευση ή, έστω, σχετική πλειοψηφία με μεγάλη διαφορά από την Αριστερά και το Κέντρο, ώστε να σχηματίσει κυβέρνηση υπό τον 28χρονο Ζορντάν Μπαρντελά, με στήριξη από σημαντικό κομμάτι της παραδοσιακής Δεξιάς. Ενώπιον αυτού του κινδύνου, ο Εμανουέλ Μακρόν σύρθηκε, εκών-άκων, στη λογική της συνεννόησης με τον αριστερό συνασπισμό Νέο Λαϊκό Μέτωπο (NFP) προκειμένου να αποτραπεί αυτό το ενδεχόμενο.

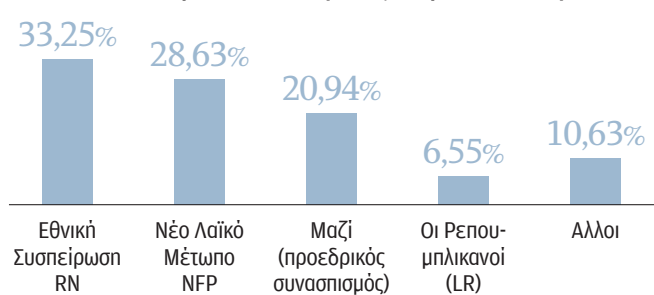
Καθώς οι εκλογές διεξάγονται σε μονοεδρικές περιφέρειες με πλειοψηφικό σύστημα (εκλέγεται ο πρώτος υποψήφιος σε κάθε περιφέρεια, έστω και με μία ψήφο διαφορά), η συνεννόηση προέβλεπε να αποσυρθούν οι ασθενέστεροι υποψήφιοι της Αριστεράς ή του Κέντρου, ώστε μην υπάρξει διασπάθιση των ψήφων τους απέναντι στον υποψήφιο ή στην υποψήφια της Ακροδεξιάς. Μετά τις αμοιβαίες αποσύρσεις, οι δημοσκοπήσεις προέβλεπαν ότι η Ακροδεξιά θα έρθει μεν πρώτη, αλλά πολύ μακριά από το όριο της κοινοβουλευτικής αυτοδυναμίας, με την Αριστερά καθιστά δευτέρα και τον προεδρικό συνασπισμό Ensemble (Μαζί) στην τρίτη θέση.

Η συνεννόηση με το NFP (Ανυπότακτη Γαλλία, Σοσιαλιστές, Πράσινοι, Κομμουνιστές) δεν ήταν καθόλου εύκολη απόφαση για τον Εμανουέλ Μακρόν. Στο διάστημα ανάμεσα στις ολέθριες, για το κόμμα του, ευρωεκλογές και στον πρώτο γύρο της περασμένης Κυριακής, ο Γάλλος πρόεδρος είχε τα πυρά

Σκισμένες αφίσες των Μακρόν και Λεπέν σε δρόμο του Παρισιού, εικόνα που περιγράφει εμμέσως την κατάσταση η οποία επικρατεί στη γαλλική πολιτική σκηνή. Η Εθνική Συσπείρωση (RN) της Λεπέν φιλοδοξεί να κερδίσει την απόλυτη πλειοψηφία στην Εθνοσυνέλευση ή, έστω, σχετική πλειοψηφία με μεγάλη διαφορά από την Αριστερά και το Κέντρο, ώστε να σχηματίσει κυβέρνηση υπό τον Ζορντάν Μπαρντελά. Προκειμένου να αποτρέψει αυτόν τον κίνδυνο, ο Μακρόν σύρθηκε στη λογική της συνεννόησης με τον αριστερό συνασπισμό Νέο Λαϊκό Μέτωπο (NFP).

Τα αποτελέσματα της προηγούμενης Κυριακής

Τι έδειξαν οι τελευταίες δημοσκοπήσεις

Η εναλλακτική λύση που φαίνεται να εξετάζει ο Μακρόν είναι μια κυβέρνηση τεχνοκρατών, με πρωθυπουργό την πρόεδρο της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ ή κάποια άλλη υπερκομματική προσωπικότητα.

του στραμμένα κυρίως εναντίον της Αριστεράς, την οποία κατηγορούσε ότι εννοεί να ανοίξει τα σύνορα για τους μετανάστες, να επιτρέψει την αλλαγή φύλου με απλή δήλωση στο δημαρχείο, να ασκήσει «οικονομική πολιτική τρελοκομείου», φτάνοντας μάλιστα στο σημείο να κινδυνολογήσει για ενδεχόμενο «εμφύλιου πολέμου».

Ωστόσο, ανάγκη και θεοί πείθονται, και αυτό ισχύει και για τον επονομαζόμενο Δία της γαλλικής πολιτικής ζωής. Το πρωί της Δευτέρας, ο Μακρόν μάζεψε τους στενούς συμμάχους του στο Ελιζέ προς αναζήτηση τακτικής για την αποτροπή του ενδεχομένου εξαφάνισης του Κέντρου στη νέα Εθνοσυνέλευση. Ο πρώην πρωθυπουργός του Εντουάρ Φίλιπ, ο

αρχηγός του συμμαχικού κόμματος MoDem και πολιτικός του μέντορας Φρανσουά Μπαϊρού και ο υπουργός Οικονομικών Μπρινό Λε Μερ είχαν ήδη χαράξει διμετώπο αγώνα εναντίον τόσο του RN όσο και του NFP, με το μένος τους να στρέφεται εναντίον της Ανυπότακτης Γαλλίας (LFI) του Ζαν-Λικ Μελανσόν. Σε μια επίδειξη πραγματισμού (άλλοι μίλησαν για χαμαιλεοντισμό), ο Μακρόν τους υπενθύμισε, σύμφωνα με την εφημερίδα Le Monde, ότι χωρίς τις ψήφους της Αριστεράς στον δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών του 2017 και του 2022, ούτε ο ίδιος ούτε οι θερμομάιοι συνεργάτες του θα βρισκόταν σε εκείνες τις καρέκλες.

Η αλήθεια είναι ότι η τακτική

συνεννόηση δεν εφαρμόστηκε με τον ίδιο τρόπο από τις δύο πλευρές. Το NFP τήρησε στο 100% τη δέσμευσή του και απέσυρε όλους τους υποψηφίους του που ήρθαν τρίτοι στον πρώτο γύρο – άλλωστε, ο Μελανσόν ήταν ο πρώτος ηγέτης κόμματος που δεσμεύτηκε μονομερώς για κάτι τέτοιο από το βράδυ της Κυριακής. Ωστόσο, ο συνασπισμός του Μακρόν απέσυρε τους υποψηφίους του κυρίως εκεί όπου κάτι τέτοιο ευνοούσε τους Σοσιαλιστές και άλλες μετριοπαθείς συνιστώσες της Αριστεράς, αλλά τους κράτησε στην κούρσα σε πολλές περιπτώσεις όπου θα έπρεπε να τους αποσύρει προς όφελος της LFI.

Ο στόχος είναι ξεκάθαρος: να μειωθεί όσο γίνεται περισσότερο

η κοινοβουλευτική εκπροσώπηση της LFI, ώστε να δρομολογηθούν μετά τις εκλογές σενάρια για μια κυβέρνηση ευρείας συνεργασίας Κέντρου - Κεντροδεξιάς και μετριοπαθούς Αριστεράς. Εάν δεν προκύψει ανάλογη πλειοψηφία, η εναλλακτική λύση που φαίνεται να εξετάζει ο Μακρόν είναι μια κυβέρνηση τεχνοκρατών, με πρωθυπουργό την πρόεδρο της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ ή κάποια άλλη υπερκομματική προσωπικότητα. Μια «λύση» που εφαρμόστηκε δύο φορές τα τελευταία χρόνια στην Ιταλία, μία με τον Μάριο Μόντι και μία με τον Μάριο Ντράγκι, κάτι που οδήγησε τελικά στην άνοδο μιας καραμπινάτης Ακροδεξιάς υπό την Τζόρτζια Μελόνι στην εξουσία.

Τα διαπιστευτήρια

Τον δρόμο της Τζόρτζια Μελόνι φαίνεται να ακολουθεί η Μαρίν Λεπέν, η οποία, τις τελευταίες ημέρες, έδωσε εγγυήσεις συστηματικής συμπεριφοράς στις γαλλικές ελίτ και στους ισχυρούς συμμαχούς της Γαλλίας. Κρατώντας ανέπαφο το ξενοφοβικό, αντιμεταναστευτικό έτος και ρατσιστικό κομμάτι του προγράμματός του, ο Ζορντάν Μπαρντελά έβαλε στο συρτάκι πολυέξοδα φιλολαϊκά μέτρα όπως η αναθεώρηση της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης, απέσυρε θέσεις που αμφισβητούσαν την Ε.Ε. και αναγνώρισε ότι το κόμμα του υπήρξε «αφελές» με τον Βλαντίμιρ Πούτιν.

Η ανταμοιβή δεν άργησε να έρθει. Εχοντας ήδη εξασφαλίσει την αμέριστη υποστήριξη του ομίλου Μπολσέ και του τηλεοπτικού του δικτύου, το RN επωφεληθήκε από την έκδηλη μεταστροφή του ομίλου Ντασό, στον οποίο ανήκει και η Le Figaro. Στο κύριο άρθρο της περασμένης Δευτέρας, η συντηρητική εφημερίδα υποστήριξε απερίφραστα ότι είναι απαράδεκτο να εξισωθούν η RN και η LFI, καθώς ο κύριος κίνδυνος προέρχεται από την Αριστερά και όχι από την άκρα Δεξιά.

Για την Ιστορία: ο ιδρυτής του ομίλου, Μαρσέλ Μπλόκ (αργότερα άλλαξε το όνομά του σε Ντασό), συνελήφθη από το καθεστώς του Βισύ, παραδόθηκε στους ναζί και βασανίστηκε στο κολαστήριο του Μπουξενβαλντ επειδή αρνήθηκε να λειτουργήσει η πολεμική του βιομηχανία για λογαριασμό του Χίτλερ. Ο εγγονός του, Λοράν Ντασό, σημερινός διευθυντής του ομίλου, έχει πεισθεί κατά τα φαινόμενα για τον εξαγνισμό της Μαρίν Λεπέν, έστω κι αν μια υποψήφια βουλευτής της φορούσε επιδεικτικά πηλίκιο των ναζί με σβάστικα στην προεκλογική περίοδο. Ο tempora, o mores!

ΑΠΟΨΗ

Ζώνες ασφαλείας

Του ΗΛΙΑ ΝΤΙΝΑ

Όποιος έχει οδηγήσει σε ιταλική πόλη έχει πέσει πάνω στα αρχικά ZTL: Zona Traffico Limitato. Εντός αυτής της ζώνης, που περιλαμβάνει το ιστορικό κέντρο, η διέλευση αυτοκινήτων επιτρέπεται μόνο στους μόνιμους κατοίκους της περιοχής.

Οι τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις έχουν δώσει στον όρο αυτό και μια πολιτική χροιά. Κι αυτό γιατί παρατηρώντας την απενοποίηση των εκλογικών τάσεων στον χάρτη μπορεί κανείς να μαντέψει τα γεωγραφικά σύνορα αυτών των ζωνών. Οι πόλεις, ή μάλλον τα ιστορικά τους κέντρα, ψηφίζουν διαφορετικά σε σχέση με τις περιφέρειες γύρω από αυτές. Εντός της ζώνης τείνει να επικρατεί η Κεντροαριστερά, οι Πράσινοι και οι φιλελεύθεροι. Εκτός, η ψήφος αρχίζει και πηγαίνει μαζικά προς τη Δεξιά, με κύριο αποδέκτη την άκρα Δεξιά.

Η μετατροπή των κομμάτων της Κεντροαριστεράς σε κόμματα «ZTL» δεν είναι μόνο ιταλικό φαινόμενο. Το βλέπουμε σχεδόν σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Πόλεις όπως το Βερολίνο, το Λονδίνο, το Αμστερνταμ και η Βιέννη

Κοιτάζοντας το Παρίσι, τη Λυών και άλλες πόλεις, διακρίνει κανείς την ίδια διαφοροποίηση: Αριστερά και Κέντρο εντός των τειχών, άκρα Δεξιά εκτός. Γιατί συμβαίνει αυτό;

γίνονται τα εκλογικά φρούρια της Κεντροαριστεράς, με την εκάστοτε ZTL να λειτουργεί, σχεδόν μεταφυσικά, ως ανάχωμα στη Δεξιά. Υπάρχουν φυσικά και οι εξαιρέσεις, όπως η Μαδρίτη,

αλλά ακριβώς επειδή είναι εξαιρέσεις έχουν μπει και στο επίκεντρο των ακαδημαϊκών έρευνas (βλ. π.χ. «Τι δεν πηγαίνει καλά με τη Μαδρίτη;» του Πέδρο Ριέρα και άλλων).

Οι τελευταίες βουλευτικές εκλογές επιβεβαιώνουν πως η γαλλική εκλογική γεωγραφία συνάδει σε μεγάλο βαθμό με τις προαναφερθείσες χώρες. Κοιτάζοντας το Παρίσι, τη Λυών και άλλες πόλεις (και εδώ η μεγάλη εξαίρεση είναι η Μασσαλία) διακρίνει κανείς την ίδια διαφοροποίηση: Αριστερά και Κέντρο εντός των τειχών, άκρα Δεξιά εκτός. Γιατί συμβαίνει αυτό;

Τουλάχιστον έως ένα βαθμό η διαφοροποίηση αυτή αντανακλά την οικιστική συγκέντρωση διαφορετικών ανθρωπότυπων: τα κέντρα των πόλεων ελκύουν ανθρώπους διαφορετικής ηλικίας, μόρφωσης και αξιακών προτεραιοτήτων σε σχέση με όσους επιλέ-

γουν να ζήσουν στην περιφέρεια. Αυτό φυσικά δεν είναι σημερινό φαινόμενο, ενυπάρχει ήδη πριν από την εθνική ολοκλήρωση των ευρωπαϊκών κρατών. Αυτό που σε κάποιο βαθμό ξαφνιάζει είναι πως αυτή η αντίθεση παραμένει ευδιάκριτη μέχρι σήμερα. Όπως έχει παρατηρήσει ο Καρλ Ντόιτς, τα κράτη συγκροτήθηκαν ιστορικά γύρω από το κέντρο και επεκτάθηκαν προς την περιφέρεια, διοχετεύοντας σε αυτήν τις πολιτικές, οικονομικές και πολιτιστικές αξίες τους – μια διαδικασία που ο Λιπσέτ ταύτισε με τη νεωτερικότητα. Ως προς αυτήν τη διαδικασία η Γ' Γαλλική Δημοκρατία (1870-1940) προσφέρει, στο πρώτο μισό της, ίσως το πιο γνηστό παράδειγμα σύνδεσης μεταξύ εθνικής ολοκλήρωσης και νεωτερικότητας. Όπως περιγράφει ενδελεχώς ο Γιουτζίν Βέμπερ, οι αγρότες της γαλλικής επαρχίας «έγιναν Γάλλοι» μέσω της επίπονης και διαρκούς διάχυσης της γλώσσας και των αξιών του

Παρισιού. Αυτό χρειάστηκε την ίδρυση και εξαπλώση σχολείων, την κυκλοφορία εφημερίδων και τη διάνοιξη του σιδηροδρομικού δικτύου, που επεκτάθηκαν από την πρωτεύουσα στην υπόλοιπη χώρα. Ακριβώς όμως επειδή αυτή η διαδικασία ήταν περισσότερο top-down παρά bottom-up, μολονότι εξάλειψε την πολιτική σημασία της τοπικότητας, δεν κατόρθωσε να ακυρώσει στον ίδιο βαθμό τις ιστορικές και πολιτιστικές της ταυτότητες.

Ετσι, μοιάζει να έχει συμβεί κάτι σχετικά οξυμωρο. Η αύξηση της μετανάστευσης έγινε πρωτίστως εμφανής στα αστικά κέντρα, οδηγώντας στη δημιουργία νέων κομμάτων, που γεννήθηκαν μέσα στα ίδια αυτά αστικά κέντρα υποσχόμενα να περιορίσουν την αύξηση της εθνοτικής ετερογένειας και όλα τα δεινά που αυτή θα έφερνε μαζί της. Το μήνυμα αυτό δεν βρήκε πολλά ευήκοα ώτα εκεί όπου γεννήθηκε, ακρι-

βώς γιατί οι δέκτες αυτών των μηνυμάτων είχαν άλλες αξίες και προτεραιότητες. Βρήκε όμως αποδέκτες όταν βγήκε από αυτήν τη «ζώνη ασφαλείας» και άρχισε να ταξιδεύει στην περιφέρεια, ακόμη και αν εκεί η μετανάστευση και τα υπόλοιπα κοινωνικά ζητήματα που γέννησαν αυτά τα κόμματα ήταν και είναι λιγότερο έντονα. Υπό αυτήν την έννοια η Γαλλία προσφέρει ένα χρήσιμο εκλογικό μάθημα. Μπορεί η κοινωνική τάξη να είναι, απ' όλες, εκείνη η διακριτική τομή που αποτέλεσε την πρώτη ύλη για τη διαμόρφωση των ευρωπαϊκών κομματικών συστημάτων, είναι όμως μια άλλη διακριτική τομή, αυτή μεταξύ κέντρου και περιφέρειας, που δεικνύει να τρέφει τις εκλογικές συμπεριφορές των καιρών μας.

Ο κ. Ηλίας Ντίνας είναι καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης και κάτοχος της ελβετικής έδρας στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας.

Η ΚΡΙΣΙΜΗ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

«Ο γαλλογερμανικός άξονας βρίσκεται σε μια πραγματικά δύσκολη κατάσταση», επισημαίνει ο Γιάννης Εμμανουιλίδης, διευθυντής μελετών στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Πολιτικής.

Εξαρτάται από τα ίδια τα φιλοευρωπαϊκά κόμματα αν θα είναι σε θέση να συνεργαστούν μεταξύ τους, δημιουργώντας ένα μεγάλο αόρατο τείχος απέναντι στις λαϊκιστικές δυνάμεις.

Φαύλος κύκλος ή αφύπνιση

– Τελικά, ποιο είναι το καλό και ποιο το κακό σενάριο;

Το κακό σενάριο είναι να συνεχιστεί αυτή η αρνητική τάση, οδηγώντας σε έναν φαύλο κύκλο όπου δεν θα μπορούμε να συμφωνούμε και να λαμβάνουμε αποφάσεις, ωφελώντας στο τέλος της ημέρας ακόμη περισσότερο αυτές τις δυνάμεις. Και μπορεί κάπως έτσι να φτάσουμε σε ένα σημείο όπου θα αντιμετωπίσουμε ακόμη μία θεμελιώδη κρίση στην Ευρώπη. Στις κρίσεις υπήρχε μέχρι τώρα ένας αυτοματισμός. Αφού εκδηλώνονταν, γινόταν ό,τι χρειαζόταν ώστε να μην ξεφύγουν τα πράγματα από τον έλεγχο. Ωστόσο, κοιτάζοντας στο μέλλον, δεν είμαι βέβαιος ότι ο αυτοματισμός αυτός θα λειτουργεί για πάντα. Και τότε οι συνέπειες μπορεί να είναι τεράστιες.

Το καλό σενάριο είναι αφενός τα κράτη-μέλη να συνεργαστούν πιο στενά μεταξύ τους, ακόμη και εκτός του πλαισίου της συνθήκης της Ε.Ε., αφετέρου η σιωπηρή πλειοψηφία της κοινής γνώμης στην Ευρώπη να γίνει λιγότερο σιωπηρή. Γιατί μέχρι τώρα δίνει πολύ χώρο στις άλλες φωνές. Είναι ίσως λίγο ιδεαλιστικό, αλλά μου ζήτησατε ένα θετικό σενάριο...

Συνέντευξη στον ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Τον κίνδυνο μιας νέας κρίσης στην Ευρώπη αν δεν ανακοπεί το λαϊκιστικό ρεύμα που κορυφώνεται μέσα από τις πολιτικές εξελίξεις στη Γαλλία επισημαίνει στην «Κ» ο διευθυντής μελετών στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Πολιτικής - EPC, Γιάννης Εμμανουιλίδης: «Και δεν είμαι βέβαιος ότι θα λειτουργεί για πάντα ο αυτοματισμός που είδαμε στις προηγούμενες κρίσεις». Χαρακτηρίζει ορόσημο για τη Γαλλία, κατ'επέκταση και για την Ευρώπη, τις προεδρικές εκλογές του 2027 και επιχειρεί να προβλέψει την αλληλεπίδραση των αντισυστημικών ηγετών στο σενάριο που θα βρίσκονται ταυτόχρονα στη διακυβέρνηση: Μαρίν Λεπέν, Τζόρτζια Μελόνι, Βίκτορ Ορμπαν και Ντόναλντ Τραμπ.

– Η λειτουργία των δυτικών δημοκρατιών είναι αντιμετώπιση με σωρευμένες προκλήσεις. Πριν από όλα, πώς διαμορφώνεται το σκηνικό μετά την επερχόμενη εκλογική νίκη της Μαρίν Λεπέν στη Γαλλία;

– Είναι μια εξέλιξη που κάνει τα πράγματα πιο δύσκολα από ό,τι ήταν ήδη, με βάση τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε διεθνώς. Αποδυναμώνει τον ρόλο του προέδρου Μακρόν. Αποδυναμώνει τη Γαλλία και καθιστά ακόμη πιο σύνθετες τις συνθήκες στην Ευρώπη, ανεβάζοντας τον πήχυ για όσα πρέπει να γίνουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οδηγούμαστε σε καθεστώς σύγχυσης. Και αυτό είναι το καλό σενάριο, αν λάβουμε υπόψη και την πολιτική κατάσταση στη Γερμανία. Ο γαλλογερμανικός άξονας βρίσκεται σε μια πραγματικά δύσκολη κατάσταση.

– Ένα ερώτημα αφορά την αλληλεπίδραση που θα δούμε ανάμεσα στη Μαρίν Λεπέν, στην Τζόρτζια Μελόνι και στον Βίκτορ Ορμπαν. Ποιες είναι οι σκέψεις σας εδώ;

– Δεν είμαι βέβαιος ότι θα δούμε έναν δομικό, σταθερό συνασπισμό μεταξύ τους. Έχουν διαφορές στις απόψεις τους, σε βασικά ζητήματα – βλ. Ουκρανία. Ήδη η Μελόνι έχει τοποθετηθεί διαφορετικά από τον Ορμπαν, αν και έχουν καλή σχέση. Υπάρχουν όμως αποκλίσεις τόσο στο περιεχόμενο όσο και στο στυλ της πολιτικής. Η Μελόνι τοποθετείται ως μια εποικοδομητική πολιτικός, η οποία προσπαθεί συγχρόνως να αναδείξει ότι είναι διαφορετική – για λόγους εσωτερικής κατανάλωσης στην Ιταλία. Ο Ορμπαν είναι ριζοσπάστης και

καθόλου εποικοδομητικός, μέσα κι έξω. Επομένως υπάρχουν διαφορές και θα πρέπει να δούμε πώς θα διαμορφωθούν οι σχέσεις των τριών.

– Πόσο πιθανό είναι η Μαρίν Λεπέν να ακολουθήσει ένα μονοπάτι παρόμοιο με της Τζόρτζια Μελόνι, η οποία μετρίασε τις θέσεις της μετά την εκλογή της;

Ζούμε εδώ και χρόνια στην εποχή της μετα-ιδεολογίας και η εκλογική προτίμηση είναι περισσότερο συμπεριφορική διαδικασία.

Σκεδόν σε όλες τις χώρες της Δύσης υπάρχουν αναλύσεις για τους χαμένους της παγκοσμιοποίησης, τις νέες ανισότητες και την αντικυβερνητική τάση που επικρατεί.

Πλην όμως της οικονομίας, που είναι σημαντικό ζήτημα για τους πολίτες των περισσότερων ευρωπαϊκών κρατών, τα θέματα ασφάλειας και ταυτότητας έχουν αναδειχθεί ως κυρίαρχα στην πολιτική συζήτηση, με χαρακτηριστική περίπτωση το ζήτημα της μετανάστευσης. Τα ακροδεξιά κόμματα έχουν επενδύσει στην ανάδειξη των ζητημάτων ασφάλειας και κυρίως στη σύνδεσή τους με τη διάσταση της ταυτότητας, αναδεικνύοντας τον φόβο για το διαφορετικό (τον «άλλον») ως απειλή για την ταυτότητα σε ατομικό αλλά και συλλογικό επίπεδο.

Μπορούμε να μιλήσουμε ωστόσο μόνο για μια πολιτική επιτυχία των ακροδεξιών κομμάτων στο να αναδείξουν αυτή την πολιτική ατζέντα και να αξιοποιήσουν λαϊκιστικά επιχειρήματα ή πρέπει να δούμε ποια είναι η πραγματική κατάσταση με τα ζητήματα ασφάλειας; Είναι σημαντικό λοιπόν να διερευνηθεί αν υπάρχει ένα πραγματικό αίσθημα ανασφάλειας πά-

Γιάννης Εμμανουιλίδης

Διευθυντής μελετών στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Πολιτικής - EPC

Οδηγούμαστε σε καθεστώς σύγχυσης

Η άνοδος της Λεπέν αποδυναμώνει τη Γαλλία και καθιστά ακόμη πιο σύνθετες τις συνθήκες στην Ευρώπη. Και αυτό είναι το καλό σενάριο, αν λάβουμε υπόψη και την πολιτική κατάσταση στη Γερμανία

Η έκφραση της Γαλλίδας σε διαδήλωση εναντίον της Ακροδεξιάς, στο Παρίσι, μαρτυρεί τον προβληματισμό της. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όμως, τα πράγματα ίσως είναι ακόμη πιο δύσκολα.

– Το ερώτημα είναι τι σημαίνει ακριβώς «παρόμοιο». Και αυτό διότι η Μελόνι είναι πιο εποικοδομητική και συνεργάσιμη στην Ευρώπη, κατά βάση, επειδή αυτό της επιτρέπει να χειρίζεται τα πράγματα όπως επιθυμεί στην Ιταλία – βλ. ανεξαρτησία των media και της Δικαιοσύνης ή εκλογικό νόμο. Θα υποθέσω πάντως ότι η Λεπέν θα

είναι λιγότερο διευκολυντική. Και θα είναι πιο δύσκολο να τη διαχειριστεί κανείς, διότι η Γαλλία είναι πιο σημαντική από την Ιταλία. Και ο κίνδυνος θα είναι ακόμη μεγαλύτερος αν κερδίσει και τις προεδρικές εκλογές το 2027.

– Πάντως, το πολιτικό κέντρο διατηρεί την πλειοψηφία στο

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Είναι αυτό αρκετό για να αντισταθμίσει τις απειλές από το ευρωσκεπτικιστικό μπλοκ; Μήπως είναι υπερβολική η ανησυχία προς την αντίθετη κατεύθυνση;

– Έχουμε δει πράγματι υπερβολές. Και είδαμε όντως στις ευρωεκλογές ότι οι αντισυστημικές δυνάμεις τα πήγαν καλά σε αρκετά κράτη-μέλη, ωστόσο δεν τα κατάφεραν το ίδιο καλά σε άλλα. Επομένως, η εικόνα είναι μεικτή. Εξαρτάται όμως από τα ίδια τα φιλοευρωπαϊκά κόμματα αν θα είναι σε θέση να συνεργαστούν μεταξύ τους δημιουργώντας ένα μεγάλο, αόρατο τείχος απέναντι στις λαϊκιστικές δυνάμεις.

– Στις ΗΠΑ, μετά και το τελευταίο debate, αυξήθηκαν οι πιθανότητες να επιστρέψει ο Ντόναλντ Τραμπ στον Λευκό Οίκο. Κάποια πρόβλεψη για την αλληλεπίδραση που θα έχει σε μια τέτοια περίπτωση με τους Λεπέν, Μελόνι και Ορμπαν;

– Γνωρίζουμε ήδη ότι ο τελευταίος είναι πολύ φίλος του Τραμπ, ο οποίος αναφέρεται σε εκείνον ως μεγάλο ηγέτη. Ο κίνδυνος είναι πραγματικός, καθώς υπάρχουν στοιχεία που τους ενώνουν. Είναι κοινός ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνονται το πώς θα πρέπει να λειτουργεί ο κόσμος. Θα μπορούσε σε έναν βαθμό να υπάρξει μια ευθυγράμμιση σε κάποια θέματα και νομίζω ότι είναι κάτι για το οποίο οφείλει να ανησυχεί κανείς.

– Κατά μία άποψη, η ανάδειξη λαϊκιστικών δυνάμεων στις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις είναι αποτέλεσμα δικαιολογημένης αντίδρασης των ψηφοφόρων σε αποτυχημένες πολιτικές των λεγόμενων συστημικών κυβερνήσεων. Κατά μία άλλη άποψη πρόκειται για πολιτικές δυνάμεις που υφαρπάζουν την ψήφο των Ευρωπαίων, υποσχόμενες εύκολες λύσεις σε σύνθετα προβλήματα. Τι λέτε;

– Νομίζω ότι ο κίνδυνος είναι να εντάξετε αυτές τις δυνάμεις στις κυβερνήσεις για να τις απομυθοποιήσετε. Ομως ανοίγεις έτσι τον εαυτό σου στη δικιά τους προσέγγιση για τα πράγματα. Θεωρώ ότι μια καλύτερη συνταγή θα ήταν να είσαι πιο προορατικός, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αντιλαμβάνομαι ότι έχει τη δυσκολία του, ωστόσο η αμυντική αυτή αντίδραση των mainstream κομμάτων στο τέλος ωφελεί τις ριζοσπαστικές αυτές δυνάμεις φέρνοντας το παιχνίδι στο τερέν τους.

ΑΠΟΨΗ

Ακροδεξιά και ασφάλεια

Τον ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΚΑΡΑΤΡΑΝΤΟΥ

Τα αποτελέσματα των ευρωπαϊκών εκλογών σε διάφορες χώρες και κυρίως το αποτέλεσμα του πρώτου γύρου των εκλογών στη Γαλλία έχουν προκαλέσει μεγάλη συζήτηση αλλά και αγώνια για την ενίσχυση των ακροδεξιών πολιτικών σχηματισμών και τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει αυτή για το δημοκρατικό πολίτευμα και την Ε.Ε.

Πέραν όμως της εύλογης αγωνίας αλλά και της αντίδρασης που βλέπουμε για παράδειγμα στην περίπτωση της Γαλλίας, είναι σημαντικό να μπορέσει κάποιος να προσεγγίσει τις αιτίες που οδήγησαν τόσο μεγάλο αριθμό πολιτών να ψηφίσουν ακροδεξιούς σχηματισμούς. Δεν μπορεί να μένουμε σε απλουστευμένους αφορισμούς περί ακροδεξιών, καθώς, όπως αναδεικνύουν και όλες οι σχετικές αναλύσεις, η δεξαμενή των ψηφοφόρων αυτών των κομμάτων είναι σε σημαντικό βαθμό ετερογενής, ακόμη και συγκυριακή.

Υπάρχουν προβλήματα που οι πολίτες αισθάνονται πως οι κυβερνήσεις, αλλά και η Ε.Ε., δεν μπορούν να επιλύσουν και το παράπονό τους αυτό τους οδηγεί σε ακραίες πολιτικές επιλογές;

Η απάντηση είναι περίπου αυτονόητη. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο πως

νω στο οποίο χτίζουν πολιτικά επιχειρήματα τα ακροδεξιά κόμματα ή αν είναι μια πολιτική κατασκευασμένη ασφαλειοποίησης, κυρίως θεμάτων όπως το μεταναστευτικό.

Τα τελευταία χρόνια, οι ευρωπαϊκές κοινωνίες είναι αντιμετώπιες με απανωτές κρίσεις, ζούμε, όπως είναι πλέον γνωστό, στην εποχή των πολυ-κρίσεων, οι οποίες οξύνουν το αίσθημα ανασφάλειας και την ευαλωτότητα των ανθρώπων. Οι φυσικές καταστροφές και τα τεχνολογικά ατυχήματα έχουν εντείνει περισσότερο το αίσθημα του κινδύνου. Ο διακρατικός πόλεμος, ως συνέπεια των πρωτοβουλιών αυταρχικών κρατών, όπως η Ρωσία, επέστρεψε στην Ευρώπη. Οι κοινωνίες αντιμετωπίζουν παγκόσμιες προκλήσεις, όπως η κλιματική κρίση, η μετα-

νάστευση, ο αυταρχισμός και οι αναδυόμενες τεχνολογίες, οι οποίες μπορούν και έχουν σημαντικές επιπτώσεις ασφάλειας. Έχει ενταθεί η διαπροσωπική βία με τις διάφορες μορφές της (ενδοοικογενειακή, έμφυλη, βία ανηλικών, ρατσιστική βία κ.ά.), προκαλώντας μια καθημερινή πίεση σε όρους ανθρωπίνης και κοινωνικής ασφάλειας. Οι μοναχικοί δράστες και οι τρομοκρατικές επιθέσεις στους λεγόμενους «μαλακούς» στόχους έχουν δημιουργήσει μια έντονη αίσθηση απειλής στην καθημερινότητα του πολίτη. Σε αρκετές περιπτώσεις έχουμε δει οξύνση της πόλωσης, μεγάλες διαμαρτυρίες που κατέληξαν σε βίαια επεισόδια.

Όπως είναι λογικό, μέσα σε ένα τέτοιο πλαίσιο ο πολίτης ζητάει από το κράτος να του παρέχει ασφάλεια. Σε ένα σύνθετο κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο, η αίσθηση της απειλής είναι σε σημαντικό βαθμό συνάρτηση των προσωπικών βιωμάτων και αντιλήψεων. Σε αρκετές περιπτώσεις οι επιπτώσεις ασφάλειας είναι αυτές που έχουν οδηγήσει σε μια αρνητική στάση έναντι θεμάτων όπως η μετανάστευση.

Μπορούμε λοιπόν να συμπεράνουμε πως τα λαϊκιστικά ακροδεξιά κόμματα έχουν χτίσει το πολιτικό τους αφήγημα πάνω σε πραγματικές αγωνίες πολιτών. Αυτό

οφείλεται και στην αστοχία και αδυναμία των πολιτικών συστημάτων να αναδείξουν προβλήματα και να αναζητήσουν λύσεις. Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η μετανάστευση. Για χρόνια οι κυβερνήσεις δεν αναδεικνυαν τις επιπτώσεις ασφάλειας του θέματος, με αποτέλεσμα να δώσουν χώρο στους ακροδεξιούς σχηματισμούς να διαμορφώσουν την ατζέντα με έναν αφοριστικό τρόπο, εξιδανικεύοντας τους μετανάστες με τρομοκράτες και εγκληματίες.

Ο αποτελεσματικότερος τρόπος για να αντιμετωπιστεί η άνοδος της Ακροδεξιάς, αλλά και γενικότερα των λαϊκιστικών αντικυβερνητικών κομμάτων, είναι η ανάδειξη των προβλημάτων στην πραγματική τους βάση και η προσπάθεια επίλυσής τους. Η ασφάλεια δεν είναι ένα πεδίο πολιτικής που μπορεί και πρέπει να εκχωρηθεί στα άκρα. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει πως πρέπει να περάσουμε σε μια εκτεταμένη κατάσταση πλήρους ασφαλειοποίησης. Χρειάζεται ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο, ένα σύγχρονο πλαίσιο πολιτικής ασφάλειας που θα απαντήσει στις απειλές, αλλά θα ενσωματώνει και τις ανασφάλειες των πολιτών.

Ο κ. Τριαντάφυλλος Καρατράντος είναι δρ Ευρωπαϊκής Ασφάλειας και Νέων Απειλών, κύριος ερευνητής ΕΛΙΑΜΕΠ.

Η ΚΡΙΣΙΜΗ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

Η ραγδαία άνοδος στην Ευρώπη

Η γαλλική Ακροδεξιά προηγήθηκε στον πρώτο γύρο των βουλευτικών εκλογών όπου η αντιμεταναστευτική Εθνική Συμπύρωση της Μαρίν Λεπέν και οι σύμμαχοί της πέτυχαν μία ιστορική νίκη συγκεντρώνοντας το 33,2% των ψήφων.

ΠΟΣΟΣΤΑ (%) ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

44,
ΟΥΓΓΑΡΙΑ
Ουγγρική Συμμαχία Πολιτών (συχνά Φίντες)

31,4
ΓΑΛΛΙΑ
Εθνική Συμπύρωση

28,8
ΙΤΑΛΙΑ
Λέγκα του Βορρά

25,4
ΑΥΣΤΡΙΑ
Κόμμα Ελευθερίας της Αυστρίας

17,0
ΟΛΛΑΝΔΙΑ
Κόμμα της Ελευθερίας

15,9
ΓΕΡΜΑΝΙΑ
Εναλλακτική για τη Γερμανία

14,8
ΕΣΘΟΝΙΑ
Συντηρητικό Λαϊκό Κόμμα

14,0
ΒΕΛΓΙΟ
Νέα Φλαμανδική Συμμαχία

13,2
ΣΟΥΗΔΙΑ
Σουηδοί Δημοκράτες

12,1
ΠΟΛΩΝΙΑ
Συνομοσπονδία (Ελευθερίας και Ανεξαρτησίας)

11,2
ΚΥΠΡΟΣ
ΕΛΑΜ

9,6
ΙΣΠΑΝΙΑ
Βοξ

9,3
ΕΛΛΑΔΑ
Ελληνική Λύση

7,6
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ
Κόμμα των Φινλανδών

6,4
ΔΑΝΙΑ
Λαϊκό Κόμμα της Δανίας

5,7
ΤΣΕΧΙΑ
Κόμμα της Ελευθερίας και της Αμεσης Δημοκρατίας

Της ανταποκρίτριας μας στη ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗ

Το 1965, ένας αυταρχικός πρόεδρος της Γαλλίας εκτροχίασε το ευρωπαϊκό πρότζεκτ μέσω μιας «κενής καρτέλας» με διαρκή βέτο σε κάθε σχέδιο των Βρυξελλών. Αρνούμενος να στείλει υπουργούς σε ευρωπαϊκές συναντήσεις, όπως υπενθυμίζει εύστοχα ο Economist για την περίπτωση του Σαρλ ντε Γκωλ, για έξι μήνες επί της ουσίας «εκβίαζε», έως ότου κατάφερε να πείσει τους Ευρωπαίους ότι η Γαλλία ήταν πολύ ισχυρή για να αγνοηθεί. Το 2024, ο Εμανουέλ Μακρόν μπορεί να μην αφήσει «κενή» τη θέση του στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ωστόσο, με την –ίσως– πολιτική «αυτοχειρία» του, την προκήρυξη πρόωρων εκλογών, θέτει σε κίνδυνο το ευρωπαϊκό οικοδόμημα σε μια περίοδο γεωπολιτικής ρευστότητας. Την ίδια ώρα, ακροδεξιά κόμματα παίρνουν σιγά σιγά θέση εντός του Συμβουλίου, κατά την έναρξη μιας ήδη «επεισοδιακής» συγγραφικής προεδρίας, που συμπίπτει με τον νέο πενταετές ευρωπαϊκό θεσμικό κύκλο.

Σε κάθε περίπτωση, το μέλλον της σχέσης της Γαλλίας με την Ε.Ε. θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τον σημερινό, δεύτερο γύρο των βουλευτικών εκλογών. Η απουσία των Βρυξελλών θα είναι ακόμη μεγαλύτερη εάν η ακροδεξιά Εθνική Συμπύρωση της Μαρίν Λεπέν, μετά την «πρωτιά» του πρώτου γύρου, καταφέρει να εξασφαλίσει και την πλειοψηφία. Σε αυτή την περίπτωση, το βασικό ερώτημα που τίθεται είναι πώς θα εξελιχθεί η «συγκατοίκηση» του Γάλλου προέδρου με έναν ακροδεξιό πρωθυπουργό, τον 28χρονο Ζορντάν Μπαρντελά, και κυρίως, πώς θα επηρεάσει αυτή η δυναμική τους ευρωπαϊκούς θεσμούς.

«Δεν είναι η πρώτη φορά που θα συμβεί αυτό», υπενθυμίζει ο Ερίκ Μορίς, αναλυτής ευρωπαϊκής πολιτικής στο European Policy Center στις Βρυξέλλες. «Η Γαλλία θα βρίσκεται στην τέταρτη λεγόμενη «συμβιωστή» της, όπου δηλαδή ο πρωθυπουργός δεν είναι σύμμαχος του προέδρου. Τις προηγούμενες φορές, πρόεδρος και πρωθυπουργός είχαν διαφορετικές πολιτικές απόψεις, ωστόσο, συμφωνούσαν στις θεμελιώδεις αρχές, για τη Δημοκρατία ή την Ε.Ε. Αυτό δεν πρόκειται να συμβεί τώρα», τονίζει. Η διαφορά, εξάλλου, για τον ίδιο έγκειται στο γεγονός ότι «όταν ο Φρανσουά Μιτεράν και ο Ζακ Σιράκ αποδυναμώνονταν από την ήττα των κομμάτων τους, μπορούσαν πάντα να βασίζονται στην ομάδα τους στην Εθνοσυνέλευση και στη Γερουσία. Τώρα, ό,τι απομείνει από το στρατόπεδο του Μακρόν θα μοιραστεί σε τρία

Ακροδεξιοί ένοικοι στην πολυκατοικία

Μια «συγκατοίκηση» Μακρόν - Μπαρντελά μπορεί να επηρεάσει τις εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ανακρίση του ακροδεξιού κόμματος της Μαρίν Λεπέν είναι για πολλούς Γάλλους το μεγάλο διακύβευμα των εκλογών. Από το αποτέλεσμα της κάλπης θα εξαρτηθούν πολλά, όχι μόνο στο Παρίσι αλλά και στις Βρυξέλλες, καθώς το ειδικό βάρος της Γαλλίας είναι σημαντικό στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

κόμματα που έχουν διαφορετικές στρατηγικές».

«Όλες οι «συγκατοικήσεις» αποτελούν πολιτικό αγώνα και σε αυτόν, ο Μακρόν ξεκινά από αδύναμη θέση με την επόμενη κυβέρνηση πιθανότατα να κάνει, πάνω-κάτω, ό,τι θέλει», λέει χαρακτηριστικά.

Πιο επιφυλακτική εμφανίζεται η Τζεσίν Βέμπερ, ερευνήτρια του German Marshall Fund στις Βρυξέλλες, ως προς το πώς θα κινηθεί μια ακροδεξιά κυβέρνηση. «Είναι σχετικά νωρίς να πούμε πώς ένας ακροδεξιός πρωθυπουργός θα καθοδηγήσει τη Γαλλία επειδή το περιθώριο ελιγμών –για τον Ζορντάν Μπαρντελά– θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τη σύνθεση του κοινοβουλίου. Ωστόσο, το σενάριο του μετέωρου κοινοβουλίου (hung parliament) είναι το πιο πιθανό και η Γαλλία μπορεί να εγκλωβιστεί σε πολιτικό αδιέξοδο για τα επόμενα χρόνια».

«Μπορεί να δημιουργηθεί μια μειοψηφία που θα “μπλοκάρει” κρίσιμες αποφάσεις. Και όπως γνωρίζουμε, η Ε.Ε. είναι σαν το ποδήλατο: εάν δεν κινείσαι, πέφτεις».

Το σενάριο αυτό θεωρεί πιο πιθανό και η Νάταλι Τότσι, διευθύντρια του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων (Istituto Affari Internazionali / IAI) στη Ρώμη, όμως, προσθέτει ότι πιο σημαντικό είναι η «μεγάλη εικόνα» που σχηματίζεται στην Ευρώπη και «αφορά την άνοδο της Ακροδεξιάς, ως κάθε ξεχωριστή περίπτωση, τελικά το χειρότερο σενάριο ανατρέπεται. Όπως είδαμε, στις

ευρωεκλογές επικράτησαν οι φιλοευρωπαϊκές δυνάμεις. Ίσως και στη Γαλλία μπορεί να γίνει ανατροπή», ενώ εκτιμά πως λίγα πράγματα θα αλλάξουν.

Η Τότσι προσθέτει ότι «για όποιον βλέπει το ποτήρι μισοάδειο, υπάρχει μια διαφορετική ιστορία. Η Ακροδεξιά στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα σχηματίσει τρεις ευρωομάδες, ενώ σε αρκετά κράτη-μέλη κυβερνούν ακροδεξιά, λαϊκιστικά κόμματα: Ουγγαρία, Ιταλία, Ολλανδία, Σλοβακία, Σύντομα, ενδεχομένως, και στην Αυστρία. Εάν η Γαλλία μπει στην ομάδα μπορεί να δημιουργηθεί μειοψηφία που θα “μπλοκάρει” κρίσιμες αποφάσεις. Και όπως γνωρίζουμε η Ε.Ε. είναι σαν το ποδήλατο: εάν δεν κινείσαι, πέφτεις».

Ο γαλλογερμανικός άξονας

Σε κίνδυνο βρίσκεται και ο γαλλογερμανικός «κεντρικός» άξονας της Ένωσης, παρά το γεγονός ότι –

κατά τον Ερίκ Μορίς– έχει εδώ και καιρό «φρενάρει». Όμως η Εθνική Συμπύρωση σίγουρα δεν ενδιαφέρεται για το μέλλον των σχέσεων με το Βερολίνο. «Υπάρχει ζήτηση έλλειψης ηγεσίας στην Ευρώπη» διαπιστώνει και συμπληρώνει ότι «ενδεχομένως να δούμε νέους παράγοντες να προσπαθούν να πάρουν προβάδισμα, όπως ο Πολωνός Ντόναλντ Τουσκ ή ακόμη και η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, ωστόσο από μόνοι τους δεν μπορούν να δώσουν την απαραίτητη δυναμική στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο». Αυτή τη δυναμική, εξάλλου, ήδη υπονομεύει η Ουγγαρία, που ανέλαβε αυτή την εβδομάδα τη «σκυτάλη» της εξαμηνιαίας προεδρίας του. Οι υπουργοί του Βίκτορ Ορμπαν με τους οποίους συνομίλησε η «Κ» –που βρέθηκε στη Βουδαπέστη στο πλαίσιο επίσκεψης των ανταποκριτών από Βρυξέλλες– εμφανίστηκαν έτοιμοι να λειτουργήσουν στην Ε.Ε. ως «έντιμοι διαπραγματευτές» στο πλαίσιο μιας «εξαιρετικά εφικτής» συνεργασίας και με την πρόεδρο της Κομισιόν, παρά την καταψήφισή της από τον Ούγγρο πρωθυπουργό. Βασική επιδίωξη, η προώθηση μιας φιλόδοξης ατζέντας στο πλαίσιο της διακρανημένης (τραμπικής έμπνευσης) στόχου «να κάνουμε την Ευρώπη σπουδαία ξανά». Ηδη, πάντως, προκλήθηκε το πρώτο «επισόδειο» με τη θεσμική ηγεσία της Ε.Ε. στη «σκιά» της επίσκεψης του Ορμπαν στη Μόσχα, λίγες ημέρες μετά τις συνομιλίες του με τον Ουκρανό πρόεδρο. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ προειδοποίησε, μάλιστα, ότι «η εκ περιτροπής προεδρία της Ε.Ε. δεν έχει καμία εντολή διαλόγου με τη Ρωσία εκ μέρους της Ε.Ε.».

Και ενώ η ουγγρική προεδρία ξεκινά με κακούς «οιωνούς», η Τζεσίν Βέμπερ πιστεύει πως δεν θα αλλάξει κάτι στην πορεία της Ε.Ε., καθώς «έχει περισσότερο συντονιστικό ρόλο και χωρίς επιπρόσθετη ψήφο στο Συμβούλιο, ώστε να καθυστερεί αποφάσεις ή να συνδιαμορφώνει την ατζέντα προς μια κατεύθυνση». «Αυτό που πρέπει να προβληματίζει είναι ο αποδυναμωμένος πα διεθνής ρόλος του Μακρόν, που δεν θα επιφέρει ηγετικό ρόλο στη Γαλλία», επισημαίνει.

Με τη διαπίστωση αυτή συμφωνεί η Νάταλι Τότσι, η οποία εκτιμά πάντως ότι, ανεξαρτήτως του αποτελέσματος των εκλογών, ανοίγει ήδη ο δρόμος προς το Ελιζέ για τη Λεπέν το 2027, με την ευθύνη να βαρύνει κυρίως τα κεντρικά κόμματα. «Μπορεί να αποφύγουμε τα χειρότερα την Κυριακή, αλλά η απειλή είναι ότι η δημοκρατία θα πεθάνει σαν βάτραχος εν βρασμό. Όχι με βίαιο τρόπο, αλλά με κλαυθμηρισμό», αναφέρει χαρακτηριστικά.

ΑΠΟΨΗ

Η διείσδυση της γαλλικής Ακροδεξιάς

Της ΛΑΜΠΡΙΝΗΣ ΡΟΡΗ

Στις βουλευτικές εκλογές της 30ής Ιουνίου, η ακροδεξιά Εθνική Συμπύρωση (Rassemblement National), επικουρούμενη από τον πρόεδρο και στελέχη των Ρεπουμπλικανών (Les Républicains) Ερίκ Σιοτί έλαβε 10.643.957 ψήφους και 33,20% επιβεβαιώνοντας τη σημαντική άνοδο του κόμματος, που στις ευρωεκλογές της 9ης Ιουνίου είχε λάβει 31,4%, αυξάνοντας το ποσοστό της κατά 8,06 μονάδες από τις ευρωεκλογές του 2019. Πρόκειται για μια σοβαρή εκλογική νίκη, αν σκεφτεί κανείς ότι το ακροδεξιό κόμμα μόλις δύο χρόνια νωρίτερα, στις βουλευτικές εκλογές του Ιουνίου του 2022, έλαβε 17,30% και 3,5 εκατομμύρια ψήφους. Αύξησε δηλαδή κατά 16 εκλογικές μονάδες και 7.054.492 ψήφους τις δυνάμεις του μέσα σε δύο μόλις χρόνια.

Η Εθνική Συμπύρωση βελτίωσε τα ποσοστά της στις κοινωνικοδημογραφικές κατηγορίες του πληθυσμού στις οποίες το Εθνικό Μέτωπο ήταν ισχυρό εξ αρχής: στα λαϊκά στρώματα 57% των εργατών ψήφισε RN. Με βάση το επίπεδο εκπαίδευσης, ένας στους δύο ψη-

φοφόρους του δεν έχει απολυτήριο λυκείου (bac) ψήφισε RN. Ωστόσο, εντυπωσιακή είναι η διείσδυση της άκρας Δεξιάς στη Γαλλία στις μεγαλύτερες ηλικίες –που συστηματικά μέχρι τώρα αποστρέφονταν την άκρη Δεξιά– αλλά και στα υψηλά εισοδήματα, που επίσης συνήθως έκαναν πιο συστηματικές επιλογές. Συγκεκριμένα, 40% όσων κερδίζουν πάνω από 3.000 ευρώ τον μήνα ψήφισαν RN (Ipsos).

Αν και η κρίση του κομματικού συστήματος στην οποία έχει περιέλθει η Γαλλία έχει αρκετά πρωτοφανή χαρακτηριστικά για την Ε΄ Γαλλική Δημοκρατία –όπως το σπάσιμο του δημοκρατικού μετώπου, με μερίδα γκωλικών να συναρπάζεται με την άκρη Δεξιά, η συγκρότηση του Λαϊκού Μετώπου και η δυσκολία του Κέντρου και της Αριστεράς να εναρμονιστούν χωρίς κακοφωνία με το μπαράζ εναντίον της Ακροδεξιάς– η άνοδος της άκρας Δεξιάς, παρά το μεγάλο μέγεθός της, δεν είναι καινοφανής. Φαινόμενο χρόνιο και σταθερό, η άνοδος της άκρας Δεξιάς στη Γαλλία εκκινεί με το Εθνικό Μέτωπο στις ευρωεκλογές του 1984 και έχει ανοδική πορεία έκτοτε, παρά τις διακυμάνσεις.

Οι πολιτικές ελίτ υποτίμησαν τις εκλογικές συνέπειες της ακρίβειας. Ζουμάροντας στους ψηφοφόρους της Εθνικής Συμπύρωσης, η σειρά και το περιεχόμενο των κινήτρων αλλάζουν, με πρώτο κίνητρο τη μεταναστευση (80%).

Μάλιστα, από το 2011, οπότε και η ηγεσία του κόμματος αλλάζει, η Μαρίν Λεπέν, κόρη του ιδρυτή Ζαν Μαρί Λεπέν, σκοράρει καλύτερα από τον πατέρα της σε όλες τις εκλογικές αναμετρήσεις.

Οι αιτίες της ανόδου της γαλλικής Ακροδεξιάς είναι τόσο δομικές όσο και συγκυριακές. Στις δομικές αιτίες βρισκόμαστε παρόμοιες ενδείξεις με άλλα εκλογικά σώματα τα οποία προσχωρούν στην ακροδεξιά πολιτική επιλογή. Ο φόβος που συνδέεται με την παγκοσμιοποίηση και τις αλλαγές που αυτή φέρνει στον σύγχρονο τρόπο ζωής. Η οντολο-

γική ανασφάλεια, που εκδηλώνεται μέσα από την επιδείνωση του κοινωνικοεπαγγελματικού status και την καθοδική κινητικότητα λαϊκών και μεσαίων στρωμάτων από τη συνύπαρξη με τους μεταναστές, που για τα πιο επισφαλή στρώματα βιώνεται όχι μόνον ως πολιτισμική απειλή, αλλά και ανταγωνιστική σε σχέση με την αγορά εργασίας και τις παροχές του κοινωνικού κράτους. Η νοσταλγία για το εθνικό και προσωπικό παρελθόν, συχνά εξιδανικευμένο, αλλά και η επιθυμία επιστροφής στο status quo ante. Ο θυμός ενάντια στις πολιτικές ελίτ για τις αυξανόμενες ανισότητες. Το συναισθηματικό υπόβαθρο των πολιτών αυτών είναι που εργαλειοποιεί η γαλλική ριζοσπαστική Δεξιά, προσφέροντας λύσεις απλοϊκές, όπως η κατάργηση του δικαιού του εδάφους και το κλείσιμο των συνόρων, ενεργοποιώντας τα εθνικιστικά αντανακλαστικά.

Κοιτάζοντας τα κίνητρα της ψήφου στο σύνολο του εκλογικού σώματος του πρώτου γύρου των γαλλικών εκλογών, ως πρωταρχικό κίνητρο εμφανίζεται η πτώση της αγοραστικής δύναμης (59%), δεύτερο η μετανάστευση (39%) και

τρίτο το εθνικό σύστημα υγείας (32%) (Ipsos). Τόσο στη Γαλλία όσο και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, οι πολιτικές ελίτ υποτίμησαν τις εκλογικές συνέπειες της ακρίβειας. Ζουμάροντας στους ψηφοφόρους της Εθνικής Συμπύρωσης, η σειρά και το περιεχόμενο των κινήτρων αλλάζουν, με πρώτο κίνητρο τη μετανάστευση (80%), δεύτερο την αγοραστική δύναμη και τρίτο την ασφάλεια. Πρόκειται άρα για μια σαφώς αντιμεταναστευτική εκλογική επιλογή, ενώ ο θυμός για την πτώση του επιπέδου ζωής και η ανασφάλεια επιβεβαιώνονται ως κίνητρα ακροδεξιάς ψήφου.

Υπήρχαν ωστόσο και συγκυριακοί παράγοντες που βοήθησαν την άνοδο της άκρας Δεξιάς στη Γαλλία. Η διάλυση των παραδοσιακών κομματικών πακτών της Δεξιάς και της Αριστεράς, με την ταυτόχρονη και αυξανόμενη αντιδημοφιλία του προέδρου Μακρόν και της παράταξής του, δημιουργήσε μια άριστη πολιτική ευκαιρία για την άκρη Δεξιά, που κατάφερε να αξιοποιήσει φέρνοντας κοντά της κομματικά άστεγους ψηφοφόρους.

Η κ. Λαμπρινή Ρόρη είναι επίκουρη καθηγήτρια Πολιτικής Ανάλυσης στο ΕΚΠΑ.

ΕΚΤΟΣ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Του Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ

Τέσσερις λόγοι «καίνε» τα εκλογικά σενάρια

Εντονο προβληματισμό στο Μέγαρο Μαξίμου έχει προκαλέσει, παρά την εύλογη πολιτικά απόφαση να τηρηθούν εκ μέρους της κυβέρνησης χαμηλοί τόνοι, η νικητήρι διπλή παρέμβαση των Κ. Καραμανλή και Αντ. Σαμαρά στις αρχές της εβδομάδας. Ο προβληματισμός δεν έγκειται κυρίως στα όσα ειπώθηκαν από τους δύο πρώην πρωθυπουργούς με τις όποιες γέφυρες να έχουν –μέχρι νεωτέρας τουλάχιστον– κοπεί με αμφοτέρους, καθώς δεν υφίσταται, όπως λέγεται, ζήτημα «διαχωρισμού» του ενός από τον άλλο. Εστιάζεται στο ενδεχόμενο με τη στάση τους να επιτείνουν τις τάσεις αποσυμπίεσης στην Κοινοβουλευτική Ομάδα της Ν.Δ., όπως αυτές κατεγράψαν στην προ δεκαήμερου συνεδρίαση κατά την οποία συζητήθηκε το αποτέλεσμα των πρόσφατων ευρωεκλογών. Και τούτο, καθώς μια ομάδα από «γαλάζιους» βουλευτές εμφανίζεται να φλερτάρει πλέον ανοικτά με το «αντάρτικο», αφού εκτιμά πως δεν έχει ελπίδες υπουργοποίησης ακόμη και στην περίπτωση νέου ανασχηματισμού. Πάντως, παρά τους υφιστάμενους προβληματισμούς και τη σχετική σενarioλογία, ο Κυρ. Μητσοτάκης ουδέποτε εξέτασε εις βάθος το ενδεχόμενο ενός εκλογικού αιφνιδιασμού. Οι λόγοι που τα σενάρια περί προσφυγής στις κάλπες πριν από την εξάντληση της τετραετίας απορρίπτονται είναι τέσσερις:

- Πρώτον, ο Κυρ. Μητσοτάκης απέδειξε την προηγούμενη τετραετία ότι κινείται θεσμικά και εννοεί την ανάγκη ολοκλήρωσης του εκάστοτε εκλογικού κύκλου.

Παράλληλα, ουδείς μπορεί να προεξοφλήσει το αποτέλεσμα ενός εκλογικού ρίσκου. Το πήρε στη Γαλλία ο Εμανουέλ Μακρόν και τα αποτελέσματα αποδεικνύονται καταστροφικά για τον Γάλλο πρόεδρο.

- Δεύτερον, οι πολίτες, όπως προκύπτει παγίως από τις δημοσκοπήσεις, αποστρέφονται το ενδεχόμενο των πρόωγων εκλογών, ενώ επιπροσθέτως η προσφυγή στις κάλπες είναι εξαιρετικά δύσκολο να αιτιολογηθεί. Πόσο μάλλον που ο Κυρ. Μητσοτάκης θα μπορούσε να κατηγορηθεί για «τακτικισμούς», ότι δηλαδή επιχειρεί να εκμεταλλευθεί πολιτικά το ρευστό τοπίο σε Κουμουνδούρου και Χαριλάου Τρικούπη.

- Τρίτον, ο Κυρ. Μητσοτάκης διαθέτει άνετη κοινοβουλευτική πλειοψηφία 158 εδρών και καθαρό πολιτικό ορίζοντα τριετίας.

- Τέταρτον, ο πρωθυπουργός απέδειξε την περασμένη τετραετία πως επιθυμεί να φθάσει στις κάλπες με τη δυνατότητα να κάνει απολογισμό του κυβερνητικού έργου σε αντιστοιχία με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει. Το 2023 ανανέωσε τη λαϊκή εντολή έχοντας τηρήσει τη δεσμευση για μείωση φόρων και εισφορών. Όμως, για την υλοποίηση της τρέχουσας εξαγγελίας για «καλύτερους μισθούς για όλους» απαιτείται ακόμη χρόνος.

Το ρίσκο της νέας εκλογής

Δεν είναι τυχαίο, σύμφωνα με αντιπολιτευόμενα τον Στέφανο

Ο προβληματισμός του Κυριάκου Μητσοτάκη και των συνεργατών του σχετικό με τις δηλώσεις των δύο πρώην πρωθυπουργών εστιάζεται στο ενδεχόμενο με τη στάση τους να επιτείνουν τις τάσεις αποσυμπίεσης στην Κ.Ο. της Ν.Δ. Ωστόσο, ένας εκλογικός αιφνιδιασμός εκ μέρους του πρωθυπουργού δεν συγκεντρώνει σοβαρές πιθανότητες.

Κασσελάκη στελέχη στην Κουμουνδούρου, ότι ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ, ενώ μέχρι πρόσφατα προκαλούσε τους εσωκομματικούς του αντιπάλους να «του βρουν αντίπαλο» και να θέσουν ζήτημα ηγεσίας, πλέον έχει αποσύρει τη συγκεκριμένη απειλή από το τραπέζι. Όπως σημειώνουν, τυχόν επιμονή του Στ. Κασσελάκη στη λογική των «καθαρών λύσεων» θα ήταν μια κίνηση ιδιαίτερα υψηλού ρίσκου για τον ίδιο για δύο λόγους. Πρώτον, σε περίπτωση που θα επιλεγεί αναβάτιση της εκλογής του, κιν-

δυνεύει η συμμετοχή των μελών και φίλων του ΣΥΡΙΖΑ να είναι αισθητά κάτω από τους 134.420 που έλαβαν μέρος στις εσωκομματικές εκλογές τον περασμένο Σεπτέμβριο. Σε αυτή την περίπτωση η εικόνα υποχώρησης των δυνάμεων του ΣΥΡΙΖΑ, υπό την ηγεσία του, που σχηματίστηκε στις ευρωεκλογές της 9ης Ιουνίου θα επιταχθεί. Δεύτερον, επειδή εκτιμάται πως εάν υπάρξουν νέες εσωκομματικές κάλπες οι «απέναντι» θα είναι περισσότερο οργανωμένοι και θα επιλεγεί έναντι του Στ. Κασσελάκη μια υποψη-

φιότητα με σαφώς μεγαλύτερη δυναμική απ' ό,τι εμφανίστηκε να καταγράφει η Ολγα Γεροβασίλη. Σε μια τέτοια περίπτωση, είναι πολύ πιθανό στις εσωκομματικές κάλπες να προσέλθουν και απογοητευμένοι ψηφοφόροι του ΣΥΡΙΖΑ που στις πρόσφατες ευρωεκλογές στράφηκαν σε άλλα κόμματα ή –κυρίως– στην αποχή, ανατρέποντας τους συσχετισμούς σε επίπεδο βάσης εις βάρος του Στ. Κασσελάκη.

Ποιον ευνοεί ο «πληθωρισμός» υποψηφίων

Διπλής ανάγνωσης εξέλιξη αποτελεί για τον Νίκο Ανδρουλάκη το γεγονός ότι ήδη οι Χάρης Δούκας, Παύλος Γερούλας, Μιχάλης Κατρίνης, Μιλένα Αποστολάκη και Νάντια Γιαννακοπούλου έχουν δηλώσει υποψήφιοι για την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, ενώ, επιπροσθέτως, τις επιλογές της σταθμίζει η Άννα Διαμαντοπούλου. Οτι δηλαδή το παιχνίδι για την προεδρία του κόμματος έχει «ανοίξει» πολύ.

Το πρώτο συν για τον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ είναι πως ο μεγάλος αριθμός των αντιπάλων του είναι πιθανόν να οδηγήσει σε διασπορά της ψήφου όσων επιθυμούν «αλλαγή φρουράς» στον 6ο όροφο της Χαριλάου Τρικούπη. Σε μια τέτοια περίπτωση, δεν μπορεί να αποκλειστεί ο Ν. Ανδρουλάκης να φθάσει με καθαρή διαφορά από τον όποιο αντίπαλό του στον β' γύρο της εσωκομματικής αναμέτρησης.

Επίσης, κατά πολλούς ο μεγάλος αριθμός των υποψηφίων για την ηγεσία ενισχύει το επιχείρημα του προέδρου του ΠΑΣΟΚ ότι η αμφισβήτηση προς τον ίδιο δεν είχε πολιτικά χαρακτηριστικά, αλλά είναι αποτέλεσμα προσωπικών φιλοδοξιών που εκδηλώθηκαν στον απόηχο της 9ης Ιουνίου.

Στον αντίποδα, το σκηνικό που διαμορφώνεται στο ΠΑΣΟΚ έχει για τον Ν. Ανδρουλάκη και συγκεκριμένα μειονεκτήματα: Πρώτον, «αποσυμπίεζεται» η υποψηφιότητα του Χ. Δούκα, υπό την έννοια ότι πλέον δεν μπορεί να του καταλογίζεται ότι είναι εκείνος που υποκίνησε τη διαδικασία αμφισβήτησης της ηγεσίας, καθώς στην πράξη αποδεικνύεται ότι οι επιδόσεις του ΠΑΣΟΚ στην πρόσφατη αναμέτρηση κρίθηκαν προβληματικές και από πέντε άλλα κορυφαία στελέχη.

Πρόσθετο πρόβλημα αποτελεί για τον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ ότι μεταξύ των υποψηφίων για να του αφαιρέσουν την ηγεσία περιλαμβάνονται δύο πρόσωπα που σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι είχαν σχέσεις αντιπαλότητας μαζί του: Ο Μ. Κατρίνης είχε επιλεγεί από τον Ν. Ανδρουλάκη ως πρόεδρος της Κ.Ο. του ΠΑΣΟΚ το διάστημα κατά το οποίο ο πρώτος ήταν μόνον ευρωβουλευτής.

Ενώ, η Μιλένα Αποστολάκη λέγεται πως αποτέλεσε την επιλογή της Χαριλάου Τρικούπη έναντι του Ανδρ. Λοβέρδου στον Βόρειο Τομέα της Αθήνας, στις εκλογές του 2023.

Η HELLENIC BANK
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ
ΓΕΓΟΝΟΣ
ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΘΕΑΤΡΟ
ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
20-21-22
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ
ΘΕΑΤΡΟ
ΛΕΜΕΣΟΥ
24-25-26
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΤΟ
PARTY!

ΤΗΣ Ζωής Μου

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ Ανέστης Αζάς

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ: Electroline
είδη στο σπίτι

ΧΟΡΗΓΟΙ: cablenet

 ALAMBRA

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ: Parex

 LEAD

 αλφαμεγα

ΟΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΤΗΣ

 UNICARS
Delivering your ideas

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: LOVE 100.7FM

 Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

 ΚΥΠΡΟΥ

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: ticketmaster.cy

 ACS

7777 7040

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ: SKY

 EXPRESS

Διαφωνούν με την άυξηση των ξένων ο Τάκης Μιραλλάς και ο Πέτρος Χατζηχριστοδούλου, χρειάζεται προσοχή λέει ο Τάκης Κληρίδης.

Επιβάλλεται επιστροφή στους δύο ξένους

Η απόφαση για τέσσερις ξένους στην πεντάδα έφερε τριγμούς στο κυπριακό μπάσκετ

Του ΠΑΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Λανθασμένη εκτιμούν την απόφαση των πλείστων σωματείων και της Ομοσπονδίας για τη συμμετοχή τεσσάρων ξένων στην πεντάδα -αντί τριών και ένας στον πάγκο που ίσχυε μέχρι πέρσι- άνθρωποι του μπάσκετ, που ο καθένας από το δικό του μετερίζι έγραψε τη δικιά του ιστορία. Όχι μόνο οι θεωρούν λανθασμένα, αλλά προχωρούν και ένα βήμα παρακάτω σημειώνοντας πως δε θα ωφεληθεί σε τίποτα αυτή η αλλαγή και το κυριότερο, η γνώμη τους είναι πως ούτε και η μέχρι πέρσι υφιστάμενη δομή ήταν η πρόποσα. Κάθετη θέση στο θέμα των τελευταίων ημερών πήραν ο πρόεδρος του Συνδέσμου Προπονητών Κύπρου Τάκης Μιραλλάς, εκφράζοντας προσωπική εκτίμηση, και ο βετεράνος δημοσιογράφος και με παρουσία πέραν των πέντε δεκαετιών στα του αθλήματος Πέτρος Χατζηχριστοδούλου. Στην «Κ» μίλησε επίσης και ο πρώην πρόεδρος και νυν επίτιμος πρόεδρος της ΚΟΚ Τάκης Κληρίδης, ο οποίος ήταν περισσότερο εγκρατής στη θέση, λέγοντας πως οι αλλαγές θα πρέπει να γίνονται με σοφία και με μεγάλη προσοχή.

Τάκης Κληρίδης
Προσοχή σε κάθε αλλαγή

«Διερωτώμαι αν είμαι το αρμόδιο πρόσωπο να μιλήσω για αυτό το θέμα. Έφυγα από τον χώρο εδώ και πολλά χρόνια. Δεν γνωρίζω ποιοι είναι υπέρ, ποιοι εναντίον ή αν κάποιοι σιωπούν. Ξαν έμπερος παράγοντας στον χώρο πριν από αρκετά χρόνια, έχω να πω ότι τέτοιες αλλαγές πρέπει να γίνονται με πολύ σοφία και να γίνονται τα επιθυμητά αποτελέσματα στην επιφάνεια. Και ό,τι καλό είναι για τη μία ή την άλλη ομάδα, πρέπει να βλέπουμε το γενικό καλό. Επειδή αυτή η απόφαση είναι από τα σωματεία και πρέπει να είμαστε προσεκτικοί διότι δημιουργούμε Ακαδημίες που φτάνουν μέχρι την πρώτη ομάδα και δεν έχουν χώρο για να ανεληθούν. Χρειάζεται πολύ προσοχή με τις διαφοροποιήσεις στο πρωτάθλημα, δεν γίνεται κάθε χρόνο να αλλάζουν οι κανονισμοί».

Τάκης Μιραλλάς
Δύο ξένοι και έλεγχος μπάτζετ

«Η θέση μου είναι πάγια εδώ και χρόνια και εξακολουθεί να είναι η ίδια. Κάποτε ήταν προβλέψεις, σήμερα

“

Τάκης Κληρίδης: Δημιουργούμε ακαδημίες που φτάνουν μέχρι την πρώτη ομάδα και δεν έχουν χώρο για να ανεληθούν.

Τάκης Μιραλλάς: Επιμένω ότι οι δύο ξένοι δεν έπρεπε να αυξηθούν και ούτε ωφέλησε πουθενά την καλαθοσφαίρα.

Πέτρος Χατζηχριστοδούλου: Αμα δεν υπάρχει προοπτική για τον Κύπριο παίκτη, για ποιο λόγο να ασχοληθεί τότε;

το μπάσκετ βρίσκεται στο τέλμα. Είμαι ανελλιπώς στον χώρο και εκεί που οδεύαμε σε μια σωστή κατεύθυνση με δύο Κύπριους στην πεντάδα πάλι το αλλάξαμε. Με τον κανονισμό τέσσερις ξένοι αλλά στην πεντάδα μόνο οι τρεις να έχουν δικαίωμα, ένα φτωχό σωματείο των πόσο ευρώ θα έφερνε παίκτη για να τον έχει στον πάγκο; Για να τον αλλάξει;

Επιμένω οι δύο ξένοι δεν έπρεπε να αυξηθούν και ούτε ωφέλησε πουθενά την καλαθοσφαίρα. Ακόμη, έπρεπε να υπάρχει και περιορισμός στους Κυπρο-ποιμήνους.

Η κόκκινη γραμμή για μένα ήταν αυτό που έγινε πριν τρία χρόνια, ότι δηλαδή δύο Κύπριοι στο παρκέ και τρεις ξένοι. Ο τέταρτος δεν είχε αξία παρά μόνο για εκείνους που διεκδικούσαν κάτι στο πρωτάθλημα και είχαν λεφτά να επενδύουν. Άρα λέω η πιο ακραία κακή λύση ήταν αυτή με τρεις ξένους. Αλλά η πιο ορθή είναι οι δύο ξένοι. Και μάλιστα το λέω να πω -και το είπα πολλές φορές- πως πρέπει με κάποιο τρόπο να μπει έλεγχος των μπάτζετ. Είναι αυτό που θα ωφεληθεί το μπάσκετ πιλοτικά, για να δοθούν ανάσες στη βάση, να δουλέψει η μηχανή παραγωγής και να παίξουν τα Κυπριόπουλα. Για μένα που γνωρίζω τα οικονομικά των σω-

ματείων θα ήταν καλό μέχρι 80 με 120 χιλιάδες ευρώ -ανάλογα με το ποσό που θέλουν να επενδύσουν.

Δύο ξένους και με αυτό τον τρόπο θα δοθεί ώθηση και ανάσες στα πλείστα σωματεία τα οποία φυτοζωούν και ξεκινούν με ξένους τους οποίους διώχνουν στη μέση της σεζόν ανάλογα με τα λεφτά που τους έμειναν και δε θέλουν να προκηρυσουν στα πλείο οφ λόγω οικονομικού.

Αυτά είναι ρεζιλέμα του μπάσκετ και δεν είναι σημαντικό φαινόμενο. Υπάρχει εδώ και περίπου 15, και δυστυχώς επιδεινώνεται αντί να μειώνεται. Η δική μου πρόταση είναι τα σωματεία να προκηρυσουν σε τοιμές. Ως εδώ και μη παρέκει. Δύο ξένους και φτάνει. Ή το πολύ τρεις ξένοι. Όχι όμως τέταρτος και να κάθεται στον πάγκο. Να κάνει τι;».

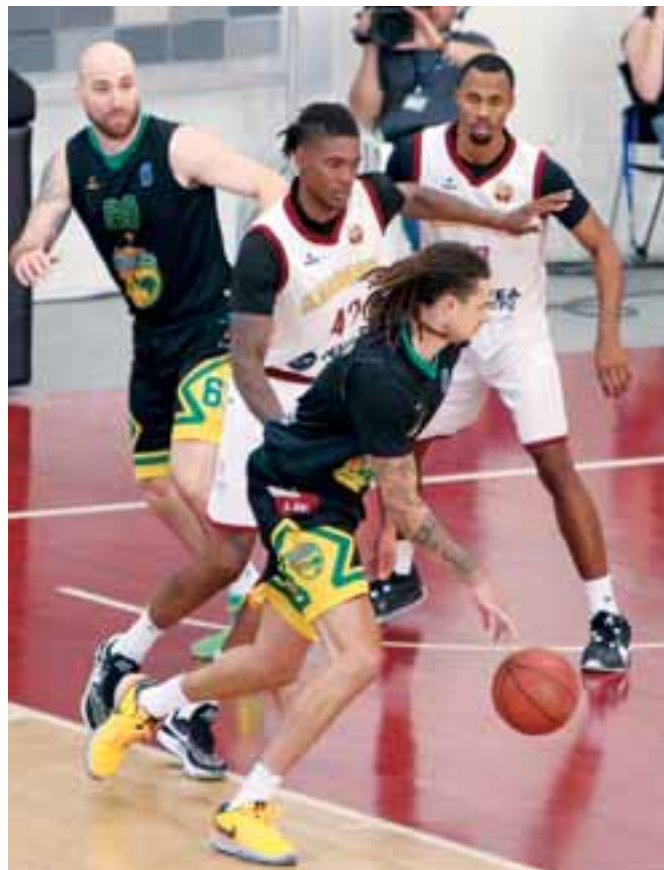
Πέτρος Χατζηχριστοδούλου
Δεν έχει μπάσκετ χωρίς Κύπριους

«Πιστεύω ότι πρέπει οι ομάδες να έχουν δύο ξένους στο ρόστερ τους, αν θέλουμε να δούμε ξανά κόσμο στα γήπεδα όπως ήταν παλιά. Με αυτό τον τρόπο θα μπορέσουν οι Κύπριοι καλαθοσφαιριστές να αγωνίζονται περισσότερο και να αναπτυχθούν. Ποτέ δεν είχαμε μεγάλες ευρωπαϊκές βλέψεις στις διοργανώσεις που μετέχουμε, μέχρι που μπορούμε να πάμε;

Λέω να φτιάξουμε το πρωτάθλημά μας και μετά δε θα είναι δύσκολο να κοιτάξουμε πιο ψηλά, αλλά να δουλέψουμε αξιοποιώντας επιτέλους την τεχνολογία της Ελλάδας που είναι παγκόσμια δύναμη στον χώρο. Τι θέλουμε δηλαδή με τους τέσσερις ξένους; Παραπάνω θέαμα; Δεν είχαμε θέαμα όταν αγωνίζονταν δύο ξένοι στο πρωτάθλημά μας -και μάλιστα πολύ καλύτεροι από τους υφιστάμενους;

Πρέπει να γίνει κάτι με το μπάσκετ, διαλύθηκε το άθλημα, άμα δεν υπάρχει προοπτική για τον Κύπριο παίκτη, για ποιο λόγο να ασχοληθεί τότε;

Όταν οι ξένοι ήταν δύο στο πρωτάθλημα, ανέβηκε και το θέαμα, αλλά πιστεύει κάποιος ότι για παράδειγμα ο Καϊμακλιώτης ή ο Αν Δεμετίτης θα πάει στο γήπεδο για το θέαμα; Για τον φίλο του θα πάει, για τον γείτονά του, τον αδελφό κ.λπ. Καταληκτικά, θα σας πω ότι η Ιταλία, που ήταν μεγάλη δύναμη τις δεκαετίες 1970 και 1980, διαλύθηκε με τους πολλούς ξένους που είχε επιτραπεί στο πρωτάθλημά τους και σταμάτησε η ροή παικτών που είχαν στην εθνική τους».

Αποφασίστηκε η συμμετοχή τεσσάρων ξένων στην πεντάδα, αντί τριών και ενός στον πάγκο, όπως ίσχυε μέχρι πέρσι.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Σχέδιο Μάρσαλ, σχέδιο Καποδίστρια, σχέδιο Κούμα

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

Επενδυτικό, επιτελικό, επιχειρησιακό, ένα σχέδιο ευφυές ή σχέδιο ανάκαμψης, διάσωσης, προστασίας. Ίσως ένα σχέδιο στρατηγικό, ιδιωτικοποίησης ή στην τελική κάποιο σχέδιο αρχιτεκτονικό, πολεοδομικό μηχανικό, οικιστικό, τοπογραφικό. Υπάρχουν και σχέδια επίπλων, ρούκων, σχέδια τρισδιάστατα.

Καλλιτεχνικά μιλώντας, μπορεί κανείς να ζωγραφίσει ένα σχέδιο ζωγραφικής-με μπογιά, με κάρβουνο, με λαδομπογιά ή ένα σχέδιο πορτρέτο. Το καλύτερο απ' όλα τα σχέδια είναι τα παιδικά, όπου τα μικρά απεικονίζουν τη φαντασία τους. Ή τα κινούμενα σχέδια, που παιδάκια παρακολουθούσαμε θαμπωμένοι από τα χρώματα και την κίνηση. Υπάρχουν και σχέδια που ταυτίστηκαν με πρόσωπα. Σχέδιο Καποδίστρια ή σχέδιο Μάρσαλ. Δεν αποκλείεται να μας προκύψει στο εγγύς μέλλον και ένα σχέδιο Κούμα, μα καλό θα ήταν να περιμένουμε. Σχέδιο, τελικώς, είναι ο τρόπος επίτευξης ενός στόχου, ενός σκοπού. Στην ελληνική γλώσσα. Στη δική μας, την κυπριακή «ποδοσφαιρική», σχέδιο εννοούμε το κλάμα των ομάδων προς το κράτος που διαχρονικά τις τσαντεύει. Ό,τι θέλουν τα μικρά παιδιά. Ήθελαν σχέδιο αποπληρωμής των οφειλών τους με ευνοϊκούς όρους το 2021, το έλαβαν. Ήθελαν σχέδιο με ακόμη πιο σκανδαλώδεις ρυθμίσεις το 2023, πάλι το πήραν. Επιθυμούν ένα χρόνο μετά, το 2024, ένα ακόμη σχέδιο, μήπως και τελικώς ανταποκριθούν στις απαιτήσεις τους; Προφανώς θα το πάρουν από την κυβέρνηση που δεν καλά χατίρι. Από τον καιρό που θυμάμαι, ακόμη και όταν τα σωματεία μακράν απείχαν από το επαγγελματικό στάτους που πια βρίσκονται, λάμβαναν ευνοϊκές ρυθμίσεις από το κράτος, όσον αφορά την αποπληρωμή των οφειλών τους. Με την εκάστοτε κυβέρνηση να φοβάται το πολιτικό κόστος, οι ομάδες δρούσαν και εξακολουθούν να δρουν ανενόχλητα.

Και καλά τότε, τα σωματεία καλυπτόντουσαν από την τάχα κοινωνική προσφορά και την ιστορική διάστασή τους. Τώρα που είναι εταιρείες και δρουν σ' αυστηρό επαγγελματικό πλαίσιο; Πώς είναι δυνατό να έχουν τέτοια ευνοϊκή μεταχείριση και με βάση ποιο νομικό πλαίσιο; Να πεις κιόλας ότι αναλαμβάνουν την ευθύνη που έχουν συμμετέχοντας στην προσπάθεια καταπολέμησης της βίας; Μήπως ανταποκρίνονται ως οφειλόντες στις υποχρεώσεις τους και λογίζονται ως αξιόπιστοι πληρωτές που δικαιούνται κάποια ιδιαίτερη μεταχείριση; Τίποτα.

Πέρσι εντάχθηκαν σε σχέδιο αποπληρωμής των οφειλών και κάποιοι δεν έδωσαν μια, ενώ κάποιοι πληρώνουν τα παλιά, αγνοώντας τις νέες υποχρεώσεις τους! Πέρο! Και πριν χρόνια και πριν πέντε. Κάθε λίγο και λιγάκι, ζητούν σχέδια που επιβαρύνουν τα δημόσια ταμεία και τον Κύπριο φορολογούμενο, δρώντας σ' ένα καθεστώς ατιμωρησίας.

Σχέδιο για τη ριζική εκκαθάριση και οικονομική εξυγίανση των σωματείων-εταιρειών, δεν ξέρω πότε θα προκύψει. Μάλλον όταν αναλάβουν ξένοι επιτηρητές. Μέχρι τότε, πάμε για ένα ακόμη σχέδιο. Ίσως το σχέδιο Κούμα.

Βιογραφικό, Youtube και γήπεδο!

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΤΗ

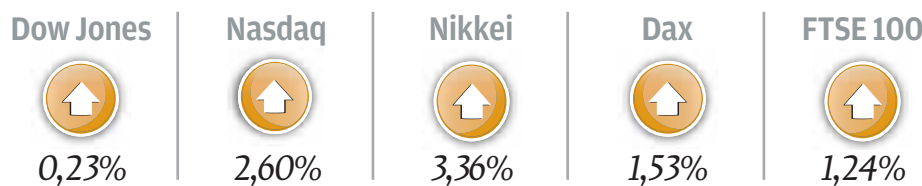
Τώρα που και το φετινό καλοκαίρι άρχισε να καταγράφει τις πρώτες... πηριές του μεταγραφές, τώρα που μεγάλωσε η συχνότητα ανακοινώσεων από τα γραφεία Τύπου και με τα πρώτα φιλικά να έχουν διεξαχθεί, καλό είναι να υπενθυμίσει κάποιος στους βιαστικούς, πως τα συμπεράσματα, οι εκτιμήσεις και οι σίγουρες προβλέψεις του καλοκαιριού συνήθως φέθονται (και πολύ) έξω! Η απογοήτευση ή ο ενθουσιασμός, από μια απλή αναγνώση ενός βιογραφικού, από ένα βιντεάκι στο Youtube αλλά και από ένα φιλικό σε περίοδο προετοιμασίας, πολλές φορές δεν επιβεβαιώνονται από την εικόνα και τους αριθμούς, ένα-δυο μήνες αργότερα.

Σαφώς και σημαντικό στοιχείο για αξιολόγηση αποτελεί το βιογραφικό ενός ποδοσφαιριστή. Δεν εγγυάται, ωστόσο, από μόνο του την επιτυχία και ούτε προεξοφλά την αποτυχία εκεί και όπου δεν αναγράφονται συμμετοχές σε ομάδες προηγμένων πρωταθλημάτων. Ποδοσφαιριστές ονόματα βαριά -σαν ιστορία- ήρθαν, είδαν και απήλθαν, χωρίς να δικαιώσουν ούτε στο ελάχιστο τις προσδοκίες, χωρίς να αποσβέσουν ούτε κατά το ήμισυ το ψηλό κόστος της μεταγραφής τους. Και αντιθέτως, αγνώστοι μεταξύ αγνώστων, στοίχισαν... ψικουλα και αποδείχθηκαν λίρα εκατό.

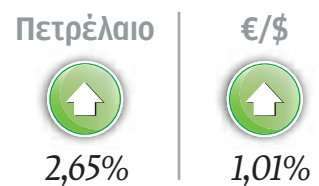
Όσο και αν τα φιλικά είναι για τους προπονητές, δίνουν πολλές φορές τη δυνατότητα σωστών εκτιμήσεων, ακόμη και την ευκαιρία διόρθωσης κάποιων λαθών. Διανύουμε, ωστόσο, τις πρώτες εβδομάδες προπονήσεων για κάποιες ομάδες, και εκτιμήσεις για... παικτούρες ή «παλλά» μπορεί να αφήσουν ανεπανόρθωτα εκτεθειμένους όσους «εδικούς» τις διατυπώνουν -πολύ περισσότερο αυτούς των social media... Αν έβαζε αυτή πριν από χρόνια η διοίκηση της Ομόνοιας στις φωνές όλων όσοι παρακολουθούσαν τις προπονήσεις και τα πρώτα φιλικά, το πιο πιθανό ήταν να μην είχε γραφτεί ποτέ η φράση... ο Ράουφμαν, τζι ο Ράουφμαν, τζι ο Ράουφμαν...

Φυσιολογικά και η συζήτηση με βάση τις πρώτες εκτιμήσεις για τις μεταγραφές, τη γενικότερη εικόνα μιας ομάδας, τις προοπτικές και τις δυνατότητές της. Το πρόβλημα δημιουργείται από την υπερβολική αντίδραση, σε μια χώρα που όλοι θεωρούμε πως μπορούμε να παίξουμε καλύτερα από τους ποδοσφαιριστές, να κοουτσάρουμε με μεγαλύτερη επιτυχία από τους προπονητές. Και όταν η αντίδραση μετατρέπεται σε πίεση, σε μια μικρή χώρα όπως η Κύπρος το πρόβλημα διογκώνεται και πολλές φορές αναγκάζει διοικητικές σε βιαστικές και λανθασμένες αποφάσεις, σε κινήσεις εντυπωσιασμού και ικανοποίησης απλά της λαϊκής απαίτησης, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, με ό,τι αυτό δημιουργεί λίγους μήνες αργότερα...

Μεταβολές εβδομάδας

ΔΙΕΘΝΗ
Φόβοι για φρούσα από το ράλι μετοχών AI
Σελ. 11

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Μείωση εσόδων λόγω Ολυμπιακών Αγώνων

Πολλοί επιβάτες αεροπορικών εταιρειών αποφεύγουν φέτος το Παρίσι, όπου θα διεξαχθούν οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Η Air France-KLM ειδικότερα, αντιμετωπίζει σοβαρή μείωση στα προβλεπόμενα έσοδά της, μια και οι πελάτες της αποφεύγουν το Παρίσι για να γλιτώσουν τις αυξημένες τιμές. **Σελ. 9**

ΣΤΟ 43,3% ΤΟ Α' ΤΡΙΜΗΝΟ

Οι ξένοι επενδύουν σε ακίνητα στην Ελλάδα

Κυριαρχούν οι επενδύσεις σε ακίνητα ως ποσοστό επί των συνολικών άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα. Το πρώτο τρίμηνο, το μερίδιο των ακινήτων ανήλθε σε 43,3%. Οι αγορές ακινήτων ανήλθαν σε 520 εκατ. ευρώ και οι συνολικές ροές από το εξωτερικό ανήλθαν σε 1,2 δισ. ευρώ. **Σελ. 12**

Ψήφος εμπιστοσύνης στις τράπεζες

Θετικές αξιολογήσεις από Fitch και Standard and Poor's με πολλά οφέλη για την κυπριακή οικονομία

Θετικά μηνύματα για την κυπριακή οικονομία στέλνουν οι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης. Μετά τις αναβαθμίσεις του κυπριακού κράτους, έρχονται και οι αναβαθμίσεις των κυπριακών τραπεζών. Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική αναβαθμίστηκαν από

τους Fitch και Standard and Poor's. Ο Fitch μάλιστα αναβάθμισε τις δύο μεγάλες συστημικές τράπεζες της Κύπρου, επισημαίνοντας πως η αναβάθμισή τους συνδέεται άμεσα με την αναβάθμιση του κράτους στην τελευταία του αξιολόγηση. Την ίδια ώρα, δύο

ελληνικές τράπεζες, επίσης συστημικές, η Eurobank που δραστηριοποιείται ήδη στο νησί με την Eurobank Κύπρου και που είναι μεγαλομέτοχος της Ελληνικής Τράπεζας, αλλά και η Alpha Bank που δραστηριοποιείται με την Alpha Bank Κύπρου, ανα-

βαθμίστηκαν προ μερικών ημερών στην Ελλάδα. Αναβαθμίσεις που αποκτούν και κυπριακή αξία. Οι διεθνείς οίκοι έχουν αναβαθμίσει προ μηνών και άλλες τράπεζες που εδρεύουν στην Ελλάδα αλλά έχουν ισχυρή παρουσία στο νησί, όπως η ΕΤΕ Κύπρου.

Για την Κύπρο, τέτοιες αναβαθμίσεις – θετικές αξιολογήσεις από τους οίκους, μόνο θετικά οφέλη μπορούν να έχουν για την κυπριακή οικονομία, προάγοντας ένα παραπάνω αίσθημα ασφάλειας και «επενδυτικής σιγουριάς». **Σελ. 3**

Η κλιματική κρίση απειλεί τον τουρισμό της Νότιας Ευρώπης

Η κλιματική αλλαγή αρχίζει να αποτελεί μείζονα απειλή για μία από τις σημαντικότερες βιομηχανίες των χωρών του ευρωπαϊκού Νότου, της βιομηχανίας του τουρισμού. Οι παραδοσιακά δημοφιλέστεροι τουριστικοί προορισμοί αντιμετωπίζουν καύσινες και εκτεταμένες καταστρεπτικές πυρκαγιές. Οι συνθήκες αυτές αποθαρρύνουν τους τουρίστες, που αρχίζουν να στρέφονται μαζικά στις χώρες του Βορρά και ειδικότερα στη Σκανδιναβία. **Σελ. 10**

Εύσημα και στην Κύπρο δίνουν οι οίκοι

Για το δημόσιο χρέος

Εκρηξη του δημόσιου χρέους σε ανεπτυγμένες οικονομίες «βλέπουν» οι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης. Αντιθέτως δίνουν τα εύσημα σε μικρότερες χώρες οι οποίες είχαν βρεθεί σε προγράμματα διάσωσης. Ο οίκος S&P παρατηρεί ότι η Κύπρος, η Ελλάδα, η Ιρλανδία και η Πορτογαλία εμφανίζουν έντονη αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ και χαμηλό κόστος δανεισμού. **Σελ. 3**

Πονοκέφαλος το κρατικό μισθολόγιο

Οι σκέψεις της κυβέρνησης

Οι εισηγήσεις του ΔΝΤ για μείωση του κρατικού μισθολογίου στην Κύπρο φέρνουν σε δύσκολη θέση την κυβέρνηση, η οποία, ωστόσο, δεν έχει υποχρέωση να τις εφαρμόσει. Ο υπουργός Οικονομικών, Μάκης Κεραυνός, ξεκαθάρισε πάντως ότι δεν τίθεται θέμα αποκοπών μισθών. **Σελ. 4**

NUROFEN
ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΣΕ ΕΜΑΣ

Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοποιό σας. Διαβάστε προσεκτικά το φύλλο οδηγιών χρήσης.

Απόδοση δεκαετών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	3,36%	-0,02%
Γερμανία	2,59%	0,13%
Γαλλία	3,16%	-0,09%
Ιταλία	3,97%	-0,05%
Ισπανία	3,37%	-0,03%
Ιρλανδία	2,95%	0,01%
Ελλάδα	3,63%	-0,08%
Ην. Βασίλειο	4,17%	0,05%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόβλεψη Χρέος	Προοπτικές (outlook)
DBRS	BBB (High)	Σταθερή
Fitch	BBB+	Θετική
Moody's	Baa2	Σταθερή
S&P	BBB+	Θετική
Score Ratings	BBB+	Σταθερή

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **ΑΝΔΡΕΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ** και **ΟΜΗΡΟΥ ΠΙΣΣΑΡΙΔΗ**

Η αυξανόμενη σημασία θεμάτων ασφάλειας στην οικονομία

Οι επιδόσεις της παγκόσμιας οικονομίας είναι καλύτερες από τις αναμενόμενες. Η ύφεση, που πολλοί αναλυτές πρόβλεπαν, λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας και των γεωπολιτικών κρίσεων, μοιάζει να έχει αποφευχθεί. Το επίκεντρο του ενδιαφέροντος στρέφεται σε θέματα μακροχρόνιας φύσεως, στα οποία εντάσσεται και η οικονομική διάσταση των θεμάτων ασφάλειας. Η αύξηση γεωπολιτικών εντάσεων, τα ανοικτά μέτωπα Ρωσίας – Ουκρανίας και Ισραήλ – Χαμάς, η ενδεχόμενη επικράτηση του Ντόναλντ Τραμπ στις εκλογές των ΗΠΑ και το ενδεχόμενο αντιπαράθεσης μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, προβληματίζουν ιδιαίτερα. Το θέμα της ασφάλειας έχει τρεις βασικές διαστάσεις με αντίστοιχες δημοσιονομικές επιπτώ-

σεις: (α) την ενίσχυση της άμυνας, λόγω της έξαρσης γεωπολιτικών εντάσεων, (β) τη δημιουργία προληπτικών μηχανισμών, προς αντιμετώπιση μιας νέας πανδημίας ή άλλης υγειονομικής κρίσης, και (γ) την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των ακραίων φαινομένων, που τη χαρακτηρίζουν, όπως περισσότερες φωτιές, παρατεταμένη ξηρασία, έντονες καταιγίδες. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η συζήτηση αναφορικά με την κατάλληλη στρατηγική αντιμετώπισης γεωπολιτικών εντάσεων. Στις ΗΠΑ, έχουν ενισχυθεί οι τάσεις εμπορικού προστατευτισμού, κυρίως έναντι της Κίνας, αλλά και της Ε.Ε. Παρόμοιες προσεγγίσεις παρατηρούνται στην Ε.Ε. και αντικα-

πούν να μην μπορούν να αγνοηθούν. Ιδιαίτερα, τείνει να περιορίσει τον ανταγωνισμό και να οδηγήσει σε υψηλότερες τιμές, αλλά και λιγότερες επιλογές για τον καταναλωτή. Περαιτέρω, προκαλεί αντιδράσεις από την επηρεαζόμενη χώρα και δημιουργεί ένα φαύλο κύκλο περιορισμών στο διεθνές εμπόριο. Πρέπει, λοιπόν, να προωθείται με φειδώ, και στα πλαίσια μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής, που να λαμβάνει υπόψη τις πραγματικές μακροπρόθεσμες επιπτώσεις. Μια τέτοια στρατηγική είναι απαραίτητη για την Ε.Ε., η οποία χαρακτηρίζεται από αυξημένο βαθμό εξάρτησης από τον εξαγωγικό τομέα. Βασικά στοιχεία αυτής της στρατηγικής οφείλουν να είναι: (α) ο επιλεκτικός εντοπισμός ενός μικρού αριθμού στρατηγικών τομέων, που χαρακτηρίζονται από

κίνδυνο υπερευαλωτότητας και κρίζουν στοχευμένως ενίσχυσης, (β) η ενθάρρυνση διαφοροποίησης των αγορών, αντί της επιβολής γενικών εμπορικών περιορισμών, και (γ) η αποφυγή αποασματικών μέτρων, με το πρόσχημα προστασίας στρατηγικών τομέων. Τα πιο πάνω ισχύουν και για την Κύπρο. Η υιοθέτηση της σχετικής οδηγίας της Ε.Ε. δεν πρέπει να καταστρατηγήσει τον ανοικτό χαρακτήρα της οικονομίας και την ελκυστικότητά της, ως προορισμού ξένων επενδύσεων. Αντίθετα, οι παραγωγικές ξένες επενδύσεις στη χώρα μας, περιλαμβανομένων αυτών σε νεοφυλάκτους τομείς, θα πρέπει να ενθαρρυνθούν.

Ο Ανδρέας Χαράλαμπος και ο Ομήρου Πισσαρίδης είναι οικονομολόγοι.

PwC Foundation
Ενδυναμώνουμε την τοπική κοινωνία

Ανακαλύψτε τις δράσεις μας

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του ΓΑΓΓΟΥΝ ΤΖΕΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Τα κέντρα δεδομένων βάζουν φρένο στην ανάπτυξη της AI

Η τρέλα με την τεχνητή νοημοσύνη έχει επικεντρωθεί μέχρι στιγμής σε τοπικές Nvidia και εφαρμογές όπως το ChatGPT της OpenAI. Αυτή η φρενιτιδα βασίζεται στη βιασύνη για την κατασκευή της υποδομής που απαιτείται για την εκπαίδευση και τη λειτουργία μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης (GenAI). Ο διευθύνων σύμβουλος της Nvidia, Τζένσον Χουάνγκ, πρόβλεψε ότι το ποσό που θα επενδυθεί σε αυτά τα κέντρα δεδομένων θα διπλασιαστεί στα 2 τρις. δολάρια την επόμενη πενταετία, η ικανότητά μας ωστόσο να κατασκευάζουμε, να τροφοδοτούμε και να ψύχουμε αυτές τις εγκαταστάσεις είναι εκείνη που θα καθορίσει τα φυσικά όρια της έκρηξης. Η φαινομενικά ακόρεστη όρεξη για τεχνητή νοημοσύνη έρχεται σε αντίθεση με τις πιο συνηθισμένες προκλήσεις κατασκευής και λειτουργίας κέντρων δεδομένων. Αυτά τα κτίρια αποθήκες που φιλοξενούν διακομιστές και τσιπ μετριοιούνται με βάση τη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας. Η άφιξη της γενετικής τεχνητής νοημοσύνης (GenAI) σημαίνει μεγαλύτερη ισχύ επεξεργασίας, που απαιτεί περισσότερη ηλεκτρική ενέργεια. Μια αναζήτηση κειμένου ChatGPT καταναλώνει 10 φορές μεγαλύτερη ενέργεια από μια αναζήτηση στο Google, ενώ η δημιουργία μιας εικόνας χρησιμοποιώντας ένα μοντέλο GenAI θα μπορούσε να απαιτήσει τόση ενέργεια όσο μισή φόρτιση smartphone. Οι φορείς εκμετάλλευσης κέντρων δεδομένων σχεδιάζουν και κατασκευάζουν τώρα εγκαταστάσεις ισχύος 200 έως 500 MW, ενώ αναλυτές της Morgan Stanley υπολογίζουν το κόστος κατασκευής ενός κέντρου σε 10 εκατ. δολάρια ανά μεγαβάτ.

Οι προκλήσεις αυτές δοκιμάζουν την ενεργειακή υποδομή. Τα κέντρα δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που χρησιμοποιούνται για την εξόρυξη κρυπτονομισμάτων, απορρόφησαν περίπου 460 τεραβατώρες (TWh), ή το 2% της παγκόσμιας ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας το 2022, σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας. Στην Ευρώπη, η Morgan Stanley εκτιμά πως θα αντιπροσωπεύουν το 4% της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας έως το 2035, από 1% σήμερα. Η Ιρλανδία, η

οποία φιλοξενεί μεγάλες εταιρείες τεχνολογίας, είδε το ποσοστό ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνεται από τα κέντρα δεδομένων να αυξάνεται από 5% το 2015 σε 18% το 2022, ωθώντας την κρατική εταιρεία κοινής ωφελείας να θέσει μορατόριο στα νέα κέντρα δεδομένων έως το 2028. Μέχρι το 2033, οι αναλυτές της Goldman Sachs αναμένουν ότι τα κέντρα δεδομένων AI θα προσθέσουν 370 TWh ζήτησης ενέργειας παγκοσμίως, που ισοδυναμεί με τη συνδυασμένη κατανάλωση ενέργειας του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ολλανδίας το 2023.

Μια πιθανή λύση είναι η κατασκευή κέντρων δεδομένων σε περιοχές όπως η Σκανδιναβία, που είναι πιο αραιοκατοικημένες, έχουν πιο δροσερό κλίμα και άφθονη υδροηλεκτρική ενέργεια. Οι κυβερνήσεις όμως εκεί είναι προσεκτικές. Η Σουηδία, που κάποτε εθεωρείτο πρωταρχικός προορισμός για την εξόρυξη bitcoin στην Ευρώπη, κατάργησε πέρυσι τα φορολογικά κίνητρα για τα κέντρα δεδομένων και άρχισε να κρύνει πρόσθετους φόρους ανά κιλοβατώρα (kWh).

Επιπλέον, τα γιγάντια κέντρα δεδομένων σε απομακρυσμένες τοποθεσίες μπορούν να εκτελέσουν τον μεγάλο αριθμό υπολογισμών που απαιτούνται για την εκπαίδευση μοντέλων AI. Οσον αφορά τη χρήση εφαρμογών όπως το ChatGPT, ωστόσο, η φυσική εγγύτητα έχει σημασία. Η έλλειψη χώρων οδήγησε σε ξέφρενη αρπαγή γης από εταιρείες τεχνολογίας με βαθιά τσέπη. Μόνο τον Ιούνιο, η Microsoft υποσχέθηκε 3,2 δισ. δολάρια σε σουηδικά κέντρα δεδομένων και άλλα 7 δισ. δολάρια στην Ισπανία. Διεξάγεται επίσης ένας αγώνας για την εύρεση εναλλακτικών πηγών όπως η γεωθερμική ηλεκτρική ενέργεια. Ο διευθύνων σύμβουλος της OpenAI, Σαμ Αλτμαν, πρότεινε ότι οι ενεργειακές ανάγκες της AI θα μπορούσαν να καλυφθούν με πυρηνική σύντηξη. Η έκταση της έκρηξης της τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να εξαρτάται συνεπώς από την πολυπλοκότητα των γλωσσικών μοντέλων, εξαρτάται όμως εξίσου και από την ικανότητα των χειριστών κέντρων δεδομένων να ξεπερνούν τους φυσικούς τους περιορισμούς.

ΔΗΚΤΗΣ

Η ώρα των πολιτικών αποφάσεων

Άλλαξε η μεθοδολογία, και το υποθαλάσσιο καλώδιο ηλεκτρικής σύνδεσης δεν είναι πλέον οικονομικά βιώσιμο και άρα η προηγούμενη απόφαση του Οκτωβρίου 2023 ανατρέπεται. Τα νέα δεδομένα σύμφωνα με την ελληνική πλευρά προκαλούν αρνητική παρούσα αξία στο έργο ύψους 100 εκατ. ευρώ. Και συνεχίζει ο ανεξάρτητος φορέας να εξηγεί, ότι το έργο δεν σημαίνει πως πάση θυσία θα υλοποιηθεί αν δεν αλλάξουν τα αρνητικά δεδομένα έτσι που να καταστεί οικονομικά βιώσιμο. Από το συγκεκριμένο έργο, η Κύπρος αναμένει μείωση στο κόστος ηλεκτρικής ενέργειας, κάτι που όμως δεν είναι ούτε χρονικά, ούτε ποσοτικά προδιορισμένο. Η «μπάλα» πλέον βρίσκεται στην ελληνική πλευρά που αναμένεται να λάβει πολιτικές αποφάσεις στο ψηλότερο δυνατό επίπεδο, με στόχο να ξεπεραστεί ο σκόπελος και να προχωρήσει κανονικά ο σχεδιασμός.

Μάχη με τον χρόνο

Οι χαμηλές προοπτικές ανάπτυξης σε συνδυασμό με τα ψηλά επιτόκια και την χαμηλή παραγωγικότητα δημιουργούν σκηνικό αυξημένου πιστωτικού κινδύνου στην Ευρωζώνη. Η ανησυχία έρχεται να επιβεβαιωθεί και από την αύξηση που παρουσιάζουν οι δανειοδοτήσεις που βρίσκονται σε καθυστέρηση αποπληρωμής δόσεων και κινδυνεύουν να μεταφερθούν στις μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις. Βεβαίως, οι τράπεζες έμειναν καλά το μάθημά τους και σπεύδουν άμεσα να ρυθμίσουν αυτά τα δάνεια σε μια προπρόθεση να προλάβουν τα χερότερα και καλά κάνουν. Όμως, τα οικονομικά δεδομένα στην πραγματική οικονομία είναι αμείλικτα, γεγονός που δεν επιτρέπει μεγάλη αισιοδοξία ότι στο τέλος τα μη εξυπηρετούμενα θα αποφευχθούν.

Στερνή μου γνώση

Μετά που αμαυρώσαμε και διασύραμε το όνομα της Κύπρου, αποφασίσαμε να προωθήσουμε νόμο για στρατηγικές αναπτύξεις. Με τον όρο στρατηγικές αναπτύξεις εννοούμε μεγάλες επενδύσεις που θα λαμβάνουν άδεια με μεγαλύτερη ταχύτητα ειφόσον πληρούνται συγκεκριμένα κριτήρια όπως είναι το ελάχιστο ποσό επένδυσης ή ο ελάχιστος αριθμός θέσεων εργασίας που θα δημιουργούνται. Έχουν επιλεγεί μάλιστα και συγκεκριμένοι οικονομικοί κλάδοι στους οποίους θα μπορούν να κατευθύνονται αυτές οι επενδύσεις. Η ολοκλήρωση του πακέτου με όλες τις νομοθεσίες και τους κανονισμούς αποτελεί δέσμευση προς το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και συνιστά προαπαιτούμενο για την εκταμίευση των επόμενων δόσεων.

diktis@kathimerini.com.cy

Το μισθολογικό χάσμα των εργαζομένων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα θα μας απασχολήσει, ενώ στο βάθος θα μας περιμένει η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού.

Διάψευση χωρίς ουρά;

Η παλική ENI αποφάσισε να εγκαταλείψει ορισμένες επενδύσεις ορυκτών καυσίμων στις οποίες εμπλέκεται, σε μια προσπάθεια να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των καιρών αλλά και να συμμορφωθεί με τους περιβαλλοντικούς στόχους για τους οποίους έχει δεσμευτεί η Ε.Ε. Η ENI είναι και σημαντικός πα-

ράγοντας μαζί με την Total στις προσπάθειες που αναλαμβάνονται εδώ και πολλά χρόνια για οικονομική εκμετάλλευση της κυπριακής ΑΟΖ. Μετά την αρχική είδηση η οποία θορύβησε τους πάντες ορόφους του υπουργείου Ενέργειας, δεν άργησε να έρθει η ανακουφιστική διευκρίνιση ότι αυτή η απόφαση δεν επηρεάζει την Κύπρο, εκτός και αν υπάρχει καμιά ουρά που δεν την ξέρουμε και θα έρθει σε κάποια μεταγενέστερη φάση να αλλάξει άρδην τα δεδομένα.

Προβληματική υλοποίηση

Η κυπριακή οικονομία μπορεί να υπολογίζει από το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το ποσό του 1 δισ. ευρώ σε χορηγίες και 200 εκατ. σε προνομιακά δάνεια. Μέχρι σήμερα έχουμε λάβει το 23,6% της χορηγίας ως πρώτη δόση, η οποία δόθηκε σε όλα τα κράτη χωρίς αξιολόγηση. Έκτοτε η Κύπρος δεν έχει λάβει νέα ποσά, παρόλο που έχει καταθέσει αιτήσεις για τη δεύτερη, την τρίτη και την τέταρτη δόση που αθροίζουν άλλο ένα 23% της χορηγίας. Οι δόσεις όμως δεν εκταμιεύονται γιατί προφανώς υπάρχουν απαιτήσεις που δεν έχουν εκπληρωθεί, αν και μιλούμε για μια πολύ χαλαρή εκμέτρηση των Βρυξελλών διαδικασία. Τόσο χαλαρή που η Επιτροπή δέχεται επικρίσεις για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπισε τα σχέδια που υποβλήθηκαν τότε, και τον τρόπο που αξιολογεί την πρόοδο τους σήμερα.

Απλά βήματα για λιγότερα μικροπλαστικά στον οργανισμό

Της ΣΑΡΑ ΣΛΟΤ

Ο Μάθιου Κάμπεν, τοξικολόγος στο Πανεπιστήμιο του Νέου Μεξικού, δεν εξεπλήγη όταν η ομάδα του βρήκε μικροπλαστικά σε ανθρώπινους όρχεις κατά τη διάρκεια μιας νέας μελέτης. Τα μικροσκοπικά σωματίδια είχαν ήδη βρεθεί στο ανθρώπινο μητρικό γάλα, στους πνεύμονες και στο αίμα. Τώρα πλέον, λέει ο Κάμπεν, περιμένει να τα βρει οπουδήποτε στο σώμα. Τα σωματίδια είναι τόσο μικρά που κάποιος μπορεί να τα καταπιεί ή να τα εισπνεύσει. Οι επιστήμονες δεν ξέρουν ακόμη πώς αυτό μπορεί να επηρεάσει την υγεία, αλλά οι πρώτες έρευνες δείχνουν ότι υπάρχει λόγος ανησυχίας. Μια μελέτη του 2021 έδειξε ότι οι ασθενείς με φλεγμονώδη νόσο του εντέρου είχαν περισσότερα μικροπλαστικά στα κόπρανα τους από ό,τι τα υγιή άτομα, ενώ μια άλλη πρόσφατη δημοσίευση ανέφερε ότι όσοι είχαν μικροπλαστικά στα αιμοφόρα αγγεία τους είχαν και αυξημένο κίνδυνο καρδιακών επιπλοκών. Δεν μπορούμε να ελέγξουμε άμεσα πολλά από τα μικροπλαστικά στα οποία είμαστε εκτεθειμένοι – τα υλικά στα ελαστικά των αυτοκινήτων, στην παραγωγή τροφίμων, στα χρώματα και σε πολλά άλλα προϊόντα μπορούν να δημιουργήσουν πλαστικά σωματίδια. Αν όμως ανησυχούμε για τα μικροπλαστικά, υπάρχουν κάποια απλά βήματα για να ελαχιστοποιήσετε την έκθεσή σας σε αυτά, λένε οι ειδικοί. «Δεν θα φτάσετε σε μηδενική έκθεση, αλλά μπορείτε να μειώσετε τα επίπεδά της», λέει η Τρέισι Γούντραφ, καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο της

Καλιφόρνιας στο Σαν Φρανσίσκο, η οποία μελετά τον τρόπο με τον οποίο οι χημικές ουσίες επηρεάζουν την υγεία.

Περιορισμός στην κουζίνα

Τα μικροπλαστικά παράγονται όταν τα πλαστικά αντικείμενα αλλοιώνονται, ενώ ενίοτε προστίθενται σκόπιμα σε ορισμένα προϊόντα. Όταν εισέρχονται στο νερό και στο έδαφος, τα μικροπλαστικά καταλήγουν στην τροφική αλυσίδα.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι να μειώσετε την έκθεση μέσω των τροφίμων, αποφεύγοντας μεταξύ άλλων τα πολύ επεξεργασμένα τρόφιμα. Μια μελέτη 16 τύπων πρωτεϊνών έδειξε ότι ενώ η καθημια περιείχε μικροπλαστικά, τα πολύ επεξεργασμένα προϊόντα, όπως οι κοτομπουκιές, περιείχαν τα περισσότερα ανά γραμμάριο κρέατος. Οι ερευνητές είπαν ότι αυτό ίσως οφείλεται στο γεγονός ότι τα πολύ επεξεργασμένα τρόφιμα έρχονται σε μεγαλύτερη επαφή με τον πλαστικό εξοπλισμό παραγωγής τροφίμων. «Όσο λιγότερο επεξεργασμένα, τόσο λιγότερο πλαστικό», λέει η Κρίστι Τάιλερ, καθηγήτρια περιβαλλοντικής επιστήμης στο Ινστιτούτο Τεχνολογίας του Ρότσεστερ στη Νέα Υόρκη.

Ενώ η πλαστική συσκευασία παρατείνει τη διάρκεια ζωής στο ράφι, μπορεί να δημιουργήσει μικρές ποσότητες μικροπλαστικών ικανών να περάσουν στο φαγητό. Χρειάζεται περισσότερη έρευνα για να γνωρίζουμε αν το πλύσιμο των τροφίμων μπορεί να μειώσει αυτά τα μικροπλαστικά. Όμως η Γούντραφ λέει ότι

σταδιακά αντικατέστησε τα πλαστικά δοχεία της με γυάλινα. Η αντικατάσταση των πλαστικών επιφανειών κοπής με ξύλινες μειώνει την έκθεση. Η θερμότητα, όπως των πλυντηρίων πιάτων και των μικροκυμάτων, μπορεί επίσης να προκαλέσει τη διάσπαση των πλαστικών προϊόντων.

Σε μια μελέτη του 2020, ερευνητές παρασκευάσαν βρεφικό γάλα σε μπουκάλια από πολυπροπυλένιο, έναν μαλακό τύπο πλαστικού, και διαπίστωσαν ότι τα μπουκάλια απελευθέρωναν μικροπλαστικά όταν θερμαινόταν. Καθώς αυξανόταν η θερμοκρασία του νερού, αυξανόταν και η συγκέντρωση των μικροπλαστικών. Οι ερευνητές συνέστησαν να προετοιμάζεται το γάλα σε σκόνη σε γυάλινο δοχείο και να αφήνεται να κρυώσει πριν μεταφερθεί σε μπιμπερό. Αντιστοίχως η έρευνα έδειξε ότι το ζεστό νερό που χρησιμοποιείτε για να φτιάξετε το τσάι σας μπορεί

να απελευθερώσει σωματίδια από τα πλαστικά φακελάκια τσαγιού – οι ειδικοί συνιστούν να χρησιμοποιείτε χάρτινα φακελάκια τσαγιού ή χυμα φύλλα τσαγιού.

Οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας ύδατος μπορούν να απομακρύνουν ορισμένα, αλλά όχι όλα τα μικροπλαστικά από το νερό της βρύσης. Οι έρευνες δείχνουν ότι τα επίπεδα μικροπλαστικών είναι συνήθως υψηλότερα στο εμφιαλωμένο νερό από ό,τι στο νερό της βρύσης. Αυτό μπορεί εν μέρει να οφείλεται στη διαδικασία εμφιάλωσης, στα ίδια τα πλαστικά μπουκάλια, ακόμη και στο άνοιγμα και στο κλείσιμο του καπακιού.

Η Γούντραφ λέει ότι πρώτα να χρησιμοποιεί ένα επαναχρησιμοποιούμενο μπουκάλι για να αποφεύγει αυτή την πρόσθετη έκθεση. Υπάρχουν επίσης οικιακά φίλτρα νερού πιστοποιημένα για τη μείωση των μικροπλαστικών.

Επιπλα και ρούχα

Το πλαστικό χρησιμοποιείται συχνά για την κατασκευή ρούχων, κλινοσκεπασμάτων και επίπλων. Τα συνθετικά υφάσματα, όπως ο πολυεστέρας και το νάιλον, μπορούν να φθαρουν από την τριβή, τη θέρμανση και το φως, με αποτέλεσμα να αποβάλλουν μικροπλαστικές ίνες. Μόλις τα εισπνεύσουμε, αυτά τα μικροπλαστικά μπορούν να κινηθούν μέσα στο σώμα και να εισέλθουν στα όργανα και στην κυκλοφορία του αίματος. Κάποιοι ειδικοί συνιστούν να κρατάτε τα αντικείμενα από πλαστικό, όπως έναν καναπέ με ταπετσαρία από πολυπροπυλένιο, μακριά από το άμεσο πλιακό φως.

Το σκούπισμα με ηλεκτρική μπορεί επίσης να κάνει τη διαφορά. Οι επιστήμονες έχουν διαπιστώσει ότι το συχνό σκούπισμα με ηλεκτρική μπορεί να μειώσει τα επίπεδα μικροπλαστικών στη σκόνη του σπιτιού μας. Η Τάιλερ συνιστά τη χρήση ηλεκτρικής σκούπας με φίλτρο HEPA για την απορρόφηση των μικροπλαστικών – τα φίλτρα αυτά μπορούν να απομακρύνουν τα αιωρούμενα σωματίδια μεγέθους 0,3 μικρομέτρων. Λέει ότι η χρήση ενός υγρού πανιού αντί για ξεσκονόπανο θα μπορούσε επίσης να βοηθήσει στην πρόληψη της εξάπλωσης των μικροπλαστικών σε εσωτερικούς χώρους.

Το πλύσιμο των ρούχων είναι ένας άλλος παράγοντας που πρέπει να ληφθεί υπόψη. Υπολογίζεται ότι το 60% των υλικών που χρησιμοποιούνται για τα ρούχα είναι πλαστικής προέλευσης. Το πλύσιμο ενδέχεται να προκαλέσει την αποβολή μικροσκο-

πικών πλαστικών ινών των ρούχων, οι οποίες μπορούν να περάσουν στο δικτυό νερού, να απορριφθούν σε ποτάμια και ωκεανούς και να καταλήξουν ξανά στο πόσιμο νερό. Μπορείτε να προσπαθήσετε να παγιώσετε τα μικροπλαστικά με μια σακούλα πλυντηρίου, μια μπάλα πλυσίματος ή ένα ειδικό φίλτρο που προσαρμόζεται στο πλυντήριο σας, αλλά δεν υπάρχουν πειστικά στοιχεία για το πόσο αποτελεσματικά είναι όλα αυτά. Οι ειδικοί λένε ότι και άλλες κοινές πρακτικές, όπως το να πλένετε τα ρούχα σας λιγότερο συχνά, να πλένετε με γεμάτο πλυντήριο και να στεγνώνετε τα ρούχα σε απλώστρα αντί για στεγνωτήριο, θα μπορούσαν επίσης να βοηθήσουν στην ελαχιστοποίηση της αποβολής μικροπλαστικών από τα ρούχα σας.

Οι ειδικοί λένε ότι αυτά τα βήματα βοηθούν στον περιορισμό της έκθεσης στα μικροπλαστικά, αλλά μόνο έως ένα βαθμό. Και η Τάιλερ αναγνωρίζει ότι μπορεί να είναι δύσκολο για τους ανθρώπους να καταργήσουν εντελώς το πλαστικό, ιδίως για εκείνους που αγοράζουν συνθετικά ρούχα και πολύ επεξεργασμένα τρόφιμα επειδή είναι πιο προσιτά οικονομικά. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι ερευνητές εργάζονται να κατανοήσουν ποια πλαστικά μπορεί να είναι πιο επιβλαβή για την ανθρώπινη υγεία.

«Έχουμε την ευκαιρία να κάνουμε τις σωστές επιλογές, αλλά δεν έχουμε όλοι τις ίδιες δυνατότητες», λέει η Τάιλερ. «Πρέπει λοιπόν να φανούμε εξυπνοί σε ό,τι είναι υπό τον έλεγχό μας».

Αναβαθμίζουν κυπριακές και άλλες τράπεζες

Μπαράζ θετικών αξιολογήσεων για πιστωτικά ιδρύματα με πρωταγωνιστική ή ισχυρή παρουσία στο νησί

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Μετά τα χαρμόσινα νέα του μπαράζ των αναβαθμίσεων του κυπριακού κράτους, οι κυπριακές τράπεζες συμπαράσονται θετικά. Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική Τράπεζα αναβαθμίστηκαν αυτή την εβδομάδα από τους Fitch, λίγες ημέρες μετά την αναβάθμιση του κυπριακού κράτους από τον προαναφερθέντα οίκο, αλλά και από τον Standard and Poor's. Ο Fitch μάλιστα, αναβάθμισε τις δύο μεγάλες συστημικές τράπεζες της Κύπρου, επιστομαίνοντας πως η αναβάθμισή τους συνδέεται άμεσα με την αναβάθμιση του κράτους στην τελευταία του αξιολόγηση. Την ίδια ώρα, μία

Καλό «μομέντουμ» αναβαθμίσεων των κυπριακών τραπεζών, αλλά και τραπεζών που είναι στην Ελλάδα και έχουν ισχυρή παρουσία στην Κύπρο.

τρύτη τράπεζα, επίσης συστημική, η Eurobank που δραστηριοποιείται ήδη στο νησί με την Eurobank Κύπρου, αλλά και που είναι μεγαλομέτοχος της Ελληνικής Τράπεζας, αναβαθμίστηκε προ λίγων εβδομάδων στην Ελλάδα. Μια αναβάθμιση που αποκτά και κυπριακή αξία. Ο Standard and Poor's αναβάθμισε το μακροπρόθεσμο αξιόχρεο της σε BB+ από BB, σε μία αναβάθμιση που ήταν «πακέτο» μαζί και με άλλες ελληνικές τράπεζες που είτε τυγχάνει να δραστηριοποιούνται στο νησί, είτε όχι. Πριν από μερικές ημέρες αναβάθμισε ο Moody's και την Alpha Bank, που δραστηριοποιείται και στην Κύπρο μέσω της Alpha Bank Κύπρου και την έβαλε σε επενδυτική βαθμίδα. Τα ομόλογα υψηλής και μειωμένης εξασφάλισης της

Alpha Bank αναβαθμίστηκαν σε Baa3 και Ba2 αντίστοιχα. Τον περασμένο Απρίλιο συνάμα, ο καναδικός οίκος DBRS είχε θέσει εντός επενδυτικής βαθμίδας την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, σε βαθμίδα BBB – Low. Η Εθνική επίσης έχει παρουσία στην Κύπρο, μέσω της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρου) και ήταν η πρώτη ελληνική τράπεζα που ανέκτησε την επενδυτική βαθμίδα.

Όλα τα παραπάνω συνθέτουν μια καλή συγκυρία, ένα καλό «μομέντουμ» αναβαθμίσεων των κυπριακών τραπεζών, αλλά και τραπεζών που είναι στην Ελλάδα και έχουν ισχυρή παρουσία στην Κύπρο. Για την Κύπρο, τέτοιες αναβαθμίσεις – θετικές αξιολογήσεις από τους οίκους, μόνο θετικά οφέλη μπορούν να έχουν για την κυπριακή οικονομία, προάγοντας ένα παραπάνω αίσθημα ασφάλειας και «επενδυτικής σιγουριάς».

Πιο αναλυτικά για το τι ανέφερε ο Fitch για τις δύο συστημικές τράπεζες, Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική Τράπεζα θα ακολουθήσει πιο κάτω, ωστόσο ένα σχόλιο που αξίζει αναφοράς, είναι αυτό της αξιολόγησης των Moody's για Eurobank και Alpha Bank. Και αξίζει, διότι, ο Moody's έδωσε την επενδυτική βαθμίδα στην Eurobank εντός Ιουνίου και της Alpha Bank στα τέλη του ίδιου μήνα, ενόσω δεν έχει δώσει την επενδυτική βαθμίδα στην Ελλάδα. Είναι ένα «καλό παράδοξο» που πρακτικά η αξιολόγησή τους είναι μεγαλύτερη από της χώρας που εδρεύουν.

Μια ανάσα από επενδυτική

Ο οίκος Fitch αναβάθμισε τη μακροπρόθεσμη αξιολόγηση αθέτησης εκδότη (IDR) της Τράπεζας Κύπρου (BoC) σε «BB+» από «BB» και την αξιολόγηση βιωσιμότητας (VR) σε «bb+» από «bb». Οι προοπτικές (outlook) παρέμειναν θετικές κατά την αξιολόγησή του και είναι μία βαθμίδα κάτω από την επενδυτική. Οι θετικές προοπτικές για το μακροπρόθεσμο της Τρά-

Ο Moody's έδωσε την επενδυτική βαθμίδα στην Eurobank εντός Ιουνίου και Alpha Bank στα τέλη του ίδιου μήνα, ενόσω δεν έχει δώσει την επενδυτική βαθμίδα στην Ελλάδα.

πεζας Κύπρου κατά τον Οίκο υποδηλώνουν ότι η αναβάθμιση είναι πιθανή εντός των επόμενων δύο ετών, ιδίως εάν η ποιότητα του ενεργητικού και η κεφαλαιοποίηση της τράπεζας συνεχίσουν να ενισχύονται. Μια αναβάθμιση κατά τον Οίκο -που έτσι θα την έφερνε και στην επενδυτική βαθμίδα- θα απαιτούσε περαιτέρω μείωση της κεφαλαιακής επιβάρυνσης από τα καθαρά προβληματικά στοιχεία ενεργητικού σταθερά κάτω από το 30% του κεφαλαίου CET1 της τράπεζας, με γνώμονα τη διαρκή μείωση του δείκτη προβληματικών στοιχείων ενεργητικού προς το 7%, διατηρώντας παράλληλα έναν δείκτη CET1 άνω του 16%. Υποδεικνύει ο Fitch πως θα ήθελε να δει ένα δείκτη λειτουργικών κερδών/αποθεμάτων ενεργητικού διαρθρωτικά άνω του 2%, αν και όπως συμπληρώνει οι οικονομικοί κύκλοι και οι κύκλοι επιτοκίων θα μπορούσαν επίσης να στηρίξουν μια αναβάθμιση.

Αναφορές στον γάμο

Αναφορές για Eurobank υπάρχουν στην αξιολόγηση της Ελληνικής Τράπεζας από Fitch, όπως υπήρχαν και αναφορές για Ελληνική Τράπεζα στην αξιολόγηση της Eurobank από τους Moody's στα μέσα Ιουνίου. Ο Fitch αναβάθμισε τη μακροπρόθεσμη αξιολόγηση αθέτησης εκδότη (IDR) της Ελληνικής Τράπεζας (HB) σε «BBB-» από «BB+» και την αξιολόγηση βιωσιμότητας (VR) σε «bbb-» από «bb+». Οι προοπτικές παρέμειναν σταθερές, ενώ εκτιμά ο οίκος πως, πιθανότερος πάροχος στήριξης της Ελληνικής είναι πια η Eurobank. Όπως ανέφερε, μετά την αύξηση της συμμετοχής της Eurobank στην Ελληνική με ποσοστό 55,4% από τον Ιούνιο, δεν θεωρεί πλέον ότι η αξιολόγηση της Τράπεζας για κυβερνητική στήριξη είναι σχετική με την κάλυψη. Ο Fitch κάνει αναφορές για τη ρευστότητα της Ελ-

ληνικής, λέγοντας ότι, η Eurobank θα μπορούσε να επιδιώξει να προωθήσει το πλεονάζον κεφάλαιο της Ελληνικής, ή να το αξιοποιήσει για την επιτάχυνση της αύξησης των κορηγήσεων. Ωστόσο, αναμένει ο οίκος ότι, η κεφαλαιοποίηση θα τύχει προσεκτικής διαχείρισης και θα διατηρηθεί σε επίπεδα ανάλογα με την αξιολόγησή τους στο «bbb-». Σημειώνει επίσης ότι, οι καταθέσεις της Ελληνικής είναι «διαίτερα λεπτομερείς», κυρίως λιανικές και υπερβαίνουν κατά πολύ τα δάνεια, με αποτέλεσμα να έχει έναν πολύ υψηλό δείκτη δανείων προς καταθέσεις (τέλος Μαρτίου 2024: 41%) και άφθονη ρευστότητα. Η διαφοροποίηση της χρηματοδότησης είναι περιορισμένη και πιστεύει ότι η ελάχιστη απαίτηση για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL) θα συγκεντρωθεί πιθανό-

τατα στη Eurobank και θα μεταφερθεί στην Ελληνική μέσω ενδοεταιρικών μέσων.

Ο Moody's στην αναβάθμιση της Eurobank στα μέσα Ιουνίου είχε υπογραμμίσει πως η τράπεζα έχει τις πιο διαφοροποιημένες ροές κερδών μεταξύ των ελληνικών τραπεζών και ότι η ολοκλήρωση της εξαγοράς με το 55,5% των μετοχών στην Ελληνική ενισχύει περαιτέρω τη γεωγραφική διαφοροποίηση του ομίλου μειώνοντας τα περιουσιακά της στοιχεία με έδρα την Ελλάδα σε ποσοστό μόλις κάτω του 60% του συνόλου των ενοποιημένων περιουσιακών στοιχείων. Ο οίκος θεωρεί ότι το ισχυρό «franchise» λιανικής της Ελληνικής θα παρείχε ένα συμπληρωματικό επιχειρηματικό μοντέλο στην υπάρχουσα θυγατρική της Eurobank στην Κύπρο.

Εύσημα σε Κύπρο, Ελλάδα, Πορτογαλία δίνουν οι οίκοι

«Καμπανάκι» για ΗΠΑ, Γαλλία, Ιταλία για την αύξηση του δημόσιου χρέους

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Εκρηξη του δημόσιου χρέους σε ανεπτυγμένες οικονομίες «βλέπουν» οι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης. Αντιθέτως δίνουν τα εύσημα σε μικρότερες χώρες οι οποίες είχαν βρεθεί σε προγράμματα διάσωσης. Συγκεκριμένα ο οίκος S&P παρατηρεί ότι η Ελλάδα, η Κύπρος, η Ιρλανδία και η Πορτογαλία εμφανίζουν έντονη αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ και χαμηλό κόστος δανεισμού. Η δημοσιονομική σύνθεση, ο πληθωρισμός και η ανάπτυξη επέτρεψαν στον δείκτη χρέους τους να μειωθεί κατά μέσον όρο 16% του ΑΕΠ το 2019-2023, σε σύγκριση με μια μέση αύξηση 8,5% του ΑΕΠ που σημειώθηκε στις υπόλοιπες ανεπτυγμένες χώρες. Όπως επισημαίνουν οι οίκοι αξιολόγησης S&P και Scope Ratings, παρά τις ακόμη ευνοϊκές συνθήκες χρηματοδότησης και την ανάκαμψη του ΑΕΠ, καμία χώρα του G7 δεν βρίσκεται σε τροχιά επιστροφής του χρέους προς το ΑΕΠ στα προ πανδημίας επίπεδα – αντίθετα, μάλιστα, ο δείκτης χρέους τους αναμένεται να αυξηθεί και πάλι προς τα ιστορικά υψηλά του 2020. Εκτός από το χρέος που συσσωρεύτηκε λόγω της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008-2011, τα

κράτη στις ανεπτυγμένες αγορές δανεισθηκαν πολύ το 2020-2022 για να αντιμετωπίσουν μια σειρά παγκόσμιων σοκ όπως η πανδημία και η ενεργειακή κρίση. Στην αρχή αυτού του «ξεφάντατος» δανεισμού, τα επιτόκια ήταν ασυνήθιστα χαμηλά, υποστηριζόμενα από ποσοτικά χαλάρωση, όπως επισημαίνει η S&P.

Τώρα που η πανδημία έχει τελειώσει, οι κεντρικές τράπεζες έχουν αυξήσει τα επιτόκια και μειώνουν τις θέσεις τους σε κρατικά ομόλογα. Αυτό έχει αυξήσει σταδιακά το κόστος δανεισμού για τα κράτη των ανεπτυγμένων αγορών, ενώ ο παρατεταμένος πληθωρισμός συνεχίζει να ενισχύει το ονομαστικό ΑΕΠ και τα έσοδα. Ωστόσο, παρά η και λόγω αυτών των ακόμη ευνοϊκών συνθηκών χρηματοδότησης, δεν υπήρξε επείγουσα ανάγκη μεταξεί των μεγάλων κρατών για τα δημόσια οικονομικά, ενώ η πρόοδος στη διαρθρωτική δημοσιονομική εξυγίανση ήταν περιορισμένη. Εξί κράτη του G7 – Ιταλία, ΗΠΑ, Γαλλία, Βέλγιο, Φινλανδία και Νέα Ζηλανδία – που αντιπροσωπεύουν το 60% του ΑΕΠ των ανεπτυγμένων οικονομιών, θα δουν τους δείκτες χρέους προς το ΑΕΠ να αυξάνονται περαιτέρω τα επόμενα τρία χρόνια, εκτιμά η S&P.

Καμία χώρα του κλαμπ των ισχυρών οικονομιών του G7 δεν βρίσκεται σε τροχιά επιστροφής του χρέους στα προ πανδημίας επίπεδα. Αντίθετα, μάλιστα, ο δείκτης χρέους τους αναμένεται να αυξηθεί προς τα ιστορικά υψηλά του 2020. Την ίδια στιγμή μικρές χώρες, όπως η Ελλάδα, επιδεικνύουν δημοσιονομική σύνθεση και μειώνουν γρήγορα το χρέος τους, επισημαίνουν οι οίκοι αξιολόγησης S&P και Scope Ratings.

S&P: Μόνο μια απότομη αύξηση των πιέσεων στην αγορά μπορεί να πείσει τις κυβερνήσεις να προχωρήσουν σε δημοσιονομική εξυγίανση.

Συγκεκριμένα, οι ΗΠΑ, η Γαλλία και η Γαλλία θα πρέπει να βελτιώσουν τα πρωτογενή δημοσιονομικά τους ισοζύγια κατά περισσότερο από 2% του ΑΕΠ σωρευτικά μόνο για να μπορούν να διατηρήσουν το χρέος στα τρέχοντα επίπεδα και κατά 5% έως 8% του ΑΕΠ για να το μειώσουν στα επίπεδα του 2019, έως το 2027. Κατά την άποψη της S&P, μόνο μια απότομη αύξηση των πιέσεων στην αγορά θα μπορούσε να πείσει αυτές τις κυβερνήσεις να εφαρμόσουν μια πιο αποφασιστική δημο-

σιονομική εξυγίανση. Οι εξαιρέσεις σε αυτή την τάση αύξησης του δημόσιου χρέους είναι οι μικρότερες χώρες οι οποίες είχαν βρεθεί σε προγράμματα διάσωσης, και συγκεκριμένα η Ελλάδα, η Κύπρος, η Ιρλανδία και η Πορτογαλία, παρατηρεί η S&P. Οι χώρες αυτές εμφανίζουν έντονη αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ και χαμηλό κόστος δανεισμού. Η δημοσιονομική σύνθεση, ο πληθωρισμός και η ανάπτυξη επέτρεψαν στον δείκτη χρέους τους να μειωθεί κατά μέσον όρο 16% του ΑΕΠ το 2019-2023, σε σύγκριση με μια μέση αύξηση 8,5% του ΑΕΠ που σημειώθηκε στις υπόλοιπες ανεπτυγμένες χώρες. Η Scope Ratings εκτιμά πως μέσα στην επόμενη πενταετία, οι δείκτες χρέους των χωρών του G7 θα αυξηθούν κοντά στα ιστορικά υψηλά που σημείωσαν μετά το ξέσπασμα της πανδημίας. «Οι δείκτες χρέους προς ΑΕΠ των περισσότερων κρατών του G7 θα συνεχίσουν να αυξάνονται. Οι δημοσιονομικές πολιτικές πολλών κυ-

βερνήσεων του G7 είναι ανεπαρκείς για να περιορίσουν τα αυξανόμενα επίπεδα δανεισμού, ενώ τα τρέχοντα υψηλότερα επιτόκια ενδέχεται να περιπλέξουν τη δημοσιονομική εξυγίανση», όπως σημειώνει ο οικονομολόγος του οίκου, Ντένις Σεν. «Προβλέπουμε ότι το χρέος της γενικής κυβέρνησης του G7 συνολικά θα αυξηθεί στο 135,2% του ΑΕΠ έως το 2029, πλησιάζοντας την κορυφή του 2020 που ήταν στο 139,6%. Αυτή η αύξηση οφείλεται κυρίως στο αυξανόμενο απόθεμα χρέους των ΗΠΑ», επισημαίνει ο Σεν. Σύμφωνα με τη Scope, η προοπτική των υψηλών για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα επιτοκίων αλλάζει τα πράγματα για τις κυβερνήσεις. Η αύξηση του χρέους προς το ΑΕΠ όχι μόνο εγείρει ερωτήματα σχετικά με τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους, αλλά περιορίζει επίσης τις βραχυπρόθεσμες δημοσιονομικές δυνατότητες των κυβερνήσεων. Πριν από την πανδημία, η επικράτηση των εξαιρετικά χαμηλών επι-

τοκίων εξασφάλιζε ότι οι πληρωμές τόκων μειώνονταν ακόμη και όταν οι κυβερνήσεις αύξαναν τον δανεισμό τους. Σήμερα, το ποσοστό των κρατικών δαπανών για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους αυξάνεται καθώς το παλαιότερο χρέος χαμηλού κόστους αναχρηματοδοτείται με υψηλότερα επιτόκια, ακόμη και αν δεν υπάρξει οποιαδήποτε αλλαγή στο απόθεμα δανεισμού.

«Οι οικονομίες του G7 με αυξανόμενο δημόσιο χρέος –όπως η Γαλλία, η Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι ΗΠΑ– πρέπει να βρουν τρόπους να ενισχύσουν τα δημοσιονομικά τους πλαίσια και να επιτύχουν επαρκή δημοσιονομική εξυγίανση», προειδοποιεί ο Σεν. Σημειώνεται πως σύμφωνα με τη Scope ο δείκτης χρέους της Ελλάδας θα μειωθεί κοντά στο 140% έως το 2028, από 160% το 2023 και πάνω από 200% το 2020, με στήριξη από τα πρωτογενή πλεονάσματα, αντισταθμίζοντας σε μεγάλο βαθμό την παράλληλη αύξηση της επιβάρυνσης των τόκων.

Πονοκέφαλος το κρατικό μισθολόγιο για το ΥΠΟΙΚ

Ζήτησε χείρα βοήθειας από ΔΝΤ και Ευρωπαίους τεχνοκράτες

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Σε δίκοπο μαχαίρι για την κυβέρνηση εξελίσσεται το εύρημα των τεχνοκρατών του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ότι πρέπει να μειωθεί το ύψος του κρατικού μισθολογίου στην Κύπρο. Από τη μία οι τεχνοκράτες της γνωστής από τα γεγονότα του 2013 Τρόικας θα δείξουν τον τρόπο κατά τον οποίο το κυπριακό κράτος πρέπει να μειώσει το κρατικό μισθολόγιο, αλλά από την άλλη θα δείξει η ιστορία εάν θα εφαρμόσουν τις συστάσεις τους. Η Κύπρος δεν βρίσκεται σε πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής όπως ήταν μέχρι τον Μάρτιο του 2016, άρα και δεν υποχρεούται να προχωρήσει σε ό,τι προτάσεις δώσουν οι τεχνοκράτες. Όχι βέβαια πως και τότε η Κύπρος είχε εφαρμόσει τα πάντα από τα όσα έπρεπε να κάνει μέσω των οδηγιών της Τρόικας, γι' αυτό άλλωστε και είχε βγει από τα μνημόνια με μικρούς αστερίσκους. Η κυβέρνηση ζήτησε τη βοήθεια του ΔΝΤ ώστε να της δείξει τον δρόμο για το τι θα πράξει με το κρατικό μισθολόγιο. Εάν πράξει ότι της προτάθηκε τότε θα αντιβαίνει σε αυτά που προγραμματικά η κυβέρνηση Χριστοδουλίδη προχώρησε με την αύξηση της Αυτόματης Τιμηρικής Προσαρμογής (ΑΤΑ) για παράδειγμα, αλλά και εάν δεν τα πράξει και φτάσει το κρατικό μισθολόγιο σε κρίσιμο

σημείο, τότε θα φέρει μεγάλη ευθύνη για ό,τι γίνει. Το ΔΝΤ μέσω του προσχεδίου που έχουν δώσει στην κυβέρνηση εισηγείται την κατάργηση της ΑΤΑ, την καταβολή προσαυξήσεων κάθε δύο χρόνια αντί κάθε χρόνο και άλλα μέτρα, με χαρακτήρα περικοπών.

Πέραν από τις συστάσεις του ΔΝΤ για το κρατικό μισθολόγιο, σειρά έχει ευρωπαϊκό κλιμάκιο, το οποίο θα δώσει τις δικές του συστάσεις στην κυβέρνηση. Σκοπός, κατά την κυβέρνηση, να μαζέψει προτάσεις από τους τεχνοκράτες -Ευρωπαίους ή μη- και να προχωρήσει σε ένα προϊόν κινήσεων επί του κρατικού μισθολογίου που θα έχει αποτέλεσμα στο «σήμερα».

Ο υπουργός Οικονομικών κ. Μάκης Κεραυνός πάντως, σε δηλώσεις του στο Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων, κατέστησε σαφές ότι, η μόνη περίπτωση που έγιναν περικοπές μισθού στο παρελθόν ήταν στη «φοβερή οικονομική κρίση», προσθέτοντας ότι, δεν υπάρχει τέτοιο θέμα για συζήτηση με τα σημερινά δεδομένα για αποκοπές. «Εμείς θα αποφασίσουμε ποια θα είναι η πολιτική που θα ακολουθήσουμε» είχε σημειώσει καταληκτικά.

Αυξήθηκαν τα παραδοτέα;

Σύμφωνα με τα επίσημα δεδομένα του Προϋπολογισμού του 2024 οι απολαβές προσωπικού πε-

Σύμφωνα με τα επίσημα δεδομένα του Προϋπολογισμού του 2024 οι απολαβές προσωπικού θα αυξάνονταν για φέτος κατά 15,3% και θα έφταναν τα 3,7 δισ. το 2024.

Η αύξηση του κρατικού μισθολογίου σαφώς και δεν είναι απαγορευτική, με την προϋπόθεση η εργασία στο Δημόσιο να είναι πιο παραγωγική και ποσοτικά και ποιοτικά, με περισσότερα παραδοτέα.

ριλαμβανομένων των βασικών μισθών, τιμηρικών επιδομάτων, ειδικών επιδομάτων, συνεισφορών στα ταμεία συντάξεων, υγείας και του νέου επαγγελματικό Σχέδιο Συνταξιοδοτικών Ωφελιμάτων, θα αυξάνονταν για φέτος κατά

15,3% και θα έφταναν τα 3,7 δισ. το 2024, σε σύγκριση με 3,2 δισ. ευρώ το 2023. Η αύξηση του κρατικού μισθολογίου σαφώς και δεν είναι απαγορευτική, με την προϋπόθεση εντούτοις η εργασία στο Δημόσιο να είναι πιο παραγωγική και ποσοτικά και ποιοτικά. Εάν η αύξηση του Προϋπολογισμού λόγω του μισθολογίου συνδέονταν με μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στο Δημόσιο, άρα με αποτέλεσμα να υπάρχουν και περισσότερα «παραδοτέα», τότε δεν θα ήταν ανυψωτικό και δεν θα χρειαζόταν εξ αρχής να ζητήσει το υπουργείο Οικονομικών τις συστάσεις του ΔΝΤ, ή άλλων ευρωπαίων τεχνοκρατών. Ο ίδιος υπάλληλος στο Δημόσιο εάν παράγει καλύτερη-αποτελεσματικότερη εργασία (όχι απαραίτητως περισσότερη ποσότητα) τότε η αύξηση του κρατικού μισθολογίου θα ήταν μία λογική συνέχεια και όχι κάτι το οποίο

πρέπει κάποια στιγμή στο άμεσο μέλλον να αντιμετωπιστεί.

Ψηφιοποίηση στο Δημόσιο

Η Κύπρος στον δημόσιο τομέα και τις ψηφιακές υπηρεσίες στο 2020 (αποτυπώνοντας δεδομένα του 2019), όπου είχαν φτάσει οι υπηρεσίες των παρεχόμενων ψηφιακών υπηρεσιών στον δημόσιο τομέα στις 73,82 μονάδες (με άριστα το 100). Ο μέσος όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν τότε στις 76,90 μονάδες. Το 2018 η «ψαλίδα» ήταν πολύ μεγάλη, με διαφορά 14,54 μονάδων (57,47 μονάδες η Κύπρος) και ακολούθησε στις 58,06 μονάδες το 2019. Το 2020, όπως προαναφέρθηκε, έγινε ένα μεγάλο άλμα, ενώ το 2021 και το 2022 έκαναν μια «μεγάλη κοιλιά» οι υπηρεσίες των παρεχόμενων ψηφιακών υπηρεσιών στον δημόσιο τομέα. Από το 2023 έχει αντιστραφεί -ετυχώς- η τάση.

αυτό τον τομέα από το 2018. Καθ' όσον είναι η καλύτερη επίδοση, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε το γεγονός πως είναι 5 μονάδες κάτω από το μέσο ευρωπαϊκό όρο. Η αμέσως καλύτερη επίδοση ήταν στο 2020 (αποτυπώνοντας δεδομένα του 2019), όπου είχαν φτάσει οι υπηρεσίες των παρεχόμενων ψηφιακών υπηρεσιών στον δημόσιο τομέα στις 73,82 μονάδες (με άριστα το 100). Ο μέσος όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν τότε στις 76,90 μονάδες. Το 2018 η «ψαλίδα» ήταν πολύ μεγάλη, με διαφορά 14,54 μονάδων (57,47 μονάδες η Κύπρος) και ακολούθησε στις 58,06 μονάδες το 2019. Το 2020, όπως προαναφέρθηκε, έγινε ένα μεγάλο άλμα, ενώ το 2021 και το 2022 έκαναν μια «μεγάλη κοιλιά» οι υπηρεσίες των παρεχόμενων ψηφιακών υπηρεσιών στον δημόσιο τομέα. Από το 2023 έχει αντιστραφεί -ετυχώς- η τάση.

ΑΡΘΡΟ / Του ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΩΣΤΟΓΙΑΝΝΗ

Φορολογία και τεχνητή νοημοσύνη

Η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης αποκτά ιδιαίτερη σημασία σε θέματα φορολογικής διοίκησης, καθώς μπορεί να βοηθήσει σημαντικά στην τήρηση της φορολογικής νομοθεσίας, στη διευκόλυνση της επικοινωνίας μεταξύ φορολογικών αρχών και φορολογουμένων, και στη διασφάλιση των φορολογικών εσόδων. Σε διεθνές επίπεδο, η τάση προς την ψηφιοποίηση των φορολογικών αρχών ενισχύεται με την πλειονότητα των φορολογικών διοικήσεων να χρησιμοποιούν την επιστήμη των μαζικών δεδομένων και τα εργαλεία ανάλυσης τους για τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των φορολογουμένων, την ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης και τη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών.

Αναμφισβήτητα, η αυτοματοποίηση των διαδικασιών με τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να ενισχύσει τη λειτουργική αποτελεσματικότητα των φορολογικών αρχών. Για παράδειγμα, η ανάλυση μαζικών δεδομένων μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής. Επίσης, το ψηφιακό περιβάλλον σε συνδυασμό με αλγόριθμους που εκπαιδεύονται να αναγνωρίζουν συσχετισμούς και να κάνουν προβλέψεις, από πραγματικά στοιχεία παρέχει τη δυνατότητα ακριβέστερης πρόβλεψης των φορολογικών εσόδων και καλύτερο σχεδιασμό των φορολογικών πολιτικών. Επιπλέον, τα chatbots, εξοπλισμένα με επεξεργασία φυσικής γλώσσας, μπορούν να δραματίσουν σημαντικό ρόλο στην παροχή βοήθειας στους φορολογουμένους και, ως εκ τούτου, στη μείωση του διοικητικού κόστους και της φορολογικής διοίκησης.

Η χρήση όμως της τεχνητής νο-

μοσύνης δικαιολογημένα δημιουργεί και σημαντικές ανησυχίες, καθώς ανακύπτουν ερωτήματα σχετικά με το κράτος δικαίου και τα δικαιώματα των φορολογουμένων. Μεροληπτικοί αλγόριθμοι, μεροληπτική επιλογή των υποθέσεων στις οποίες βασίζονται οι αλγόριθμοι, στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την εκπαίδευση των αλγόριθμων, τα οποία δεν είναι αντιπροσωπευτικά του πληθυσμού, εγκυμονούν τον κίνδυνο να εξάγουν μεροληπτικά απο-

Η ανάλυση μαζικών δεδομένων μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, ενισχύοντας την αποτελεσματικότητα των φορολογικών αρχών.

τελέσματα. Για παράδειγμα, εάν ο αλγόριθμος επιλέξει ένα δείγμα για φορολογικό έλεγχο που δεν είναι αντιπροσωπευτικό του πραγματικού πληθυσμού, ή ένα δείγμα που σπριζείται σε προκαταλήψεις και στερεότυπα, τότε το μοντέλο της τεχνητής νοημοσύνης πιθανότατα να οδηγηθεί σε λάθος συμπεράσματα ή να μάθει να αναπαράγει τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα. Η δυνατότητα της τεχνητής νοημοσύνης να αυτοματοποιεί πολύπλοκες διαδικασίες ενέχει επίσης τον κίνδυνο να κάνει δυσκολότερη για τους φορολογουμένους την κατανόηση των αποφάσεων που τους επηρεάζουν και ως εκ τούτου να

εγείρει ερωτήματα σχετικά με τα δικαιώματά τους ως προς τον έλεγχο των αποφάσεων της φορολογικής διοίκησης.

Αναλυτές και ερευνητές προειδοποιούν ότι ενώ η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για τον εξορθολογισμό της φορολογικής συμμόρφωσης, η αποτελεσματικότητα της είναι τόσο καλή όσο και οι άνθρωποι που τη χρησιμοποιούν. Οι ανησυχίες αυτές δεν είναι φυσικά καινούργιες. Έχουν συζητηθεί στο πλαίσιο του G20, του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του ΟΟΣΑ και των Ηνωμένων Εθνών, και έχουν αποτυπωθεί στη Διακήρυξη Bletchley τον Νοέμβριο του 2023 και στη δέσμευση των συμμετεχόντων να συνεργαστούν για μια ανθρωποκεντρική, αξιόπιστη και υπεύθυνη τεχνητή νοημοσύνη.

Η επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης για την τεχνητή νοημοσύνη ολοκλήρωσε πρόσφατα τη σύνταξη πλαισίου (ένα νομικό δεσμευτικό κείμενο) για την ανάπτυξη, τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης. Στόχος του είναι να διασφαλίσει ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατία και το κράτος δικαίου προστατεύονται και προωθούνται στο ψηφιακό περιβάλλον.

Συμπερασματικά, η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης σε θέματα φορολογικής διοίκησης μπορεί να βοηθήσει σημαντικά στην εξυπηρέτηση των φορολογουμένων και στη φορολογική συμμόρφωση.

Ο κ. Χρήστος Κωστογιάννης είναι καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο του Εξέτερ, Ηνωμένο Βασίλειο, και διευθυντής του Ερευνητικού Κέντρου Tax Administration Research Centre (TARC).

Αδιαφορούν για την τεχνητή νοημοσύνη οι ελληνικές εταιρείες

Την ώρα που πολλές επιχειρήσεις «βλέπουν» επιχειρηματικές ωφέλειες από την αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης, οι ελληνικές έχουν ακόμη πολύ δρόμο να διανύσουν μέχρι να αναγνωρίσουν αυτές τις ωφέλειες και να ενσωματώσουν τέτοιες λύσεις. Και αυτό την ώρα που, σύμφωνα με στοιχεία από τον οδηγό του ΣΕΒ για την τεχνητή νοημοσύνη, κάθε 1 ευρώ που επενδύει μία εταιρεία στην τεχνητή νοημοσύνη της αποδίδει 3,5 ευρώ, με τις επενδύσεις στη συγκεκριμένη τεχνολογία να έχουν μέσο χρόνο απόσβεσης τους 14 μήνες.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα του ΣΕΒ, «Σφυγμός του Επιχειρείν», μόλις το 12% των ελληνικών επιχειρήσεων εφαρμόζει ήδη κάποια λύση τεχνητής νοημοσύνης, ενώ το 66% θεωρεί πως η ΑΙ δεν το επηρεάζει. Το δε ενδιαφέρον για τις αλλαγές που επιφέρει η τεχνητή νοημοσύνη φαίνεται υποτονικό, αφού μόνο 2 στις 10 ενδιαφέρονται να πειραματιστούν με εφαρμογές γύρω από την τεχνητή νοημοσύνη. Επικαλούμενος αυτά τα ευρήματα, κατά την εισαγωγική του τοποθέτηση στην πρόσφατη εκδήλωση του ΣΕΒ «Άνθρωποι και επιχειρήσεις την εποχή της τεχνητής νοημοσύνης», ο γενικός διευθυντής του ΣΕΒ, δρ Γιώργος Ξηρογιάννης, τόνισε πως «οι επιχειρήσεις που αξιοποιούν λύσεις ΑΙ βλέπουν αποτελέσματα και οφέλη: στις γραμμές παραγωγής και στις διαδικασίες συντήρησης του εξοπλισμού, μέχρι την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων, την εφοδιαστική αλυσίδα και την εξυπηρέτηση πελατών». Ενδεικτικά, «στην εφοδια-

Μέχρι το 2026 υπολογίζεται ότι περισσότεροι από 100 εκατ. άνθρωποι θα συνεργάζονται με ρομπότ.

στική αλυσίδα, επιχείρηση μέλος του ΣΕΒ έχει επιτύχει 40% βελτίωση στη διαθεσιμότητα προϊόντων», ανέφερε μεταξύ άλλων. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΕΒ, οι επιχειρήσεις που έχουν υιοθετήσει λύσεις ΑΙ καταγράφουν 17% υψηλότερα περιθώρια κέρδους σε σχέση με τον ανταγωνισμό, 13% υψηλότερη κερδοφορία, 12% μεγαλύτερη εξοικονόμηση καυσίμων, 10% μεγαλύτερη μείωση χρόνου διάθεσης προϊόντων στην αγορά, μείωση χρόνου αποθεματοποίησης κ.λπ.

Φυσικά υπάρχουν και σημαντικές προκλήσεις, όπως η προστασία της φήμης των επιχειρήσεων

σε σχέση με την ασφάλεια και την καταλληλότητα των δεδομένων της ΑΙ, το ρυθμιστικό πλαίσιο και η διασφάλιση της επάρκειας και ανάπτυξης ταλέντου. Ως προς το τελευταίο, 5 στις 10 επιχειρήσεις παγκοσμίως αναφέρουν πως η έλλειψη εξειδικευμένων εργαζομένων αποτελεί το μεγαλύτερο εμπόδιο για την υιοθέτηση της ΑΙ. Βέβαια και οι ίδιοι οι εργαζόμενοι εύλογα προβληματίζονται βλέποντας τη ραγδαία εξάπλωση της, δεδομένου πως μέχρι το 2026 υπολογίζεται ότι περισσότεροι από 100 εκατ. άνθρωποι θα συνεργάζονται με ρομπότ.

ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Τα Goody's επέστρεψαν στη Λευκωσία

Στο The Mall Of Cyprus το δεύτερο κατάστημα της γνωστής αλυσίδα στην Κύπρο - Στα πλάνα το άνοιγμα και άλλων

Της **ΑΝΝΑΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ**

Η επιστροφή της ελληνικής αλυσίδας φαγητού και στην πρωτεύουσα είναι γεγονός. Έπειτα από την επιστροφή των Goody's στην Κύπρο τον Σεπτέμβριο του 2022, και πιο συγκεκριμένα στη Λεμεσό, το δεύτερο κατάστημα της γνωστής, ελληνικής αλυσίδας έφτασε τώρα και στη Λευκωσία.

Στο The Mall Of Cyprus βρίσκεται το δεύτερο κατάστημα Goody's στην Κύπρο, με τον κόσμο, μικρούς και μεγάλους, να αγκαλιάζουν την επιστροφή αυτή.

Την Τετάρτη, στις 19 Ιουνίου, το πρώτο κατάστημα Goody's στην πρωτεύουσα άνοιξε τις πόρτες του για το κοινό. Το κατάστημα βρίσκεται στον πρώτο όροφο του The Mall Of Cyprus, ανάμεσα σε άλλες δημοφιλείς αλυσίδες φαγητού (McDonald's, KFC και Burger King), δεδομένο το οποίο παρατηρούμε με ενδιαφέρον, προκειμένου να δούμε ποια θα είναι η πορεία αυτού

Την Τετάρτη, στις 19 Ιουνίου, το πρώτο κατάστημα Goody's στην πρωτεύουσα άνοιξε τις πόρτες του για το κοινό.

Το κατάστημα Goody's στο The Mall Of Cyprus.

και πώς θα λειτουργήσει ο ανταγωνισμός μεταξύ των μεγάλων αλυσίδων. Επιπρόσθετα, αναμένουμε να δούμε ποιες θα είναι οι επιλογές του καταναλωτικού κοινού, καθώς και πώς θα επηρεαστεί -εάν επηρεαστεί- η επισκεψιμότητα του εμπορικού κέντρου με την έλευση του νέου καταστήματος.

Για όποιον επιθυμεί να απολαύ-

σει τα γεύματα του Goody's, μπορεί είτε να καθίσει στους χώρους του Mall, καθώς το κατάστημα δεν διαθέτει αποκλειστικά δικό του χώρο με καθιστικό για τον κόσμο, είτε να τα παραλάβει ως take away. Όπως μας ενημέρωσαν, σε διευθέτηση βρίσκεται η διαδικασία για την παράδοση φαγητού μέσω του delivery, προκειμένου να μπορούν

όσοι επιθυμούν να απολαμβάνουν τα γεύματα χωρίς να βρίσκονται στο χώρο. Γι' αυτό και δεν υπάρχει ακόμη τηλεφωνο επικοινωνίας για το συγκεκριμένο κατάστημα.

Η ελληνική αλυσίδα, εντός των επόμενων ετών, αισιοδοξεί να ανοίξει περισσότερα καταστήματα στην Κύπρο, θέτοντας εκ νέου τη θέση της στην κυπριακή αγορά.

Τα Goody's στην Κύπρο

Το πρώτο κατάστημα Goody's στην Κύπρο λειτουργήσει στη Λεωφόρο Μακαρίου της Λεμεσού, το 1997. Έπειτα από 18 χρόνια παρουσίας της δημοφιλούς αλυσίδας στο νησί μας και πέντε καταστήματα να λειτουργούν παγκύπρια, η αλυσίδα αποχώρησε το 2015 λόγω οικονομικών προβλημάτων της

εταιρείας που είχε την ευθύνη των εμπορικών σημάτων. Το 2022, τα Goody's επέστρεψε στη χώρα μας, με το πρώτο άνοιγμα να γίνεται στη Λεμεσό.

Στόχος της επενδυτικής ομάδας που έχει αναλάβει το master franchise είναι η ταχεία ανάπτυξη του δικτύου με στόχο την παγκύπρια κάλυψη, με το άνοιγμα κι άλλων

καταστημάτων, τόσο σε Λεμεσό και Λευκωσία, όσο και στις υπόλοιπες πόλεις, μέσα στα επόμενα χρόνια.

Έπειτα από το άνοιγμα του πρώτου Goody's στην Κύπρο τον Σεπτέμβριο του 2022 στη Λεμεσό, σειρά πήρε τώρα και η Λευκωσία.

Η ιστορία των Goody's

Η Goody's Burger House, γνωστή κι ως Goody's, είναι ελληνική αλυσίδα εστιατορίων γρήγορου φαγητού, μέλος του ομίλου Nivartia (εταιρεία παραγωγής τροφίμων στην Ελλάδα). Το πρώτο κατάστημα Goody's ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1973 από τον Ιωάννη Διονυσιάδη, ενώ το πρώτο της κατάστημα στην Αθήνα άνοιξε το 1981. Στον όμιλο των Goody's, ο οποίος από τη δεκαετία του 1990 λειτουργήσει με τη μέθοδο της δικαιόχρησης (franchise), προστέθηκαν στη συνέχεια οι αλυσίδες Flocafé και Hellenic Catering. Το 1994 εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αθηνών, ενώ

Στα σχέδια του ομίλου είναι το άνοιγμα περισσότερων καταστημάτων εντός των επόμενων ετών.

το 1997 λειτουργήσει τα πρώτα της εστιατόρια εκτός Ελλάδας, εκ των οποίων και στην Κύπρο. Ιδιαίτερη προσοχή για την αλυσίδα αποτέλεσε το Junior Goody's, επωνυμία για τα παιδικά γεύματα της αλυσίδας, η οποία πρόσφερε στο παρελθόν συνοδευτικά παιχνίδια, γραφικά ύλη και άλλα αντικείμενα για τα παιδιά.

ΚΕΝΗ ΘΕΣΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΥΠΡΟΥ (ΑνΑΔ)

Από την **Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (ΑνΑΔ)** γίνονται δεκτές αιτήσεις για πλήρωση μίας κενής θέσης Διευθυντή για τοποθέτηση στη Διεύθυνση Υπηρεσιών Κατάρτισης. Η θέση είναι Πρώτου Διορισμού και Προαγωγής. Το Σχέδιο Υπηρεσίας της θέσης, περιλαμβανομένων των καθηκόντων και ευθυνών καθώς και των προσόντων που απαιτούνται, δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 5 Ιουλίου 2024.

Σύμφωνα με το Σχέδιο Υπηρεσίας της θέσης τα απαιτούμενα προσόντα είναι τα εξής:

1. Για τοποθέτηση στη Διεύθυνση Υπηρεσιών Κατάρτισης:

(i) Πανεπιστημιακό δίπλωμα ή τίτλος ή ισότιμο προσόν σε ένα τουλάχιστον από τα ακόλουθα θέματα ή συνδυασμό των θεμάτων αυτών:

Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού, Διοίκηση Επιχειρήσεων, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Επιστήμη της Εκπαίδευσης, Επιστήμη των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, Κοινωνιολογία, Μαθηματικά, Μηχανική (οποιοδήποτε κλάδο), Νομικά (περιλαμβανομένου του Barrister-at-Law), Οικονομικά, Πληροφορική, Στατιστική.

(Σημ.: Ο όρος «πανεπιστημιακό δίπλωμα ή τίτλος» καλύπτει και μεταπτυχιακό δίπλωμα ή τίτλο επιπέδου Master)

ή

(ii) Μέλος σώματος Ελεγκτών αναγνωρισμένου από το Υπουργικό Συμβούλιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Ελεγκτών Νόμου.

2. Δεκαετής τουλάχιστον πείρα σε υπεύθυνη θέση.

3. Πολύ καλή γνώση της ελληνικής και της αγγλικής ή της γαλλικής ή της γερμανικής γλώσσας.

4. Ακεραιότητα χαρακτήρα, οργανωτική ικανότητα, πρωτοβουλία, υπευθυνότητα και ευθυκρισία.

Η εγκεκριμένη μισθοδοτική κλίμακα της θέσης είναι Α15⁰⁰: €64.708,38 – 67.328,20 – 69.948,01 – 72.567,83 – 75.187,64 – 77.807,45 – 80.427,27. Στον πιο πάνω μισθό προστίθενται οι οποιεσδήποτε γενικές αυξήσεις εγκρίνονται με νομοθεσία και το τμηματικό επίδομα, σύμφωνα με το ποσοστό που εγκρίνεται από την κυβέρνηση από καιρό σε καιρό.

Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να υποβάλουν την αίτησή τους ηλεκτρονικά μέσω της ιστοσελίδας της ΑνΑΔ στη διεύθυνση: www.anad.org.cy. Η περίοδος ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων αρχίζει την Παρασκευή, 5 Ιουλίου 2024 στις 10:00 και λήγει την Παρασκευή, 2 Αυγούστου 2024 στις 13:00.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ζητούν περισσότερες πληροφορίες από την αρμόδια υπηρεσία της ΑνΑΔ, στο τηλέφωνο 22390321.

Χρηματοδότηση από ΕΤΕπ σε ελληνικές αμυντικές εταιρείες

Πανευρωπαϊκό πρόγραμμα με δάνεια 6 δισ. για ενίσχυση του τομέα της άμυνας

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Χρηματοδοτήσεις προς την ελληνική αμυντική βιομηχανία, όπως άλλωστε και την ευρωπαϊκή εν γένει, αξιολογεί η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) ύστερα και από τις αποφάσεις που ελήφθησαν νωρίτερα φέτος σε κεντρικό επίπεδο προκειμένου να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή άμυνα και ασφάλεια, σε μια περίοδο που οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι αυξάνονται διαρκώς. Οι χρηματοδοτήσεις αυτές μπορεί να είναι είτε δάνεια είτε επενδύσεις στο μετοχικό κεφάλαιο των επιχειρήσεων. Συνολικά η ΕΤΕπ στοχεύει να διοχετεύσει 6 δισ. ευρώ σε δάνεια τα επόμενα χρόνια σε τέτοια έργα στην Ευρώπη και να επενδύσει επιπλέον σημαντικά ποσά στο μετοχικό κεφάλαιο επιλέξιμων επιχειρήσεων. Για τον σκοπό αυτό υπέγραψε την εβδομάδα αυτή και συμφωνία συνεργασίας με το Ταμείο Καινοτομίας του ΝΑΤΟ (ΝΑΤΟ Innovation Fund). Στο τελευταίο συμμετέχουν 24 κράτη-μέλη της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας, μεταξύ τους και η Ελλάδα.

Πέραν των δανείων, η ΕΤΕπ θα επενδύσει και στο μετοχικό κεφάλαιο νεοφυών και μικρών αμυντικών επιχειρήσεων μέσω του Defence Equity Facility που έχει συστήσει σε συνεργασία με την Κομισιόν.

Το μήνυμα της ΕΤΕπ

Σε αυτό το πλαίσιο, συνάντηση θα πραγματοποιήσει σήμερα στα γραφεία της ΕΤΕπ στη Βασιλίσσης Σοφίας ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων Γιάννης Τσακίρης με εκπροσώπους ελληνικών αμυντικών επιχειρήσεων, όπως η Prisma Electronics, η ΕΑΒ, η THEON Sensors, η SCYTALYS, η ELMON και άλλες. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα εργασίας με την Ένωση Ελληνικών Εταιρειών Αεροδιαστημικής, Άμυνας και Ασφάλειας (ΕΕΛΕ-ΑΑ), που λαμβάνει χώρα λίγες εβδομάδες μετά τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου της ΕΤΕπ οι οποίες ανοίγουν τον δρόμο για δανειοδότηση με εξαιρετικά ευνοϊκούς όρους και ελληνικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας. Κεντρικό μήνυμα της ευρωπαϊκής αναπτυξιακής τράπεζας προς τις ελληνικές επιχειρήσεις θα είναι ότι «η ΕΤΕπ είναι πιο αποφασισμένη και πρόθυμη από ποτέ να χρηματοδοτήσει επενδύσεις που θα θωρακίσουν την ελληνική και ευρωπαϊκή ασφάλεια και θα ενισχύσουν την αμυντική βιομηχανία».

Η ΕΤΕπ έχει ήδη τροποποιήσει τα κριτήρια επιλεξιμότητας για να μπορέσει να χρηματοδοτήσει αμυντικές εταιρείες.

Μέχρι τον Μάιο ίσχυε σειρά περιορισμών στις χρηματοδοτήσεις που μπορούσαν να δοθούν σε αμυντικές επιχειρήσεις. Πιο συγκεκριμένα, εταιρείες που επιθυμούσαν χρηματοδότηση για να αναπτύξουν αγαθά και προϊόντα διττής χρήσης, όπως π.χ. μη επανδρωμένα αεροσκάφη (drones), δεν χρειάζεται πλέον να αποδείξουν ότι το βασικό πελατολόγιό τους και τα έσοδα από τις πωλήσεις θα προέρχονται από μη στρατιωτικούς σκοπούς. Πριν από τις αλλαγές που αποφάσισε το Δ.Σ. της ΕΤΕπ τον Μάιο, για να είναι επιλέξιμη μια επένδυση για χρηματοδότηση ήταν αναγκαίο το 50% τουλάχιστον των εκτιμώμενων εσόδων της να προέρχεται από μη στρατιωτικούς σκοπούς, ενώ τώ-

ρα αρκεί να υπάρχουν εύλογες πολιτικές χρήσεις του αγαθού ή της επένδυσης, έστω και αν αυτές είναι ελάχιστο ποσοστό των προσδοκώμενων εσόδων. Επίσης, εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας θα έχουν πλέον πρόσβαση στις πιστωτικές γραμμές και στα προϊόντα διαμεσολαβημένων χρηματοδοτήσεων που η ΕΤΕπ διαθέτει στην ελληνική αγορά μέσω των ελληνικών τραπεζών. Κάτι που δεν ίσχυε μέχρι νωρίτερα φέτος, καθώς οι μικρομεσαίες αμυντικές επιχειρήσεις δεν μπορούσαν να επωφεληθούν από τέτοια χρηματοδοτικά προϊόντα και πιστωτικές γραμμές. Για αυτό έχει δημιουργήσει και υπηρεσία one-stop-shop που διαχειρίζεται ήδη αιτήματα χρηματοδότησης από αμυντικές εταιρείες, παρέχοντας παράλληλα και συμβουλευτικές υπηρεσίες για την προετοιμασία έργων.

Όσον αφορά τις επενδύσεις στο μετοχικό κεφάλαιο επιχειρήσεων άμυνας και ασφάλειας της Ευρώπης και επομένως και της Ελλάδας, η ΕΤΕπ, σε συνεργασία με τη θυγατρική της Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΑΕ) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχει

δημιουργήσει ένα fund-of-funds που θα επενδύει σε επενδυτικά ταμεία τα οποία δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα. Πρόκειται για το Defence Equity Facility που εστιάζει σε συμμετοχές ειδικά σε νεοφυείς και μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Τα επιλέξιμα έργα

Χρηματοδότηση από την ΕΤΕπ και τους μηχανισμούς για τα εργαλεία που έχει θέσει σε λειτουργία μπορούν να λάβουν όμως όχι μόνο ιδιωτικές επιχειρήσεις αλλά και δημόσιοι φορείς, μιας και σε πολλές χώρες, όπως και στην Ελλάδα, το κράτος συμμετέχει ή και ελέγχει απόλυτα εταιρείες άμυνας και ασφάλειας. Ως επιλέξιμα projects, και μάλιστα με τον χαρακτηρισμό στρατηγικής προτεραιότητας, αναφέρονται και λιμενικά έργα που εξυπηρετούν ανάγκες του πολεμικού ναυτικού, έργα υποδομής που διευκολύνουν την κινητικότητα στρατιωτικών μονάδων, στρατιωτικά νοσοκομεία που είναι ανοικτά και σε πολίτες, έργα κυβερνοασφάλειας, φύλαξης και ασφάλειας κρίσιμων υποδομών και επενδύσεις στον τομέα του Διαστήματος.

Μειώθηκαν οι τιμές στα τρόφιμα τον Ιούνιο στα σούπερ μάρκετ

Αρνητικό πληθωρισμό για δεύτερο συνεχές μήνα εμφανίζουν οι μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ, καθώς σύμφωνα με τα στοιχεία του Ινστιτούτου Ερευνας Λιανμπορίου Καταναλωτικών Αγαθών (ΙΕΛΚΑ) ο σχετικός δείκτης τιμών, ο οποίος καταρτίζεται με βάση τις τιμές σε 23 κατηγορίες προϊόντων, υποχώρησε κατά 1,92% τον Ιούνιο του 2024 σε σύγκριση με τον Ιούνιο του 2023. Υπενθυμίζεται ότι ο Μάιος ήταν ο πρώτος μήνας που είχε καταγραφεί μείωση του εν λόγω δείκτη, ο οποίος είχε διαμορφωθεί στο -1,25%.

Από τις 23 κατηγορίες που εξετάζονται οι 13 κατέγραψαν μείωση και οι 10 αύξηση. Οι μεγαλύτερες μειώσεις τιμών καταγράφονται στις ακόλουθες κατηγορίες προϊόντων: φρέσκα φρούτα και λαχανικά 10,66%, απορρυπαντικά και είδη καθαρισμού 6,13%, χαρτικά, καλλυντικά και είδη προσωπικής υγιεινής 5,05%, τροφές και είδη για κατοικίδια 4,91% και αυγά και βούτυρα 4,33%.

Από την άλλη, οι μεγαλύτερες αυξήσεις τιμών καταγράφηκαν στις εξής κατηγορίες προϊόντων: ορεκτικά, αλίπαστα και άλλα σερβιριζόμενα είδη 6,46%, φρέσκα ψάρια και θαλασσινά 5,02%, μπισκότα, σοκολάτες, ζαχαρώδη 4,25%, τρόφιμα παντοπωλείου 3,51% και οιοπονευματώδη ποτά 2,77%.

Σύμφωνα με το ΙΕΛΚΑ, η τάση συγκράτησης των τιμών στα σούπερ μάρκετ οφείλεται στις καλύτερες συγκριτικά με πέρυσι καιρικές συνθήκες, ιδίως σε ό,τι αφορά τις τιμές των φρέσκων φρούτων και λαχανικών, στη σταδιακή αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, στις κυβερνητικές παρεμβάσεις, στην πορεία των τιμών των πρώτων υλών, στην υψηλή ταχύτητα κυκλοφορίας των αποθεμάτων που χαρακτηρίζει τις μεγάλες αλυσίδες, καθώς και στην επίδραση των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας, το μερίδιο των οποίων διαρκώς αυξάνεται.

Ειδικά σε ό,τι αφορά τις τιμές των φρέσκων φρούτων και λαχανικών, σημαντικό ρόλο έχει διαδραματίσει το γεγονός ότι, σε αντίθεση με πέρυσι, φέτος τον Μάιο και τον Ιούνιο δεν είχε έντονες βροχές, ενώ στα μπισκότα και στις σοκολάτες έχει αυξητική επίδραση η αύξηση της διεθνούς τιμής του κακάο που προηγούμενος μήνες. Αξίζει, πάντως, να σημειωθεί ότι η Eurostat υποστήριξε χθες ότι οι τιμές του κακάο έφτασαν στο μέγιστο σημείο τους

Ο σχετικός δείκτης των σούπερ μάρκετ, ο οποίος καταρτίζεται με βάση τις τιμές σε 23 κατηγορίες προϊόντων, υποχώρησε κατά 1,92% τον Ιούνιο του 2024 σε σύγκριση με τον Ιούνιο του 2023.

Οι μεγαλύτερες μειώσεις τιμών καταγράφονται σε φρέσκα φρούτα και λαχανικά, 10,66%, και στα απορρυπαντικά και είδη καθαρισμού, 6,13%.

τον Μάιο του 2023 και ο ρυθμός αύξησής τους επιβραδύνθηκε από τότε, ο αντίστοιχος πληθωρισμός δεν υποχώρησε κάτω από το 10% παρά μόνο τον Φεβρουάριο του 2024.

Υπενθυμίζεται πως την Τρίτη η Eurostat ανακοίνωσε τις εκτιμήσεις της για τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή τον Ιούνιο του 2024. Σύμφωνα με αυτές, στην Ελλάδα διαμορφώθηκε στο 2,4%, ενώ ο δείκτης στην ομάδα τροφίμων-αλκοολούχα ποτά-προϊόντα καπνού διαμορφώθηκε στο 1,3%.

«Η πολιτική φαίνεται ότι έχει αποτελέσματα, εκτιμώ ότι αυτούς τους μήνες ο πληθωρισμός τροφίμων θα κινηθεί πέριξ του μηδενός, αλλά αυτό δεν μας αρκεί», ανέφερε την Πέμπτη ο υπουργός Ανάπτυξης Τάκης Θεοδωρικάκος, μιλώντας στον τηλεοπτικό σταθμό ΣΚΑΪ. «Θα κάνουμε ό,τι περνάει από το χέρι μας σε συνεργασία με πολίτες και την υγιή επιχειρηματικότητα για να στηρίξουμε τους πολλούς, τη μεσαία τάξη και τις οικογένειες που δυσκολεύονται», πρόσθεσε ο κ. Θεοδωρικάκος.

Σχέδιο αύξησης της προσφοράς εργατικού δυναμικού

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Δέσμη μέτρων για την ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών, των νέων και των ατόμων με αναπηρία, την ενεργό γήρανση, καθώς και την αντιστροφή του κύματος μεταναστευσης νέων που παρατηρήθηκε τα προηγούμενα χρόνια, προανήγγειλε ο οικονομικός σύμβουλος του πρωθυπουργού Αλέξης Πατέλης, μιλώντας σε εκδήλωση της ΓΣΕΕ για την Ελληνική Οικονομία και Απασχόληση. Ο κ. Πατέλης βέβαια ξεκαθάρισε πως μπορεί με τα μέτρα αυτά να καλυφθεί ένα σημαντικό μέρος των αναγκών της αγοράς εργασίας, όμως θα πρέπει και οι εργοδότες να βελτιώσουν τους μισθούς που προσφέρουν αλλά και τις συνθήκες εργασίας, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των κενών θέσεων εργασίας.

Σύμφωνα με τον σύμβουλο του πρωθυπουργού, τα τελευταία 5 χρόνια έχουν δημιουργηθεί 430.000 νέες θέσεις εργασίας και σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, έχουμε 500.000 άνεργους και 70.000 κεν-

Ερχονται μέτρα για να μπουν στην αγορά εργασίας περισσότερες γυναίκες, νέοι, ΑμεΑ και συνταξιούχοι.

νές θέσεις εργασίας. «Για να διατηρήσει η χώρα μας υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, είναι απαραίτητο να διευρύνουμε την προσφορά εργατικού δυναμικού», τόνισε και περιέγραψε 5 τομείς στους οποίους αναμένονται αντίστοιχες δράσεις το επόμενο διάστημα:

• **Γυναίκες - ηλικιωμένοι.** Η χώρα μας έχει την τρίτη χαμηλότερη συμμετοχή γυναικών στην αγορά εργασίας, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μάλιστα το φαινόμενο αυτό δεν οφείλεται μόνο στη γονεϊκότητα, διατρέχει όλο το ηλικιακό φάσμα της συγκεκριμένης ομάδας του εργατικού δυναμικού. Για τον λόγο αυτό, σύμφωνα με τον κ. Πατέλη, εκτός από τη συνέχιση

Η Ελλάδα έχει το 4ο χαμηλότερο ποσοστό συμμετοχής νέων 15-29 ετών στο εργατικό δυναμικό στην Ε.Ε.

των μέτρων στήριξης της γονεϊκότητας - μητρότητας, αλλά και μέτρων όπως προώθηση μεγαλύτερης ευελιξίας στους γονείς, ως προς τα ωράρια εργασίας και την τηλεργασία, από πλευράς της κυβέρνησης, θα πρέπει και οι ίδιες οι επιχειρήσεις να στηρίξουν τις γυναίκες. Ανέφερε μάλιστα ως χαρακτηριστικό παράδειγμα τη σχεδόν μηδενική συμμετοχή των μεγάλων επιχειρήσεων στο πρόγραμμα επιδοτήσεων δημιουργίας βρεφονηπιακών σταθμών.

Μάλιστα η γυναικεία απασχόληση θα μπορούσε, σύμφωνα με τον οικονομικό σύμβουλο του πρωθυπουργού, να συνδυαστεί και με μέτρα στήριξης των ηλικιωμένων, στο πλαίσιο προγραμμάτων στρατηγικής ενεργού γήρανσης.

• **Νέοι και brain drain.** Η Ελλάδα έχει το 4ο χαμηλότερο ποσοστό συμμετοχής νέων 15-29 ετών στο εργατικό δυναμικό (41,2% έναντι 56% στην Ε.Ε.). Ενα μεγάλο ποσοστό ανήκει στην κατηγορία των λεγόμενων NEETs (των νέων που ούτε σπουδάζουν ούτε εργάζονται, ούτε παρακολουθούν κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης). Οι

νέοι αυτοί θα μπορούσαν, σύμφωνα με τον κ. Πατέλη, να συνδυαστούν, για παράδειγμα, την εποχική εργασία με τις σπουδές, ή τη συνεχιζόμενη κατάρτιση. Μια ακόμη πηγή αύξησης του εργατικού δυναμικού είναι η επιστροφή μέρους τουλάχιστον από τους περίπου 500.000 νέους που έφυγαν από τη χώρα (brain drain) την περίοδο 2010-2021.

• **Συνταξιούχοι - ΑμεΑ.** Στην Ελλάδα, 1,2 εκατ. συνταξιούχοι είναι ηλικίας κάτω των 72 ετών. Με την πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση για την απονομή της πλήρους σύνταξης στους συνταξιούχους που εργάζονται, ήδη πάνω από 100.000 συνταξιούχοι έχουν δηλώσει ότι απασχολούνται. Ο αριθμός αυτός αναμένεται σχεδόν να διπλασιαστεί έως το τέλος του έτους.

Σε ό,τι αφορά τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ), σύμφωνα με τον κ. Πατέλη απαιτούνται αλλαγές όχι μόνο σε ζητήματα παροχής κινητήρων, αλλά και αντιλήψης προκειμένου να απορροφηθούν από την αγορά εργασίας χιλιάδες άτομα που μπορούν να δουλέψουν.

Βροχή προσφυγών σε διαγωνισμούς για δημόσιες συμβάσεις

Λάθη και «παιχνίδια» σε προκηρύξεις οδηγούν σε μεγάλες καθυστερήσεις

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

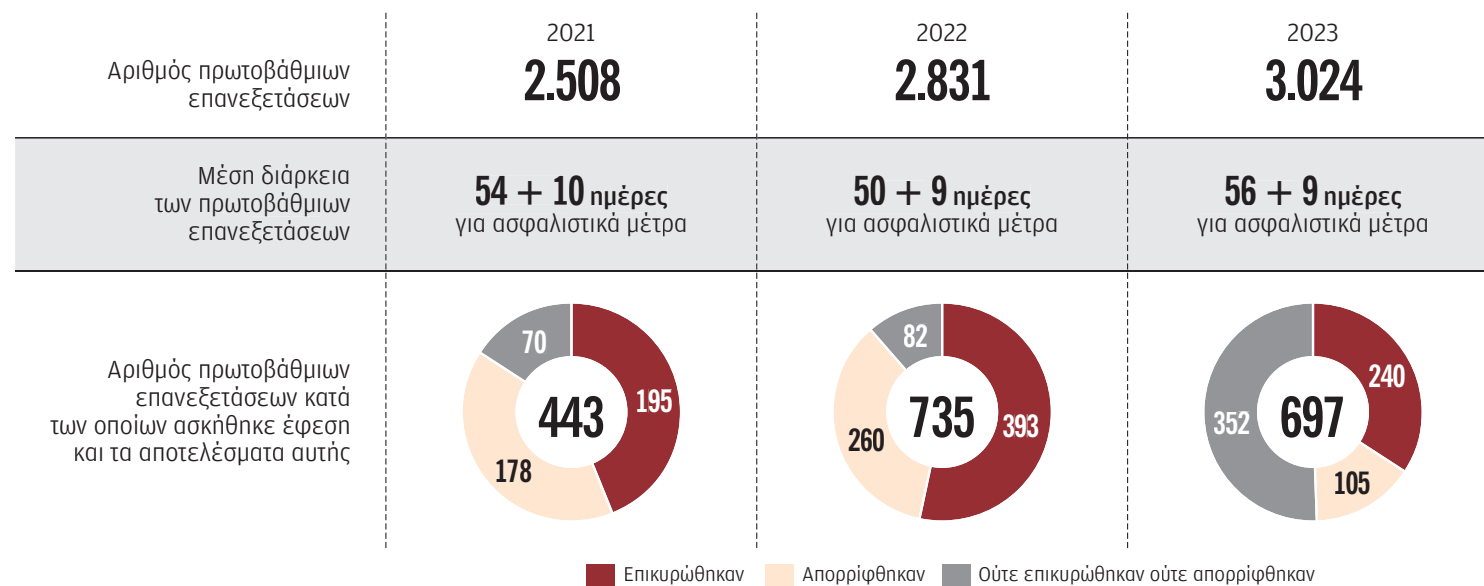
Ανυπολόγιστος χρόνος και χρήμα, χρήμα των φορολογούμενων πολιτών, χάνονται κάθε χρόνο από τις προσφυγές που γίνονται επί των διαγωνισμών για τις δημόσιες συμβάσεις, προσφυγές οι οποίες είναι συχνά απότοκο εσφαλμένων προκηρύξεων ή λανθασμένων αξιολογήσεων προσφορών, σκοπιμώς ή από άγνοια. Μόνο το 2023 εκδόθηκαν 3.024 πρωτοβάθμιες αποφάσεις επανεξέτασης, έπειτα από προδικαστικές προσφυγές, ενώ συνολικά την τριετία 2021-2023 εκδόθηκαν 8.034 πρωτοβάθμιες αποφάσεις.

Εάν ληφθεί υπόψη ότι η μέση διάρκεια για την έκδοση της απόφασης σε πρώτο βαθμό ήταν το 2023 56 ημερολογιακές ημέρες, ενώ απαιτούνται 9 ημέρες κατά μέσον όρο για την έκδοση απόφασης ασφαλιστικών μέτρων, αίτημα που σχεδόν πάντα συνοδεύει μια προσφυγή έτσι ώστε να σταματήσει άμεσα η διαδικασία υλοποίησης της σύμβασης ή του διαγωνισμού, συνολικά δηλαδή πάνω από δύο μήνες, τότε είναι εύλογο να αντι-

ληφθεί κάποιος τι κρύβεται πίσω από το πιο απλό, όπως τον λόγο που σε ένα δημόσιο νοσοκομείο δεν υπάρχουν σεντόνια, έως κάτι πιο πολύπλοκο όπως η καθυστέρηση κατασκευής ενός οδικού άξονα ή ακόμη και για την ανακατασκευή των συρμών του Ηλεκτρικού, θέμα που ανέδειξε πρόσφατα η «Κ».

As σημειωθεί δε ότι η περιπέτεια των προσφυγών για τις δημόσιες συμβάσεις δεν σταματά στους δύο μήνες, αφού συχνά οι ενδιαφερόμενοι εφεσιβάλλουν τις αρχικές αποφάσεις. Σύμφωνα με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Έκθεση Παρακολούθησης Δημοσίων Συμβάσεων της περιόδου 2021-2023, της πρώτης έκθεσης της νέας αρχής υπό την οποία συγχωνεύθηκαν η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) και η Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), από τις 3.024 πρωτοβάθμιες αποφάσεις ασκήθηκαν εφέσεις στις 697, σε ποσοστό δηλαδή 23%. Σε 240 περιπτώσεις οι πρωτοβάθμιες αποφάσεις επικυρώθηκαν σε δεύτερο βαθμό, 105 απορρίφθηκαν, ενώ 352 δεν έχουν απορριφθεί, αλλά και ούτε έχουν επικυρωθεί, καθώς πρόκειται για περιπτώσεις που

Προδικαστικές προσφυγές επί δημοσίων συμβάσεων

ΠΗΓΗ: ΕΑΔΗΣΥ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μόνο το 2023 εκδόθηκαν 3.024 πρωτοβάθμιες αποφάσεις επανεξέτασης έπειτα από προδικαστικές προσφυγές.

ακόμη δεν υπάρχουν αποφάσεις ή έχουν αποσυρθεί κ.ο.κ. Για την έκδοση απόφασης σε δεύτερο βαθμό θα πρέπει κάποιος να υπολογίζει άλλους δύο μήνες τουλάχιστον, ενώ σε περίπτωση που δικαιωθεί ο προσφεύγων, τούτο μπορεί να σημαίνει ακύρωση ενός διαγωνισμού με άγνωστο το διάστημα που μεσολαβεί κάθε φορά μέχρι την επαναπροκήρυξη του.

Πίσω από τις καθυστερήσεις στην έκδοση των σχετικών αποφάσεων βρίσκεται –και σε αυτή την περίπτωση– κάτι που σε καμία περίπτωση δεν έλυσε η συγχώρευση των δύο αρχών. Ως βελτι-

στη πρακτική άλλωστε για την αντιμετώπιση του προβλήματος αναφέρεται στην έκθεση η πλήρωση του συνόλου των θέσεων 30 μελών κλιμακίων εξέτασης προδικαστικών προσφυγών. As σημειωθεί ότι το 2018 ο μέσος χρόνος έκδοσης απόφασης σε πρώτο βαθμό ήταν 40 ημέρες (και 8 ημέρες για ασφαλιστικά μέτρα), αλλά και ο αριθμός των προδικαστικών προσφυγών ήταν πολύ μικρότερος (1.408 προσφυγές είχαν κατατεθεί και είχαν εκδοθεί 1.154 αποφάσεις). Σταδιακά, πάντως, τα στοιχεία δείχνουν ότι χρόνο με τον χρόνο αυξάνονται και οι προσφυγές και ο χρόνος έκδοσης των αποφάσεων. Το πρόβλημα, βεβαίως, ξεκινάει πολύ νωρίτερα κατά τη συγγραφή των όρων του διαγωνισμού ή και λίγο μετά, κατά την εξέταση των προσφορών. Ως βασικές πηγές εσφαλμένων εφαρμογών ή ανασφάλειας δικαίου αναφέρονται μεταξύ άλλων τα ακατάλληλα κριτήρια επιλογής (υπερβολικά περιοριστικά, ειδικά προσαρμοσμένα

για συγκεκριμένο οικονομικό φορέα, που δεν σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης ή με άλλα λόγια αυτό που λέμε «φωτογραφικοί» όροι), ενώ σύνηθες πρόβλημα είναι ο ελλιπής ετήσιος προγραμματισμός των αναγκών, με συνέπεια στη συνέχεια να γίνεται επικύρωση του κατεπείγοντος και απευθείας αναθέσεις. Ακόμη και όταν οι διαγωνισμοί δεν προσβάλλονται και γίνονται κανονικά, σε σημαντικό ποσοστό αυτών εμφανίζεται μία μόνο προσφορά, κάτι που μπορεί να υποκρύπτει είτε «φωτογραφικούς» όρους είτε νόθευση, μοίρασμα των διαγωνισμών. Το 2023 το ποσοστό των διαγωνισμών με μοναδικές προσφορές στο σύνολο ήταν 12,61% σε ό,τι αφορά τις δημόσιες συμβάσεις της κεντρικής διοίκησης, 11,86% τις δημόσιες συμβάσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), 4,41% τις συμβάσεις του τομέα υγείας και 15,15% τους λοιπούς υποβολείς προσφορών και αξιολογητές αυτών, τα βασικά προβλήματα που αναφέρονται είναι η συγκρότηση επιτροπών, το οποίο αποδίδεται σε πρόβλημα έλλειψης των σχετικών με τις προσήκουσες διαδικασίες δεξιοτήτων καθώς και καταρτισμένου προσωπικού. Κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, συχνό φαινόμενο είναι οι παράνομες τροποποιήσεις των συμβάσεων με επέκταση του οικονομικού αντικειμένου, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η αξία ή/και οι συμβατικές ποσότητες δεν είχαν αναλωθεί και κρίθηκαν ανεπίτρεπτες. Επιπλέον, επί τροποποιητικών συμβάσεων με αντικείμενο την αναπροσαρμογή των συμβατικών τιμών των αγαθών, δεν τεκμηριώθηκε, σε δικαιολόγηση της αναπροσαρμογής αυτής, ανατροπή της οικονομικής ισορροπίας των τροποποιούμενων συμβάσεων εις βάρος των προμηθευτών.

Συνολικά το 2023 ανατέθηκαν 257.990 δημόσιες συμβάσεις συνολικής αξίας 17,9 δισ. ευρώ περίπου.

ΕΞΙ ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ

ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΥΠΡΟΥ (ΑνΑΔ)

Από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (ΑνΑΔ) γίνονται δεκτές αιτήσεις για πλήρωση έξι κενών θέσεων Λειτουργού. Οι θέσεις είναι Πρώτου Διορισμού. Το Σχέδιο Υψηλείας της θέσης, περιλαμβανομένων των καθηκόντων και ευθυνών καθώς και των προσόντων που απαιτούνται, δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 5 Ιουλίου 2024.

Σύμφωνα με το Σχέδιο Υψηλείας της θέσης τα απαιτούμενα προσόντα είναι τα εξής:

- Πανεπιστημιακό δίπλωμα ή τίτλος ή ισοτίμο προσόν σε ένα τουλάχιστον από τα ακόλουθα θέματα ή συνδυασμό των θεμάτων αυτών:
 - ΘΕΣΗ Α:** Ανάλυση Δεδομένων, Μαθηματικά, Στατιστικά.
 - ΘΕΣΗ Β:** Επιχειρησιακή Έρευνα, Οικονομικά.
 - ΘΕΣΗ Γ:** Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού, Διοίκηση Επιχειρήσεων, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Επιστήμη της Εκπαίδευσης, Μηχανική (οποιοδήποτε κλάδο), Οικονομικά.
 - ΘΕΣΗ Δ:** Δημόσια Διοίκηση, Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού, Νομικά (συμπεριλαμβανομένου του Barrister-at-Law).
 - ΘΕΣΗ Ε:** Διοίκηση Επιχειρήσεων, Λογιστική, Οικονομικά, Χρηματοοικονομικά.
 - ΘΕΣΗ ΣΤ:** Επιστήμη των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, Επιστήμη των Ψηφιακών Συστημάτων, Πληροφορική.
 (Σημ.: Ο όρος «πανεπιστημιακό δίπλωμα ή τίτλος καλύπτει και μεταπτυχιακό δίπλωμα ή τίτλο επιπέδου Master).
- Πολύ καλή γνώση της ελληνικής και της αγγλικής ή της γαλλικής ή της γερμανικής γλώσσας.
- Ακεραιότητα χαρακτήρα, διοικητική και οργανωτική ικανότητα, πρωτοβουλία, υπευθυνότητα και ευθυκρισία.

Η εγκεκριμένη μισθοδοτική κλίμακα των θέσεων είναι Α8: €24.618,64 – 25.721,01 – 26.888,07 – 28.084,75 – 29.281,42 – 30.478,09 – 31.674,78 – 32.871,45 – 34.068,12 – 35.264,79 – 36.461,48 – 37.658,15, Α10: €34.283,98 – 35.922,73 – 37.561,49 – 39.200,23 – 40.838,98 – 42.477,72 – 44.116,47 – 45.755,23 – 47.393,97, Α11: €40.526,26 – 42.165,01 – 43.803,75 – 45.442,50 – 47.081,26 – 48.720,00 – 50.358,75 – 51.997,49 – 53.636,25 (Συνδυασμένες Κλίμακες).

Στον πιο πάνω μισθό προστίθενται οι οποιοσδήποτε γενικές αυξήσεις εγκρίνονται με νομοθεσία και το τιμαριθμικό επίδομα, σύμφωνα με το ποσοστό που εγκρίνεται από την κυβέρνηση από καιρό σε καιρό. Περαιτέρω σημειώνεται ότι, αναφορικά με τη μισθοδοσία αυτών που θα διοριστούν, εφαρμόζεται η παράγραφος 10(1) του περί Προϋπολογισμού της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου του 2024 Νόμου του 2024 που αφορά στη μείωση των κλιμάκων εισδοχής.

Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να υποβάλουν την αίτησή τους ηλεκτρονικά μέσω της ιστοσελίδας της ΑνΑΔ στη διεύθυνση: www.anad.org.cy. Η περίοδος ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων αρχίζει την Παρασκευή, 5 Ιουλίου 2024 στις 10:00 και λήγει την Παρασκευή, 2 Αυγούστου 2024 στις 13:00.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ζητούν περισσότερες πληροφορίες από την αρμόδια υπηρεσία της ΑνΑΔ, στα τηλέφωνα 22390322 και 22390357.

Η GenAI φέρνει ντόμινο αλλαγών στην εργασία

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΑΚΟΥ

Το δίπολο της αξιοποίησης των ευκαιριών που προκύπτουν από τη νέα τεχνολογία της GenAI και ταυτόχρονα της απόκτησης νέων δεξιοτήτων αποτελεί βασικό μέλημα των εργαζομένων παγκοσμίως, αλλά και στη χώρα μας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας της PwC Global Workforce Hopes & Fears Survey 2024 που διεξήχθη μεταξύ 56.000 εργαζομένων σε 50 χώρες και περιοχές (συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας), περισσότεροι από ένας στους τέσσερις ερωτηθέντες δηλώνουν ότι είναι πολύ ή εξαιρετικά πιθανό να αλλάξουν εργοδότη τους επόμενους 12 μήνες. Το ποσοστό αυτό είναι υψηλότερο σε σύγκριση με την περίοδο της «μεγάλης παραίτησης» το 2022, με τις συνέπειες της πανδημίας να έχουν αφήσει ανεξίτηλο αποτύπωμα στην αγορά εργασίας.

Σύμφωνα με την ίδια έρευνα, οι εργαζόμενοι σε πολύ μεγάλο ποσοστό δηλώνουν ότι ο φόρτος εργασίας τους έχει αυξηθεί σημαντικά τον τελευταίο χρόνο, ενώ ταυτόχρονα σχεδόν τα δύο τρίτα των ερωτηθέντων

Οι εργαζόμενοι σε πολύ μεγάλο ποσοστό δηλώνουν ότι ο φόρτος εργασίας τους έχει αυξηθεί σημαντικά τον τελευταίο χρόνο.

παρατηρούν ότι ο ρυθμός των αλλαγών στην εργασία τους έχει αυξηθεί κατά το ίδιο χρονικό διάστημα. Οι εργαζόμενοι πλέον αισθάνονται μια διπλή πίεση, καθώς οι υψηλότερες απαιτήσεις και ανάγκες στην εργασία έρχονται να συνδυαστούν, αλλά και να ενταθούν, από ένα ντόμινο συνεχών αλλαγών στον τρόπο με τον οποίο εργάζονται. Έχοντας αυτό ως δεδομένο, αντίβαρο στις παραπάνω πιέσεις αποτελεί η ανάπτυξη των δεξιοτήτων, αλλά και η αξιοποίηση τεχνολογικών εργαλείων αιχμής. Με βάση τα ευρήματα της έρευνας, λιγότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες πιστεύουν ότι οι εργοδότες τους τους παρέχουν αρκετές ευκαιρίες για την εκμάθηση νέων δεξιοτήτων, ενώ η μη παροχή των ευκαιριών αυτών αποτελεί βασικό παράγοντα αλλά και κίνητρο αλλαγής εργασιακού περιβάλλοντος.

Την ίδια στιγμή, εξαιρετικά σημαντικός εμφανίζεται να είναι και ο ρόλος της νέας τεχνολογίας της GenAI στην αγορά εργασίας, καθώς πάνω από το 80% των εργαζομένων που χρη-

σιμοποιούν καθημερινά τη νέα αυτή τεχνολογία αναμένουν ότι θα κάνει τον χρόνο τους στη δουλειά πιο αποδοτικό τους επόμενους 12 μήνες. Παράλληλα, ένας στους δύο από εκείνους που την αξιοποιούν αναμένει ότι θα οδηγήσει σε υψηλότερους μισθούς, ποσοστό που αυξάνεται στο 76% μεταξύ εκείνων που αξιοποιούν την GenAI σε καθημερινή βάση. Εντούτοις, και σε αυτόν τον τομέα παρατηρείται έντονο ψηφιακό χάσμα, καθώς ένα σημαντικό ποσοστό των εργαζομένων δεν έχει χρησιμοποιήσει την GenAI στην εργασία του. Οι λόγοι, σύμφωνα με τους ίδιους, είναι πως είτε δεν υπάρχουν ευκαιρίες χρήσης της τεχνολογίας στον τομέα τους, είτε δεν έχουν πρόσβαση οι ίδιοι στα σχετικά εργαλεία, είτε δεν γνωρίζουν πώς να τα χρησιμοποιήσουν. Αυτό σημαίνει πως οι εργοδότες καλούνται να επενδύσουν σημαντικά στην εκπαίδευση και την πρόσβαση των εργαζομένων τους στις νέες και αναδυόμενες τεχνολογίες παρέχοντας στους ανθρώπους τους ευκαιρίες εξέλιξης.

Λαμβάνοντας τα παραπάνω υπόψη, ένα συνεχώς αυξανόμενο ποσοστό εργαζομένων είναι διατεθειμένοι να αλλάξει εργοδότη, εφόσον κρίνει πως οι ευκαιρίες ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων και κατά συνέπεια εργασιακής ανέλιξης είναι περιορισμένες στο σημερινό εργασιακό περιβάλλον του. Αυτό με τη σειρά του αποτελεί ένα σήμα κινδύνου για τους εργοδότες, οι οποίοι θα πρέπει να προσφέρουν ένα συνδυασμό ευκαιριών για reskilling/upskilling και τρόπους ενεργής εμπλοκής των ίδιων των εργαζομένων στη συν-διαμόρφωση των επιχειρηματικών μετασχηματισμών που είναι αναγκαίοι για τις ίδιες τις επιχειρήσεις.

Όπως όμως και με άλλες τεχνολογικές καινοτομίες στο παρελθόν, υπάρχει κίνδυνος να διαψευσθούν εν μέρει οι προσδοκίες πολλών εργαζομένων και επιχειρήσεων, καθώς ακόμα η γρήγορη υιοθέτηση της GenAI μπορεί να οδηγήσει σε νέα υψηλότερα επίπεδα αποδοτικότητας που να θεωρηθούν μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα το νέο σημείο αναφοράς. Αρα και τα οφέλη των νέων δυνατοτήτων που ξεδιπλώνονται από την GenAI, να μην οδηγήσουν σε μονομερή αύξηση μισθών, αλλά σε αναδιάρθρωση και δημιουργία νέων επαγγελμάτων, καθώς και μείωση κόστους για τις επιχειρήσεις που έχουν βάλει στο DNA τους την υιοθέτηση καινοτομίας.

* Ο κ. Κωνσταντίνος Τάκος είναι επικεφαλής του τμήματος Workforce Transformation της PwC Ελλάδας.

Στα τέλη Ιουνίου είχαμε τη σύγκληση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Ν.Δ. Μίλησαν 37 βουλευτές. Οι περισσότεροι έκαναν κριτική στον Κυριάκο Μητσοτάκη. Ακολούθησε και η παρουσίαση του βιβλίου του Μανώλη Κοττάκη την 1η Ιουλίου στο Πολιτικό Μουσείο, όπου βρήκαν την ευκαιρία οι Καραμανλής και Σαμαράς να ρίξουν και αυτοί τα δηλητηριώδη βέλη τους στον Κυριάκο. Ελάτε να ξαναδοούμε τα γεγονότα.

Ο πλέον επικριτικός στην κοινοβουλευτική ομάδα ήταν ο Μάριος Σαλμάς. Ομοιογύ ότι η περίπτωση του μου θυμίζει ένα περιστατικό με τον Γέρο της Δημοκρατίας, Γεώργιο Παπανδρέου. Ο Γέρος μίλησε στη Βουλή (1929) όταν τον διέκοψε ένας αντιπολιτευόμενος βουλευτής, με ειρωνικά σχόλια. «Πριν αλέκτορα φωνήσαι...!»

Κάπως έτσι θα μπορούσε να του απαντήσει ο Μητσοτάκης στην κριτική του. Ξέρετε, η κριτική είναι καλοδεχούμενη αν είναι ειλικρινής. Στην περίπτωση μας όμως, ο Σαλμάς διαμαρτύρεται για το αποτέλεσμα των Ευρωεκλογών. Καλόπιστα, αναζήτησα στο Google την προεκλογική δραστηριότητα του Σαλμά δίνοντας «προεκλογική δραστηριότητα Σαλμάς». Βρήκα πολλές αναφορές. Τι κρίμα όμως. Όλες οι δραστηριότητες του Σαλμά αφορούσαν τις εκλογές του 2023 ή και παλαιότερες που ήταν υποψήφιος ο ίδιος. Αυτός, λοιπόν, που δεν φαίνεται να έκανε καμία προσπάθεια να ενισχύσει το κόμμα του, όπως και ορισμένοι άλλοι από την παράταξη, που περιμέναμε και παρακαλούσαν για την αποτυχία του Μητσοτάκη, έχουν το θράσος να διαμαρτύρονται. Αφήστε που όπως κατήγγειλε τη νύχτα των εκλογών στον Σκάι ο εκδότης του iefimerida.gr, Χρήστος Ράπτης, ορισμένοι προέτρεπαν ψηφοφόρους τους να μην ψηφίσουν Ν.Δ., για να την σπάσουν στον Μητσοτάκη! Το ενδεχόμενο αυτό κουβεντιάζεται πλέον ανοικτά.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Μάριος Σαλμάς στις 7.30 π.μ. της 10ης Ιουνίου 2024, ανάρτησε στον τοίχο του στο FB, επιστολή που έστειλε στον Κυριάκο Μητσοτάκη ζητώντας την άμεση σύγκληση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «[...] προκειμένου να αναλυθούν τα αίτια του δυσμενούς αποτελέσματος για την παράταξη μας. [...]» Βλέπετε την πρεμιούρα που είχε ο άνθρωπος; Ξύπνησε από τα χαράματα για να γράψει την επιστολή ή μήπως την είχε έτοιμη και απλά συμπλήρωσε την ημερομηνία της; Μην τον προλάβει κανένας άλλος. Ή μήπως εκτελούσε διατεταγμένη υπηρεσία; Πού να ξέρω; Γεγο-

νός παραθέτω, αλλά η ώρα με προβληματίζει. «Πριν αλέκτορα φωνήσαι...!»

Αλλά δεν περιορίστηκε μόνο στη διαμαρτυρία του στην Κοινοβουλευτική Ομάδα. Το αντίδοτο συνεχίστηκε αμέσως μετά στη Βουλή, όταν ο ίδιος κατέθεσε ερώτηση στη Λίνα Μενδώνη για τους «αδιαφανείς φωτογραφικούς διαγωνισμούς για την εκμετάλλευση των κυλικίων και εστιατορίων των μουσείων και αρχαιολογικών χώρων». Αλήθεια, ο κόσμος καίγεται και αυτοί ασχολούνται με τη κυλίκια των αρχαιολογικών χώρων! Τα σχόλια περιττεύουν.

Πάμε τώρα και σε άλλον διαμαρτυρόμενο. Νικότας Κακλαμάνης. Αυτός κατέχει ένα μοναδικό ρεκόρ. Διαγράφηκε δύο φορές από την Κοινοβουλευτική Ομάδα της Ν.Δ. Το 1993 όταν ακολούθησε τον Αντώνη Σαμαρά στην Πολιτική Ανοιξη και τον Μάρτιο του 2014 από τον ίδιο τον Σαμαρά! Παρ' όλα αυτά η παράταξη τον τίμησε και τον έκανε Δήμαρχο της Αθήνας το 2006. Στις επόμενες εκλογές έχασε από τον Καμίνη. Αυτό όμως που λίγοι το θυμούνται είναι ότι το 2014 ήταν υποψήφιος δήμαρχος σαν ανεξάρτητος, αφού η Ν.Δ. στήριζε τον Αρη Σπλιώτοπουλο. «Ecce homo»!

Για να βάλω τα πράγματα στη σωστή προοπτική πρέπει να δηλώσω ότι είμαι προκατειλημμένος. Τον Σεπτέμβριο του 2017, ο Νικότας Κακλαμάνης, αναφερόμενος στην υπόθεση του Ανδρέα Γεωργίου, έκανε την ακόλουθη δήλωση για το θέμα: «...Παρά τις αφόρτες πιέσεις και τις απαράδεκτες παρεμβάσεις των δανειστών υπέρ του Γεωργίου, οι Έλληνες δικαστές παρέμειναν όρθιοι και πιστοί στον όρκο και στο καθήκον τους. Ο δρόμος όμως είναι μακρύς, αλλά η στιγμή που ο ελληνικός λαός θα μάθει "πώς και γιατί μπήκαμε στα μνημόνια" σίγουρα θα έρθει...». Αξίζει να ξαναδιαβάσετε την τελευταία πρόταση. Ούτε ο φανακίκοτερος Συριζαίος δεν θα ήταν τόσο απόλυτος. Από τότε

Είμαστε φθονεροί και γκρινιάρηδες...

Του ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΔΡΥΜΙΩΤΗ

Ενώ η Ν.Δ. είναι κυρίαρχη στο πολιτικό σκηνικό και αντίπαλοι της ψάχνουν για αρχηγούς «που μπορούν να νικήσουν τον Μητσοτάκη», εντός των τειχών ο πρόεδρος του κόμματος και πρωθυπουργός αμφισβητείται.

πέρασαν 7 χρόνια αλλά ακόμα δεν μάθαμε τίποτα καινούργιο για το «πώς και γιατί μπήκαμε στα μνημόνια». Ίσχυει αυτό που ήδη γνωρίζαμε. Μπήκαμε στα μνημόνια γιατί κατά τη διακυβέρνηση του Κώστα Καραμανλή, με τις αθρόες μονιμοποιήσεις συμβασιούχων του Δημοσίου και τον συνεχή δανεισμό για να καλύπτονται τα δημιουργούμενα ελλείμματα, απλά πτωχεύσαμε, κύριε Κακλαμάνη!

Από την ομιλία του σας παραθέτω μια πρόταση που μου φάνηκε πολύ προκλητική από κάποιον που διαγράφηκε δύο φορές από την παράταξη του: «**Όλοι έκαναν διέγερση, ουδείς έκανε μετάλλαξη. Μη στρουθοκαμηλίζουμε, μη φύγουμε από την ιδεολογική μας ταυτότητα**». Το μόνο σκόλο που ταιριάζει είναι: «**Κοίτα ποιος μιλάει!**»

Γκρινίασαν και άλλοι. Η κυριότερη κριτική αφορά τον γάμο των ομόφυλων ζευγαριών. Ο Μητσοτάκης είχε τη δυνατότητα να περάσει αυτό το δύσκολο νομοσχέδιο μετά τις Ευρωεκλογές, ώστε να μην επηρεαστεί το αποτέλεσμα από αυτό το ακανθώδες θέμα. Πολύ σωστά δεν το έκανε δείχνοντας ότι δεν φοβάται να πάρει δύσκολες αποφάσεις. Αν το μετέθετε μετά τις ευρωεκλογές, όλοι αυτοί οι διαμαρτυρόμενοι εντός και εκτός των τειχών θα έλεγαν ότι τους ξεγέλασε. Τουλάχιστον ως τον αναγνωρίσουμε την ευθύνητά του.

Πάμε και στην παρουσίαση του βιβλίου. Σαμαράς και Καραμανλής επέκριναν την κυβέρνηση –ουσιαστικά τον Μητσοτάκη– για όλα τα κακά του τόπου. Στα εθνικά θέματα ο Σαμαράς είναι έτοιμος να ντυθεί στο χακί για να πολεμήσει την Τουρκία, την Αλβανία και τη Βόρεια Μακεδονία. Οχι σαν τον Μητσοτάκη που κάθεται και τρώει σφαλιάρες.

Προκειμένου να αποδομηθεί τον Μητσοτάκη ανέφερε ότι στις πρόσφατες Ευρωεκλογές η Ν.Δ. πήρε τις λιγότερες ψήφους από όλες τις πρόσφατες εκλογές. Εδώ φαίνεται η εμπάθεια και η κακία του ανθρώπου. Βεβαίως

τώρα η Ν.Δ. πήρε 1.125.602 ψήφους ενώ τον Μάιο του 2012 στις Βουλευτικές εκλογές, με πρόεδρο τον Σαμαρά, πήρε 1.192.103. Αυτό όμως που δεν είπε γιατί θα του καλούσε το επικήρεια, είναι ότι το 2012 ψήφισαν 6.476.751 ψηφοφόροι, ενώ τώρα ψήφισαν μόνο 4.062.092 ψηφοφόροι! Δεν χρειάζεται να είναι κανείς Αϊνστάιν για να καταλάβει ότι άμα 2,4 εκατ. ψηφοφόροι δεν ψηφίζουν, όλοι θα πάρουν πολύ λιγότερες ψήφους. Θέλει πραγματικό θράσος να μιλάει ο Σαμαράς για επιδόσεις, όταν ο ίδιος κατάφερε το αρνητικό ρεκόρ της Ν.Δ. με το 18,85% σε Βουλευτικές εκλογές, ενώ το 28,31% του Μητσοτάκη έγινε σε Ευρωεκλογές που οι ψηφοφόροι ψηφίζουν χαλαρά και στέλνουν μηνύματα ανώδυνα.

Ξέρετε ποιο είναι το λυπηρό στην ιστορία; Ο Μητσοτάκης με την πολιτική του έχει κατατροπώσει την αντιπολίτευση, μείζονα και ελάσσονα, και αυτοί οι δύο αποτυχημένοι και χαμένοι γκρινιάζουν σαν τους γέρους του Muppet Show. Ο ένας μάλιστα έχει το θράσος να μιλά για την παράταξη, όταν ο ίδιος το 1993 έριξε την κυβέρνηση της Ν.Δ. και στην προεδρία του ενίσχυσε τον Σύριζα με τον ανασχηματισμό του 2014. Θυμίζω ότι τότε έχρισε υπουργούς τους πλέον λαϊκίστες που διέθετε η παράταξη του. Φυσικά μεταξύ του γνήσιου και της μαϊμούς ο κόσμος προτίμησε τον γνήσιο λαϊκίστη Τσίπρα.

Δυστυχώς, αυτή είναι η αρωσία της φυλής μας. Ενώ η Ν.Δ. είναι κυρίαρχη στο πολιτικό σκηνικό και αντίπαλοι της ψάχνουν για αρχηγούς «που μπορούν να νικήσουν τον Μητσοτάκη», έχουμε την αμφισβήτηση του Μητσοτάκη εντός των τειχών. Στη δική τους προεδρία και πρωθυπουργία δεν θυμάμαι να είχαν εσωκομματική αντιπολίτευση. Αυτοί που υποτίθεται ότι αγαπούν την παράταξη τους, δεν είδα να είχαν κινητοποιηθεί για την παράταξη στην προεκλογική περίοδο. Ο Τσίπρας τουλάχιστον πήγε στη συγκέντρωση του Κασελάκη, παρά το γεγονός ότι ο Κασελάκης σήκωσε το γάντι που του έριξε στο Συνεδριό τους. Αυτοί οι δύο τι έκαναν; Ξέχασα, ο ένας κατέβηκε από το αυτοκίνητό του να χαιρετίσει τη Λατινοπούλου, την ημέρα των εκλογών!

Στην επαγγελματική μου δραστηριότητα έμαθα ότι μια ομάδα που τρώγεται δεν πάει πουθενά. Το ίδιο πιστεύω ότι πρέπει να συμβαίνει και στη Ν.Δ. Ο Κυριάκος Μητσοτάκης έχει κερδίσει με μεγάλη διαφορά όλες τις εκλογικές αναμετρήσεις. Οποιαδήποτε εσωτερική αμφισβήτηση ή υπονομιση είναι κατακριτέα.

– Σε μια ομάδα δεν ψάχνουμε να αλλάξουμε το σύστημα!

Ο κ. Ανδρέας Γ. Δρυμιώτης είναι σύμβουλος επιχειρήσεων.

Ένα σημαντικό βήμα για τον οικονομικό εγγραμματισμό στη χώρα μας

Του ΝΙΚΟΥ ΡΩΜΠΑΠΑ

Υπάρχουν κάποιες μικρές αλλά γυές πολιτικές που μπορούν να κάνουν μεγάλη διαφορά στη χώρα μας. Το ζήτημα είναι βεβαίως να βρούμε ποιες είναι αυτές, και να τις κάνουμε σωστά.

Μία τέτοια αλλαγή περιγράφει η ανακοίνωση του υπουργού Παιδείας Κυριάκου Πιερρακάκη ότι από το σχολικό έτος 2025-26 θα διδάσκεται στην Α' Λυκείου ένα επιπλέον μάθημα για τα βασικά οικονομικά μεγέθη και εργαλεία και θα εμπλουτιστούν αντιστοίχως τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων. Πρόκειται για ένα σημαντικό βήμα για την ενίσχυση του οικονομικού εγγραμματισμού στη χώρα μας και για μια πρώτη δικαίωση της επίμονης και συστηματικής προσπάθειας όσων αναδεικνύουμε όλα αυτά τα χρόνια την ανάγκη για οικονομική παιδεία στην υποχρεωτική εκπαίδευση.

Μέχρι σήμερα, οι μαθητές και οι μαθήτριες στην Ελλάδα δεν διδάσκονται κάποιο αυτόνομο μάθημα οικονομικών παρά μόνο στην Γ' Λυκείου και μόνο όσοι και όσες έχουν επιλέξει τη σχετική κατεύθυνση. Οι βασικές οικονομικές αρχές διδάσκονται αποσπασματικά και χωρίς καμία συστηματικότητα στο πλαίσιο άλλων μαθημάτων όπως η Οικιακή Οικονομία και η Πολιτική Παιδεία και όλα εξαρτώνται από το φιλότιμο των εκπαιδευτικών.

Η απουσία των οικονομικών από το σχολείο έχει σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις. Πρώτα απ' όλα στον μετέπειτα οικονομικό προγραμματισμό των μελλοντικών ενήλικων. Αν τα παιδιά δεν μαθαίνουν στο σχολείο τι σημαίνει οικογενειακός προϋπολογισμός, τι συνεπάγεται ένα δάνειο και η χρήση μιας πιστωτικής κάρτας, ποια είναι η σημασία της εξο-

νόμησης και της αποταμίευσης, αλλά και έννοιες όπως το οριακό κόστος και ο ανατοκισμός, αυτά τα θέα είναι απολύτως βέβαιο ότι θα τα βρουν μπροστά τους. Η υπερχρέωση των ελληνικών νοικοκυριών μέσα στην κρίση, αλλά και το έλλειμμα επιχειρηματικότητας που χαρακτηρίζει την ελληνική οικονομία οφείλονται σε μεγάλο βαθμό σ' αυτή την έλλειψη βασικών γνώσεων.

Δεύτερον, η άγνοια των βασικών οικονομικών εννοιών κάνει τους πολίτες εύκολα θύματα της δημαγωγίας και του λαϊκισμού, όπως τεκμηριώνει πλήθος επιστημονικών ερευνών, μεταξύ των οποίων και αυτή του καθηγητή Γεωργίου Πάνου, ο οποίος μελέτησε τη συσχέτιση του οικονομικού αναλφαριθμητισμού με την υποστήριξη λαϊκιστικών και δημαγωγικών πολιτικών προτάσεων. Όπως απέδειξε ξανά με τον πιο

πικρό τρόπο η μεγάλη κρίση της προηγούμενης δεκαετίας, αν κάποιος δεν έχει μάθει στο σχολείο τι είναι το δημόσιο χρέος και τι το έλλειμμα, τι είναι η ανάπτυξη και πώς σχετίζεται με το προσωπικό του εισόδημα αλλά και με τα δημοσιόδοδα και τις δυνατότητες για κοινωνική πολιτική, τότε εύκολα θα υποστηρίξει λύσεις που ακούγονται εύκολες αλλά στην πραγματικότητα είναι όχι μόνο εντελώς ανεφάρμοστες αλλά και επώδυνες, ιδίως μάλιστα για τους περισσότερο οικονομικώς αδυνάτους.

Στο ΚΕΦΙΜ, η προώθηση του οικονομικού εγγραμματισμού είναι ένας από τους βασικούς πυλώνες της δράσης μας. Και στην κατεύθυνση αυτή, θέσαμε ως πρώτο στόχο και προϋπόθεση για κάθε περαιτέρω αισιόδοξο σχέψης την εισαγωγή αυτόνομου μαθήματος οικονομικών στην υποχρεωτική εκπαίδευση. Μέσα από πρωτοβου-

λίες όπως η Οικονομική Ολυμπιάδα, η μετάφραση και ελεύθερη διάθεση του οικονομικού εγχειρίδιου «Οικονομικά σε 31 ώρες», η παραγωγή εκπαιδευτικών βίντεο και κοιυϊ οικονομικών, αλλά και η εκτεταμένη σειρά προτάσεων πολιτικών, ερευνών, και μελετών με δημοφιλέστερη την Ημέρα Οικονομικής Ελευθερίας, επιδιώκουμε συνεχώς να διευρύνουμε τη μεγάλη συμμαχία που έχουμε διαμορφώσει τα τελευταία χρόνια για τον οικονομικό εγγραμματισμό.

Δικαιολογημένα λοιπόν πιστεύω ότι πανηγυρίζουμε για την ανακοίνωση του Κυριάκου Πιερρακάκη, όπως επίσης ομοίως δικαιολογημένα συνεχίζουμε με ακόμη μεγαλύτερη δέσμευση την προσπάθεια. Τα οικονομικά πρέπει να μπου και στο Γυμνάσιο αλλά και στο Δημοτικό, όπως άλλωστε είχε επισημάνει πέρυσι ο υπουργός Εθνικής Οικονο-

μίας και Οικονομικών Κωστής Χατζηδάκης στην τελετή απονομής των βραβείων της Οικονομικής Ολυμπιάδας. Και πρέπει να διδάσκονται με τρόπο ενδιάφέροντα για τα παιδιά, πράγμα άλλωστε εύκολο καθώς τα οικονομικά αφορούν με άμεσο τρόπο τη ζωή όλων μας. Δεν είναι ζήτημα ανταγωνισμού μεταξύ διαφορετικών γνωστικών αντικειμένων. Είναι ζήτημα ποιότητας ζωής για τους αυριανούς πολίτες και δυναμισμού της εθνικής μας οικονομίας. Με απλά λόγια: Από τις επενδύσεις που μπορούμε να κάνουμε για το μέλλον, η εισαγωγή των οικονομικών στην υποχρεωτική εκπαίδευση είναι ίσως αυτή με τη μεγαλύτερη και ασφαλέστερη απόδοσή!

Ο κ. Νίκος Ρώμπαπας είναι ο γενικός διευθυντής του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών.

Μείωση εσόδων λόγω Ολυμπιακών Αγώνων στο Παρίσι για Air France

Ανω των 160 εκατ. ευρώ οι απώλειες για την αεροπορική το καλοκαίρι

Εκατό χρόνια μετά το «Παρίσι 1924», η γαλλική πρωτεύουσα ετοιμάζεται να φιλοξενήσει για τρίτη φορά Ολυμπιακούς Αγώνες, από τις 26 Ιουλίου έως τις 11 Αυγούστου, υποδεχόμενη 10.500 αθλητές από 206 χώρες του κόσμου. Η κορυφαία αθλητική διοργάνωση φαίνεται ότι αλλάζει προσωρινά τον χάρτη του τουρισμού, καθώς πολλοί είναι οι επιβάτες αεροπορικών εταιρειών που αποφεύγουν τη δημοφιλή Πόλη του Φωτός φέτος το καλοκαίρι. Η Air France-KLM ειδικότερα αντιμετωπίζει σοβαρή μείωση στα προβλεπόμενα έσοδά της, αυτή τη θερινή περίοδο, μια και οι πελάτες της αποφεύγουν το Παρίσι για να γλιτώσουν τις πιθανές διαταραχές αλλά και τις αυξημένες τιμές, που παραδοσιακά παίρνουν την ανιούσα σε αντίστοιχα γεγονότα παγκόσμιας εμβέλειας. Η αναταραχή στις θυγατρικές Air France και Transavia France του ομίλου αερομεταφορέων θα «ψαλιδίσει» τα έσοδά του κατά 160 έως 180 εκατ. ευρώ την περίοδο μεταξύ Ιουνίου και Αυγούστου, ανέφερε η εταιρεία σε ανακοίνωσή της, διευκρινίζοντας ωστόσο ότι δεν σκοπεύει να μειώσει τη χωρητικότητα «σε αυτό το στάδιο» παρά τις εκτιμώμενες αρνητικές επιπτώσεις στα έσοδά της. «Οι κάτοικοι στη Γαλλία φαίνεται να αναβάλλουν τις διακοπές τους για μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες ή να εξετάζουν εναλλακτικά ταξιδιωτικά σχέδια», τόνισε, προσθέτοντας ότι τα ταξίδια από και προς τη Γαλ-

Η Air France-KLM δοκιμάστηκε φέτος, χάνοντας 522 εκατ. ευρώ το πρώτο τρίμηνο λόγω της αύξησης του κόστους και των γεωπολιτικών εντάσεων.

Η κορυφαία αθλητική διοργάνωση φαίνεται ότι αλλάζει προσωρινά τον χάρτη του τουρισμού.

λία αναμένεται να ομαλοποιηθούν μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες, με ενθαρρυντικά επίπεδα ζήτησης να προβλέπονται από το τέλος Αυγούστου και τον Σεπτέμβριο. «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες ήταν απίθανο να αποδειχθούν θετι-

κοί για την εταιρεία, αλλά αυτό που έρχεται είναι απογοητευτικό», υπογράμμισε ο Νιλ Γκλιν, αναλύτης στην ερευνητική εταιρεία Air Control Tower. Στα μέσα Ιουνίου, η διευθύνουσα σύμβουλος της Air France, Αν Ριγκέλ, επισήμανε ότι τα επαγγελματικά ταξίδια μεγάλων αποστάσεων ανέκαμψαν μετά την πανδημία, αν και η κίνηση στην Κίνα παρέμεινε αργή. Τον Δεκέμβριο, ο υπουργός Μεταφορών της Γαλλίας, Κλεμάν Μπον, ανακοίνωσε μια ζώνη απαγόρευσης πτήσεων κατά την τελική έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων, η οποία θα μπορού-

σε να προκαλέσει αναστάτωση στην Air France και σε άλλες παγκόσμιες αεροπορικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην πόλη. Περίπου 15 εκατ. επισκέπτες πρόκειται να παρακολουθήσουν τους Αγώνες, συμπεριλαμβανομένων δύο εκατ. από το εξωτερικό, σύμφωνα με το Κέντρο Δικαίου και Οικονομίας του Αθλητισμού (CDES), το οποίο παρακολουθεί τους Αγώνες του Παρισιού για λογαριασμό των διοργανωτών. Ως ένας από τους επίσημους χορηγούς των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων του Παρισιού, η Air France θέλησε να χρησιμοποιήσει τις εκδηλώσεις για να προωθήσει το εμπορικό σήμα της και να προβάλει τις υπηρεσίες της, προσλαμβάνοντας μεταξύ άλλων εκατοντάδες υπαλλήλους ως έκτακτο προσωπικό για να εξασφαλίσει την ομαλή μετακίνηση των αθλητών και του εξοπλισμού τους. Η αεροπορική εταιρεία εκτιμά πως θα μεταφέρει περίπου το ένα πέμπτο των ολυμπιακών αθλητών και λίγο περισσότερο από το ένα τρίτο των παραολυμπιακών αθλητών στους προσεχείς Αγώνες. Πέρσισι σημειωτέον, η Air France-KLM κατέγραψε καθαρά κέρδη ύψους 931 εκατ. ευρώ το τρίτο τρίμηνο, σχεδόν ίσα με το ρεκόρ ετήσιων κερδών της. Η AirFrance-KLM δοκιμάστηκε φέτος, χάνοντας 522 εκατ. ευρώ το πρώτο τρίμηνο λόγω της αύξησης του κόστους και των γεωπολιτικών εντάσεων παρά τον υψηλότερο αριθμό επιβατών και τις υψηλότερες τιμές εισιτηρίων.

Η ΙΚΕΑ επενδύει στην 5η Λεωφόρο της Νέας Υόρκης

Ο σουηδικός γίγαντας επίπλων και οικιακών ειδών ΙΚΕΑ πρόκειται να εγκαινιάσει το πρώτο του κατάστημα στη Νέα Υόρκη αφότου ανακοίνωσε μια συμφωνία για συνεπένδυση στην 5η Λεωφόρο, έναν από τους ακριβότερους εμπορικούς δρόμους στον κόσμο. Είναι η πιο πρόσφατη κίνηση σε μια διπλή στρατηγική της ΙΚΕΑ, η οποία θα στρέψει το ενδιαφέρον της από τα καταστήματα-αποθήκες εκτός πόλης σε αστικά κέντρα στην Ευρώπη, ενώ αναπτύσσει τεράστια έργα μεικτής χρήσης σε Κίνα και Ινδία. Προσφέρει επίσης τεράστια ώθηση στην Πέμπτη Λεωφόρο, η οποία, όπως πολλοί διάσημοι εμπορικοί δρόμοι σε όλο τον κόσμο, υπέστη πλήγμα μετά την πανδημία, καθώς εμβληματικές αλυσίδες την εγκατέλειψαν. Το έργο υλοποιείται από την Ingka Investments, τον επενδυτικό βραχίονα του ομίλου Ingka, ο οποίος κατέχει την πλειοψηφία των καταστημάτων ΙΚΕΑ παγκοσμίως και πραγματοποιεί τη μεγαλύτερη επένδυση σε ακίνητα στην Πέμπτη Λεωφόρο, σε ένα «σημαντικό βήμα στη μακροπρόθεσμη στρατηγική του ομίλου για την ενίσχυση της λιανικής παρουσίας του στο κέντρο της πόλης», όπως αναφέρει η ανακοίνωση της συμφωνίας.

Το νέο εγχείρημα της ΙΚΕΑ, το μεγαλύτερο στην εμβληματική λεωφόρο εδώ και περισσότερα από 60 χρόνια, θα αποτελέσει ένα εμπορικό κτίριο μεικτής χρήσης 92.000 τ.μ. Ο πύργος καταστημάτων και γραφείων, μόλις τρία λεπτά με τα πόδια από τον σταθμό Grand Central Station και το Bryant Park, αναπτύσσεται από την Extell Development Co. και έχει προγραμματιστεί να παραδοθεί το 2028. Η μετατόπιση της ΙΚΕΑ από τις τεράστιες μονάδες εκτός πόλης ξεκίνησε το

Πρόκειται για εμπορικό κτίριο μεικτής χρήσης 92.000 τ.μ. που έχει προγραμματιστεί να παραδοθεί το 2028.

2019, όταν ο κολοσσός άρχισε να εστιάζει στο άνοιγμα καταστημάτων σε μεγάλες πόλεις, όπως το Τόκιο, η Μαδρίτη, το Παρίσι και το Λονδίνο, καθώς και στούντιο σχεδιασμού σε Βιέννη, Βαρκελώνη, Βερολίνο και Πράγα. «Η επένδυση στην Πέμπτη Λεωφόρο έχει να κάνει με την αλλαγή του τρόπου με τον οποίο αλληλεπιδρούμε με τους καταναλωτές και διαδραματίζουμε ρόλο στη δημιουργία ισχυρών, βιώσιμων κοινοτήτων», δήλωσε ο Πέτερ βαν ντερ Πόελ, διευθύνων σύμβουλος της Ingka Investments. Η Ingka Investments θα κατέχει το ένα τρίτο του μεριδίου στο έργο μαζί με τα «προτιμώμενα στοιχεία μετοχικού κεφαλαίου» και την πλήρη ιδιοκτησία του προνομιακού χώρου λιανικής όπου θα βρίσκεται το σημείο συνάντησης πελατών της ΙΚΕΑ. Η Extell θα κατέχει τα δύο τρίτα του έργου.

ΚΑΝΕ ΠΑΙΓΝΙΔΙ
ΣΤΕΛΛΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
10:00-12:00

ΣΠΟΡ FM 95.0
ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

EMMA THOMPSON DARYL McCORMACK
"SEX-POSITIVE AND POSITIVELY SEXY"
"IRRESISTIBLE"
★★★★ THE COMEDIAN ★★★★★ THE WALL TO WALL JOURNAL

GOOD LUCK TO YOU, LEO GRANDE
A FILM BY SOPHIE HYDE DIRECTOR OF ANIMALS WRITTEN BY KATY BRAND

SUNDAY NIGHT MOVIE
MOVIES BEST NO. 1 THE HOME OF MOVIES!

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΙΟΥΛΙΟΥ 21:00

GOOD LUCK TO YOU, LEO GRANDE / ΚΑΛΗ ΤΥΧΗ ΛΙΟ ΓΚΡΑΝΤΕ
ΚΩΜΩΔΙΑ

Η Νάνσι Στόουκς, συνταξιοδότη εκπαιδευτικός και χήρα, διαψεύχεται για λίγη περιπέτεια. Αν και σεμνάντη, προσλαμβάνει ένα νεαρό συνοδό, τον Λίο Γκράντε, για να τη βοηθήσει να απελευθερωθεί σεξουαλικά.

Το Κανάλι Διατίθεται:
cablenet cyta vision MOVIES MESIMVRIA
Θέση 101 Θέση 49
www.mesimvria.com

Ακριβότερη η ενέργεια στην Ε.Ε. από ΗΠΑ και Κίνα έως το 2050

Τουλάχιστον 50% υψηλότερο το κόστος, σε μειονεκτική θέση οι ευρωπαϊκές εταιρείες

Οι χώρες της Ε.Ε. θα πληρώνουν την ηλεκτρική ενέργεια πολύ πιο ακριβά από τις ΗΠΑ και την Κίνα για πολλά χρόνια ακόμη και αναπόφευκτα οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις θα βρίσκονται σε μειονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστριών τους. Και ο λόγος είναι η διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση, αλλά και οι εγγενείς αδυναμίες της Γηραιάς Ηπείρου. Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγει έκθεση που εκπόνησε η ένωση ευρωπαϊκών επιχειρήσεων BusinessEurope για λογαριασμό της Ε.Ε. σε συνεργασία με τη συμβουλευτική εταιρεία για οικονομικά θέματα Compass Lexecon.

Στην εν λόγω έκθεση, η BusinessEurope υπογραμμίζει ότι το κόστος της παραγωγής ενέργειας θα είναι τουλάχιστον 50% ακριβότερο στην Ε.Ε. σε σύγκριση με τις άλλες δύο μεγάλες οικονομίες έως και το 2050. Μέλη της εν λόγω ένωσης επιχειρήσεων είναι οι κυριότερες επιχειρηματικές ενώσεις όλων των κρατών-μελών της Ε.Ε., συμπεριλαμβανομένων όμως και εκείνων της Βρετανίας. Τονίζει μάλιστα ότι αυτό θα συμβεί ακόμη και αν η Ε.Ε. επιτύχει τους στόχους που έχει θέσει για το κλίμα χωρίς ουσιαστικές υπαναχωρήσεις.

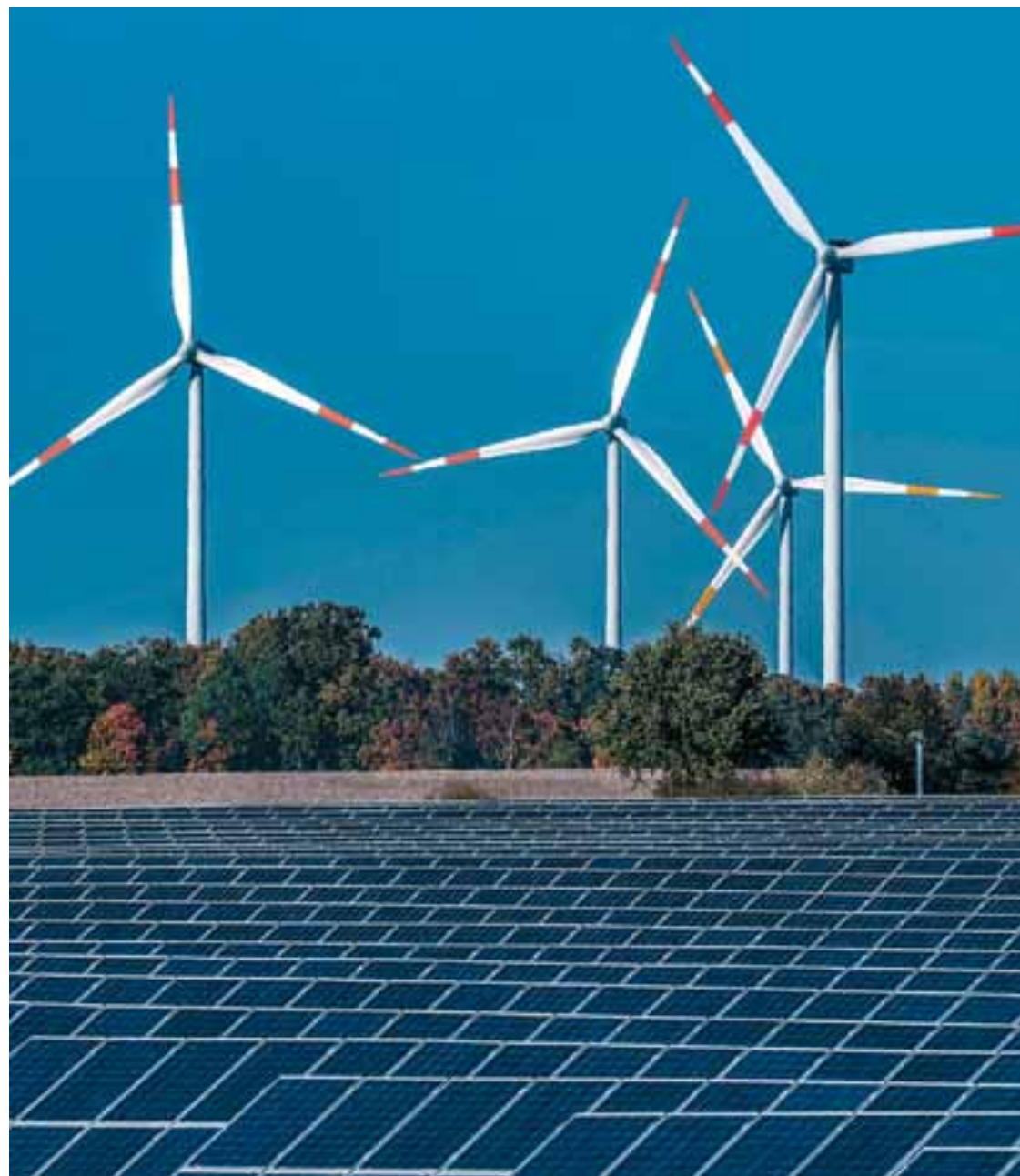
Αν, αντιθέτως, καθυστερήσει η επίτευξη των στόχων πέραν του 2050, το κόστος της ενέργειας στην Ε.Ε. ενδέχεται να είναι έως και τριπλάσιο από εκείνο που καταβάλλουν οι άλλες μεγάλες οικονομίες, οι ανταγωνιστριές της εν ολίγοις.

Αιτία είναι πρώτα απ' όλα η μεγάλη εξάρτηση της Ευρώπης από τις εισαγωγές.

Παρουσιάζοντας τα πορίσματα της εν λόγω έρευνας, ο Μάρκος Μπίρερ, γενικός διευθυντής της BusinessEurope, επισήμανε πως «αυτή η διαφορά ανάμεσα στη Γηραιά Ηπειρο και στις άλλες μεγάλες οικονομίες θα θέτει μονίμως τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις σε πραγματικά μειονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών τους γι' αυτό και πρέπει να υπάρξει άμεση δράση σε επίπεδο Ε.Ε.». Αιτία του υψηλού κόστους της ενέργειας στην Ε.Ε. είναι πρώτα απ' όλα η μεγάλη εξάρτησή της από τις εισαγωγές. Είναι το πρόβλημα που επέτειναν στο έπακρο η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και η διακοπή της προσφοράς ρωσικού αερίου

από τη Μόσχα στις ευρωπαϊκές οικονομίες. Η κατάσταση έχει εννοείρει έντονη ανησυχία σε οικονομικούς και επιχειρηματικούς κύκλους της Γηραιάς Ηπείρου, που εκφράζουν φόβους πως η Ευρώπη θα μείνει πίσω τόσο από την Ουάσιγκτον όσο και από το Πεκίνο σε ό,τι αφορά την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών παραδοσιακών βιομηχανιών της όπως οι χαλυβουργίες, αλλά και καινοτόμων νέων κλάδων όπως ο τομέας της καθαρής τεχνολογίας, της αιολικής ενέργειας και των μπαταριών.

Οι επικεφαλής των μεγαλύτερων βιομηχανικών εταιρειών της Ευρώπης έχουν θέσει σε άμεση προτεραιότητα τη μείωση του κόστους της ενέργειας. Για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή, άλλωστε, ακρογωνιαίος λίθος της πολιτικής της θα είναι η αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών βιομηχανιών στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Την ίδια στιγμή, όμως, οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις διαμαρτύρονται ότι προσκρούουν διαρκώς στην ατελείωτη γραφειοκρατία της Ε.Ε. Ένα από τα καιρία εργαλεία που χρησιμοποιεί η Ε.Ε. είναι ο φόρος κατανάλωσης άνθρακα που επιβάλλει στα σύνορά της με χώρες που δεν έχουν υιοθετήσει αυστηρά προγράμματα εμπορί-

Αν καθυστερήσει η επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων για το κλίμα πέραν του 2050, το κόστος της ενέργειας στην Ε.Ε. ενδέχεται να είναι έως και τριπλάσιο από εκείνο που καταβάλλουν οι άλλες μεγάλες οικονομίες.

των εκπομπών καυσαερίων. Με το μέτρο αυτό, η Ε.Ε. προσδιορίζει την τιμή που χρεώνει στις εκπομπές καυσαερίων για τις οποίες ευθύνονται οι εισαγωγές από τις χώρες αυτές. Σύμφωνα

με την BusinessEurope, αν το σύστημα αυτό αποδειχθεί αναποτελεσματικό και δεν βοηθήσει τις βιομηχανίες της Ε.Ε., τότε η Κομισιόν θα πρέπει να εξετάσει την προοπτική να καταργήσει τις

αδείες που έχει εκχωρήσει σε βιομηχανίες της και με τις οποίες αυτές έχουν τη δυνατότητα να καταβάλουν τιμήματα.

BLOOMBERG

Η κλιματική κρίση απειλεί την τουριστική βιομηχανία της νότιας Ευρώπης

Η κλιματική αλλαγή αρχίζει να αποτελεί μείζονα απειλή για μία από τις σημαντικότερες βιομηχανίες των χωρών του ευρωπαϊκού Νότου, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, της βιομηχανίας του τουρισμού. Οι παραδοσιακά δημοφιλέστεροι τουριστικοί προορισμοί αντιμετωπίζουν καύσωνες και εκτεταμένες καταστρεπτικές πυρκαγιές. Το πλήγμα είναι καιρό για τη χώρα μας που αναγκάστηκε και πάλι φέτος να κλείσει το σημαντικότερο τουριστικό της αξιοθέατο, την Ακρόπολη, τις μεσημεριανές ώρες για να προστατευθεί ο τουρισμός. Οι συνθήκες αυτές αποθαρρύνουν τους τουριστές που αρχίζουν να στρέφονται μαζικά στις χώρες του Βορρά και ειδικότερα στη Σκανδιναβία.

Οι χώρες αυτές του ευρωπαϊκού Βορρά, άλλοτε αδιανόητες ως προορισμοί για θερινές διακοπές, προσελκύουν πλέον όσους αναζητούν ένα δροσερό καταφύγιο ενώ διαφημίζονται ως νέα τάση με καταχωρήσεις σε

περιοδικά για το ευ ζην. Έτσι, το περασμένο έτος η βιομηχανία ταξιδιών και τουρισμού συνολικά της Σκανδιναβίας προσέθεσε κατ' εκτίμηση 124 δισ. δολ. στην οικονομία των χωρών της περιοχής, σημειώνοντας αύξηση περίπου 6% σε σύγκριση με το αμέσως προηγούμενο έτος. Μιλώντας στο Bloomberg, επιχειρήσεις των σκανδιναβικών χωρών, από ταξιδιωτικά γραφεία μέχρι καταστήματα αναμνηστικών διακοπών, προέβλεψε πως η φετινή χρονιά θα καταγράψει ρεκόρ στον τουρισμό της περιοχής. Η Μίστι Μπέλες, εκπρόσωπος δικτύου περίπου 20.000 συμβούλων για πολυτελείς διακοπές, τόνισε πως «είναι η ώρα της Σκανδιναβίας». Επικαλέστηκε μάλιστα την εκτόξευση κατά 27% που έχουν σημειώσει φέτος οι κρατήσεις σε σύγκριση με το προηγούμενο καλοκαίρι. Όπως τόνισε, μόνον η Σουηδία έχει καταγράψει πραγματικό άλμα 47% στις κρατήσεις όταν στο ίδιο χρονικό διάστημα η Ιταλία σημειώ-

Άλλα κρατίσων φέτος το καλοκαίρι στις σκανδιναβικές χώρες. Μόνο στη Σουηδία καταγράφεται αύξηση κατά 47% σε σύγκριση με πέρυσι.

Στροφή των ταξιδιωτών προς τη Σκανδιναβία. Εκτιμήσεις ότι θα προκληθεί μείωση της ζήτησης για διακοπές στην Ελλάδα.

νει αύξηση κρατήσεων μόλις 3%. Σύμφωνα, άλλωστε, με τη μηχανή πλοήγησης στις ιστοσελίδες ταξιδιών KAYAK, εξίσου εντυπωσιακά είναι τα διψήφια ποσοστά αύξησης που καταγράφουν οι αναζητήσεις πτήσεων από τα αεροδρόμια της Βρετανίας προς Κοπεγχάγη, Μπέργκεν, Νορβηγία και Στοκχόλμη πάντα για αυ-

τό το καλοκαίρι. Όπως τονίζει το Bloomberg, σχετικές έρευνες που έχουν διεξαγάγει εταιρείες για λογαριασμό της Ε.Ε. καταδεικνύουν πως η υπερθέρμανση του πλανήτη τείνει να προκαλέσει τεκτονική στροφή στον τομέα των ταξιδιών και του τουρισμού. Στο πλέον ανησυχητικό σενάριο στο οποίο η μέση αύξηση της θερμοκρασίας είναι τέσσερις βαθμοί Κελσίου, η ζήτηση για διακοπές και τουρισμό στην Ελλάδα ενδέχεται να μειωθεί κατά περισσότερο από 7% σε σύγκριση με το 2019. Και την ίδια στιγμή, η ζήτηση για διακοπές σε Σουηδία, Δανία και Φινλανδία ενδέχεται να αυξάνεται κατά 6%.

Η δροσιά αυτών των χωρών προσφέρεται για δραστηριότητες στην περιοχή. Μπορεί να περδίσει κανείς μια πραγματικά δροσερή εβδομάδα στις ακτές της Δανίας, οι καλύτερες της οποίας ανταγωνίζονται τις χώρες της Μεσογείου. Οι περισσότεροι επισκέπτες, όμως, έρχονται στην περιοχή για να κάνουν πεζοπορία στην όμορ-

φη φύση της και να δουν τους ταράνδους αλλά προπαντός για να δουν το Βόρειο Σέλας. Παράλληλα, ενισχύεται και ο χειμερινός τουρισμός στις χώρες της Σκανδιναβίας, επειδή η άνοδος της θερμοκρασίας έχει στερήσει τις φημισμένες Άλπεις από το χιόνι.

Δημοσκοπήση της εταιρείας VisitDenmark μεταξύ 9.000 ατόμων σε επτά ευρωπαϊκές χώρες κατέδειξε πως σχεδόν οι μισοί Ευρωπαίοι έχουν αντιμειωπίσει κάποια ακραία καιρικά φαινόμενα στη διάρκεια των διακοπών τους το περασμένο έτος. Και το σημαντικότερο εύρημα ήταν πως τα δύο τρίτα των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι σκοπεύουν να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους εξαιτίας αυτών που τους έχουν συμβεί. Κάτι τέτοιο μπορεί να σημαίνει ότι θα προγραμματίζουν τα ταξίδια τους σε άλλες εποχές του έτους ή ότι θα στραφούν σε διαφορετικούς προορισμούς ή ακόμη μπορεί και να περιορίσουν τα ταξίδια στο εξωτερικό.

BLOOMBERG

Προνόμια για ξένους εργαζομένους στην Πορτογαλία

Η νέα κεντροδεξιά κυβέρνηση της Πορτογαλίας ετοιμάζεται να επαναφέρει τις αμφιλεγόμενες φοροελαφρύνσεις που προσείλκυαν κύμα εξειδικευμένων αλλοδαπών στη χώρα, φροντίζοντας ωστόσο να αποκλείσει τους εύπορους συνταξιούχους. Ο υπουργός Οικονομικών Χοακίμ Μιράντα Σαρμέντο παρουσίασε το σχέδιο της Πέμπτης στο πλαίσιο ενός πακέτου μέτρων που αποσκοπούν στην τόνωση της ανάπτυξης. Οι φοροελαφρύνσεις εισήχθησαν το 2009 για να βοηθήσουν στην ανάκαμψη της Πορτογαλίας από την οικονομική κρίση και καταργήθηκαν πέρυσι από την προηγούμενη σοσιαλιστική κυβέρνηση που τις χαρακτήρισε «δημοσιονομική αδικία», η οποία εκτόξευσε τις τιμές των κατοικιών και προκάλεσε μία άνευ προηγούμενου στεγαστική

κρίση. Ο Μιράντα Σαρμέντο, ο οποίος υπηρετεί σε μια εύθραυστη κυβέρνηση που στερείται κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας, είπε ότι το μέτρο θα περιλαμβάνει τον ίδιο ενιαίο συντελεστή φόρου εισοδήματος 20%, αλλά θα καλύπτει μόνο «μισθούς και επαγγελματικό εισόδημα». «Θα αποκλείσει τα μερίσματα, τα κέρδη κεφαλαίου και τις συντάξεις, κάτι που είχε προκαλέσει έριδες ανάμεσα στη Λισαβώνα και χώρες όπως η Φινλανδία ή η Σουηδία», είπε.

Η κυβέρνηση μειοψηφίας του πρωθυπουργού Λουίς Μοντενέγκρο θα χρειαστεί να εξασφαλίσει πράσινο φως από βουλευτές του Σοσιαλιστικού Κόμματος ή του ακροδεξιού κόμματος Τσέγκα που αντιπαθούν εξίσου τις φοροελαφρύνσεις. Η πρωτοβουλία είναι ζωτικής σημασίας για την

προσέλκυση ξένων εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης που θα βοηθήσουν στην τόνωση της ανάπτυξης, επιμένει ο υπουργός Οικονομικών, προσθέτοντας ότι είναι πεπεισμένος πως τα κόμματα της αντιπολίτευσης θα στηρίξουν την κίνηση ή θα την αφήσουν να περάσει με αποχή. Οι μεγάλες πορτογαλικές εταιρείες πάντως θα καλωσορίσουν πιθανότατα την επιστροφή του 20%. «Θα προσελκύσει κόσμο. Δεν είναι αρκετό, αλλά είναι κάτι που μπορεί να κάνει η κυβέρνηση», είπε ο Μιράντα Σαρμέντο, τονίζοντας ότι η κυβέρνηση δεν θα ανατρέψει την απόφαση της προηγούμενης κυβέρνησης να τερματίσει τις «χρυσές βίζες» που συνδέονται με αγορές ακινήτων άνω των 500.000 ευρώ.

Η κυβέρνηση Μοντενέγκρο τονίζει ότι το νέο φορολογικό σχέδιο

δεν έρχεται σε σύγκρουση με τις παράλληλες προσπάθειες της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της στεγαστικής κρίσης, η οποία πυροδοτεί μια «διαρροή εγκεφάλων» ιδιαίτερα νέων ανθρώπων που αδυνατούν να βρουν αξιοπρεπή σπίτια. Η κεντρική τράπεζα της χώρας ανησυχεί ότι τα σχέδια της κυβέρνησης θα οδηγήσουν τη χώρα από δημοσιονομικό πλεόνασμα και πάλι σε δημοσιονομικό έλλειμμα, θέτοντάς την σε τροχιά παραβίασης των νέων κανόνων για το χρέος της Ε.Ε. Η Banco de Portugal προειδοποίησε τον περασμένο μήνα ότι «δεν πρέπει να υπάρχει χώρος», σύμφωνα με τους νέους δημοσιονομικούς κανόνες της Ε.Ε., για τυχόν επιπλέον δαπάνες ή φορολογικές περικοπές που δεν αντισταθμίζονται από άλλα μέτρα.

Η κεντρική τράπεζα της χώρας ανησυχεί ότι τα φορολογικά σχέδια της κυβέρνησης θα οδηγήσουν τη χώρα από δημοσιονομικό πλεόνασμα και πάλι σε δημοσιονομικό έλλειμμα.

Το ράλι των μετοχών τεχνολογίας ξυπνά μνήμες της φούσκας dot.com

Ανησυχία για την εκτόξευση των αγορών εν μέσω ενθουσιασμού για την AI

Μήπως είναι μία ακόμη φούσκα, ανάλογη εκείνης στις αρχές της δεκαετίας του 2000 που έμεινε στην ιστορία ως η φούσκα των dot.com; Η πυρετώδης άνοδος των αγορών εν μέσω παγκόσμιου ενθουσιασμού για την τεχνική νοημοσύνη και των ενδεχομένως παράλογων προσδοκιών που έχει εμπνεύσει, ωθεί πολλούς να την παρομοιάσουν με το τότε και να αναρωτηθούν κατά πόσον οι τιμές των μετοχών έχουν διογκωθεί από την αισιοδοξία για μια νέα ανατρεπτική τεχνολογία.

Ο πυρετός γύρω από την τεχνική νοημοσύνη που έχει καταλάβει επιχειρήσεις και επενδυτές σε συνδυασμό με τις αντοχές πολλών οικονομιών και ιδιαίτερως της αμερικανικής οικονομίας έχει εκτοξεύσει στα ύψη τον δείκτη S&P 500 που βρίσκεται πλέον σε επίπεδα 50% πάνω από το χαμηλό του Οκτωβρίου 2022. Σε ό,τι αφορά τον κυρίως δείκτη εταιρειών υψηλής τεχνολογίας, τον Nasdaq, έχει ενισχυθεί κατά 70% από τα τέλη του 2022. Εύκολα εντοπίζει κανείς ομοιότητες και αναλογίες με την κατάσταση που επικρατούσε στις αγορές στα τέλη του περασμένου αιώνα και τα πρώτα χρόνια του 21ου αιώνα. Μια μικρή ομάδα εταιρειών υψηλής τεχνολογίας, μεταξύ των οποίων η βιομηχανία μικροπεξεργαστών

Nvidia, αναδεικνύεται σε ηγετική δύναμη της σημερινής αγοράς και θυμίζει, έτσι, τους «τέσσερις ιππότες της Αποκάλυψης», όπως είχαν χαρακτηριστεί στα τέλη της δεκαετίας του 1990 οι Cisco, Dell, Microsoft και Intel.

Η ιλιγγιώδης άνοδος των μετοχών της Nvidia, η οποία μέσα στα τελευταία πέντε χρόνια έχει σημειώσει διαστημική εκτόξευ-

Η έκρηξη των μετοχών της Nvidia κατά 4.300% σε 5 χρόνια θυμίζει την άνοδο κατά 4.500% της Cisco την πενταετία μέχρι το 2000.

ση κατά 4.300%, θυμίζει την άνοδο κατά 4.500% που είχε σημειώσει η εταιρεία εξοπλισμού δικτύου Cisco την πενταετία μέχρι το 2000. Η Cisco ηγείτο τότε κι εκείνη μιας άλλης επανάστασης, της επανάστασης του Ιντερνετ, και όπως ακριβώς προσφάτως η Nvidia, η Cisco ξεπέρασε τότε τη Microsoft σε χρηματιστηριακή αξία. Η Nvidia, πρωταθλήτρια των μικροπεξεργαστών για την τεχνική νο-

ημοσύνη, ξεπέρασε προ ημερών τη Microsoft σε χρηματιστηριακή αξία, καθώς έφτασε στα 3,3 τρισ. δολ.

Οι χρηματιστηριακές αξίες των σημερινών τεχνολογικών εταιρειών έχουν αυξηθεί όπως και τότε. Πολλοί από τους σημερινούς τεχνολογικούς κολοσσούς φαίνεται, όμως, να βρίσκονται σε πολύ καλύτερη οικονομική κατάσταση από εκείνη στην οποία βρίσκονταν οι εταιρείες του dot.com στα τέλη της δεκαετίας του 1990 και στις αρχές της δεκαετίας του 2000. Από άλλη άποψη, μπορεί κανείς να διαπιστώσει ότι ο ενθουσιασμός των επενδυτών για τη νέα τεχνολογία δεν έχει εκτοξευθεί ακόμη στα παράλογα επίπεδα στα οποία βρισκόταν κατά την εκπονή του προηγούμενου αιώνα και στις αρχές του αιώνα μας.

Με δεδομένες τις αναλογίες, τις ομοιότητες και τις διαφορές, επικρατεί η ανησυχία πως η άνοδος της τεχνητής νοημοσύνης και το ράλι που προκαλεί στις αγορές μπορεί να έχει το ίδιο άδοξο τέλος με αυτό που είχε η φούσκα των dot.com: μια συντριβή επικών διαστάσεων. Όπως ακριβώς είχε συμβεί με τη φούσκα των dot.com, έτσι και σήμερα ο τομέας της τεχνολογίας της πληροφορίας έχει διογκωθεί τόσο

Η Nvidia ξεπέρασε προσφάτως σε χρηματιστηριακή αξία τη Microsoft, όπως είχε συμβεί και με τη Cisco στα τέλη της δεκαετίας του 1990, όταν ηγήτο της επανάστασης του Ιντερνετ.

ώστε να αντιπροσωπεύει το 32% της συνολικής χρηματιστηριακής αξίας του δείκτη S&P 500. Πρόκειται για το μεγαλύτερο ποσοστό που έχει καταγραφεί από το 2.000, οπότε είχε φτάσει στο 35% σύμφωνα με στοιχεία της LSEG Datastream. Και επιπλέον τρεις μόνον εταιρείες,

η Microsoft, Apple και Nvidia, αντιπροσωπεύουν το 20% του δείκτη. Ίσως, όμως, η σημαντικότερη διαφορά να είναι αυτή που επισήμανε προ ημερών ο τότε διευθύνων σύμβουλος της Cisco, Τζον Τσάμπερς. Μιλώντας στην Wall Street Journal, σχολίασε τη διαστημική εκτόξευ-

ση της Nvidia αναγνωρίζοντας τις αναλογίες ανάμεσα στο τότε και στο τώρα. Υπογράμμισε, ωστόσο, πως η τεχνική νοημοσύνη έχει σήμερα μια δυναμική ασύγκριτη με κάθε άλλη από τις προηγούμενες τεχνολογικές επαναστάσεις.

REUTERS, WALL STREET JOURNAL

#Nicosia2030 Υποψήφια για Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης

ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ | 2024

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
ΑΝΩΤΕΡΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΧΟΡΟΥ
PROGRESSION

Artistic curator: Yorghos Matskaris

Choreographers: Russell Maliphant, Fotis Diamantopoulos, Olia Tornaritou

10, 11/07/2024

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Δελτία ελεύθερα εισόδου
Free entry passes:
soldoutticketbox.com

Διοργανωτές
Organisers:

Εθνικός χορηγός
Institutional sponsor:

Χορηγός περιοδείας
Εθνικής Λυρικής Σκηνής
Greek National Opera
tour sponsor:

Υποστηρικτής
αερομεταφορών
περιοδείας
Tour air transport
supporter:

Η Εθνική Λυρική
Σκηνή επικρατείται
από το Υπουργείο
Πολιτισμού

Μέγας Διοργανωτής
Εθνικής Λυρικής Σκηνής
& Διοργανιστής παράστασης
Greek National Opera Lead
donor & Production donor:

Χορηγός
επικοινωνίας
Communication
sponsor:

Εθνική Λυρική Σκηνή
National Opera House

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
DEPUTY MINISTER OF CULTURE

PRODEA
INVESTMENTS

AEGEAN
A 100% Greek owned company

Εθνική Λυρική Σκηνή
National Opera House

Εθνική Λυρική Σκηνή
National Opera House

Εθνική Λυρική Σκηνή
National Opera House

Εθνική Λυρική Σκηνή
National Opera House

Εθνική Λυρική Σκηνή
National Opera House

Εθνική Λυρική Σκηνή
National Opera House

Εθνική Λυρική Σκηνή
National Opera House

Εθνική Λυρική Σκηνή
National Opera House

Εθνική Λυρική Σκηνή
National Opera House

Εθνική Λυρική Σκηνή
National Opera House

Εθνική Λυρική Σκηνή
National Opera House

Εθνική Λυρική Σκηνή
National Opera House

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η Νο1 ενημερωτική εφαρμογή στην Κύπρο

Μείνετε ενημερωμένοι!

Κατεβάστε την εφαρμογή της Καθημερινής Κύπρου στο κινητό σας

ΕΞΑΓΓΕΛΙΑ
ΤΗΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ
ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ, 2024

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΠΑΕΕΚ Κερύνειας σύμφωνα με τις πρόνοιες του Καταστατικού του Σωματείου, συγκαλεί Γενική Συνέλευση των τακτικών μελών του Σωματείου, στις 16.7.2024, ημέρα Τρίτη και ώρα 7.30μμ, με Ημερήσια Διάταξη:

- Την επικύρωση των Πρακτικών της προηγούμενης Γενικής Συνέλευσης
- Τη λογοδοσία του απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου
- Το πόρισμα των ελεγκτών της οικονομικής κατάστασης του Σωματείου
- Παρατηρήσεων και συζήτησης επί της λογοδοσίας και του πορίσματος των ελεγκτών.
- Εκλογή 3μελους εφορίας που θα διεξαγάγει την εκλογική συνέλευση που ακολουθεί σύμφωνα με το Καταστατικό στις 26.7.2024

Ταυτόχρονα εξαγγέλλεται και πάλιν σύμφωνα με τις πρόνοιες του Καταστατικού, η Γενική Εκλογική Συνέλευση του Σωματείου για την Παρασκευή, 26.7.2024 και ώρα 7.30μμ, με Ημερήσια Διάταξη:

- Αρχαιρεσίες για εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου και,
- Εκλογή Τριμελούς Ελεγκτικής Επιτροπής και τρία αναπληρωματικά Μέλη.

Τα μέλη που θα λάβουν μέρος στη Γενική Συνέλευση πρέπει να έχουν τακτοποιημένες τις συνδρομές τους, των τελευταίων δύο μηνών από την ημερομηνία της Συνέλευσης. Επίσης μέλη τα οποία επιθυμούν να είναι υποψήφιοι για το νέο Διοικητικό Συμβούλιο πρέπει να υποβάλουν γραπτή αίτηση 2 ημέρες πριν από την Εκλογική Γενική Συνέλευση, προτεινόμενοι από ένα μέλος και υποστηριζόμενοι από άλλα δύο τακτικά μέλη.

ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΠΑΕΕΚ.

Σε ακίνητα το 43,3% των ΑΞΕ το πρώτο τρίμηνο

Από το 1,2 δισ. που επενδύθηκε από ξένους στη χώρα, τα 520 εκατ. κατέληξαν στον κλάδο του real estate

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Εξακολουθούν να κυριαρχούν οι επενδύσεις σε ακίνητα ως ποσοστό επί των συνολικών άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) που εισέρχονται στη χώρα. Κατά τη διάρκεια του φετινού πρώτου τριμήνου το μερίδιο των ακινήτων διαμορφώθηκε σε 43,3%, καθώς, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), οι αγορές ακινήτων ανήλθαν σε 520 εκατ. ευρώ και την ίδια περίοδο οι συνολικές ροές από το εξωτερικό για επενδύσεις στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν σε 1,2 δισ. ευρώ. Συνολικά το 2023 η συνεισφορά της αγοράς ακινήτων ως ποσοστό επί του συνόλου των ξένων επενδύσεων είχε αγγίξει το 47%, καθώς επί συνόλου 4,48 δισ. ευρώ που εισέρρευσαν στην ελληνική οικονομία, 2,1 δισ. ευρώ αφορούσαν την αγορά ακινήτων.

Η τάση αυτή φαίνεται πως συνεχίζεται και κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2024, με την ΤτΕ να διαπιστώνει αύξηση των εισροών άμεσων ξένων επενδύσεων στην οικονομία, καθώς τον Απρίλιο προστέθηκαν άλλα 300 εκατ. ευρώ (1,5 δισ. ευρώ το πρώτο τετράμηνο), χωρίς ακόμη να έχουν γίνει γνωστά τα στοιχεία από την αγορά ακινήτων. Θεωρείται όμως σχεδόν βέβαιο ότι θα καταγραφούν άνοδο, λόγω των αλλαγών που θεσπίστηκαν εκείνο το διάστημα, στον θεσμό της «χρυσής βίζας». Ειδικότερα, έως την 30ή Αυγούστου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να κατοχυρώσουν άδεια διαμονής με το τρέχον καθεστώς (ελάχιστο ύψος επένδυσης από 250.000 έως 500.000 ευρώ ανάλογα με την περιοχή), αρκεί να υπογράψουν προ-

σύμφωνα ή ιδιωτικό συμφωνητικό αγοράς ακινήτου. Από την 1η Σεπτεμβρίου και μετά το ελάχιστο ύψος επένδυσης θα αυξηθεί σε 800.000 ευρώ σε όλη την Αττική, στη Θεσσαλονίκη και στα νησιά με τουλάχιστον 3.100 μόνιμους κατοίκους. Στην υπόλοιπη χώρα το ελάχιστο όριο θα αυξηθεί επίσης από τις 250.000 ευρώ που είναι σήμερα στις 400.000 ευρώ.

Η ΤτΕ αναφέρει ότι όπως και το 2023 έτσι και φέτος οι άμεσες ξένες επενδύσεις κατευθύνονται στους κλάδους της μεταποίησης, του χονδρικού και του λιανικού εμπορίου, των επικοινωνιών, των

Το ποσοστό προσεγγίζει αυτό του 2023, όταν το 47% των ΑΞΕ είχε απορροφηθεί από τον κλάδο της ακίνητης περιουσίας.

ακινήτων και των μεταφορών και στην πλειονότητά τους προέρχονται από τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία και το Χονγκ Κονγκ. Ειδικά, η τελευταία χώρα προέλευσης «προδίδει» και την κατεύθυνση των κεφαλαίων προς την αγορά ακινήτων, καθώς πρόκειται κατά κανόνα για πολίτες από την Κίνα που αγοράζουν ακίνητα στην Ελλάδα για να προλάβουν τις αλλαγές στο καθεστώς της «χρυσής βίζας».

Πάντως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εξέλιξη αυτή προβλέπεται να περιοριστεί κατά ένα σημαντικό ποσοστό και την πορεία των επενδύσεων των ξένων σε ακίνητα,

ιδίως κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Έτσι είναι αρκετά πιθανό να παρατηρηθεί μείωση του ποσοστού των ακινήτων επί του συνόλου των άμεσων ξένων επενδύσεων έως το τέλος του 2024. Ηδη κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους η αύξηση που σημειώθηκε στις επενδύσεις σε ακίνητα σε ετήσια βάση ήταν μονοψήφια, καθώς η άνοδος έναντι του αντίστοιχου περυσινού διαστήματος ήταν μόλις 4,6% σε 520 εκατ. ευρώ, από 497 εκατ. ευρώ το 2023.

Στον αντίποδα, σύμφωνα με την ΤτΕ, το 2024 οι άμεσες ξένες επενδύσεις στο σύνολο της οικο-

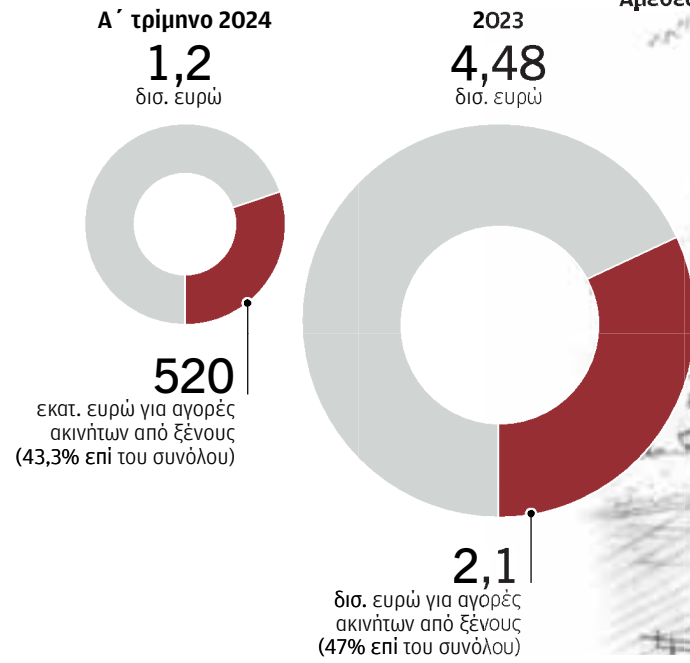
νομίας αναμένεται να κινηθούν ανοδικά, αντιστρέφοντας έτσι την πτωτική τάση που παρατηρήθηκε το 2023. Όπως αναφέρεται στην έκθεση για τη νομισματική πολιτική που δημοσιεύτηκε, «η Ελλάδα έχει τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσει την απόκλιση με εισροή κεφαλαίων μέσω επενδύσεων χαρτοφυλακίου και ξένων άμεσων επενδύσεων. Συνεπώς, η υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που βελτιώνουν το επιχειρηματικό περιβάλλον και τη λειτουργία του δημόσιου τομέα θα βοηθήσει την εισροή ξένων επενδυτικών κεφαλαίων. Τα κεφάλαια αυτά, εφόσον αφορούν

ξένες άμεσες επενδύσεις και κατευθύνονται σε παραγωγικούς τομείς της οικονομίας, θα μπορούν όχι μόνο να χρηματοδοτήσουν την απόκλιση εγχώριων αποταμιεύσεων-επενδύσεων, αλλά και να βοηθήσουν στην αναβάθμιση του παραγωγικού δυναμικού της χώρας και στη διάχυση νέων τεχνολογιών και μορφών οργάνωσης της παραγωγής, με θετικές μεσομακροπρόθεσμες επιδράσεις στην ελληνική οικονομία», επισημαίνεται. Επιχειρώντας να εξηγήσει την πτώση των άμεσων ξένων επενδύσεων που παρατηρήθηκε το 2023 (και είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθεί

σημαντικά και το μερίδιο των ακινήτων ως ποσοστό επί του συνόλου), η ΤτΕ αναφέρει ότι αυτή ήταν απόρροια της ανατίμησης του ευρώ κατά 3,9%, κάτι που είχε αρνητική επίδραση στην ανταγωνιστικότητα. Ακόμη ένας λόγος ήταν η διατήρηση της αυξημένης αβεβαιότητας και των εντεινόμενων γεωπολιτικών κινδύνων. Παράλληλα, σε όρους διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας η κατάσταση της Ελλάδας στους συνθετικούς δείκτες παρουσιάζει στασιμότητα ή και υποχώρηση μετά την αποτύπωση μεγάλου προόδου την προηγούμενη περίοδο (2020-2022).

Μαγνήτης για τις ΑΞΕ το real estate

Άμεσες ξένες επενδύσεις

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Οι κτηματικές επιδόσεις του Ιουνίου

Πέραν των ψηλότερων καταγεγραμμένων θερμοκρασιών κατά τον Ιούνιο, η Λευκωσία έσπασε και τα κοντέρ των επιδόσεων σε κτηματικές συναλλαγές σε σχέση με όλες τις άλλες επαρχίες. Πιο αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι έλκυσε πέραν των €15 εκατ. περισσότερα από τη Λεμεσό σε όγκο συναλλαγών, σπάζοντας τη μηνιαία κυριαρχία της Λεμεσού που κράτησε από τον Ιούλιο του 2020. Όμως, η ευρύτερη εικόνα δεν είναι τόσο καλή. Αντίθετα, βλέπουμε τις παραλιακές πόλεις να αιμοραγούν από το συνεχιζόμενο μειωμένο επενδυτικό ενδιαφέρον από ξένους, και τους Κύπριους να το παλεύουν με τις ψηλές τιμές και το ψηλό κόστος δανεισμού.

Πάμε να δούμε τι συνέβη λοιπόν τον περασμένο μήνα.

Τον Ιούνιο του 2024 σημειώθηκαν συνολικά 1.632 πωλήσεις (μεταβιβάσεις) ακινήτων, γεγονός που τον κατατάσσει στην τρίτη καλύτερη θέση του πρώτου εξαμήνου του τρέχοντος έτους. Τον Ιούνιο του 2023 είχαν σημειωθεί συνολικά 1.807 πωλήσεις (μεταβιβάσεις) ακινήτων γεγονός που τον κατέταξε σαν τον καλύτερο μήνα του 2023 σε αριθμό πωλήσεων. Άρα η αγορά φέτος εντός αυτής της περιόδου (του Ιουνίου) συρρικνώθηκε κατά 9,7% σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή.

Σε επίπεδο πωλητηρίων εγγράφων (μελλοντικές μεταβιβάσεις ακινήτων που έγιναν), η παγκύπρια εικόνα για τον Ιούνιο είναι επίσης αρνητική, αφού κατέγραψε μείωση κατά 5,4% κατατέθηκαν συνολικά 1.322 πωλητήρια έγγραφα φέτος τον Ιούνιο σε αντίθεση με 1.397 πωλητήρια έγγραφα τον ίδιο μήνα πέρσι.

Η συνολική αξία συναλλαγών τον Ιούνιο φέτος κυμάνθηκε περίεξ των €395,5 εκατ. Συγκρινόμενη με τον Ιούνιο του 2023 όπου η συ-

Η Λευκωσία έλκυσε πέραν των €15 εκατ. περισσότερα από τη Λεμεσό σε όγκο συναλλαγών, σπάζοντας τη μηνιαία κυριαρχία της παραλιακής πόλης, που κράτησε από τον Ιούλιο του 2020.

νολική αξία ήταν περίεξ των €382,1 εκατ., βλέπουμε μια μικρή αύξηση φέτος της τάξης του 3,5%.

Πώς κατανέμεται αυτή η συνολική απόδοση του μήνα μεταξύ των επαρχιών; Συμπεριφέρθηκαν όλες οι επαρχίες κατά αντίστοιχο τρόπο;

Η Λευκωσία κατέγραψε 453 πωλήσεις φέτος και 490 πωλήσεις πέρσι (μείωση 7,6%). Ο συνολικός όγκος συναλλαγών αυξήθηκε κατά 35,7% εφόσον φέτος επενδύθηκαν περίεξ των €118,1 εκατ., ενώ πέρσι περίεξ των €87 εκατ. Είχε μερίδιο στη συνολική αγορά του Ιουνίου 27,8% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 29,9% επί της αξίας συναλλαγών. Επιπλέον η Λευκωσία κατέγραψε και 348 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 11,5% αυξημένα σε σχέση με τον Ιούνιο του 2023. Κατ' ακρίβεια η Λευκωσία είναι η μόνη επαρχία που σημείωσε

Η συνολική αξία συναλλαγών τον Ιούνιο φέτος κυμάνθηκε περίεξ των €395,5 εκατ. Συγκρινόμενη με τον Ιούνιο του 2023 όπου η συνολική αξία ήταν περίεξ των €382,1 εκατ., βλέπουμε μια μικρή αύξηση φέτος της τάξης του 3,5%.

αύξηση σε νέα πωλητήρια έγγραφα σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα πέρσι.

Η Λεμεσό κατέγραψε 418 πωλήσεις φέτος και 452 πωλήσεις πέρσι (μείωση 7,5%). Ο συνολικός

όγκος συναλλαγών ήταν περίεξ των €102,7 εκατ. φέτος και περίεξ των €125 εκατ. πέρσι, σημειώνοντας μείωση 17,8%. Είχε μερίδιο στη συνολική αγορά του Ιουνίου 25,6% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 25,9% επί της αξίας συναλλαγών. Επιπλέον η Λεμεσό κατέγραψε και 394 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 11,3% μειωμένα σε σχέση με τον Ιούνιο του 2023. Η Λεμεσό συντηρεί την πτωτική της πορεία δείχνοντας τον σοβαρό αρνητικό επηρεασμό της από την μείωση των ξένων επενδυτών. Φυσικά και δεν μειώσαμε το γεγονός ότι τα περισσότερα χρήματα εξακολουθούν να επενδύονται σε αυτήν, αλλά εξίσου σημαντικό είναι πως σε απόλυτους αριθμούς τα κεφάλαια μειώνονται δραστικά.

Η Λάρνακα κατέγραψε 302 πωλήσεις φέτος σε αντίθεση με 375 πωλήσεις πέρσι (μείωση 19,5%).

Ο συνολικός όγκος συναλλαγών ήταν περίεξ των €51,8 εκατ. φέτος και περίεξ των €72,9 εκατ. πέρσι, σημειώνοντας δραστική συρρίκνωση της τάξης του 28,9%. Είχε μερίδιο στη συνολική αγορά του Ιουνίου 18,5% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 13,1% επί της αξίας συναλλαγών. Επιπλέον η Λάρνακα κατέγραψε και 274 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 6,2% αυξημένα σε σχέση με τον Ιούνιο του 2023. Μετά τη Λευκωσία, η Λάρνακα είναι η μόνη άλλη επαρχία με θετικό πρόσημο σε νέα πωλητήρια έγγραφα τόσο για τον Ιούνιο όσο και για το πρώτο εξάμηνο. Και η Λάρνακα βιώνει ένα πλήγμα από τη μείωση στον αριθμό ξένων επενδυτών.

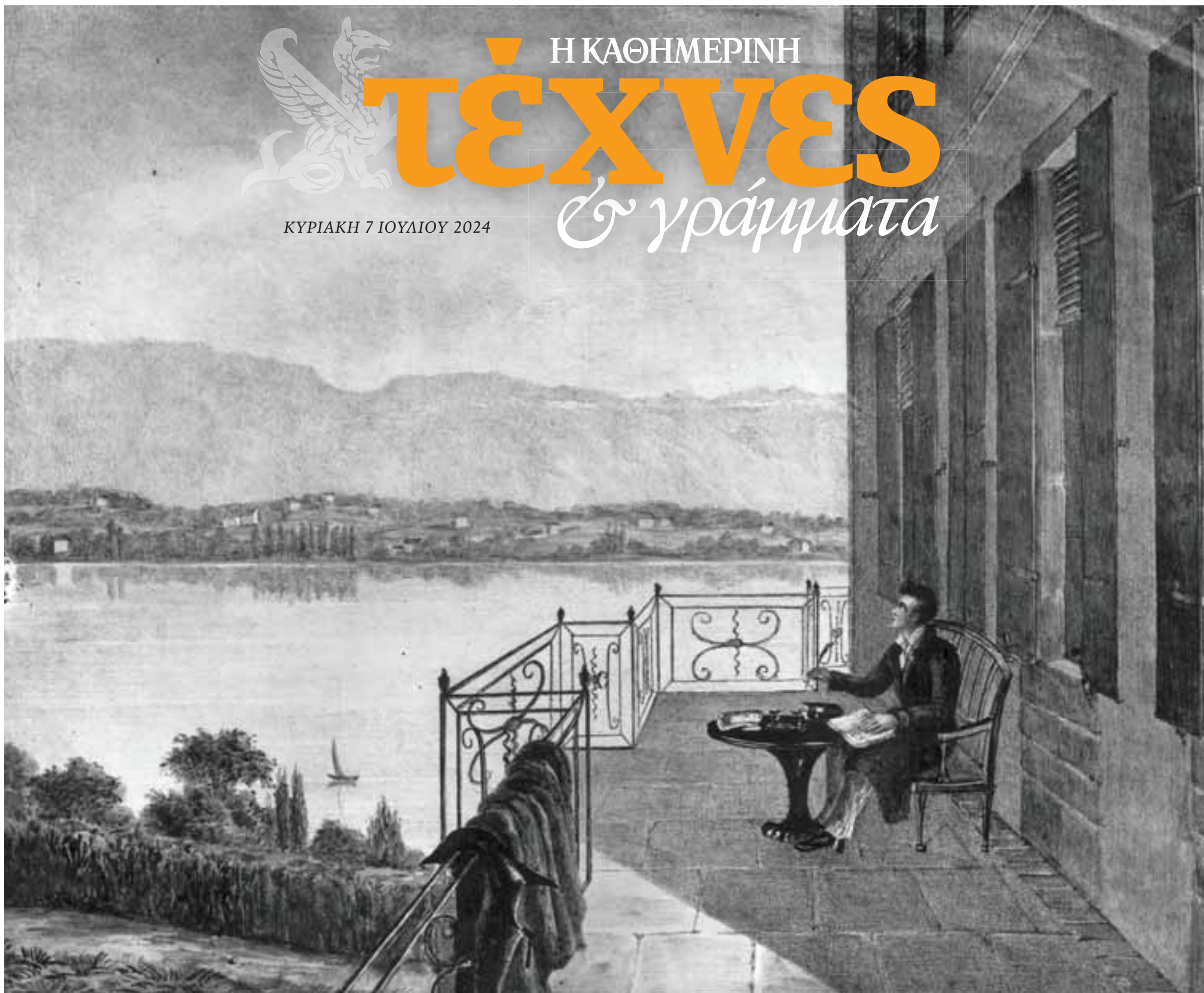
Η Πάφος κατέγραψε 344 πωλήσεις φέτος και 366 πωλήσεις πέρσι σημειώνοντας μείωση 6%. Ο συνολικός όγκος συναλλαγών

ήταν περίεξ των €101 εκατ. φέτος και περίεξ των €79,3 εκατ. πέρσι, σημειώνοντας αύξηση 27,4%. Είχε μερίδιο στη συνολική αγορά του Ιουνίου 21,1% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 25,5% επί της αξίας συναλλαγών. Η Πάφος κατέγραψε και 249 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 21,2% μειωμένα σε σχέση με τον Ιούνιο του 2023. Ήταν αξιοσημείωτη η επίδοση της Πάφου να πετύχει περίπου τον ίδιο όγκο συναλλαγών με την Λεμεσό, αλλά και η Πάφος φαίνεται να πλήττεται από τη μείωση στην ξένη ζήτηση, όπως αποδεικνύεται από τα νέα πωλητήρια έγγραφα.

Η Αμμόχωστος κατέγραψε 115 πωλήσεις φέτος και 124 πωλήσεις πέρσι σημειώνοντας μείωση 7,2%. Ο συνολικός όγκος συναλλαγών ήταν περίεξ των €22 εκατ. φέτος και περίεξ των €18 εκατ. πέρσι σημειώνοντας αύξηση 22,2%. Είχε μερίδιο στη συνολική αγορά του Ιουνίου 7% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 5,6% επί της αξίας συναλλαγών. Η Αμμόχωστος κατέγραψε και 57 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 14,9% μειωμένα σε σχέση με τον Ιούνιο του 2023. Η πορεία της Αμμοχώστου ακολουθεί αυτήν της Πάφου και λιγότερο της Λάρνακας.

Εάν συνοψίζαμε την όλη κατάσταση, θα λέγαμε πως η αγορά των ακινήτων έχει συμπτώματα αναμίας, η οποία είναι αποτέλεσμα συσσωρευμένων προβλημάτων τουλάχιστον 18 μηνών. Επειδή τα αποθέματα δυνάμεων της εξαντλούνται, θα πρέπει να παρθούν μέτρα τόνωσης της για να μην εξασθενήσει. Τα μέτρα θα πρέπει να στοχεύουν τόσο τη ζήτηση όσο και την προσφορά.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Ο Λόρδος Βύρων ή Τζορτζ Γκόρντον, 6ος βαρώνος του Μπάιρον, στη Βίλα Ντιοντάτι, στη λίμνη της Γενεύης. «Ο Βύρωνας δεν ήταν αυτό που θα λέγαμε διακριτικός σε ό,τι έκανε. Εστελνε επιστολές και πολλές έχουν σωθεί, οπότε νομίζω ότι τα περισσότερα για τη ζωή του είναι γνωστά», λέει ο Ρόμπιν, 13ος Λόρδος του Μπάιρον, για τον ρομαντικό ποιητή που άφησε την τελευταία του πνοή στο Μεσολόγγι πριν από δύο αιώνες.

Ένας λόρδος που λέγεται Βύρωνας

Ο κληρονόμος του τίτλου που έφερε ο κορυφαίος φιλέλληνας μιλάει στην «Κ» για τον διάσημο πρόγονό του

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

«**Αν με ρωτάτε εάν θα τον διάβαζα εφόσον δεν είχα το όνομα Μπάιρον, τότε μάλλον όχι. Δεν θα τον είχα μελετήσει**», λέει με αφοπλιστική ειλικρίνεια στην «Κ» ο Ρόμπιν Μπάιρον ή, όπως είναι ο πλήρης τίτλος του, 13ος Λόρδος Βύρωνας.

Ψηλός, ευθυτενής, λεπτός, δεν είμαι σίγουρος εάν η φιγούρα του ευγενούς Βρετανού Ρόμπιν Μπάιρον έχει κάτι το «βυρωνικό» πάνω της. Αλλά και τι θα μπορούσε να είναι αυτό, δύο αιώνες μετά τον θάνατο του διάσημου ποιητή στο Μεσολόγγι; Ο Ρόμπιν πάντως δεν φαίνεται να εντυπωσιάζεται δραματικά πια όταν Έλληνες, κατά κύριο λόγο, τον λοξοκοιτούν τη στιγμή που μαθαίνουν το όνομά του και τον τίτλο ευγενείας που κληρονόμησε από τον πατέρα του το 1989, όταν έγινε 40 ετών. Τότε ασκώσε ακόμη το επάγγελμα του δικηγόρου, με ειδικευση στις ναυτιλιακές υποθέσεις, έκανε αρκετά επαγγελματικά ταξίδια στην Ελλάδα και δεν έδινε σημασία σε νεκρούς ποιητές και μακρινούς προγόνους. «Δεν είμαι εκείνος ο λόρδος Βύρωνας, προφανώς», λέει χαμογελώντας, «είμαι κάποιος που έχει το ίδιο όνομα, τίτλο και βέβαια μια συγγένεια. Είμαι μέλος της ίδιας οικογένειας».

Η οποία φέτος έχει την τιμητική της, καθώς συμπληρώνονται 200 χρόνια από τον θάνατο του επιφανούς μέλους της, αν και με έναν τρόπο ο (6ος) λόρδος Μπάιρον ποτέ δεν φεύγει από την ελληνική –τουλάχιστον– επικαιρότητα. Πώς νιώθει λοιπόν που φέρει αυτόν τον τίτλο; «Δίγο κουρασμένος. Είναι μια χρονιά γεμάτη ομιλίες και συνεντεύξεις. Αλλά και χαρούμενος. Φυσικά κουράζομαι να απαντάω

«**Για τους Έλληνες είναι ο ήρωας που πέθανε στο Μεσολόγγι, στον αγώνα της ανεξαρτησίας. Για εμένα είναι κάτι πιο προσωπικό**».

«**Δεν αναφερόμαστε σε αυτόν ως λόρδο, γιατί μπορεί αυτός να είμαι εγώ ή ο πατέρας μου. Για την οικογένειά μας είναι ο ποιητής**».

στις ίδιες ερωτήσεις, αλλά είναι προνόμιο να φέρει κανείς αυτό το όνομα», λέει.

Ριζοσπαστική φιγούρα

«Ως ιστορικό πρόσωπο, όλοι έχουν τον δικό τους Βύωνα», σημειώνει. «Για τους Έλληνες είναι ο ήρωας που πέθανε στο Μεσολόγγι, στον αγώνα της ανεξαρτησίας. Για εμένα είναι κάτι πιο προσωπικό, τον τοποθετώ μέσα σε ένα οικογενειακό πλαίσιο», σχολιάζει, «δεν αναφερόμαστε σε αυτόν ως λόρδο, γιατί μπορεί αυτός να είμαι εγώ ή ο πατέρας μου, αλλά ως τον ποιητή. Έτσι τον βλέπουμε ως κάποιο πολύ ιδιαίτερο άτομο αλλά μέρος της οικογενειακής μας ιστορίας». Και για τους Βρετανούς; «Εξαρτάται ποιος θα τον πάντα ενδιαφέρει τις εφημερίδες», σημειώνει. Έχουν γραφτεί πολλά για τις σχέσεις που είχε ο Βύρωνας με άνδρες και γυ-

Ο 13ος Λόρδος Μπάιρον, ο Ρόμπιν Μπάιρον, φωτογραφημένος μπροστά από τον πίνακα του Λυκούργου Κογεβίνα με μια σκηνή από τις σφαγές της Χίου (αντίγραφο από το πρωτότυπο έργο του Ευγένιου Ντελακουά) στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, όπου βρέθηκε με αφορμή το 48ο Διεθνές Βυρωνικό Συνέδριο.

ναίκες και τον ερωτικό δεσμό που είχε με την ετεροθαλή αδελφή του, Ογκούστα Λι. «Ο Βύρωνας δεν ήταν αυτό που θα λέγαμε διακριτικός σε ό,τι έκανε. Εστελνε επιστολές και πολλές έχουν σωθεί, οπότε νομίζω ότι τα περισσότερα για τη ζωή του είναι γνωστά. Πολλοί κάνουν μεγάλη φασαρία για την ιστορία με τα ρωτήματα, αλλά γενικά θεωρείται μια ριζοσπαστική φιγούρα με μια περιπετειώδη σεξουαλική ζωή που πάντα ενδιαφέρει τις εφημερίδες», σημειώνει. Έχουν γραφτεί πολλά για τις σχέσεις που είχε ο Βύρωνας με άνδρες και γυ-

ομοφυλοφιλία ήταν έγκλημα. Η σχέση του με την Ογκούστα ήταν τότε ένα μεγάλο σκάνδαλο, αλλά τώρα δεν ενδιαφέρεται κανείς». Αραγε θαυμάζει τον πρόγονό του ως άτομο; «Ναι, βέβαια», απαντάει ο Ρόμπιν, «είμαι σίγουρος ότι είχε τα ελαττώματά του, δεν τα έκανε όλα σωστά». Τον περιγράφει ως έναν φιλελεύθερο, ιδεαλιστή που «ήταν πάντα κάπως με το μέρος των αουτσάιντερ, είτε για έθνη όπως τους Έλληνες όταν ήταν υπό τον οθωμανικό ζυγό είτε για μεμονωμένα πρόσωπα». Και ως ποιητή; «Θεωρώ ότι τα ποιήματά του είναι θαυμάσια,

αλλά χρειάζεται να δώσεις λίγο χρόνο για να εξοικειωθείς μαζί τους. Ήταν αφηγηματικός ποιητής και είναι δύσκολο να γίνει μάθημα στο σχολείο. Ο βυρωνικός ήρωας επηρέασε την ευρωπαϊκή λογοτεχνία, τη μουσική και την τέχνη».

Πίνοντας έναν καφέ με θέα την Ακρόπολη ο κ. Μπάιρον μάς λέει για την ελαφρώς περίπλοκη γραμμή συγγένειας που τον συνδέει με τον ποιητή που έγραψε το ποίημα «Δον Ζουάν» και το «Προσκύνημα του Τσάλντ Χάρολντ». Οι βρετανικοί τίτλοι ευγενείας περνούν από τον πατέρα στον γιο, μας εξηγεί, και η οικογένειά του απέκτησε τον τίτλο του λόρδου μέσω ενός γενεαλογικού ζιγκ ζαγκ μεταξύ εξαδέλφων. Υπάρχει φυσικά και απευθείας απόγονος του Βύρωνα από την κόρη του, Αντα Λάβλεϊς. Πρόκειται για τον κόμη Τζον Λίτον, ο οποίος μάλιστα τιμήθηκε με το Βραβείο Lord Byron 2024 από την Ακαδημία Αθηνών και την Εταιρεία για τον Ελληνισμό και τον Φιλελληνισμό. Ανταγωνισμός πάντως δεν υπάρχει μεταξύ τους για τη «βυρωνικότητα» τους. «Γνωρίζομαι πολύ καλά και έχουμε επαφή. Είμαστε άλλωστε μακρινοί συγγενείς και έχει βαφτίσει τον γιο μου», λέει ο Ρόμπιν γελώντας. Η πιο μακρινή ανάμνησή του από τον πρόγονό τους είναι σε ηλικία δέκα ετών, όταν στο σπίτι και σε συζητήσεις με συγγενείς αναφερόταν ο ποιητής Βύρωνας. Αργότερα, στα 16 του, τα πράγματα έγιναν πιο ξεκάθαρα και ο τίτλος είχε ήδη περάσει στον 10ο κληρονόμο του.

Σε επαφή με το ποιητικό έργο του προγόνου ήρθε όταν σπούδαζε στο κολέγιο Τρίνιτι του Πανεπιστημίου του Κέμπριτζ (στο ίδιο με τον λόρδο Βύωνα), καθώς στα σχολεία της Αγγλίας περιο-

στέρη βαρύτητα δίνεται στον Τζον Κιτς και λιγότερο στον ομότεχνό του, Βύωνα. Εσχάτως έχει έρθει στο προσκήνιο και ένας ακόμη Μπάιρον, ο Τζον, πατέρας του λόρδου Βύωνα και αξιωματικός του βρετανικού βασιλικού ναυτικού που επέζησε από το φοβερό ναυάγιο του «Γουέιτζερ» το 1741, που έγινε βιβλίο από τον Ντέιβιντ Γκραν και κυκλοφορεί στα ελληνικά από τις εκδόσεις Δώμα. Ο Ρόμπιν είναι ενθουσιασμένος με το βιβλίο αλλά νομίζω πως και οι δύο συμφωνούμε ότι δεν μπορεί να κλέψει τη δόξα από τον ποιητή.

Το άγαλμα

Μέχρι να σταματήσει να ασχολείται με τα νομικά, ο τίτλος και η σχέση του με τον πρόγονό του ήταν θα λέγαμε τυπική. Τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, έχει αναλάβει μια πρωτοβουλία με τη Βυρωνική Εταιρεία για τη μεταφορά του αγάλματος του λόρδου Βύρωνα στο Χάιντ Παρκ του Λονδίνου. Σήμερα το άγαλμα, που φιλοτεχνήθηκε το 1880 από τον γλύπτη Ρίτσαρντ Μπέλτ και στέκεται σε ένα μαρμαρίνο βάθρο που δώρισε το νέο τότε ελληνικό κράτος, βρίσκεται εγκλωβισμένο σε μια νησίδα πολύ κοντά στο πάρκο, γύρω από την οποία υπάρχουν τρεις λεωφόροι ταχείας κυκλοφορίας και κανείς δεν μπορεί να το προσεγγίσει. Το κόστος, όπως λέει ο Ρόμπιν, ανέρχεται σε περίπου 400.000 ευρώ και αναζητεί χορηγούς, καθώς η αποσυναρμολόγηση από το βάθρο και η μεταφορά του είναι εξαιρετικά απαιτητική. «Δεν το προσπαθούμε απλώς και μόνο για να μετακινήσουμε ένα άγαλμα, αλλά για να συστήσουμε ξανά τον Βύωνα στο κοινό που θα μπορεί να τον δει από κοντά και στα σχολεία. Λίγοι Λονδρέζοι ξέρουν ότι υπάρχει εκεί».

Αιζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

7-13.7.24

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Μαραθώνιος Θερινών Προβολών 2024

Εναρξη του Μαραθώνιου Θερινών Προβολών 2024, το οποίο πραγματοποιείται στον Θερινό Κινηματογράφο της Λευκωσίας «Κωνσταντία». Οι προβολές θα πραγματοποιούνται από τις 10/7 μέχρι 8/9/2024 κάθε Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή, στις 9:00 μ.μ. Όλες οι ταινίες εκτός της ταινίας Μυστήριο στη Φάρμα των Ζώων (κατάλληλη) είναι για άτομα άνω των 18 ετών, και η ταινία Φόνισσα άνω των 15. Αγόρα εισιτηρίων (€5) από το ταμείο του σινεμά. Είσοδος ελεύθερη για άτομα με αναπηρίες. Κινηματοθέατρο Κωνσταντία, Σόλωνος Μικαηλίδη 15, Παλλουριώτισσα. Πληροφορίες **τηλέφωνο 22348203, theatrona.com.c**

ΑΡΧΑΙΟ ΔΡΑΜΑ

«Φοίνισσες» του Ευριπίδη

Οι «Φοίνισσες» του Ευριπίδη, σε σκηνοθεσία Μαγδαλένας Ζήρα, δίνουν την πρώτη παράσταση στις 10 Ιουλίου, στο Αμφιθέατρο Μακάριος Γ', της Σχολής Τυφλών. Με την παραγωγή αυτή ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου συμμετέχει στις δράσεις μνήμης για τη μαύρη επέτειο των πενήντα χρόνων από την τουρκική εισβολή. Η δράση του έργου τοποθετείται στην πολιορκημένη Θήβα. Παιζούν: Στέλα Φυρογένη, Δημήτρης Αντωνίου, Νίκη Δραγούμη, Ανδρέας Κούτσουμπα, Προκόπης Αγαθοκλέους, Νεοκλής Νεοκλέους, Σπύρος Σταυρινίδης, Λουκάς Προκοπίου,

Γιάννης Μίνως, Θανάσης Γεωργίου. Χορός: Αλεξία Αλέξη, Μαργαρίτα Ζαχαρίου, Σεμέλη Κυριαζή, Μαρίνα Μανδρή, Μαρία Μασίνου, Μαριλί Μήλια, Ιωάννα Παπαμιχαλοπούλου, Κύνθια Παυλίδου, Άννη Χούρη, Μυρσίνη Χριστοδούλου. Συμμετέχουν: Δάφνη Καρλέτη, Γιώργος Λίζος Παπακυριακού. Παραστάσεις 10, 11, 12 και 13 Ιουλίου. Λεμεσό 19-20 Ιουλίου, Πάφο 24 Ιουλίου, Λάρνακα 27 Ιουλίου και στη Δερύνεια 31 Ιουλίου, ώρα έναρξης παραστάσεων 9:00 μ.μ. Πληροφορίες, εισιτήρια ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ: **τηλέφωνο 7772717 και www.thoc.org.cy**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Μαζί - Έρωτας, Θάνατος και Μετά

Παρουσιάζεται η εικαστική εγκατάσταση «Μαζί - Έρωτας, Θάνατος και Μετά», στην Αίθουσα Περιοδικών Εκθέσεων του Κυπριακού Μουσείου. Η εγκατάσταση εστιάζει σε τρεις θεμελιώδεις υπαρξιακές συνθήκες που απασχολούν διαχρονικά την ανθρώπινη δημιουργία και διάνοηση και μας προσκαλεί να αναλογιστούμε την εκπλήρωσή τους, εντός της παρούσας χρονικότητας. Το έργο εικονικής πραγματικότητας (VR) που αποτελεί κεντρικό στοιχείο της εγκατάστασης, έγινε με την συμβολή του ΙΤΙΣΑ του κέντρου Αριστείας CYENS. Αρχαιότερες από τις συλλογές του Τμήματος Αρχαιοτήτων συμβιώνουν με σύγχρονα έργα του εικαστικού Μιχάλη Χαραλάμπους σε ένα περιβάλλον άχρονο και λαβυρινθώδες, με σημειολογία αισθητικά προβάσιμη στις νέες γενιές. Κυπριακό Μουσείο (Αίθουσα Περιοδικών Εκθέσεων), διάρκεια έως 31 Οκτωβρίου. Ωράριο λειτουργίας Εκθέσης: Τρίτη-Παρασκευή: 10:00-18:00, Σάββατο: 10:00-17:00, Κυριακή: 10:00-13:00, Δευτέρα: κλειστό. Κάθε πρώτη Τετάρτη του μήνα: 10:00-20:00. **Είσοδος ελεύθερη.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Ο Φιάκας» από την ΕΘΑΑ

Η **Εταιρεία Θεατρικής Ανάπτυξης Λεμεσού Ξεκίνη** την καλοκαιρινή της περιοδεία και παρουσιάζει «κωμωδία αστειοτάτη, γραφείσα εν Κωνσταντινουπόλει, το σωτήριον έτος 1870», «Ο Φιάκας» του Δημοσθένη Μισιτζί, σε σκηνοθεσία Αλεξίας Παπαλαζάρου. Ένα πολύχρωμο και πολύβουο μουσούκι με κατεργάρηδες υπηρέτες, βαρώνους, κοκώνες, απατεωνάκους, πλούσιες δεσποινίδες, δανειστές, ξεκινά από την Πόλη του 19ου αιώνα, κάνει στάση στη Λε-

μεσό του 21ου και με πολύ κέφι, τραγούδι, χορό και παιχνίδι ετοιμάζεται να στήσει «πανηγύρι» στις γειτονίες της Κύπρου. Το έργο σατιρίζει με εξαιρετικό εύστοχο τρόπο τις υπερβολές της Κωνσταντινουπολίτικης κοινωνίας της εποχής, με πολλές ανατροπές και σκηνικές εκπλήξεις, που έχουν σαφείς αναφορές στο σήμερα! Επί σκηνής: Γρηγόρης Γεωργίου, Izel Seylani, Μαρίνα Βρόντη, Σαββίνα Γεωργίου, Θανάσης Ιωάννου, Κωνσταντίνος Ξενοφώντος, Μελίνα

Κουτσούφα. Παραστάσεις: 11 Ιουλίου: Δήμος Αγίου Αθανασίου, Πλατεία Ειρήνης μπροστά από το Δημοτικό Μέγαρο, 13 Ιουλίου: Αρχοντικό Αξιοθέας, Πολιτιστικό Φεστιβάλ Πανεπιστημίου Κύπρου, 22 Ιουλίου: Δήμος Αραδίππου, Υπαίθριο

Αμφιθέατρο Λυκείου Αραδίππου «Τάσος Μπισσούπουλος», 23 Ιουλίου: Δήμος Λεμεσού, Θεατρική Ηρώων Χρίστου και Μίλτου Χριστοφόρου στο Παραθαλάσσιο Πολυλεπουργικό πάρκο, 25, 26, 29 Ιουλίου: Δήμος Λεμεσού.

ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Collective Personal

Η **Edit Gallery** παρουσιάζει την ομαδική έκθεση «Collective Personal», η οποία εξερευνά το κοινό τραύμα της Κύπρου και την ελπίδα για ειρήνη. Η έκθεση παρουσιάζει εννέα διαφορετικούς καλλιτέχνες των οποίων τα έργα εμβαθύνουν στα σύνθετα συναισθήματα και τις αφηγήσεις που απορρέουν από την ταραχώδη ιστορία της Κύπρου. Αποτυπώνει τα βαθιά, ανεπίλυτα τραύματα που συνεχίζουν να διαμορφώνουν τη συλλογική ψυχολογία και ταυτότητα των δύο κοινοτήτων. Η έκθεση «Collective Personal» παρέχει μια πλατφόρμα για συναισθηματική και διανοητική εξερεύνηση, συγκεντρώνοντας πληροφορίες για τις μνήμες, τις θεωρίες και τις απόψεις σχετικά με το παρελθόν και το μέλλον της Κύπρου. Εν-

θαρρύνει τους επισκέπτες να σκεφτούν τη διαρκή επίδραση της διχοτόμησης, το εξελισσόμενο κοινωνικό τοπίο και τη δυνατότητα για μια πιο συμπεριληπτική κυπριακή ταυτότητα. Στην έκθεση Collective Personal συμμετέχουν: Δανάη Πάτσου, Φίκος, Ibrahim Ince, Λευκή Σαββίδου, Λία Λαπίθ, Μαριάντη, Nurtane Karagil, Νικόλας Κυριάου, Yeti. Επιμέλεια έκθεσης: Μαριάντη. The Edit Gallery, Αγίας Ζώνης 1, Λεμεσός. Πληροφορίες **τηλέφωνο 25251710, theeditgallery.com**

ΜΟΥΣΙΚΟΘΕΑΤΡΙΚΟ ΑΝΑΛΟΓΙΟ

«Απ' τη Σμύρνη ως την Πόλη»

Η **Καλλιτεχνική Ομάδα Φωσφορικές** παρουσιάζει το μουσικοθεατρικό αναλόγιο «Απ' τη Σμύρνη ως την Πόλη», της Λουκίας Πικί. Τα γράμματα της Σοφρούλας από τη Σμύρνη βρίσκουν τον Κωνσταντή στην Πόλη. Μία επιστολογραφική αφήγηση, βασισμένη σε ιστορικά γεγονότα, ξεδιπλώνεται επί σκηνής μέσα από τη ζωντανή μουσική. Το έργο αποτελεί απότοκο πολύμηνης έρευνας, σκιαγραφώντας μέσα από την οπτική διαφορετικών χαρακτήρων γεγονότα-σταθμούς της τα-

ραγμένης περιόδου 1912-1955. Η παράστασή ανεβαίνει με αφορμή τη συμπλήρωση μισού αιώνα από την τραγωδία του '74 στην Κύπρο. Συμμετέχουν οι ηθοποιοί Νικόλας Δημητρίου, Λουκία Πικί, Σταύρος Ξ. Πέτρου και οι μουσικοί: Γιώργος Πασμάς, Αντρέας Πασμάς, Παντελής Γκάσας, Γρηγορία Νικόλα. Παραστάσεις: 12,14, 19 Ιουλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Θέατρο Wharehaus 612, Μιχαήλ Κουσουλίδη 5, Λευκωσία. **Κρατήσεις, πληροφορίες τηλέφωνο 99138076**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Τι πολιτισμό θέλουμε;

Εδώ και αρκετό καιρό τα αρχαιολογικά μουσεία μας έχουν αρχίσει και δείχνουν ένα πολύ ενδιαφέρον πρόσωπο προς τα έξω, φιλοξενώντας στις αίθουσές τους εικαστικές εκθέσεις. Αναφέρω ενδεικτικά τις πιο πρόσφατες εκθέσεις της Κατερίνας Αταλίδου και του Μιχάλη Χαραλάμπους στο Κυπριακό Μουσείο, και της Κυριακής Κώστα στο Τοπικό Αρχαιολογικό Μουσείο Μαρίου-Αρσινόης, στην Πόλη Χρυσόχοις.

Οι καλλιτέχνες συμπλέκουν τη δουλειά τους με τα εκθέματα των μουσείων, εμπνέονται από αυτά, συνομιλούν με αυτά και δημιουργείται μία αλληλεπίδραση. Ναι, τα μουσεία μας μπορούν να γίνουν κατάλληλοι χώροι για ποικίλες εκθέσεις, ίσως κτηριακά να υπάρχουν κάποια θέματα, αλλά είναι και αυτό μία πρόκληση, που μπορεί να δημιουργήσει εικαστικές ή άλλες ιδέες.

Και αυτή η πρακτική του Τμήματος Αρχαιοτήτων πρέπει πάση θυσία να συνεχιστεί, γιατί και ενδιαφέρουσα είναι και αναδεικνύει σύγχρονες καλλιτέχνες μας, οι οποίοι δεν έχουν κάπου αλλού να δείξουν τη δουλειά τους, μιας και η Ματζέστικ και η ΣΠΕΛ δεν αξιοποιούνται για τέτοιους σκοπούς, ή για να είναι πιο επεικώς αξιοποιούνται όταν βολέψει. Ελπίζω πάντως ότι ο τομέας των Εικαστικών του Τμήμα-

τος Νεότερου και Σύγχρονου Πολιτισμού θα «ζηλέψει» το Τμήμα Αρχαιοτήτων και θα σκεφτούν κάτι εικαστικό στη Ματζέστικ, γιατί για τη ΣΠΕΛ θα πρέπει να περιμένουμε να «αποχωρητιστεί» από Αίθουσες Δραστηριοτήτων ή Πολλαπλών Χρήσεων και να γίνει Πινακοθήκη, δηλαδή σε μερικά χρόνια από τώρα.

Και αυτό βέβαια δίνει χρόνο και στο ΕΚΑΤΕ και στο Φυτώριο και σε άλλες εικαστικές συλλογικότητες να ανασυνταχθούν και να προγραμματίσουν τρόπους με τους οποίους θα απαιτήσουν η χώρα να αποκτήσει Πινακοθήκη ή Μουσείο Σύγχρονων Τέχνης. Θα μου πείτε πως έχω καταντήσει εμμονικός, αλλά ειλικρινά δεν μπορεί ο νους μου να συλλάβει πως γίνεται κανείς να μην εξανίσταται όταν υπάρχει διακρουγμένος στόχος από τον κ. Προδρόμου για τη ΣΠΕΛ. Φυσικά, θα μου πείτε και θα έχετε δίκιο, πόσα χρόνια ακούτε για Κυπριακή Βιβλιοθήκη; Περισσότερο από είκοσι, και πού βρισκόμαστε; Πουθενά. Επίσης, δεν υπάρχει μόνιμος χώρος για τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου. Και ευτυχώς να λέμε που ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου έχει

έδρα, αν και το τελευταίο διάστημα δεν του πολυχρησιάστηκε (αλλά αυτό είναι άλλη ιστορία...).

Όπως και να 'χει καλό είναι να διεκδικούμε τα καλύτερα και για το καθεστώς του καλλιτέχνη, και για τη νομοθεσία για τον εμπλουτισμό δημοσίων κτιρίων με έργα τέχνης (Νόμος του 1%), και για τις επιχορηγήσεις και για άλλα παρόμοια, όμως θα είχε εξαιρετικό ενδιαφέρον να διεκδικούσαμε όλοι μαζί και τη σύλληψη ενός ολιστικού οράματος για τον πολιτισμό. Ναι, είναι πολύ σημαντικά τα χρήματα, κανείς δεν κάνει τέχνη για την ψυχή του, αλλά έχουμε φτάσει στο σημείο τα πολιτιστικά να αφορούν τη δημόσια σφαίρα, και κατά συνέπεια την ευάρθρωση πολιτιστική δημοσιογραφία μόνο όταν τα λεφτά δεν φτάνουν για όλους.

Θέλετε και άλλο παράδειγμα; Να πάρουμε και τα λογοτεχνικά βραβεία, απασχολούν για λίγο τους αρμόδιους φορείς και συλλογικότητες και εν γένει τον κόσμο του βιβλίου, κυρίως όταν αρχίσουν οι λογοτεχνικοί καβγάδες, αλλά τους ίδιους ανθρώπους και φορείς δεν φαίνεται να τους απασχολεί ιδιαίτερα η έλλειψη μιας σύγχρονης κρατικής βιβλιο-

θήκης, ούτε η έλλειψη συνολικής πρότασης ή κάποιας δέσμης ιδεών για το βιβλίο και τη λογοτεχνία. Βέβαια, το υπουργείο έκανε ό,τι θεωρεί πως του αναλογεί, παροχή οικονομικής στήριξης προς τον Σύνδεσμο Εκδοτών Κύπρου και μακάρια αυτή η οικονομική στήριξη να έχει τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, και να συγκροτηθεί από μέρους του Σύνδεσμου μία πρόταση για το βιβλίο στην Κύπρο και πώς αυτό μπορεί να προωθηθεί, ως πολιτιστικό αγαθό.

Καταληκτικά και με τον κίνδυνο να γίνω γραφικός, αν δεν έχω ήδη γίνει. Αυτό που λείπει από τη χώρα μας, τόσο σε επίπεδο Πολιτείας όσο και σε επίπεδο ατομικό, δεν είναι ούτε το ταλέντο, ούτε η περγαμνές, ούτε η αξία η καλλιτεχνική, αυτό που μας λείπει είναι η όρεξη για προτάσεις, το όραμα για τον πολιτισμό, οι γόνιμες συζητήσεις συλλογικοτήτων και συνδέσμων και οργανώσεων και λοιπών για το πού θέλουμε να δούμε να πηγαινούν τα πράγματα μετά από πέντε, δέκα χρόνια. Σήμερα οι περισσότεροι από εμάς κοιτάμε αύριο, το πολύ σε δύο μήνες, και μετά έχει ο Θεός... Αν το θέλουμε έτσι, τουλάχιστον να μην παραπονηθούμε και να κλαιγόμαστε.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Πάντα υπάρχει το αύριο

Το υπονοούμενο αποπνέει μεγάλη φτώχεια αλλά, με τον τρόπο της, νοικοκυρεμένη. Είναι νωρίς το πρωί, ο σύζυγος ανακάθεται στο κρεβάτι, δίπλα η γυναίκα του με λευκή νυχτική ανοίγει τα μάτια της, κάπως ταρπαγμένη, «καλημέρα, Ιβά», του λέει χαμηλόφωνα. Εκείνος την κοιτάει και αντί άλλης απάντησής της ρίχνει μια γερή ξανάσπρωση στο πρόσωπο. Μουσική. Σηκώνονται και οι δυο, εκείνη βουρτσίζει κάπως τα μαλλιά της αμίλητη, δίδωνει ένα ποικίλα κάτω από το κρεβάτι, ενώ ακούγεται ένα δημοφιλές ιταλικό τραγούδι που υμνεί την άνοιξη, τα λουλούδια και τον έρωτα. Η Ντέλια (όπως λένε τη γυναίκα) αλλάζει πίσω από το παραβάν για να ντυθεί νοικοκυρά με μανταρισμένα ρούχα, ανοίγει τα παράθυρα του υπογειου στο οποίο μένουν για να υποδεχθεί τη μέρα και κατευθύνεται στην κουζίνα να ετοιμάσει με επιμέλεια το πρωινό της 5μελούς οικογένειας. Δύο αγόρια γύρω στα 10-12 και μια νεαρή κοπέλα, που τη σταμάτησαν από το γυμνάσιο (είναι κορίτσι) για να μάθει καμιά τέχνη και να συνεισφέρει στην οικονομία του σπιτιού. Α, και ένας γέρος, δύστροπος, κατάκοιτος πεθερός, στο μέσα δωμάτιο, απαιτεί κι αυτός τη φροντίδα του.

Ρώμη 1946, χρονιά που η δημοκρατία στην Ιταλία αναγεννιέται ύστερα από πολλά χρόνια φασιστικής διακυβέρνησης. Επίσης, ο ιταλικός νεορεαλισμός γίνεται παγκοσμίως γνωστός με το «Ρώμη, αναχρόνιτη πόλη» του Ρομπερτό Ροσελίνι. Αυτή είναι η εποχή που η Ιταλίδα σκηνοθέτις (και γνωστή ως ηθοποιός) Πάολα Κορτελέζι επιλέγει για να τοποθετήσει τη δράση της ταινίας της «Πάντα υπάρχει το αύριο». Στην Ελλάδα θα αρχίσει να προβάλεται από την επόμενη Πέμπτη αλλά στην Ιταλία ξεπέρασε ήδη τα 5,5 εκατ. εισιτήρια.

Ασπρόμαυρη παραγωγή, κομεντί, καταγράφεται ως φόρος τιμής στις νεορεαλιστικές ταινίες της εποχής, αλλά προφανώς δεν είναι ο vintage χαρακτήρας της που συγκίνησε τόσο πολύ το κοινό και την ανέδειξε σε μεγάλη επιτυχία. Είναι το δράμα όπως το χειρίζεται η Κορτελέζι, χορογραφώντας (κυριολεκτικά) σκηνές βίας, μολιάζοντας με κιούμωρ και σαρκασμό την αδυναμία των

Η Πάολα Κορτελέζι «συναντάει» τον Αλφόνσο Κουαρόν, με μια ωδή στη γυναικεία φύση. Γυναίκες εκ πρώτης όψεως παραδομένες στη μοίρα τους, υποτιμημένες, αλλά δυνατές και ανθεκτικές.

γυναικών σε μια κοινωνία που γνωρίζει αλ- λά σιωπά γιατί έτσι έχει «μάθει». Ο σύζυγος είναι κακοποιτής, κτυπάει και ταπεινώνει αλύπητα, η Ντέλια, μια γυναίκα καθ' όλα άξια και δυναμική, το θεωρεί σχεδόν «κανονικό», έως τη στιγμή που έρχεται, στο τέλος, η ανατροπή. Απρόσμενη. Η κόρη της, που δυσφορεί, απελπίζεται και απαξιώνει την παθητική στάση της μητέρας της, θα ακολουθήσει άραγε τη μοίρα της ή κάτι αλλάξει; Η ταινία θα μπορούσε να είναι –αλλά δεν είναι– ένα φεμινιστικό μανιφέστο, ένα φίλμ προπαγάνδας. Οι ιστορίες της Κορτελέζι είναι «μεταγραμμένες» αφηγήσεις από τις γαλιάδες της. Σε συντενέξεις της υποστηρίζει ότι ήθελε οι νέες γενιές (μαζί και η 10χρονη κόρη της) να μη θεωρούν δεδομένα τα γυναικεία δικαιώματα που κατακτήθηκαν –και στην Ιταλία– με πολλές θυσίες. Να ξέρουν ότι χρειάζονται πάντα προστασία και επαγρύπνηση.

Πριν από έξι χρόνια παρακολουθήσαμε το πολυβραβευμένο «Ρόμα» του Αλφόνσο Κουαρόν. Μία επίσης ασπρόμαυρη ταινία, τις αναμνήσεις του σκηνοθέτη από το Μέζικο Σίτι των αρχών του '70, από τη γειτονιά του που λεγόταν Ρόμα. Γυρισμένη σε σινεμασκόπ, δικής του έμπνευσης, ψηφιακό, με υποβλητική και –εκτυφλωτική– χρήση του φωτός που ψυχογραφούσε πρόσωπα και καταστάσεις, ήταν σα να επανεφεύρισε τον νεορεαλισμό. Πάνω απ' όλα, όμως, η ταινία του ήταν μια ωδή στη γυναικεία φύση, στη δύναμη, στην προσαρμοστικότητα της. Γυναίκες εκ πρώτης όψεως παραδομένες στη μοίρα τους, υποτιμημένες αλλά ανθεκτικές. Επιβίωσαν με αυτήν την, κάποτε σπαρτακτική, ήσυχη αξιοπρέπεια. Εδώ, στα δικά μου μάτια, η Κορτελέζι «συναντάει» τον Κουαρόν. «Ο,τι και να σου πουν, εμείς οι γυναίκες είμαστε πάντα μόνες», λέει μια από τις ηρωίδες στο «Ρόμα». Για να απαιτήσει η Ντέλια: «Πάντα υπάρχει το αύριο».

Φοβάμαι έναν κόσμο χωρίς μνήμη

Μιλάμε με τον ποιητή Μιχάλη Παπαδόπουλο για τις τελευταίες ποιητικές συλλογές του «Χώρα μου είσαι» και «Φόβος»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«Γράφοντας, εισέρχεσαι, ipso facto, στον τόπο μιας διακινδύνευσης, όπου καμιά βεβαιότητα δεν είναι δεδομένη, στην έκθεση μιας διαρκούς επερώτησης μέσα στην απερίσταλη ευρυχωρία του ανοικτού. «Ίσως, ολόκληρη η ποίηση να είναι μια απαραιμείωτη ερώτηση χωρίς σημείο στίξης» λέει ο ποιητής και δημοσιογράφος Μιχάλης Παπαδόπουλος, με τον οποίο συνομιλήσαμε για τις δύο τελευταίες συλλογές του «Χώρα μου είσαι» [εκδ. Σμίλη 2023] και «Φόβος» [εκδ. Αρμίδα 2023].

– Η προτελευταία σας ποιητική συλλογή έχει τον προγραμματικό τίτλο «Χώρα μου είσαι»... αυτή η χώρα μπορεί να είναι και ο χώρος του ποιητή, ο τόπος των άλλων, ο χώρος του χρόνου;

– Το συγκεκριμένο βιβλίο εκκινεί από την έννοια της πλατωνικής Χώρας, όπως εννοιοποιείται στον Τίμαιο. Πρόκειται για μια διάσταση εκείθεν τόσο του αισθητού, όσο και του υπεραισθητού κόσμου, η οποία δεν μπορεί να προσδιοριστεί με τις συγκροτημένες κατηγορίες του φιλοσοφικού λόγου, υφίσταται, δηλαδή, ως οντολογικά απροσδιόριστη. Η εν λόγω συλλογή υποδέχεται δημιουργικά αυτή την απροσδιοριστία, κάνοντάς την να λειτουργεί ως ένα ανοικτό σημαίνον, που επιτρέπει να υπάρξει λόγος για όσα περισυλλέγονται στη διατομή της κατάλυσης των ορίων και των ορισμών. Εδώ που παίρνει θέση ο λόγος της ποίησης, για να φέρει και να εκφέρει το άρρητο της γλώ-

σσας, αλλά και ο τόπος της επιθυμίας: η επιθυμία ως γραφή που εκφέρει τον έρωτα, διατρέχουσα τις ποικίλες ενσαρκώσεις του, και η γραφή ως επιθυμία για το άλλο μέσα στη γλώσσα και για το άλλο της γλώσσας. Χώρα, λοιπόν, μπορεί να είναι η ίδια η γλώσσα, ο χώρος, όπως είπατε, του ποιητή, η πατρίδα, η ομορφιά, η γυναίκα, ο έρωτας, ο τόπος της παρουσίας αλλά και της απουσίας των άλλων, η ιστορία, η παραγωγισμένη σχέση με τη φύση κλπ.

– Η ποίησή σας έχει στιβαρό γλωσσικό έρεισμα... είναι οι λέξεις από τις βασικότερες παραμέτρους της ποίησης;

– Οπωσδήποτε, η πιο βασική. Η ποίηση γίνεται, πρωτίστως, με λέξεις, όλα τα υπόλοιπα έπονται. Λέξεις συναρμολογημένες με τέτοιο τρόπο που, ενδεχομένως, δείχνουν προς ένα επέκεινα της γλώσσας, αλλά και υποβάλλουν, ταυτόχρονα, την απαραιμείωτη αίσθηση ότι διατρέχει τα πάντα μια γλώσσα. Ο ποιητικός λόγος εκτείνεται και προς τις δύο αυτές κατευθύνσεις, μέσα σε μια διαρκή «τεταμένη» ένταση. Ασφαλώς υπάρχουν διάχυτες και ενεργείς, ακόμη, διάφορες ακραίες εκδοχές αυτής της γλωσσοκεντρικής «προσπύσης», όταν μετά, κυρίως, τη δεκαετία του '60 και υπό το πρόσχημο ποικιλώνυμων λογοτεχνικών θεωριών, η γραφή θεωρήθηκε ως το «υποκατάστατο» της αποτυχούσας επανάστασης, αναδέχθηκε, με άλλα λόγια, όσα η επανάσταση δεν μπόρεσε να κάνει ιστορικά... Ασφαλώς, ένας συγγραφέας, ένας ποιητής ζει με τις λέξεις και δι' αυτών, όμως, δεν μπορεί να ζει αποκλειστικά με αυτές.

– Στη συλλογή «Χώρα μου είσαι» ενώ ο τίτλος είναι στον ενεστώτα, στους λόγους είναι έντονοι οι παρελθοντικοί χρόνοι, ενυπάρχει επίσης πολύ έντονα η έννοια της μνήμης... είμαστε η σκουριά του χαλκού;

– Είναι πολύ ουσιαστική η παρατήρησή σας... Σε όλο το βιβλίο όλοι οι χρονικοί ορίζοντες διαπλέκονται, το παρελθόν εκβάλλει διαρκώς στο παρόν, το διαπερνά με τρόπο θυελλώδη και διαταρακτικό, ο χρόνος ελίσσεται ρυθμικά προς όλες τις κατευθύνσεις. Και, βεβαίως, ναι, είμαστε η σκουριά του χαλκού, ο ιός του χαλκού, όπως έλεγαν οι αρχαίοι.

– Στη συλλογή «Φόβος» υπάρχει όντως μία διαφορετική ατμόσφαιρα από τη «Χώρα», και γλωσσική αλλά και σε ποιητική διάθεση, η ποιητική είναι πιο έντονη για παράδειγμα... στους «Φόβους»;

– Είναι δύο διαφορετικά βι-

– Ο φόβος έχει το διπλό πρόσωπο του Ιανού... Όπως έχω ξαναπεί, το να ζεις είναι, ίσως, από μίαν άποψη, ένας παρατεταμένος εθισμός στους φόβους και στο αναπάντεχο... λέει ο Μιχάλης Παπαδόπουλος.

βλία, γραμμένα με διαφορετικό τρόπο, παρότι και τα δύο δομούνται γύρω από έναν κεντρικό, συνθετικό πυρήνα. Στους «Φόβους» «πραγματεύομαι», στο βάθος, μια εμπειρία του υπάρχειν, που διατρέχει όλη την ύπαρξή μας από τη στιγμή που γεννιόμαστε μέχρι τον βιολογικό μας θάνατο, διαμέσου όλων των άλλων μικρών ή και μεγάλων θανάτων που επισυμβαίνουν καθ' οδόν. Είναι, κατά κάποιον τρόπο, κι αυτό ένα συνθετικό ποίημα, παρότι «διασπάζεται» σε μικρότερες, κενωρισμένες, έντιλες ποιητικές μονάδες, με αποτέλεσμα, ίσως, η αίσθηση της ποιητικότητας να εμπερικλείεται, εδώ, απαραιμείωτη σε κάθε ξεχωριστό ποίημα, ενώ, αντίθετα, στη «Χώρα», διαχέεται στο συνολικό άθροισμα διαμέσου του βιβλίου.

– Σε όλες σχεδόν τις συλλογές σας σημαντικό ρόλο παίζει η φιλοσοφία, παιχνιδίζοντας ταυτόχρονα και με την ιστορία τη δική σου και όχι μόνο... είναι η ποίησή σας καταφύγιο ερωτημάτων και συμπερασμάτων;

– Αυτό, ίσως, πράγματι ισχύει: μια ορισμένη εξοικείωση με τη φιλοσοφική απορητική υφίσταται, λόγω, ενδεχομένως, και σπουδών. Θεωρώ, ωστόσο, ότι εγγενώς ο ποιητικός λόγος ενέχει την ερωτηματική διάσταση, ακόμα αν και δεν υποβάλλει, με τρόπο ρητό, ερωτήματα, όπως ο φιλοσοφικός. Η ποίηση, στις πιο υψηλές της κορυφώσεις, ενεργοποιεί βαθύτατες

– «Γράφω για να λιποταχτώ από τον φόβο» λέτε... είναι ο φόβος μόνο αναστατική δύ-

ναμη ή μπορεί να είναι και κινητήριο;

– Ο φόβος έχει το διπλό πρόσωπο του Ιανού... Όπως έχω ξαναπεί, το να ζεις είναι, ίσως, από μίαν άποψη, ένας παρατεταμένος εθισμός στους φόβους και στο αναπάντεχο. Σ' αυτήν τη διάρκεια είναι φυσικό κάποιοι φόβοι να εξαμαλύνονται και κάποιοι άλλοι να ανακλύπουν με περισσότερο ή λιγότερο απειλητικό πρόσωπο. Ο φόβος είναι εδώ, σαν ένα τείχος που μας εμποδίζει να προχωρήσουμε, που μας αποκόπτει από τις δυνατότητές μας, μας φυλακίζει σ' έναν κόσμο περικλειστο και εκθρικό, ενώ ο κόσμος είναι απέραντος και ανοικτός, ο τόπος μιας απρόσμενης και απεριγράκτης δεξίωσης. Ωστόσο, την ίδια στιγμή, συνιστά μια κλίση ετοιμότητας, μια σωματική και ψυχική διέγερση για κάτι επερχόμενο που μας απειλεί ή το αισθανόμαστε ως τέτοιο, που, όταν καταστεί δυνατό να το αρθρώσουμε, λειτουργεί σαν ζόρκι απέναντι στον κίνδυνο.

– Ποιος είναι ο ρόλος του ποιητή και του ανθρώπου του πνεύματος σήμερα;

– Επίτηρξέ μου ν' απαντήσω μ' ένα ποίημα από τους «Φόβους», αφιερωμένο στον μεγάλο Γάλλο φιλόσοφο Μωρίς Μερλώ Ποντύ, με τον ομώνυμο τίτλο: «Φιλόσοφος είναι αυτός που σηκώνεται και μιλά/είπε ο φιλόσοφος/Κι έρχεται τότε μια ψυχρή διαπεραστική ώρα/σαν τρυφερή οξύτητα διάφανης αλήθειας/που σε πρώτο πρόσωπο επωμιζέται τον κόσμο...». Όπου φιλόσοφος μπορείς να διαβάσεις ποιητής και πνευματικός άνθρωπος...

LOVE 100.7 FM
98.1 & 105.7

Ακούς ό,τι αγαπάς
όλες τις ώρες

ΤΑΣΙΟΣ ΤΡΥΦΝΟΣ & ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

6-10

ΠΡΩΤΗ ΠΡΩΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ME 12.9%

ME 15.2%

21-24

ΠΡΩΤΗ ΒΡΑΔΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΖΑΜΠΕΤΑΚΗΣ

ΣΥΛΙΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

9-12

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ

ME 13.4%

* ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΜΑΡΚΕΤ ΡΕΓΥΛΑΤΟΡ ΤΗΝ ΕΤΕΡΩΟΝΟΜΙΑ ΝΟΜΕΙΟ 2002 - ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ 2004 ΚΑΙ ΕΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ EN 15222

ΚΑΤΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΝ ΑΣΘΕΝΗΣ

ΜΟΛΙΕΡΟΥ

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΧΕΙΛΑΚΗΣ, ΑΘΗΝΑ ΜΑΞΙΜΟΥ, ΜΥΡΤΩ ΑΛΙΚΑΚΗ

ΘΩΔΩΡΗΣ ΡΩΜΑΝΙΔΗΣ, ΝΙΚΟΣ ΓΚΕΛΙΑ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΓΚΛΑΡΑΣ,

ΒΙΚΥ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΧΕΙΛΑΚΗΣ & ΜΑΝΩΛΗΣ ΔΟΥΝΙΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΑΓΩΓΗ ΜΑΝΩΛΗΣ ΔΟΥΝΙΑΣ ΣΚΗΝΙΚΑ ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΒΒΑΖ ΚΟΣΤΟΥΜΑ ΑΛΕΞΙΑ ΘΕΟΔΩΡΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΘΩΔΩΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΦΩΤΟΜΕΛΙΑ ΝΙΚΟΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ ΚΙΝΗΣΗ ΒΑΝΙΑ ΓΕΡΩΔΑΜΟΥ ΒΟΗΘΟΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ ΒΑΝΗΣ ΚΑΤΣΟΥΡΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΕΧΝΙΚΟΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣ ΕΛΙΝΑ ΓΟΥΝΑΚΑΝ ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΤΙΜΕΛΕΙΑ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΡΕΛΑΜΟΥΡΛΗΣ @FOURBROCKDESIGNS

ΣΑΒΒΑΤΟ
27/07

ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ ΛΕΜΕΣΟΥ
«ΜΑΡΙΟΣ ΤΟΚΑΣ»
9.00 Μ.Μ.

ΚΥΡΙΑΚΗ
28/07

ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
9.00 Μ.Μ.

ΔΕΥΤΕΡΑ
29/07

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
ΣΧΟΛΗΣ ΤΥΦΛΩΝ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ
9.00 Μ.Μ.

ΧΟΡΗΓΟΙ ΦΕΤΙΒΑΛ ΛΑΡΝΑΚΑΣ 2024

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΤΕΡΩΟΝΟΜΙΑΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

7777 7040

ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΠΑΡΚΕΤΑΞΕΩΣ ΑΡΧΙΣΟΥΣ ΣΤΙΣ 9.00 Μ.Μ.

Θέλουμε να εμπνεύσουμε τη φαντασία του κοινού

Οι μουσικοί του γερμανικού συγκροτήματος *Norlyz*, που θα παίξει στο Φεστιβάλ *Windcraft* στα Κατύδατα, μιλούν στην «Κ»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το γερμανικό συγκρότημα ηλεκτρο-ακουστικής μουσικής *Norlyz* έρχεται στην Κύπρο στο Φεστιβάλ *Windcraft* στα Κατύδατα και με την ευκαιρία αυτή μιλούν στην «Κ» για τη μουσική τους. Η μπάντα αποτελείται από τους Philipp Püschel, τον Lasse Golz, τον Gabor Hartanyi και τον Paul David Heckhausen. Ο Paul λέει πως οι τέσσερις τους έχουν πολύ διαφορετικά μουσικά υπόβαθρα... «Αλλά η μαγεία συμβαίνει όταν όλα τα παραπάνω συνταιριάζονται. Σε όλους μας αρέσει να αυτοσχεδιάζουμε και να πηγαίνουμε όπως μας οδηγούν τα ίδια τα πράγματα, έτσι ώστε να πάμε στο επόμενο στάδιο». Όσο για την εμπνευσή τους λένε πως έρχεται από τη φύση και τα ταξίδια μας. «Έχω ταξιδέψει πολύ στα άγρια τοπία του Πολικού Κύκλου στη σουηδική Lappland. [...] Εκπληκτικά όμορφος και κάπως μυστηριώδης ταυτόχρονα αυτός ο τόπος, μπορείς να νιώσεις αρκετά μικρός ως άνθρωπος στη μέση ενός τέτοιου σκηνικού» σημειώνει ο Paul.

— Αυτά είναι η πρώτη φορά που έρχεστε στην Κύπρο;

— Paul: Ναι, είναι η πρώτη μας φορά στην Κύπρο και είμαστε πολύ ενθουσιασμένοι γι' αυτό το ταξίδι, και φυσικά για το φεστιβάλ!

— Πώς έγινε η επαφή με το *Windcraft*;

— Paul: Πριν από περίπου ενάμιση χρόνο η διοργανώτρια του φεστιβάλ, η Έλλη, επικοινωνήσαμε μαζί μας, μετά την εμφάνισή μας με τον Bobby Rausch, μία βερολινέζικη τζαζ ροκ μπάντα, η οποία είχε εμφανιστεί στο *Windcraft* πριν από δύο χρόνια. Μας ρώτησε, λοιπόν αν θα θέλαμε να λάβουμε

«Θέλουμε να δημιουργήσουμε έναν χώρο όπου οι άνθρωποι μπορούν να σχεδιάσουν τους δικούς τους φανταστικούς κόσμους».

και εμείς μέρος το 2023. Είχαμε όμως κλείσει το πρόγραμμά μας για το 2023 και έτσι το προγραμματίσαμε για φέτος, που είναι και τα δέκα χρόνια του φεστιβάλ!

— Συνδυάζετε διαφορετικά μουσικά στυλ, είναι κάποιο από αυτά κυρίαρχο;

— Paul: Οι τέσσερις μας έχουμε πολύ διαφορετικά μουσικά υπόβαθρα. Ο Philipp και ο Lasse τρομπέτα /flugelhorn και tenor sax/bass clarinet, προέρχονται από την τζαζ, ενώ στο τσέλο, είναι φυσικά πιο κλασικός, αλλά τον ενδιαφέρει πολύ το groove και το flow, αλλά και η παγκόσμια μουσική. Εγώ πάλι με τα αναλογικά μου συνθεσάιζερ, τα υβριδικά ηλεκτρο-ακουστικά beats, τα handpan και τα percussions, είμαι η ηλεκτρονική και groove δύναμη της μπάντας, γράφω επίσης και παράγω τη μουσική... Αλλά η μαγεία συμβαίνει όταν όλα τα παραπάνω συνταιριάζονται. Σε όλους μας αρέσει να αυτοσχεδιάζουμε και να πηγαίνουμε όπως μας οδηγούν τα ίδια τα πράγματα, έτσι ώστε να προχωράμε στο επόμενο στάδιο.

— Πόσο μακριά πιστεύετε ότι μπορεί να πάμε με ένα μουσικό ταξίδι;

— Paul: Βλέπουμε τη μουσική μας σαν μία εμπνευσή για τη φαντασία του κοινού. Θέλουμε να δημιουργήσουμε έναν χώρο όπου οι άνθρωποι μπορούν να σχεδιά-

σουν τους δικούς τους φανταστικούς κόσμους.

— Από πού εμπνεύστε;

— Paul: Η εμπνευσή μας έρχεται από τη φύση και τα ταξίδια μας. Έχω ταξιδέψει πολύ στα άγρια τοπία του Πολικού Κύκλου στη σουηδική Lappland. Ειδικά το καλοκαίρι, που δεν βραδιάζει ποτέ, έχεις απίστευτη θέα, όταν στέκεις σε μια λίμνη, σχεδόν καθρέπτη. Εκεί, μπορείς να ζήσεις ένα σουρούπο που μετατρέπεται απευθείας σε ανατολή του ηλίου. Εκπληκτικά όμορφος και κάπως μυστηριώδης ταυτόχρονα αυτός ο τόπος, μπορείς να νιώσεις αρκετά μικρός ως άνθρωπος στη μέση ενός τέτοιου σκηνικού. Ενώ γράφουμε και παίζουμε, μας αρέσει επίσης να φανταζόμαστε τέτοιες εικόνες για να έχουμε τη σωστή διάθεση για ένα συγκεκριμένο μουσικό κομμάτι. Ταξιδεύοντας μαζί, πηγαίνοντας σε φεστιβάλ και βιώνοντας παραδόσεις άλλων καλλιτεχνών ενισχύουν επίσης το κοινό μας δημιουργικό όραμα.

— Ποιες είναι οι επιρροές σας;

— Paul: Εκτός από το ευρύ και διαφορετικό μουσικό μας υπόβαθρο, όπως σου είπα πιο πάνω, η μουσική μας έχει επηρεαστεί από κινηματογραφική μουσική και μουσικά δρώμενα, όπως τα Björk, Trentemoller, Rival Consoles, η και του Stephan Bodzin. Και φυσικά από τις πόλεις μας, το Βερολίνο και το Αμβούργο, με τα διαφορετικά και μοναδικά ηλεκτρονικά underground club και τις τζαζ σκηνές τους.

— Gabor: Soulful και/ή groove: αυτή είναι η προσωπική μου πυξίδα στην αναζήτηση και την απόλαυση της μουσικής. Οι αρχαίες και σύγχρονες παραδόσεις και τεχνολογίες που μας βοηθούν να μιμούμε σε έκσταση και άλλες κα-

Οι τέσσερις μουσικοί τους *Norlyz* έχουν πολύ διαφορετικά μουσικά υπόβαθρα... «Αλλά η μαγεία συμβαίνει όταν όλα τα παραπάνω συνταιριάζονται. Σε όλους μας αρέσει να αυτοσχεδιάζουμε και να πηγαίνουμε όπως μας οδηγούν τα ίδια τα πράγματα, έτσι ώστε να πάμε στο επόμενο στάδιο».

ταστάσεις. Με επηρεάζουν επίσης πολύ ο διαλογισμός, η γιόγκα, η rave και οι πολεμικές τέχνες.

— Τι σας γοητεύει περισσότερο στην παραγωγή μουσικής;

— Paul: Κατά την παραγωγή μουσικής, σε σύγκριση με το να παίζεις μουσική ζωντανά, έχεις τη δυνατότητα να δημιουργήσεις ήχο σε διαφορετικό επίπεδο. Μου αρέσει να δουλεύω με επιτόπιες ηχογραφήσεις που έκανα ταξιδεύοντας, καθώς τα ηχογραφημένα δείγματα αφηγούνται μια ιστορία από μόνο τους και με εμπνέουν να χτίσω νέα grooves και να δημιουργήσω μοναδικές διαθέσεις. Όταν φτιάχνω μουσική για τους *NORLYZ* ασχολούμαι πάρα πολύ με τον σχεδιασμό του ήχου και τον χαρακτήρα του. Μπορώ πραγματικά να καθώ στη λεπτομέρεια της δουλειάς, και όταν μεγεθύνω ξανά ό,τι έχω κάνει, μερικές φορές είναι πολύ εντυπωσιακό αυτό που προκύπτει ως σύνολο, από αυτό το παζλ μικρής κλίμακας.

— Ποια είναι τα όρια της ηλεκτροακουστικής μουσικής;

— Philipp: Μερικές φορές ο αυθορμητισμός είναι μια πρόκληση, καθώς συχνά υπάρχει μια ξεκάθα-

ρη συμφωνία με την παραγόμενη μουσική. Γι' αυτό προσπαθούμε να συνδυάσουμε τον παρορμητικό αυθορμητισμό της τζαζ με τη δραματουργική δομή της ηλεκτρονικά παραγόμενης μουσικής.

— Paul: Και ενώ έχουμε αυτές τις «τεχνικές προκλήσεις», όταν παίζουμε ζωντανά, ο συνδυασμός οργάνων στους *Norlyz* μας δίνει μια τεράστια γκάμα δυνατοτήτων

— Ποια είναι η γνώμη σας για τη μουσική που παράγεται μέσω AI; Είναι κίνδυνος για τη μουσική;

— Philipp: Νομίζω ότι είναι προφανές ότι αρκετά μέρη της μουσικής παραγωγής και σύνθεσης θα εξαφανιστούν στο μέλλον, όπως συμβαίνει σε πολλά μέρη του εργασιακού κόσμου. Από την άλλη, το βλέπω ως μια εξαιρετική ευκαιρία να κάνω τη ζωντανή εμπειρία ακόμα πιο ελκυστική και να παρουσιάσω την ομορφιά της χειροποίητης μουσικής στο κοινό.

— Paul: Μέχρι στιγμής, εξακολουθώ να έχω μια αμφίθυμη σχέση με την τεχνητή νοημοσύνη στη μουσική. Προσπαθώ να το βλέπω θετικά και να είμαι ανοιχτός στον πειραματισμό με την ενσωμάτωση εργαλείων τεχνη-

τής νοημοσύνης στη ροή εργασίας μου. Σίγουρα θα αλλάξει τον τρόπο που δουλεύω στο μέλλον, αλλά θα μπορούσε να είναι πολύ συναρπαστικό να δούμε τι είναι δυνατό στη μουσική παραγωγή και σύνθεση. Φαντάζομαι ότι θα είναι ακόμη πιο σημαντικό να ξέρω πού εστιάζω και ένα σαφές όραμα για το πού θέλει κανείς να πάει με τη μουσική.

— Στην Κύπρο είναι λίγο δύσκολο να είσαι full time συγκρότημα, στη Γερμανία;

— Philipp: Είναι πολύ παρόμοιο στη Γερμανία. Υπάρχουν μόνο λίγα σύνολα που κερδίζουν αρκετά χρήματα με τη μουσική τους, παρόμοια με μια δουλειά πλήρους απασχόλησης. Γι' αυτό πολλοί μουσικοί παίζουν σε διάφορα σύνολα, διδάσκουν ή έχουν άλλες δουλειές.

📍 **Πληροφορίες:** «NORLYZ», Περιβόλι, Σάββατο 13 Ιουλίου, ώρα 11:15 μ.μ. Philipp Püschel - trumpet, flugelhorn, Lasse Golz - tenor saxophone, bass clarinet, Gabor Hartanyi - cello, Paul David Heckhausen - Synthesizer, Handpan, Percussion, Ableton.

Ένα μουσικό μείγμα δύσης και ανατολής

Οι *Krama Brass Band*, η φρέσκια κυπριακή μπάντα πνευστών, θα εμφανιστούν στο *Windcraft Festival* στα Κατύδατα

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Οι *Krama Brass Band* δημιουργήθηκαν το 2023 από τον Αντρέα Θεοδώρου και τον Νικόλα Γεωργίου, και κινητήριοι μουσική δύναμη τους είναι έξι πνευστά, κιθάρα και ντραμς. Οι *Krama Brass Band* θα εμφανιστούν στο *Windcraft Festival* στα Κατύδατα, και με την ευκαιρία αυτή μιλήσαμε μαζί τους για τη μουσική τους και για τα επόμενα σχέδιά τους. Για τη μουσική τους μου λένε: «Προσπαθούμε στη μουσική μας να υπάρχει η οικειότητα των ακουσμάτων με τα οποία μεγαλώσαμε ως Κύπριοι μουσικοί και ακροατές», και αυτό που τους χαρακτηρίζει είναι το ενδιαφέρον τους για διάφορα στυλ δυτικής μουσικής, αλλά ταυτόχρονα και για την κυπριακή παραδοσιακή στην πιο ανατολική της έκφανση.

— Είστε νέοι στα μουσικά πράγματα, τι είναι αυτό που σας ένωσε;

— Η αγάπη και η αφοσίωση μας στη μουσική μας έφερε κοντά αρχικά ως φίλους. Αργότερα οι κοινές ιδέες, αισθητική και στόχοι οδήγησαν στη δημιουργία του *Krama brass band*.

— Βέβαια και το όνομα της μπάντας σας επηρεάζει την ένωση, αλλά και το στοιχείο των οργάνων σας... το μέταλλο. Ποιος θα λέγατε πως είναι ο ήχος που

σας χαρακτηρίζει και σας κάνει να ξεχωρίζετε;

— Όπως το μέταλλο από το οποίο είναι φτιαγμένα τα χάλκινα μουσικά όργανα είναι ένα μείγμα, έτσι και η μουσική μας. Πιστεύουμε ότι αυτό που μας χαρακτηρίζει είναι το ενδιαφέρον μας για διάφορα στυλ δυτικής μουσικής, αλλά ταυτόχρονα και για την κυπριακή παραδοσιακή στην πιο ανατολική της έκφανση.

«Προσπαθούμε να συμπεριλάβουμε οτιδήποτε μας επηρέασε μουσικά. Ενιάσσουμε στη μουσική μας στοιχεία και τεχνικά γνωρίσματα από μουσικές της Ανατολικής Μεσογείου και των Βαλκανίων, δίνοντας έμφαση στη διατήρηση του ύφους και των ιδιοτήτων».

ση. Αυτό είναι που ακούμε εμείς στη μουσική μας και αυτό προβάλλει το όνομα που διαλέξαμε για την μπάντα μας.

— Θέλετε να διατηρείτε, αν καταλαβαίνω σωστά, μία παραδοσιακή ατμόσφαιρα στη μουσική σας, ισχύει;

— Σωστά, προσπαθούμε στη μουσική μας να υπάρχει η οικει-

«Στις συνθέσεις μας δεν επιδιώκουμε την απόδοση αυτού που θεωρείται «αυθεντική» μορφή κυπριακής μουσικής, κάτι το οποίο ίσως δεν είναι και υπαρκτό. Ίσως η μεγαλύτερη πρόκληση είναι να αντιμετωπίσουμε το κοινό που περιμένει κάτι σαν τοτό».

ότητα των ακουσμάτων με τα οποία μεγαλώσαμε ως Κύπριοι μουσικοί και ακροατές. Με το πέρασμα του χρόνου η κυπριακή μουσική εμπλουτίστηκε με διάφορες και διαφορετικές επιρροές, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολο να δώσουμε μια συγκεκριμένη ταυτότητα σε αυτή. Εμείς προσπαθούμε να συμπεριλάβουμε οτιδήποτε μας επηρέασε μουσικά. Εντάσσουμε στη μουσική μας στοιχεία και τεχνικά γνωρίσματα από μουσικές της Ανατολικής Μεσογείου και των Βαλκανίων, δίνοντας έμφαση στη διατήρηση του ύφους και των ιδιοτήτων.

— Είναι εύκολη η σύζευξη της παραδοσιακής μουσικής με τους ήχους της δυτικής; Ποιες είναι οι προκλήσεις σε αυτή την προσπάθεια;

— Ως νέοι μουσικοί έχουμε επηρεαστεί και από τα είδη είτε το θέλουμε είτε όχι, οπότε θα λέγαμε ότι είναι σχετικά επακόλουθο τα ακούσματα να προέρχονται και από τους δύο μουσικούς χώρους. Πιστεύουμε ότι το ίδιο ισχύει και με τους Κύπριους ακροατές. Στις συνθέσεις μας δεν επιδιώκουμε την απόδοση αυτού που θεωρείται «αυθεντική» μορφή κυπριακής μουσικής, κάτι το οποίο ίσως δεν είναι και υπαρκτό. Ίσως η μεγαλύτερη πρόκληση είναι να αντιμετωπίσουμε το κοινό που περιμένει κάτι σαν αυτό.

— Ποιο ταξίδι θέλετε να κάνετε στον μουσικό κόσμο...;

— Στόχος μας είναι να κερδίσουμε μια μακροχρόνια θέση στην κυπριακή ή και ευρωπαϊκή σκηνή, όπου θα επιδιώκουμε να παρουσιάσουμε τη μουσική μας. Επίσης, γενικότερα σκοπός μας είναι να προσφέρουμε στο κοινό, φρέσκο ήχο τον οποίο ταυτόχρονα νιώθει οικείο.

— Μουσική και επιβίωση στην Κύπρο, είναι πρόκληση;

— Είναι δύσκολο, αλλά εφικτό. Οι περισσότεροι μουσικοί για να επιβιώσουν στην Κύπρο χρειάζεται να συνδυάζουν διάφορες ικανότητες ώστε να έχουν ένα βασικό εισόδημα. Με λίγα λόγια κάνουν περισσότερες από μία δουλειές σχετικές με τη μουσική, όπως για παράδειγμα, διδασκαλία, μουσική εκτέλεση, σύνθεση-ενορχήστρωση, κ.τ.λ. Τα τελευταία χρόνια γίνονται όμως πολύ σημαντικά βήματα ως προς την καθιέρωση και εξάσκηση του μουσικού επαγγέλματος.

— Ετοιμάζετε κάποια δουλειά;

— Προς το παρόν, ο στόχος μας είναι να έχουμε όσο πιο πολλές εμφανίσεις μπορούμε σε Κύπρο και εξωτερικό, με κύριο βραχυπρόθεσμο στόχο την προετοιμασία μας για την ηχογράφιση του πρώτου μας άλμπουμ.

📍 **Πληροφορίες:** *Krama Brass Band*, Περιβόλι, Κυριακή 14 Ιουλίου, ώρα 8:45-9:45 μ.μ. www.windcraftmusicfest.com/kramabrassband

Ενότητα μέσω της ποικιλομορφίας

Ο Μιχάλης Καρακατσάνης μιλάει στην «Κ» για την υποψηφιότητα του Δήμου Κουρίου για την πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης

Συνέντευξη στον

ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Στόχος του Κούριον 2030 είναι να δημιουργήσουν ένα νέο πολιτιστικό σημείο αναφοράς, βασισμένοι στην πολιτιστική δημοκρατία, τον διάλογο, τον καλλιτεχνικό πειραματισμό και την ενότητα μέσω της ποικιλομορφίας λέει στην «Κ» ο Μιχάλης Καρακατσάνης, Project Leader του οργανισμού «Κούριον 2030». Ερωτώμενος αν μπαίνει ισότιμα στο παιχνίδι, έχοντας να ανταγωνιστεί τις τρεις μεγάλες πόλεις ο κ. Καρακατσάνης λέει πως η υποψηφιότητα για τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης θα φέρει όλες τις πόλεις στο διεθνές προσκήνιο «επομένως, ακόμη κι αν δεν κερδίσουμε τον τίτλο, η προβολή αυτή θα ενισχύσει την εικόνα του Δήμου σε τοπικό και διεθνές επίπεδο». Τέλος, στόχος του οργανισμού Κούριον 2030 λέει ο κ. Καρακατσάνης είναι να συνεχίσει να λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος μεταξύ των κατοίκων και άλλων άμεσα εμπλεκόμενων, και όλων των δημοτικών και εθνικών αρχών.

«Έχει μπει και ο Δήμος Κουρίου στην κούρσα για τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης 2030, τι ήταν αυτό που σας παρακίνησε να ασχοληθείτε;

«Πρώτα από όλα η δέσμευση και η κοινή αντίληψη των κοινοτήτων, που απαρτίζουν τον νέο Δήμο, ότι ο πολιτισμός μπορεί να αποτελέσει καταλύτη για τον μετασχηματισμό και την ανάπτυξη ολόκληρης της περιοχής. Αυτό είναι που μας καθοδηγεί και στον

σχεδιασμό του πλάνου πολιτιστικής ανάπτυξης για τον νέο Δήμο. Από τις πρώτες μου σκέψεις μόλις ξεκινήσαμε αυτό το εγχείρημα είναι το πώς θα μπορούσε η περιοχή του Κουρίου να ιδωθεί ως ο καθρέφτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θεωρώ ότι η περιοχή συγκεντρώνει όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά στοιχεία του όλου εγχειρήματος ενοποίησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως σε ό,τι αφορά θέματα κινητικότητας, συμπεριλαμβανομένων και των ζητημάτων άνωθεν ευκαιριών ανάπτυξης και συνεκτι-

Μέσω της ενίσχυσης της πολιτιστικής συμμετοχής, μπορεί να ενισχυθεί η τοπική ταυτότητα της περιοχής, να προωθηθεί ο βιώσιμος τουρισμός και να δημιουργηθούν ευκαιρίες για τους νέους δημότες της περιοχής,

κόπτης. Μέσω αυτής της διαδικασίας, επιδιώκουμε να αντιμετωπίσουμε τις εδαφικές ασυμμετρίες και να προωθήσουμε την πολιτιστική κινητικότητα σε ολόκληρη την περιοχή, ενθαρρύνοντας καλλιτέχνες, κοινωνικές ομάδες και άλλους φορείς να σκεφτούν πώς οι διάφορες πολιτιστικές πρακτικές μπορούν να ανθίσουν σε κάθε γωνιά του Δήμου, από τις πλατείες των κοινοτήτων μέχρι τα μονοπάτια που τις ενώνουν. Στόχος μας είναι να το πετύχουμε δημιου-

«Πρώτα και κύρια θέλουμε να τονώσουμε την αυτοπεποίθηση των κατοίκων, ενισχύοντας τις πολιτιστικές ταυτότητες της περιοχής, ενώνοντας και προσκαλώντας όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς να φανταστούν τον ρόλο που θα μπορούσαν να έχουν σε ένα έργο τέτοιας ποιότητας» λέει ο Μιχάλης Καρακατσάνης, Project Leader του οργανισμού «Κούριον 2030».

γώντας ένα νέο πολιτιστικό σημείο αναφοράς, βασισμένοι στην πολιτιστική δημοκρατία, τον διάλογο, τον καλλιτεχνικό πειραματισμό και την ενότητα μέσω της ποικιλομορφίας.

«Νιώθετε ότι μπαίνετε ισότιμα στο παιχνίδι, έχοντας να ανταγωνιστείτε τις τρεις μεγάλες πόλεις;

«Ο πολιτισμός είναι η κίνηση μέσω της οποίας κατοικούμε σε ένα δεδομένο γεωγραφικό έδαφος και καλλιεργούμε τις αισθήσεις μας, ώστε να το αναγνωρίζουμε ως τόπο. Ως εκ τούτου, κάθε τόπος είναι συνυφασμένος με τις ιδιαίτερες πολλαπλές κληρονομίες του, ιστορικές και αναδυόμενες, κατασκευασμένες και φυσικές, αναπαραγόμενες και μοναδικές. Προσωπικά, ποτέ δεν αντιλήφθηκα τον πολιτισμό ως πεδίο ανταγωνισμού. Απεναντίας, πιστεύω ότι κάθε Δήμος μπορεί να βγει κερδισμένος από αυτή τη διαδικασία, αφού έχει να αποκομίσει πολλά οφέλη, ανεξάρτητα από το αν τελικά θα κερδίσει ή όχι τον τίτλο. Συν τοις άλλοις, η υποψηφιότητα για τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης θα φέρει όλες τις πόλεις στο διεθνές προσκήνιο επομένως, ακόμη κι αν δεν κερδίσουμε τον τίτλο, η προβολή αυτή θα ενισχύσει την εικόνα του Δήμου σε τοπικό και διεθνές επίπεδο.

«Ποιες είναι οι προτεραιότητες του Κούριον 2030 και σε ποιους στρατηγικούς πυλώνες στηρίζετε για την υποψηφιότητα του Δήμου Κουρίου;

«Πρώτα και κύρια θέλουμε να τονώσουμε την αυτοπεποίθηση των κατοίκων, ενισχύοντας τις πολιτιστικές ταυτότητες της περιοχής, ενώνοντας και προσκαλώντας όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς να φανταστούν τον ρόλο που θα μπορούσαν να έχουν σε ένα έργο τέτοιας ποιότητας. Θέλουμε να προσεγγίσουμε και να αναπτύξουμε νέα ακροατήρια μέσω νέων τρόπων συμμετοχής που να ενδυναμώνουν, να δίνουν φωνή, να περιλαμβάνουν, να παράγουν γνώση και να καθιστούν τον πολιτισμό προσίτο σε όλους, και κυρίως στον κόσμο που μέχρι σήμερα δεν είχε έντονο ενδιαφέρον για ενεργή συμμετοχή σε πολιτιστικές δράσεις.

Προτεραιότητά μας επίσης είναι η βελτίωση της περιφερειακής συνεργασίας καθώς και η ενίσχυση της διεθνούς εκλυσιμότητας της περιοχής, πάντα με γνώμονα την εμπάθυνση των συμβιωτικών δεσμών μεταξύ της φύσης και ανθρώπου, μέσω πολιτιστικών και καλλιτεχνικών πρακτικών ευθυγραμμισμένων με τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης. Σε σχέση τώρα με την καλλιτεχνική προσέγγιση, στόχος μας είναι η ανάπτυξη ενός προγράμματος που θα παρέχει ένα σαφές καλλιτεχνικό θέμα και πλαίσιο, αλλά ταυτόχρονα θα παραμένει ανεξάρτητο, ελαστικό, μεταμορφώσιμο και ανοικτό σε δημιουργικές προτάσεις. Αυτό διέπει τον χαρακτήρα και τις πρώτες μας προσκλήσεις υποβολής προτάσεων που δημοσιεύθηκε πρόσφατα, αλλά και των επόμενων που θα ακολουθήσουν σύντομα.

Ευκαιρίες για καινοτομία

«Έχετε αρχίσει την πολιτιστική χαρτογράφηση της περιοχής σας. Υπάρχουν οι υποδομές στις κοινότητες και τον Ύψωνα αλλά και οι κατάλληλες χρηματοδοτήσεις για να στηρίξουν ένα τέτοιο μεγαλεπήβολο εγχείρημα;

«Υπάρχουν αρκετά ανοιχτά ζητήματα, τόσο σε θέματα υποδομών όσο και σε σχέση με την σχετικά ελλιπή επαγγελματική κατάρτιση και διεθνή δικτύωση των διαφόρων πολιτιστικών φορέων και άλλων κοινωνικών εταίρων στην όλη προσπάθεια. Όπως έχουμε ανακοινώσει από τις πρώτες μέρες, η στρατηγική πολιτιστικής ανάπτυξης του Δήμου Κουρίου περιλαμβάνει μια εκτεταμένη χαρτογράφηση της πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της περιοχής, των διαφόρων γιορτών και εκδηλώσεων που διοργανώνουν οι κοινότητες, καθώς και των ανθρώπινων και φυσικών πόρων. Πιστεύουμε ότι υπάρχει ένα ανεκμετάλλετο δυναμικό στη σχέση φυσικού περιβάλλοντος και πολιτισμού, είτε σε ό,τι αφορά τη διαμόρφωση αξιών μεταξύ ανθρώπου και φύσης, με τα διάφορα προϊόντα που προκύπτουν από αυτή τη σχέση, είτε ως εργαλείο για την ερμηνεία του τόπου και της ιστορίας του. Επιπρόσθετα, αυτή η προσπάθεια ενισχύει τις ευκαιρίες για καινοτομία και βελτίωση του φάσματος των ποικίλων τουριστικών υπηρεσιών, αντιμετωπίζοντας μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις του Δήμου, η οποία σχετίζεται με την ανάγκη βελτίωσης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, της ενίσχυσης των πόρων και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Σε αυτό το πλαίσιο, αναζητούμε ενεργά χρηματοδοτήσεις τόσο από ευρωπαϊκά όσο και από εθνικά προγράμματα, προκειμένου να στηρίξουμε τις διάφορες πολιτιστικές πρωτοβουλίες που συζητάμε και να διασφαλίσουμε την επιτυχία του όλου εγχειρήματος. Την ίδια στιγμή βρισκόμαστε σε εξέλιξη σημαντικά αναπτυξιακά έργα, όπως για παράδειγμα η ανέγερση του Μουσείου Μάρκου Τόκα και ο ευρύτερος αστι-

κόσ συγχωροκηνικός σχεδιασμός της περιοχής, τα οποία θεωρούμε ότι θα βοηθήσουν άμεσα την όλη προσπάθεια, φιλοξενώντας πολλές από τις μελλοντικές μας δράσεις.

«Σίγουρα θα έχετε αρχίσει ή θα αρχίσετε συνεργασίες με οργανισμούς και φορείς. Ποιες είναι αυτές και πώς αναμένετε να βοηθήσουν στο εγχείρημα;

«Έχουμε ήδη ξεκινήσει συνεργασίες με τοπικούς οργανισμούς, κοινοτικές πρωτοβουλίες, σχολεία, πανεπιστήμια, καθώς και διεθνείς πολιτιστικούς φορείς, ενώ αναμένονται και άλλες συνεργασίες - και

Οι συνεργασίες που κάνει ο οργανισμός Κούριον 2030 θα τους επιτρέψουν να ανταλλάξουν εμπειρίες και τεχνολογία, προωθώντας την πολιτιστική κινητικότητα, ώστε να δημιουργήσουν ένα δίκτυο υποστήριξης για τις διάφορες δράσεις τους.

πο συγκεκριμένα με κάποιες από τις υποψήφιες πόλεις του Βελγίου το οποίο θα φιλοξενήσει τον θεσμό την ίδια χρονιά με την Κύπρο. Σημαντικοί εταίροι στην όλη προσπάθεια είναι το Πανεπιστήμιο Λεμεσού και συγκεκριμένα το CIM-Bioeconomy Center, με το οποίο σχεδιάσαμε και υλοποιούμε αυτή την περίοδο μια σειρά εκπαιδευτικών εργαστηρίων στον τομέα της βιώσιμης ανάπτυξης. Επίσης, με το Open Lab Athens, μια μη-κερδοσκοπική, διεπιστημονική ερευνητική κολεκτίβα και εργαστήριο τεχνολογικής ανάπτυξης με έδρα την Αθήνα, με τους οποίους δουλεύουμε μαζί σε θέματα συμμετοχικού σχεδιασμού και ανάπτυξης εργαλείων για τη βελτίωση των υπηρεσιών και των προϊόντων σε σχέση με την ανά-

δειξη και προώθηση της πολιτιστικής και περιβαλλοντικής κληρονομιάς της περιοχής. Πιστεύουμε ότι αυτές οι συνεργασίες θα μας επιτρέψουν να ανταλλάξουμε εμπειρίες και τεχνολογία, προωθώντας την πολιτιστική κινητικότητα, και να δημιουργήσουμε ένα δίκτυο υποστήριξης για τις διάφορες δράσεις μας.

«Πόσο σημαντικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει ο πολιτισμός στην ευρύτερη περιοχή, ιδίως μετά την ίδρυση του Δήμου Κουρίου;

«Για κάθε κοινωνία ο πολιτισμός είναι θεμελιώδης, όχι περιθωριακός. Η δημιουργική δραστηριότητα που ενσωματώνεται στον πολιτισμό είναι μια μορφή κοινωνικής δράσης και παραγωγής με στόχο την ευημερία όλων των πολιτών. Μέσω της ενίσχυσης της πολιτιστικής συμμετοχής, μπορεί να ενισχυθεί η τοπική ταυτότητα της περιοχής, να προωθηθεί ο βιώσιμος τουρισμός και να δημιουργηθούν ευκαιρίες για τους νέους δημότες της περιοχής. Θεωρώ ότι η ίδρυση του νέου Δήμου Κουρίου αποτελεί μια μοναδική ευκαιρία για να αναδείξουμε τη σημασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και της δημιουργικότητας, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη μιας βιώσιμης και δυναμικής κοινότητας.

«Ποιοι είναι οι στόχοι του Κούριον 2030 για μετά από το 2030, αλλά και οι προσωπικοί σας;

«Στόχος του οργανισμού Κούριον 2030 είναι να συνεχίσει να λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος μεταξύ των κατοίκων και άλλων άμεσα εμπλεκόμενων, και όλων των δημοτικών και εθνικών αρχών, ενισχύοντας τις τοπικές πολιτιστικές πρωτοβουλίες και διασφαλίζοντας την αειφορία του έργου που θα παραχθεί μέσω αυτής της διαδικασίας. Τώρα προσωπικά, οι στόχοι μου παραμένουν πάντα οι ίδιοι, να μπορώ να είμαι όσο πιο χρήσιμος γίνεται σε κοινωνικό επίπεδο με οποιοδήποτε ρόλο και να συνεχίσω να συμμετέχω δημιουργικά στην πολιτιστική ζωή του τόπου.

WINDCRAFT MUSIC FEST 13 & 14 JULY 2024 KATYDATA, NICOSIA CONCERTS- RESIDENCY- WORKSHOPS

SATURDAY 13 JULY

WINDCRAFT BAND & VOICES CY
ODYSSEAS TOUMAZOU "ORIGINS" & HARRIS LAMBRAKIS CY/GR
MARKUS SCHMIDT & RAVI SAUNDANKAR DE/IN
HA KO CY
ANDREAS POLYZOGOPOULOS TRIO GR
MEFISTO BRASS IT
NORLYZ DE

SUNDAY 14 JULY

BRUNO TOMASELLO & MARINA KATSARI IT/CY
IDAEON PROJECT & LOÏC BLÉJEAN CY/FR
KARDJIN SAX QUARTET CY/IT/DE/FR
DAY FADES INTO NIGHT
FADES INTO DAY FADES INTO CY
KRAMA BRASS BAND CY
CAPTAIN STAMBOLOV FR
CHUNKY FUNKY QUARTET & JAN KUS CY/SI

ORGANISED BY: **WINDCRAFT @LOUD** SPONSORED BY: **30** SUPPORTED BY: **EFFER** **EJ20** **WINDCRAFT Music Centre** **CHRISTODIAS** **TICKETS: MORE.COM**

SUPPORTED BY: **5a** **ANTY** **KATYDATA COMMUNITY COUNCIL** **H KAOHMEPINH** **2024 of Youth**

WWW.WINDCRAFTMUSICFEST.COM

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΑΔΡΙΤΗ

Οι εκδόσεις του Πράδο

Το Μουσείο Πράδο εγκαινίασε τη νέα εκδοτική σειρά που προκύπτει από το έργο των προσκεκλημένων συγγραφέων. Οι δύο πρώτοι συγγραφείς που εντάχθηκαν στα residencies του μουσείου ήταν ο Τζ. Μ. Κούτσι και η Κλόε Αρίτζις, οι οποίοι έγραψαν από ένα διήγημα εμπνευσμένο από τον χρόνο που αφιέρωσαν στο μουσείο. Το πρόγραμμα συνεχίζεται και χρηματοδοτείται από το ίδρυμα Loewe σε συνεργασία με την ισπανική έκδοση του περιοδικού «Γκράντα». Οι εκδόσεις είναι δίγλωσσες (αγγλικά και ισπανικά).

ΠΑΡΙΣΙ

Απόστολος Γεωργίου

Ο Έλληνας ζωγράφος Απόστολος Γεωργίου εντάχθηκε στο δυναμικό της διεθνούς γκαλερί Michel Rein (Παρίσι και Βρυξέλλες), σε συνεργασία με την γκαλερί της Σύλβιας Κούβελν Ροδο που εκπροσωπεί τον καλλιτέχνη στην Αθήνα και στο Λονδίνο. Όπως ανακοίνωσε ο Μισέλ Ρεν, υπάρχει μεγάλη ικανοποίηση από αυτή τη συνεργασία και σχεδιάζεται να γίνει έκθεση έργων του καλλιτέχνη στο Παρίσι τον Φεβρουάριο του 2025. Προηγούμενως θα εκτεθεί έργο του στην Art Basel του Παρισιού τον Οκτώβριο του 2024.

ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ

Λι Ουφάν

Στους κήπους του Rijksmuseum στο Αμστερνταμ, οι επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να δουν την υπαίθρια έκθεση γλυπτικής του Κορεάτη καλλιτέχνη Λι Ουφάν. Η έκθεση εντάσσεται στον Θεσμό των Θερινών Εκθέσεων γλυπτικής. Τα μινιμαλιστικά γλυπτά του Λι Ουφάν καλούν τον επισκέπτη να σταθεί και να σκεφθεί πάνω στη δύναμη της σιωπής. Ο στοχασμός ως δύναμη διαπερνά το έργο του Κορεάτη γλύπτη. Τα έργα του από μέταλλο και πέτρα παρουσιάζονται για πρώτη φορά στην Ολλανδία.

ΛΟΝΔΙΝΟ

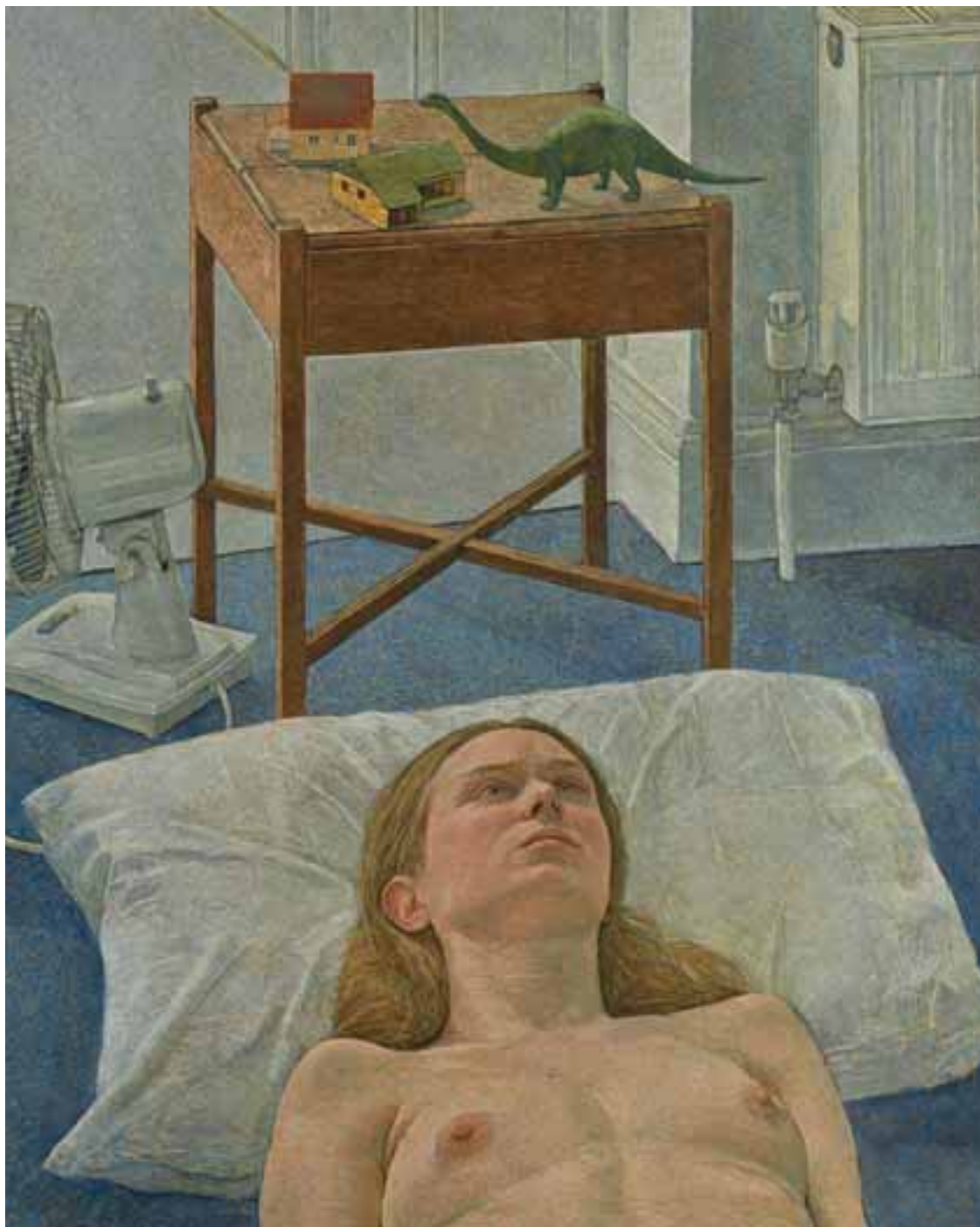
«Η κρίση του Πάρη»

Η συντηρήτρια έργων τέχνης Μπρίτα Νιου φωτογραφίζεται μπροστά στο έργο του Ρούμπενς «Η κρίση του Πάρη» (1632-35), που αποδόθηκε και πάλι στο κοινό έπειτα από εργασίες συντήρησης διάρκειας 14 μηνών. Το έργο ανήκει στη Νάσιοναλ Γκάλερι του Λονδίνου, που γιορτάζει φέτος 200 χρόνια λειτουργίας. Στο πλαίσιο αυτής της επέτειου, η Νάσιοναλ Γκάλερι οργανώνει πλήθος εκδηλώσεων, ενώ παράλληλα προχωρεί ένα πρόγραμμα αποκατάστασης ορισμένων από τα πιο σημαντικά έργα τέχνης των συλλογών της.

ΠΑΡΙΣΙ

Εγχρώμα του Τζακομέτι

Η νέα έκθεση στο Ινστιτούτο Τζακομέτι στο Παρίσι εστιάζει σε μια κατηγορία γλυπτών που δεν βλέπουμε συχνά. Παρουσιάζεται το μεγαλύτερο κομμάτι της συλλογής του Ινστιτούτου που αφορά τους επιχρωματισμένους γύψους του Τζακομέτι, αποκαλύπτοντας στο κοινό μια λιγότερο γνωστή πτυχή του καλλιτέχνη. Ο Τζακομέτι ενδιαφερόταν πάντα για τη σύνδεση ζωγραφικής και γλυπτικής, και συχνά πρόσθετε χρώμα σε πολλά από τα γύψινα και μπρούτζινα γλυπτά του.

Αντονι Ουίλιαμς, «Η Ζακλίν με νεκρή φύση» (2020). Υποψήφιο για βραβείο προσωπογραφίας.

Η προσωπογραφία σήμερα,
με αφετηρία το Λονδίνο

Το μεγάλο και πάντα επίκαιρο ζήτημα στην τέχνη για το πώς αποδίδεται η ανθρώπινη μορφή ισχύει πάντα, προβληματίζει, διχάζει και ενθουσιάζει. Στη Βρετανία, η μεγάλη παράδοση της προσωπογραφίας συνδέεται άμεσα με τη Νάσιοναλ Πόρτραιτ Γκάλερι στο Λονδίνο, την Εθνική Πινακοθήκη Προσωπογραφιών, μια εξαιρετικά θεσμικά κατοχυρωμένης μνήμης και της ταυτότητας διά μέσου των αιώνων. Είναι μια αρετή που ταιριάζει στον αγγλοσαξονικό κόσμο, γι' αυτό και αντίστοιχες Εθνικές Πινακοθήκες Προσωπογραφιών υπάρχουν και στις ΗΠΑ (Ουάσινγκτον) και στην Αυστραλία (Καμπέρα). Στη Νάσιοναλ Πόρτραιτ Γκάλερι στο Λονδίνο υπάρχει εδώ και χρόνια ο θεσμός ενός διαγωνισμού προσωπογραφίας ανοικτού σε όλους τους καλλιτέχνες του κόσμου. Η διαδικασία υποστηρίζεται οικονομικά από τον ιδιωτικό φορέα και αλλάζει επωνυμία ανάλογα τον κορμό. Φέτος, έχουμε την επιστροφή της νομικής εταιρείας Herbert Smith Freehills, που δίνει το όνομά της στο βραβείο (παλαιότερα και επί σειράν ετών ήταν η BP). Η διαδικασία είναι διασφαλισμένη από κριτική επιτροπή κύρους που στις 9 Ιουλίου θα καταλήξει στο όνομα του νικητή. Στον φετινό διαγωνισμό

εστάλσαν 1.672 έργα καλλιτεχνών από 62 χώρες. Είναι τέτοια η απήκηση του βραβείου και τόσο τιμητικό να εκτεθεί το έργο ενός καλλιτέχνη στη Νάσιοναλ Πόρτραιτ Γκάλερι (ανάμεσα και κοντά σε αριστουργήματα της τέχνης), που παρακινεί πολλούς καλλιτέχνες από όλον τον κόσμο να δώσουν τον καλύτερο εαυτό τους. Τα έργα της τελικής φάσης που εκτίθενται (φέτος έως τις 27 Οκτωβρίου) θα τα δουν οι χιλιάδες επισκέπτες της Πινακοθήκης, προερχόμενοι από όλον τον κόσμο. Ο θεσμός μετράει 40 χρόνια και ως τώρα έχει συγκεντρώσει πάνω από 40.000 συμμετοχές προερχόμενες από 100 χώρες. Τρία έργα έχουν προκριθεί φέτος και διεκδικούν το βραβείο. Όλα είναι έργα Βρετανών. Ένα από αυτά είναι το εικονιζόμενο του εκλεκτού ζωγράφου Αντονι Ουίλιαμς (<https://antony-williams.com/>) και τα άλλα δύο, της 34χρονης Ιζαμπέλα Ουότλινγκ «Ζιζί» (2023) και της Αγγλίδας ζωγράφου (με δεσμούς με την Αιθιοπία) Κάθριν Τσέιμπερς «Lying» (2020). Κάθε χρόνο, ο κατάλογος των έργων που διακρίθηκαν συμπληρώνει μια βιβλιοθήκη πορτρέτων αλλά και ένα χρονικό της εξέλιξης ενός οικουμενικού βλέμματος. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, η παράδοση του πορτρέτου είναι ισχυρή.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Της Σικελίας οι μουσικές

Τη δεκαετία του '80, όταν ο κύριος Γκρι ήταν 17, άκουγε με μανία μια εκπομπή στο Τρίτο του Λάμπρου Λιάβα: «Του κόσμου οι μουσικές». Είχε εμμονή με τις παραδοσιακές μουσικές από την Ιταλία, κυρίως από τον Νότο, τη Νάπολη, τα ελληνόφωνα χωριά της Καλαβρίας και της Σικελίας.

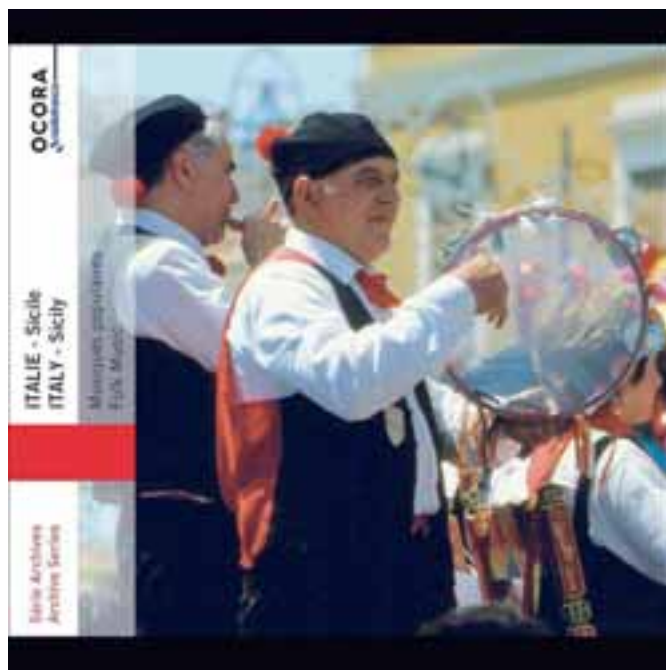
Ετσι, ανακάλυψε την μπάσα και υγρή μαζί φωνή της σπουδαίας Ρόζα Μπαλιστρέρι και τις ρυθμικές μελωδίες της Λα Νουόβα Κομπανία ντι Κάντο Ποπολάρε. Ετσι, ανακάλυψε το διπλό βινύλιο του Πελοποννησιακού Λαογραφικού Ιδρύματος «Ελληνική μουσική παράδοση της Κάτω Ιταλίας» (δύο ειδικά κομμάτια εκεί του έχουν μείνει αλυσμόντες: «Ωριά μου πιτσουλίνα» και «Το κλάμα του εμγκράντου»).

Κάπως έτσι, πολύ αργότερα ανακάλυψε την εκπληκτική ανθολογία με... μαφιόζικα τραγούδια («Il Canto di Malavita. La Musica della Mafia», δισκογρ. Pias

Η χριστιανική Αναγέννηση συνδυάζεται με έναν πρωτόγονο παγανισμό, η θλίψη της ζωής με έναν οίστρο που μένει αλυσμόντος.

Recordings, 2000): Αν δεν γνωρίζεις τους στίχους νομίζεις πως πρόκειται για τα πιο γλυκά, τρυφερά, πονεμένα ερωτικά τραγούδια (ή, από την άλλη, οι πιο εκστατικές ταραντέλες) που άκουσες ποτέ...

Και, βέβαια, πολύ πιο πρόσφατα, η μεταξένια αυτή νοερή μουσική σκάλα τον έφερε στις ηχογραφήσεις της εκπληκτικής Κριστίνα Πλουκάρ και του συνόλου L' Arpeggiata (τρία έξοχα άλμπουμ εδώ: «Alla Napoletana», «All' Improviso» και «La Tarantella»). Εχει όμως και μια τελευταία ανακάλυψη,

Η ανθολογία «Ιταλία - Σικελία» (Italie - Sicile) από την εξαιρετική αρχαική σειρά της γαλλικής δισκογραφικής εταιρείας Ocora κυκλοφόρησε πολύ πρόσφατα.

φετινής σοδειάς. Την ανθολογία «Ιταλία - Σικελία» (Italie - Sicile) στην εξαιρετική αρχαική σειρά της γαλλικής δισκογραφικής εταιρείας Ocora. Πρόκειται για ηχογραφήσεις που, με εξαίρεση ένα κομμάτι, πραγματοποιήθηκαν από το 1984 έως το 2004 και περιλαμβάνουν μοναδικά δείγματα της σιτσιλιάνικης μουσικής παράδοσης, τόσο ως προς το φωνητικό σκέλος όσο και ως προς τα αυθεντικά παραδοσιακά μουσικά όργανα.

Αγριοι πολυφωνικοί συνδυασμοί μεταφέρουν ένα άπιστευτο πολιτισμικό μείγμα από Ελλάδα και Βαλκάνια, Ρώμη, Βυζάντιο, Ισλάμ, Νορμανδία, Ισπανία, Γαλλία κ.ά., αφού μιλάμε για έναν τόπο στον οποίο, όπως λέγεται, «ακούγανε τον ελληνικό νόμο, τον βυζαντινό ύμνο, την αραβική μελωδία του μακάμ, την μπαλάντα των Γάλλων τροβαδούρων, το γερμανικό λιντ και τα πολυφωνικά σχήματα του 16ου-17ου αιώνα».

Οι τετρωμένοι, επιθετικοί ρυθμοί πνευστών και κρουστών συνδυάζονται με τις γλυκιές τρίμετρες (3/4) μελωδίες των εγχόρδων, η χριστιανική Αναγέννηση με έναν πρωτόγονο παγανισμό, η θλίψη της ζωής με ένα πάθος, έναν οίστρο που μένει αλυσμόντος. Εδώ έχουμε να κάνουμε με μουσική στο μεταίχμιο του αρχαϊκού με το νεωτερικό.

Κάθε φορά που ο κύριος Γκρι επιστρέφει σε αυτές τις έξαλλες, απρόβλεπτες μουσικές, όπου οι φωνές των ανθρώπων είναι ταυτόχρονα αγγελικές και δαιμονικές, θυμάται εκείνο το τρομακτικό όσο και γοητευτικό αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα του Κάρολο Λέβι «Ο Χριστός σταμάτησε στο Εμπολι». Το Εμπολι βρίσκεται όχι στην Σικελία αλλά στον ιταλικό Νότο ευρύτερα και ο αφηγητής νιώθει να έχει ανακαλύψει μια χαμένη ήπειρο ωμότητας και μαγείας. Η απάντηση στο ανεπίπτο ερώτημα είναι μια σαλταρισμένη ταραντέλα!

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

Δεν θα λείψουν ποτέ

Παρακολουθώ το λογοτεχνικό έργο του Ερίκ Βυϊγιάρ (γενν. 1968), όπως μιας παρουσιάζεται στα ελληνικά από τις εκδόσεις Πόλις. Κυκλοφόρησε πρόσφατα το βιβλίο του «Μια αξιοπρεπής έξοδος» (μτφρ. Μανώλης Πιμπλής, Πόλις, Μάιος 2024), για τον πόλεμο της Ινδοκίνας (Βιετνάμ, Καμπότζη και Λάος σήμερα) και τη συντριβή του Ντιεν Μπιεν Φου (1954). Ο αντιποικιακός αγώνας εναντίον της Γαλλίας στην Ινδοκίνα ξεκίνησε το 1946 και εντεινόνταν διαρκώς, ενώ από το 1949, όταν ο Μάο κατέλαβε την εξουσία στην Κίνα, έπαψε να είναι αντάρτικος και έγινε μετωπικός. Η Γαλλία, που έχει ουσιαστικά χάσει τον πόλεμο από το 1950 και την ήττα του Κάο Μπανγκ, αντιλαμβάνεται ότι δεν μπορεί να εξακολουθήσει να παραμένει εκεί και αναζητεί αξιοπρεπή έξοδο. Ο πρωθυπουργός Ρενέ Μεγιέρ αναθέτει την αποστολή αυτή στον στρατηγό Ανρί Ναβάρ, βασική στρατηγική επιλογή του οποίου υπήρξε η δημιουργία ενός οχυρωμένου στρατοπέδου στην περιβαλλόμενη από λόφους κοιλάδα του Ντιεν Μπιεν Φου. Το έργο ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο του 1954. Στις 13 Μαρτίου 1954 ο στρατηγός Γκιαντ ε-Ζα-Πολύι την επίθεσή του στο Ντιεν Μπιεν Φου, όπου ήταν ουσιαστικά παγιδευμένος ο γαλλικός στρατός, και στις 7 Μαΐου 1954 τον αναγκάζει να παραδοθεί. Αυτή ήταν η τελευταία μεγάλη μάχη του πολέμου της Ινδοκίνας.

Χιλιάδες νεκροί

Ο απολογισμός της για τη Γαλλία ήταν δέκα χιλιάδες νεκροί στρατιώτες στο πεδίο της μάχης ή αργότερα στην αιχμαλωσία. Τι αξιοπρεπής έξοδος! Ο Βυϊγιάρ, σε μια καταληκτική σημείωση, θα μετρήσει συνολικά στους πολέμους της Ινδοκίνας και του Βιετνάμ 400.000 νεκρούς από τη μεριά των Γάλλων και των Αμερικανών και 3.600.000 από την άλλη πλευρά! «Όσοι ήταν οι Γάλλοι και οι Γερμανοί νεκροί κατά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο». Μόλις αποτελειώσα το βιβλίο, διάβασα στον γαλλικό Τύπο ότι πέθανε, στις 30 Μαΐου, σε βαθύ γήρας, η Ζενεβιέβ ντε Γκαλάρ (1925-2024), στρατιωτική νοσοκόμα, στην υπηρεσία της αεροκο-

Η Ζενεβιέβ ντε Γκαλάρ (δεξιά) ήταν στρατιωτική νοσοκόμα. Εγκλωβίστηκε στη μάχη του Ντιεν Μπιεν Φου και επί έξι εβδομάδες φροντίζε τραυματίες και ακρωτηριασμένους, με ασύλληπτη αφοσίωση και κουράγιο.

Οι πόλεμοι δεν θα λείψουν ποτέ, το ίδιο και εκείνοι οι λίγοι που δεν σκοτώνουν, αλλά επιδέχονται πληγές, γιατρούς, φροντίζουν και παρηγορούν, με καλοσύνη και αυταπάρνηση.

μιδής τραυματιών (convoyeuse de l'armée de l'Air). Ξέρω ότι το όνομά της δεν λέει τίποτε στον Έλληνα αναγνώστη, αλλά αυτή ήταν η νοσοκόμα του Ντιεν Μπιεν Φου! Ορφανή από πατέρα σε ηλικία εννιά ετών, αποφασίζει να γίνει νοσοκόμα και το 1953 τοποθετείται στο Ανοί της Ινδοκίνας. Κατά την πολιορκία του Ντιεν Μπιεν Φου, προσγειώνεται το αεροπλάνο της κάθε νύχτα στο στρατόπεδο, μαζεύουν πολύ γρήγορα όσους τραυματίες μπορούν και τους μεταφέρουν στο νοσοκομείο στο Ανοί. Στις 28 Μαρτίου όμως το αεροπλάνο λόγω βλάβης δεν μπορεί να απογειωθεί από το στρατόπεδο και η νοσοκόμα μένει εγκλωβισμένη εκεί. Μέσα σε αυτήν την κόλαση πυρός η Ζενεβιέβ ντε Γκαλάρ φροντίζει επί έξι εβδομάδες τραυματίες και ακρωτηριασμένους,

τους βοηθάει ιατρικά, μαζί με τα άλλα μέλη της ιατρικής ομάδας, τους βοηθάει να πουν νερό, να φάνε, να καπνίσουν ένα τσιγάρο, να κάνουν μια μικρή βόλτα, τους παρηγορεί, με ασύλληπτη αφοσίωση και κουράγιο. Συνδέεται ψυχικά μαζί τους και τους μένει πιστή σε όλη τη ζωή της.

Μισό αιώνα αργότερα θα γράψει τα απομνημονεύματά της («Une femme à Dien Bien Phu», Les Arènes, 2003), όπου μαθαίνουμε και εμείς μερικούς από αυτούς τους τραυματίες με τα ονόματά τους. Μετά την πτώση του Ντιεν Μπιεν Φου, η Ζενεβιέβ ντε Γκαλάρ γίνεται πια, όπως και όλοι οι άλλοι, αιχμάλωτη των Βιετμίνχ. Στις 21 Μαΐου της ανακοινώνουν την απελευθέρωσή της, εκείνη όμως αρνείται να τη δεχτεί, γιατί δεν θέλει να αφήσει τους τραυματίες της! Θα μείνει εκεί για να συνεχίσει να τους φροντίζει. Στις 24 Μαΐου όμως είναι αναγκασμένη να φύγει. Έχουν έως τότε μεταφερθεί 858 τραυματίες. Μένουν πίσω στο στρατόπεδο άλλοι διακόσιοι, και σε αυτούς μένει και η καρδιά της νοσοκόμας («Une femme à Dien Bien Phu», σ. 177-179).

Σήμερα, εβδομήντα ακριβώς χρόνια μετά το τέλος του, ο πόλεμος της Ινδοκίνας έχει πια ξεχαστεί, και το βιβλίο του Βυϊγιάρ έρχεται να μας υπενθυμίσει ότι

υπήρξε, όπως και κάθε πόλεμος, τερατώδης κρεατομηχανή. Στις σελίδες του βιβλίου παραλαμβάνουν ανάληπτοι επιχειρηματίες (Michelin) και οικονομικοί παράγοντες, κυνικοί πολιτικοί (ο Τζον Φόστερ Ντάλες, ο Αμερικανός υπουργός Εξωτερικών, πρότεινε στον Γάλλο ομόλογό του Ζωρζ Μπεννύ να του δώσει δύο ατομικές βόμβες για να τελειώσουν μια και καλή), με λίγες εξαιρέσεις (Πιερ Μαντές Φρανς), πλήθιοι στρατιωτικοί, απουσιάζει όμως η Ζενεβιέβ ντε Γκαλάρ – δεν το αναφέρω διόλου κριτικά ως παράλειψη του βιβλίου. Είναι πολύ φυσικό που η νοσοκόμα λείπει, γιατί το καλό «κρύπτεσθαι φίλει».

Σε όσα γράφει εκείνη για το Ντιεν Μπιεν Φου δεν υπάρχουν τίποτε από αυτά που διαβάζουμε στο βιβλίο του Βυϊγιάρ, υπάρχουν μόνο οι τραυματίες και οι ακρωτηριασμένοι. Αν η απουσία της νοσοκόμας μας από το αφήγημα του Βυϊγιάρ δεν αποτελεί έλλειμμα, δεν θα έλεγα το ίδιο για το ότι δεν υπάρχει ούτε λέξη για τη μοίρα των χιλιάδων Γάλλων αιχμαλώτων στις μακρές πορείες και στα στρατόπεδα των Βιετμίνχ. Το 60% από αυτούς δεν επέστρεψε ποτέ στο σπίτι του. Ο Βυϊγιάρ βρήκε τρόπο να εντάξει στο αφήγημά του τη δολοφονία του Πατρύς Λουμούμπα το 1961 (σ. 125-132), δεν βρήκε ωστόσο τρόπο να πει δυο λόγια για να απαντήσει στην απορία του αναγνώστη τι να απέγιναν άραγε οι Γάλλοι στρατιώτες μετά την κατάληψη του Ντιεν Μπιεν Φου.

Εν πάση περιπτώσει, επειδή εγώ δεν θαυμάζω τους στρατιωτικούς ηγέτες, ούτε όταν ηγούνται αντιποικιακών αγώνων, επειδή δεν θαυμάζω, αντίθετα από τον συγγραφέα, τον Χο Τσι Μινγκ και τον Γκιαντ, γιατί ξέρω τι είναι ικανοί να κάνουν, θα κλείσω τούτο το σημείωμα με τη βεβαιότητα ότι, όπως οι πόλεμοι δεν θα λείψουν ποτέ «έως αν η αυτή φύσις των ανθρώπων η», το ίδιο δεν θα λείψουν και εκείνοι οι λίγοι που, μέσα σε αυτή τη συνθήκη γενικευμένου φονικού, δεν σκοτώνουν, αλλά επιδέχονται πληγές, γιατρούς, φροντίζουν, στηρίζουν και παρηγορούν, με καλοσύνη και αυταπάρνηση. Σε αυτούς αστραφει ο θαυμασμός μας!

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Η μετωνυμία της κατσαρόλας

ΣΠΥΡΟΣ ΚΙΟΣΣΕΣ

Τσιγάρο Βαρ; εκδ. Μεταίχμιο, σελ. 160

Ενας γιος ξεπροβοδίζει τον πατέρα του στο γυροκομείο, μια κόρη απλώνει ρούχα, μια μητέρα ταΐζει τα παιδιά της ρυζόγαλο, ένα αγόρι κάνει ποδήλατο στην αυλή, μια γιαγιά φτιάχνει φανουρόπιτα, ένας ερωτευμένος ανοίγει το γράμμα της αγαπημένης του, ένας αρσιβαρίστας κουβαλά το νεκρό σώμα της μητέρας του, μόλις πενήντα κιλά. Οι ιστορίες του Σπύρου Κιοσσέ εστιάζονται σε θραύσματα του χαμένου χρόνου. Η σημασία τους αναφαιίνεται μέσα από το βλέμμα του αφηγητή, ο οποίος επιχειρεί να τους προσδώσει λογοτεχνική υφή. Εν ολίγοις, δεν έχει σημασία η στιγμή, αλλά το κατά πόσον προσφέρεται να γίνει μυθοπλαστική. Περισσότερο από τη στιγμή, μετράει η απόδοσή της.

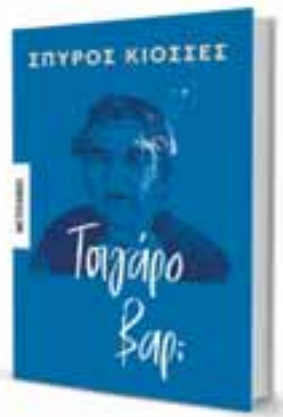
Τα πιο συγκινητικά διηγήματα είναι εκείνα που ανακαλούν την πατρική μορφή. Ο αφηγητής αποσιτά τον πατέρα του από τον θάνατο σε ένα κάλεσμα καταλλαγής, ώστε να απαλυνθεί ο πόνος της εν ζωή απουσίας του. «Στα παιδικά μου μάτια πόσο μεγάλος, πόσο ισχυρός, πόσο δριμύς, πόσο βαρύς, πόσο μό-

νιμος, πόσο ακλόνητος, πόσο αλύγιστος κι ολοκληρωτικός της απουσίας του ο πόνος».

Στην κατακλείδα ενός διηγήματος ο αφηγητής ομολογεί ότι «όλα δυνάμει κείμενο τ' αντιλαμβάνομαι τον τελευταίο καιρό». Πράγματι, στις ιστορίες επιβάλλεται η εκβιαστική και συχνά στομφοδής αναγωγή τους σε μεταφορές, φορείς ενός δραματικού νοήματος. Για παράδειγμα, η μητέρα που χτυπάει με τον κόπανο μια γαλάζια κουβέρτα μεγεθύνεται στο ανήλικο βλέμμα του αφηγητή σε Ποσειδώνα, σκορπώντας από το μπαλκόνι σκόνες, τρικυμίες και καταποντισμούς. Σε άλλο πεζό («Μαγειρέματα»), η κατσαρόλα της νεκρής γιαγιάς αποκάτα την ιερότητα της απουσίας. Ο αφηγητής περνάει την «τραγική» κατσαρόλα, «αποριμμένη σε μια γωνιά, παροπλισμένη, ατελής, αποκλίνουσα από οποιαδήποτε έννοια κατασκευαστικής τελεολογίας». Η κατσαρόλα της γιαγιάς, «χάλκινη μήτρα, τροφοδότρα».

Βέβαια, τις πιο λυρικές εκτραχύνσεις τις εμπνέει η πολυπάθεια του έρωτα. Στο «Αγάπη πρώτη, σε πέντε καλοκαίρια», ο ερωτευμένος βλέπει μέσα στον χρόνο τη μυθώδη Άννα του να συρρικνώνεται σε ένα «αν», δηλωτικό της φανταστικής της υπόστασης. Αλλωστε η Άννα είχε διαρκώς μια «ελιτιστική» τρικυμία στα χείλη. «Έγινες δική μου όσο δική μας μπορεί να είναι η γλώσσα». Άλλος κάνει ξαφνικά τις λέξεις του, καθώς «είχα πει, είχα φάει, είχα καπνίσει όλα τα ρήματα που είχαν εσένα αντικείμενο».

Ενας ερωτοχτυπημένος φοιτητής στην Αγγλία, ανοίγοντας το γράμμα της αγαπημένης του, βλέπει να φτερουγίζουν μέσα από τον φάκελο «σημύνας αποδημητικές λέξεις». Ο σουρεαλισμός της στιγμής κορυφώνεται από την ποιητική αγωνία του αφηγητή: «πόσο να αντέξουν σε χειμωνιάτικες μέρες βρετανικής κυριολεξίας αλκυονίδες μεταφορές ελληνιστί».

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΓΙΑΧΑΛΗ

Η Κωνσταντίνα Γιαχαλή είναι σεναριογράφος. Το πρώτο της μυθιστόρημα «Ποτέ δεν ξέρεις» και ο θεατρικός μονόλογος «Γκρέτα» (Κρατικός Επαίνος Συγγραφέας Θεατρικού Έργου 2018) κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Αρμός.

– Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
– Η μεγάλη περιπέτεια του μαρξισμού», Βασίλης Ραφαηλίδης. «Λαός και εξουσία στο Βυζάντιο», Αντονι Καλντέλις. «Λουτρό αίματος στο Νότο», Ανδρέας Ανδριανόπουλος.

– Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

– Πως η ιστορία του Βυζαντίου έχει αμέτρητα και δυνατά storylines σε «έτοιμο» σενάριο για μια σειρά που θα συναγωνιζόταν άνετα το «Game of Thrones» («Κωνσταντινούπολη, η ιστορία της αυτοκρατορικής Πόλης», Τζον Φρίλι).

– Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;

– Το «Δεύτερο φύλο», Σιμόν ντε Μπουβουάρ.

– Περιγράψτε την ιδανική αναγνωστική συνθήκη.

– Καφέ και χρόνος. Ωραίο βιβλίο. Το πού, αδιάφορο. Παντού.

– Υπάρχουν βιβλία για τα οποία να νιώθετε ενοχές που σας άρεσαν;
– Όχι. Αλλά δεν νιώθω κι ενοχές για όσα δεν μου άρεσαν.

– Τι είναι αυτό που σας συγκινεί περισσότερο σε ένα βιβλίο;

– Η τελειότητα του, που εξύμνησε ο Εκο. Απαξ και δημιουργήθηκε δεν χρειάζεται βελτίωση. Σαν τον τροχό. Κι ότι τίποτα άλλο δεν μπορεί να σε ταξιδέψει τόσο εύκολα σε άλλους τόπους, κόσμο κι ανθρώπους.

– Ποιο είναι το επόμενο βιβλίο που θα διαβάσετε;

– «Αιχμάλωτη της γεωγραφίας», Τιμ Μάρσαλ.

– Γιατί επιλέξατε την Γκρέτα Γκάρμπο για ηρωίδα στο βιβλίο σας; Τι σας γοητεύει στην προσωπικότητά της;

– Το 1934 ο Κόουλ Πόρτερ γράφει στο «You're the Top»: «You're the National Gallery, you're Garbo's salary». Η Γκάρμπο έγινε μύθος όσο ζούσε. Μοναδική περίπτωση ηθοποιού σε όλη την ιστορία του κινηματογράφου. Αρνήθηκε δόξα, τιμές, κολακεία. Αδιαφόρησε για προβολή, δημοσιότητα, ακόμη και για την ομορφιά της. Επαιξε με τους όρους της και κέρδισε. Σε μια εποχή που η μισή καριέρα των ηθοποιών εξαρτάται από τα social κι όλοι, διάσπμοι και μη, νοιάζονται για τη δημόσια εικόνα τους, η Γκάρμπο έχει μια αυτάρκεια πολύ γοητευτική.

– Τι μηνύματα μεταδίδει το βιβλίο;

– Ερχόμαστε στον κόσμο για μία και μόνη βόλτα, σύντομη, αλλά φτάνει για όλα, να αγαπήσεις, να χαρείς, να μάθεις, να δημιουργήσεις, να βοηθήσεις. Θα είχε πλάκα να μπορούμε να λέμε «cut, πάμε πάλι», αλλά τότε δεν θα κόνναμε τα χρήσιμα λάθη που μας πάνε παρακάτω. Σε αυτή τη βόλτα, αν φροντίσεις να περάσεις καλά και να ζήσεις όπως θέλεις, φτιάχνεις μια πολύ ωραία ταινία κι ο θάνατος είναι απλώς the (happy) end.

Εμπειρία: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΚΑΡΑΚΗ

ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

από τη Read LIBRARY

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ (1851-1911)

«Οι Χαλασοχώρδες» Εκδόσεις της Ανοικτής Βιβλιοθήκης

Άδεια διανομής: Creative Commons BY-NC-SA, σελ. 107

Το διήγημα «Οι Χαλασοχώρδες» του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη δημοσιεύτηκε σε συνέχειες στην εφημερίδα «Ακρόπολις», από τις 12 έως τις 22 Αυγούστου του 1892. Εκτυπώθηκε σ' ένα νύσι, που κατά πάσαν πιθανότητα είναι η Σκιάθος, κατά την τελευταία εβδομάδα της προεκλογικής περιόδου και ανήμερα των εκλογών της 3ης Μαΐου 1892. Γράφτηκε υπό την επήρεια των εκλογών, που έφεραν στην εξουσία τον Χαρίλαο Τρικούπη. Ένα χρόνο αργότερα, η Ελλάδα πτώχευσε. Ο συγγραφέας σατιρίζει τα πολιτικά και εκλογικά ήθη της εποχής του ενώ προβάλλει τις παθογένειες του ελληνικού κράτους. Ο Παπαδιαμάντης, με αυτό το έργο, αφήνει την καθαρά ηθογραφική περίοδο της πεζογραφίας του και εγκαθιστά τη μοραλιστική και σατιρική, χτυπώντας και ελεγχοντας τα τρωτά της εποχής του σαν κοινωνικός ανατόμος και παρατηρητής.

Βρείτε το ηλεκτρονικό βιβλίο δωρεάν και στη Read Library. Επισκεφθείτε τον ιστότοπο Read-library.com για πληροφορίες και περισσότερα βιβλία.

Ανδρονίκη Λασηθιωτάκη
lasithiotakisa@sppmedia.com

Η Σχολή Χορού της ΕΛΣ στη Λευκωσία

Μιλάνε στην «Κ» ο διευθυντής της Γιώργος Μάτσκαρης και οι καθηγητές της Όλια Τορναρίτου και Φώτης Διαμαντόπουλος

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Με την ευκαιρία της καθόδου της Ανώτερης Επαγγελματικής Σχολής Χορού ΕΛΣ στην Κύπρο για την παρουσίαση των στο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας μίλησαν στην «Κ» ο διευθυντής της Γιώργος Μάτσκαρης, ο χορογράφος Φώτης Διαμαντόπουλος, καθηγητής της Ανώτερης Επαγγελματικής Σχολής Χορού ΕΛΣ και σολίστ του Μπαλέτου της ΕΛΣ και η Κύπρια Όλια Τορναρίτου, καθηγήτρια της Ανώτερης Επαγγελματικής Σχολής Χορού ΕΛΣ, καθηγήτρια σύγχρονου χορού της Σχολής (τεχνική Graham). Η Σχολή θα παρουσιάσει σε καλλιτεχνική επιμέλεια του διευθυντή της, Γιώργου Μάτσκαρη, την επετειακή παράσταση «Progression», στο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας, στις 10 και 11 Ιουλίου 2024, στις 8:30 μ.μ. Θα παρουσιαστούν οι χορογραφίες «Verge» του Ράσελ Μάλιφαντ, η τεχνική της Μάρθας Γκράχαμ «Exceedance», σε χορογραφία της Κύπριας καθηγήτριας της Σχολής, Όλιας Τορναρίτου και σε πρωτότυπη μουσική σύνθεση, ενορχήστρωση, ερμηνεία Γιώργου Κοντοβά, καθώς και αποσπάσματα από το εμβληματικό έργο «Ζιζέλ», σε χορογραφία του σολίστ του Μπαλέτου της ΕΛΣ και καθηγήτη της Σχολής Χορού Φώτη Διαμαντόπουλου, βασισμένη στη χορογραφία των Ζαν Κοραλλι, Ζυλ Περό και Μαρίας Πετιπά και σε μουσική του Αντόλφ Αντάν.

Φώτης Διαμαντόπουλος: Τελικά όλα ξεκινούν από τη γνώση των κλασικών, όπως το μπαλέτο «Ζιζέλ»;

Φ.Δ.: Δεν μπορώ να πω ότι όλα ξεκινούν με τη γνώση των κλασικών, κυρίως στην εποχή μας που υπάρχουν τόσο πολλοί και διαφορετικοί τρόποι και μέσα να εκφραστεί κανείς, όμως η επαφή και η ενσκόληση με τον κλασικό χορό και τα κλασικά έργα μας ανοίγει τον δρόμο για να γνωρίσουμε την ιστορία της τέχνης του χορού και πώς αυτή διαμορφώθηκε και εξελίχθηκε μέσα στα χρόνια. Γνωρίζουμε ένα κόσμο όμορφο, μαγικό, που διαχρονικά αφορά τους καλλιτέχνες και το κοινό. Μια αρμονική συνύπαρξη μουσικής, κίνησης, δραματουργίας και εικαστικής δημιουργίας.

Όλια Τορναρίτου: Ποια είναι

Η Σχολή θα παρουσιάσει σε καλλιτεχνική επιμέλεια του διευθυντή της, Γιώργου Μάτσκαρη, την επετειακή παράσταση «Progression», στο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας, στις 10 και 11 Ιουλίου 2024, στις 8:30 μ.μ.

«Η επαφή» και η ενσκόληση με τον κλασικό χορό και τα κλασικά έργα μας ανοίγει τον δρόμο για να γνωρίσουμε την ιστορία της τέχνης του χορού και πώς αυτή διαμορφώθηκε και εξελίχθηκε μέσα στα χρόνια» λέει ο χορογράφος Φώτης Διαμαντόπουλος.

σήμερα η αξία της μεθόδου Μάρθας Γκράχαμ, την οποία θα δούμε και εδώ στη Λευκωσία;

Ο.Τ.: Η αξία της τεχνικής της Martha Graham είναι σε παγκόσμιο επίπεδο διαχρονική. Είναι η τεχνική που έθεσε τα θεμέλια του σύγχρονου χορού και αποτελεί πηγή έμπνευσης χορευτικά και χορογραφικά ακόμα και σήμερα 100 χρόνια μετά από τη δημιουργία της και μπορεί να ξυπνήσει έντονα συναισθήματα και σε αυτόν που την ερμηνεύει, αλλά και σε αυτόν που την παρακολουθεί. Η σε βάθος μελέτη της τεχνικής από έναν σπουδαστή-χορευτή προσφέρει σωματικά, αλλά και

ερμηνευτικά εφόδια, τα οποία είναι ανεκτίμητα για την σπουδή του, αλλά και για τη μετέπειτα χορευτική του πορεία.

Είναι πεπερασμένες οι δυνατότητες του σώματός μας και πόσο μάλλον ενός/μιας επαγγελματία χορευτή/τριας;

Φ.Δ.: Ο επαγγελματίας χορευτής/τρια είναι ένας/μία καλλιτέχνης-αθλητής. Η καθημερινή εκπαίδευση και εξάσκηση είναι ιδιαίτερα απαιτητική και σκληρή για το σώμα πολλές φορές. Ως εκ τούτου η φθορά είναι μεγάλη και οι δυνατότητες που παρέχει το σώμα μας σταματούν κάποια

στιγμή. Γι' αυτό και χρειάζεται μεγάλη φροντίδα και προσοχή καθ' όλη τη διάρκεια μιας πορείας.

Ο.Τ.: Οι δυνατότητες του σώματος είναι σίγουρα ευρείες και πολύπλευρες, αλλά όχι απεριόριστες. Το σώμα μπορεί να εκπαιδευτεί και να αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό μέσω ενδυνάμωσης, ευλυγισίας και τεχνικής. Για έναν επαγγελματία χορευτή, οι δυνατότητες του σώματος επεκτείνονται περισσότερο, καθώς έχουν αφιερώσει πολλές ώρες σε μαθήματα και πρόβες. Παρ' όλα αυτά, κάθε σώμα έχει φυσικούς περιορισμούς και προσωπικά όρια, τα οποία μπορούν να επηρεά-

ζουν την εκτέλεση ορισμένων κινήσεων.

Μπορεί το κλασικό μπαλέτο να «μεταμορφωθεί» ή να εμποτιστεί με πιο σύγχρονα υλικά ή θα μιλάμε για κάτι που δεν θα είναι πια «κλασικό»;

Φ.Δ.: Βεβαίως και μπορεί. Γι' αυτόν, γίνεται και θα συνεχίσει να γίνεται. Και γι' αυτό το λόγο παραμένει κλασικό. Αφορά δηλαδή ακόμα και σήμερα τους δημιουργούς, επιτρέποντας στον καλλιτέχνη από αυτούς να εκφράσει τη δική του αντίληψη και αισθητική πάνω σε αυτό.

Ο.Τ.: Ένα κλασικό μπαλέτο

μπορεί να εμποτιστεί με πιο σύγχρονα υλικά, όπως έχει ήδη συμβεί σε πολλές χορογραφίες στις μέρες μας. Το αν θα παραμείνει «κλασική» διαφέρει σε κάθε περίπτωση από τον βαθμό ανανέωσης και αποδόμησης των βασικών αρχών της τεχνικής του κλασικού μπαλέτου.

Τι σημαίνει τελικά κλασικό στον χορό;

Φ.Δ.: Κλασικό είναι αυτό που παραμένει διαχρονικό και έχει κάτι να δηλώσει στο κοινό ακόμα και σήμερα. Ενδιαφέρει τον κόσμο να το δει και να το ακούσει και τους καλλιτέχνες να το γνωρίσουν να το σπουδάσουν και να εμβαθύνουν σε αυτό.

Ο.Τ.: Με τον όρο «κλασικό» στον χορό συνήθως αναφερόμαστε σε ό,τι σχετίζεται με το κλασικό μπαλέτο ή σε χορευτικά στυλ και τεχνικές που έχουν αναπτυχθεί και εδραιωθεί μέσα στο χρόνο, όπως αυτή της Martha Graham. Πολλές φορές όμως, κλασικά θεωρούνται και τα έργα σύγχρονων χορογράφων, τα οποία θεωρούνται έργα-ορόσημα για την πορεία και την εξέλιξη του σύγχρονου χορού.

Δύο παραστάσεις

Φώτης Διαμαντόπουλος: Πώς συνομιλεί, αν το κάνει, η χορογραφία η δική σας με εκείνη της Όλιας Τορναρίτου;

Η «συνομιλία» υπάρχει καθώς η μεταφορά δηλαδή της μουσικής μέσω του σώματος και η ύπαρξη μεγάλων χορευτικών συνόλων επί σκηνής είναι από τα βασικά κοινά στοιχεία των δύο χορογραφιών.

Όλια Τορναρίτου: Πώς συνομιλεί, αν το κάνει, η χορογραφία η δική σας με εκείνη του Φώτη Διαμαντόπουλου;

Η «συνομιλία» υπάρχει καθώς από τη μια, έχουμε την αναβίωση μιας χορογραφίας κλασικού ρεπερτορίου και από την άλλη, τη δική μου πρωτότυπη χορογραφική σύνθεση, βασισμένη και εμπνευσμένη από την πρώτη τεχνική σύγχρονου χορού, η οποία λόγω της διαχρονικότητάς της θεωρείται πλέον κλασική. Και στις δύο χορογραφίες ο σεβασμός στο παρελθόν αποτελεί κινητήριο δύναμη για τη σημερινή τους υπόσταση. Σε αυτό που διαφέρουν είναι στον τρόπο κίνησης των χορευτών που ενώ και στις δύο χορογραφίες υπάρχει η φόρμα στην κίνηση σε καθεμία από αυτές εκτελείται χρησιμοποιώντας το σώμα με τελείως διαφορετικό τρόπο.

Στόχος μας είναι η εξωστρέφεια της Σχολής Χορού της ΕΛΣ

«Η μεγαλύτερη» πρόκληση, που για εμένα προσωπικά αποτελεί και κινητήριο δύναμη, είναι η δέσμευση για τη διαρκή άνοδο του επιπέδου σπουδών της Σχολής» λέει ο διευθυντής της Ανώτερης Επαγγελματικής Σχολής Χορού της Εθνικής Λυρικής Σκηνής Γιώργος Μάτσκαρης. Σχετικά με την τέχνη του χορού και στο κομμάτι της εκπαίδευσης, ο κ. Μάτσκαρης λέει πως είναι αναγκαίο όσο εμπλέκονται να λάβουν ως προσωπικό τους στοιχείο να παραμείνει η παράδοση, που φέρει μέσα της τη σοφία πολλών ετών, ζωντανή, «και ταυτόχρονα να συνδιαλεγόμαστε δημιουργικά με το σήμερα, ανανεώνοντας τα μέσα που χρησιμοποιούμε στην διδασκαλία».

Ποια είναι η μεγαλύτερη πρόκληση για έναν διευθυντή σε μια σχολή όπως η Ανώτερη Επαγγελματική Σχολή Χορού ΕΛΣ;

Η μεγαλύτερη πρόκληση, που για εμένα προσωπικά αποτελεί και κινητήριο δύναμη, είναι η δέσμευση για τη διαρκή άνοδο του επιπέδου σπουδών της Σχολής. Έχοντας αποφασίσει συνε-

«Εξωστρεφής θέση κατέχουν οι ελληνικοί παραδοσιακοί μας χοροί, με όλη την ιστορία και τον πλούτο που κουβαλάνε».

δητά να τονώσουμε, πάντα σε συνεργασία με τον Σύλλογο Καθηγητών, την εκπαίδευση τόσο του κλασικού μπαλέτου όσο και του σύγχρονου χορού, για όλους ανεξαιρέτως τους σπουδαστές μας, ερχόμαστε καθημερινά αντιμέτωποι με τις δυσκολίες αυτού του εγχειρήματος. Επίσης, στη Σχολή Χορού της ΕΛΣ το τεχνικό επίπεδο που καλούνται να υπερβούν οι σπουδαστές μας είναι ιδιαίτερα υψηλό, το οποίο καλλιεργείται παράλληλα με την καλλιτεχνική και προσωπική έκφραση. Ο συνδυασμός των χαρακτηριστικών αυτών κάνει την ίδια τη σπουδή απαιτητική, αλλά είναι και αυτός που διαμορφώνει τη σημερινή ταυτότητα της Σχολής μας.

Η τέχνη του χορού—είτε κλασικού μπαλέτου είτε μοντέρ-

«Εχοντας» αποφασίσει συνειδητά να τονώσουμε την εκπαίδευση τόσο του κλασικού μπαλέτου όσο και του σύγχρονου χορού, για όλους ανεξαιρέτως τους σπουδαστές μας, ερχόμαστε καθημερινά αντιμέτωποι με τις δυσκολίες αυτού του εγχειρήματος» λέει ο Γιώργος Μάτσκαρης της Ανώτερης Επαγγελματικής Σχολής Χορού της Εθνικής Λυρικής Σκηνής.

νο—στην Ελλάδα σε ποιο σημείο βρίσκεται σήμερα;

Το κλασικό μπαλέτο, επαγγελματικά, εκπροσωπείται σχεδόν αποκλειστικά στην Ελλάδα από την Εθνική Λυρική Σκηνή. Ο σύγχρονος χορός είναι από την άλλη πλευρά ευρέως διαδεδομένος. Ανεξαρτήτως αναλογίας, ωστόσο, θεωρώ ότι έχουμε ένα δυναμικό εξαιρετικών χορευτών, δημιουργών και θεωρητικών του χορού. Επίσης, ξεχωριστή θέση κατέχουν οι ελληνικοί παραδοσιακοί μας χοροί, με όλη την ιστορία και τον πλούτο που κουβαλάνε. Στο κομμάτι της εκπαίδευσης, είναι αναγκαίο όσο εμπλεκόμαστε να λάβουμε ως προσωπικό μας στοιχείο να παραμείνει η παράδοση, που φέρει μέσα της τη σοφία πολλών ετών, ζωντανή, και ταυτόχρονα να συνδιαλεγόμαστε δημιουργικά με το σήμερα, ανανεώνοντας τα μέσα που χρησιμοποιούμε στη διδασκαλία. Με τη στήριξη της Πολιτείας, ειδικά μετά τα δύσκολα χρόνια της κρίσης, πιστεύω ότι το μέλλον του χορού στην Ελλάδα μπορεί να είναι λαμπρό, με ακόμη περισσότερους αξίους εκπροσώπους εντός και εκτός χώρας.

Ποιος είναι ο στόχος της παρουσίασης της Σχολής Χορού της Εθνικής Λυρικής Σκηνής στην Κύπρο;

Στόχος μας είναι η εξωστρέφεια της Σχολής Χορού της ΕΛΣ, σε απόλυτη σύμπνοια με τη γενικότερη φιλοσοφία και το όραμα του καλλιτεχνικού διευθυντή μας, Γιώργου Κουμμεντάκη, καθιστώντας τις παραστάσεις μας προσβάσιμες στο ευρύ κοινό. Ειδικά στην Κύπρο, τόπο καταγωγής πολλών ταλαντούχων σπουδαστών μας και με την εκπαίδευση του χορού να πρωταγωνιστεί, ήταν ένα όνειρό μας να καταφέρουμε να παρουσιάσουμε τη δουλειά μας.

Σε αυτό φυσικά έχει συνδράμει το Διεθνές Φεστιβάλ Λευκωσίας, με τη φιλοξενία του και την αμέριστη υποστήριξη του διευθυντή του Γιώργου Παπαγεωργίου. Ξεκινήσαμε αυτή τη συνεργασία και σχεδιάζουμε πολλά όμορφα πράγματα και για το μέλλον. Παράλληλα με τις δύο παραστάσεις μας στο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας, διοργανώνουμε και ένα δωρεάν σεμινάριο κλασικού μπαλέτου και σύγχρονου χορού για μαθητές και μαθήτριες

χορού της Κύπρου, με εκλεκτούς καθηγητές της Σχολής μας στη διδασκαλία.

Η διαδικασία της μάθησης πόσο επίπονη μπορεί να γίνει είτε για τον μαθητή είτε για τον δάσκαλο;

Προτεραιότητά μου είναι η δημιουργία ενός θετικού και υποστηρικτικού περιβάλλοντος, για όλους ανεξαιρέτως. Η εκπαιδευτική διαδικασία είναι απαιτητική, για σπουδαστές και καθηγητές, με πολλές ώρες καθημερινής άσκησης και θεωρητικής κατάρτισης. Ειδικά στη Σχολή Χορού της ΕΛΣ και βάσει του τωρινού μας προγράμματος, η διαδικασία των προβών έρχεται να συμπληρώσει την υπόλοιπη εκπαίδευση αρκετά νωρίς μέσα στο ακαδημαϊκό έτος. Όλα αυτά τα στοιχεία χρειάζονται σθένος, αποφασιστικότητα και επιμονή και, ευτυχώς, οι μαθητές, οι σπουδαστές και οι καθηγητές που συνεργάζομαστε αποδεικνύουν καθημερινά τη μεγάλη τους αγάπη και αφοσίωση στην τέχνη του χορού. Μέσα από αυτή, οι δυσκολίες και τα εμπόδια μετουσιώνονται σε τέχνη και δημιουργία.

Η μουσική του «Βίκινγκ» Μούνντογκ

Με τον ιδιαίτερο τρόπο της Ghost Train Orchestra και του Kronos Quartet

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΜΟΥΓΓΟΛΙΑ**

Πόσο φρέσκια και σύγχρονη ακούγεται σήμερα η μουσική του Μούνντογκ; Εκκεντρική, ευαίσθητη, πρωτότυπη, παιγιώδης, υποβλητική μέσα από πολλά, διαφορετικά είδη, που ποτέ δεν υπερτερούσαν μονοπωλώντας τις αισθητικές του κατευθύνσεις.

Ο Λούις Τόμας Χάρντιν (στις 26/5, 108 χρόνια από τη γέννησή του, και στις 8/9, 25 χρόνια από τον θάνατό του), που υπέγραφε ως Μούνντογκ, «προς τιμήν ενός σκύλου του στο Χάρλεϊ Μίζούρι, ο οποίος συνήθιζε να ουριάζει στο φεγγάρι περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο», «ο Βίκινγκ της 6ης Λεωφόρου», Αμερικανός μουσικός, συνθέτης, ποιητής, θεωρητικός, ζούσε από τα τέλη της δεκαετίας του '40 έως το 1972 στους νεοϋορκέζικους δρόμους. Με ασκπτική μορφή, μακρύ μανδύα και κράνος με κέρατα, έπαιζε ή πουλούσε μουσική ή σιωπούσε στο πεζοδρόμιο. Οι ήχοι των δρόμων καθρεφτίστηκαν με σπάνιο φίλτρο στη μουσική του. Με επίσης σημαντικό δημιουργικό έργο βρέθηκε στη Γερμανία (1977-1999), όπου και

πέθανε. Επηρέασε καταλυτικά Φίλιπ Γκλας, Στιβ Ράιχ, Τέρι Ριλί. Και όμως, ήταν τυφλός από τα 16 του λόγω ατυχήματος. Ένας τυφλός, σχεδόν αυτοδιδάκτος συνθέτης, που «έβλεπε» πολύ μπροστά. Κατά δήλωσή του, γράφει όλη του τη μουσική σε γραφή μπράιγ χωρίς να γράφει παρτιτούρες αλλά μέρη, έχοντας την παρτιτούρα στο μυαλό του.

Το «Songs and Symphonies: The Music of Moondog» (Cantaloupe Records 2023), αφιερωμένο στη μνήμη του παραγωγού Χαλ Γουίλνερ, συνεργασία Kronos Quartet και Ghost Train Orchestra, τελειώνει ως ιδανικός, ανεξίτηλος απόηχος όσων έχουν προηγηθεί, με το πρώτο τραγούδι που έγραψε ο Μούνντογκ αρχές άνοιξης του 1951 σε μια πόρτα στην 51η Οδό μεταξύ 7ης Λεωφόρου και Μπρόντγουεϊ («All is loneliness»), αποδιδόμενο συγκλονιστικά από την Joan as Police (Τζόαν Γουόσερ). Καθλωτική, λυρική, βαθιά εσωτερική, μελαγχολική, ελεγειακή, η εξάλεπτη εκδοχή αιχμαλωτίζει στην υπέρροχη υπνωτική, σκοτεινή μελωδία της τον μοναδικό, διαρκώς επαναλαμβανόμενο στίχο («All is

Ο Μούνντογκ, ο «Βίκινγκ της 6ης Λεωφόρου», έζησε για σχεδόν 30 χρόνια στους δρόμους. Μια ασκπτική μορφή, ντυμένος με μακρύ μανδύα, έγραφε τη μουσική του σε μπράιγ και συχνά χρησιμοποιούσε αυτοσχέδια όργανα.

Ο Λούις Τόμας Χάρντιν ήταν ένας τυφλός, σχεδόν αυτοδιδάκτος συνθέτης, που «έβλεπε» πολύ μπροστά.

loneliness here for me») μεταμορφώνοντας το μονόλεπτο πρωτότυπο (ερμηνευμένο από τον ίδιο στο άλμπουμ «More Moondog», 1957). Απέκτιψε θρυλικές διαστάσεις όταν η Τζάνις Τζόπλιν το τραγούδησε συγκλονιστικά αλλάζοντας λίγο τους στίχους στο ομώνυμο δισκογραφικό ντεμπούτο των Big Brother and the Holding Company (1967) και στο άλμπουμ της «In Concert» (1972). Ο δίσκος αρχίζει με το «Theme» από το «Moondog» (1969) με συνθέσεις του κλασικής με στοιχεία μινιμαλισμού, τρίτου

ρεύματος. Ενδιάμεσως, πλήθος οι διασκευές πέντε μελών της Ghost Train Orchestra, ηχογραφημένες πριν και κατά την πανδημία. Αυστηρές, λιτές μελωδίες, ιδιοφυείς στιγμές, παραμυθένια, νοσταλγικά ατμόσφαιρα, στίχοι συχνά ειρωνικοί, σατιρικοί, μελωδικές παιδικές αναμνήσεις, μουσική για κινούμενα σχέδια, ροκ, τζαζ κλασικές, νεοκλασικές, αβάν-γκαρντ διαδρομές, μουσική των ιθαγενών της Αμερικής, εξαιρετικά κρουστά και πολλές ακόμη φανερώσεις της δαιμόνιας φαντασίας του, που κυκλοφόρησαν σε δίσκους ρυθμικά αντίθετους, υφολογικά ετερόκλητους, παιγμένες από συμβατικά αλλά και παράξενα αυτοσχέδια όργανα, γραμμένες αρχικά οι περισσότερες σε πιάνο. Επιλέχθηκαν από το «Moondog 2» (Columbia, 1971) τα «Behold», «Be a hobo», «Coffee beans», «Down is up», «Why spend

a dark night with me», από το «H' art Songs» (Kopf, 1978) τα «Enough about human rights» (για τα δικαιώματα των ζώων), «High on a rocky ledge», «I'm this, I'm that», «Choo-Choo Lullaby», από το «Snaketimes Series by Moondog» (1957) το «Carebia», από το «The Stockholm 1981 Recordings» το «See the mighty tree», από τη συλλογή «The Viking of 6th Avenue» το ομώνυμο κομμάτι, από το «Bracelli» (1981) το «Speak of heaven», από το «Big Band» (1995) το «Bumbo», γραμμένο αρχές '90s, από τις τελευταίες συνθέσεις του και από το επτάντο «On the streets of New York» (1954) το «Fog on the Hudson». Έργο καινοτόμο στη μουσική του 20ού αιώνα, αλλά ποτέ ψυχρό και άψυχο. Ταυτόχρονα, μια προσωπική μυθολογία και ιστορία που ξετυλίγεται βήμα βήμα.

Μια διαφορετική προσέγγιση στη μουσική του Λούις Τόμας Χάρντιν ή, απλώς, Μούνντογκ.

Το διάσημο Kronos Quartet, με σπάνια ενέργεια, δημιουργικό θράσος σε απροσδόκτες μουσικές περιοχές, και η 13μελής Ghost Train Orchestra (έδρα: Μπρούκλιν, επικεφαλής: Μπράιαν Κάρπεντερ, δίσκοι με πανέμορφες σουρεαλιστικές, μοντέρνες διασκευές σε μουσικές των '20s, '30s, '40s) απογειώνουν τα κομμάτια με κορυφαίους ερμηνευτές: Ρούφους Γουεϊνράιτ, Μαρίζα Νάντλερ, Κάρεν Μάντλερ (κόρη των Μάικλ Μάντλερ και Κάρλα Μπλέι), Μπράιαν Κάρπεντερ, Πέτρα Χέιντεν (κόρη του Τσάρλι Χέιντεν), Σαμ Αμντον, Ασίφι Ο' Ντόνοβαν και Τζάριβις Κόκερ των Pulp. Στο ένθετο του δίσκου, συνέντευξη με τους επικεφαλής των δύο σχημάτων, Ντέιβιντ Χάρινγκτον και Μπράιαν Κάρπεντερ.

«Γιατί να περάσω τη σκοτεινή νύχτα μαζί σου; / Τι τρομερό τίμημα να πληρώσεις! / Άλλες νύχτες θα ήταν / μακρινές και μαύρες εποχές για μένα» έγραφε στους στίχους του «Why spend a dark night with me». Σήμερα, 55 χρόνια μετά, έχουμε πολλούς λόγους να συνεχίσουμε να περνάμε πλήθος νυχτών και ημερών μαζί του.

Για τον άπληστο και τον χορειασμό

30 χρόνια

ΚΑΝΑΛΙ 6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

ΕΞΙ

www.kanali6.com.cy info@kanali6.com.cy 25 820500

Romas Katsaris

mydeejay.com.cy

DEE JAY 93.5 RADIO

“Watermelon sugar high”

HARRY STYLES

Μεταμφιέσεις με χιούμορ και σασπένς

Ενας καθηγητής πανεπιστημίου παριστάνει τον πληρωμένο εκτελεστή

Hit Man ★★★½
ΚΩΜΩΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ (2023), 113'
Σκηνοθεσία: Ρίτσαρντ Λινκλέιτερ
Ερμηνείες: Γκλεν Πάουελ, Αντρία Αρχόνα

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Σταθερά απολαυστικός, αυτή τη φορά και σχεδόν... αγωνιώδης, ο Ρίτσαρντ Λινκλέιτερ επιστρέφει με ένα φιλμ που έχει για απόλυτο πρωταγωνιστή τον Γκλεν Πάουελ, με τον Αμερικανό ηθοποιό να συνυπογράφει και το σενάριο. Ο Γκάρνι διδάσκει φιλοσοφία σε ένα πανεπιστήμιο της Νέας Ορλεάνης· παράλληλα δουλεύει για την αστυνομία, παριστάνοντας τον πληρωμένο εκτελεστή, ώστε να παγιδεύει τους επίδοξους «πελάτες» και να τους συλλαμβάνει. Τα πάντα ωστόσο θα αλλάξουν όταν θα ερωτευθεί μια εξ αυτών και θα αρχίσει να φλερτάρει με την ιδέα να γίνει και ο ίδιος εγκληματίας προκειμένου να την προστατεύσει.

Αληθινή ιστορία

Ο Λινκλέιτερ μεταφέρει –διασκευάζοντας ελαφρώς– μια απίστευτη, αλλά αληθινή ιστορία, συστήνοντας έναν πολυεπίπεδο ήρωα με πολλά πρόσωπα. Σχεδόν κυριολεκτικά, αφού ο Γκάρνι ανακαλύπτει ότι είναι εξαιρετικός στις μεταμφιέσεις και στη συνέχεια του δίνει και καταλαβαίνει: περούκες, προσθετικά, μακιγιάζ, παράξενα ρούχα, μέχρι και καρικατούρα του Γουές Αντερσον ντύνεται σε ένα ραντεβού με υποψήφιο πελάτη. Γενικός εδώ, όπως και στις περισσότερες ταινίες του Λινκλέιτερ, οι αναφορές στην ποπ κουλτούρα είναι άφθονες, ωστόσο πιο ενδιαφέρον είναι το στοιχείο των μεταμφιέσεων-προσωπείων.

Στην εποχή των σόσιαλ μίντια και της περσόνας που καλλιεργείται μέσα από αυτά, ο χαρα-

κτήρας του Γκλεν Πάουελ μοιάζει να παρωδεί μια ολόκληρη, παράλληλη κοινωνική πραγματικότητα που «τρέχει» γύρω μας. Το ότι εκείνος χρησιμοποιεί επί της ουσίας τη συγκεκριμένη τεχνική για να κρύψει τις δικές του ανασφάλειες ενισχύει ακόμη περισσότερο την ειρωνεία του πράγματος. Λόγος φυσικά πρέπει να γίνει και για τον ίδιο τον Πάουελ, ο οποίος είναι εξαιρετικός ερμηνεύοντας με κέφι και στυλ τον καλύτερο ρόλο της

Στην εποχή των σόσιαλ μίντια και της περσόνας που καλλιεργείται μέσα από αυτά, ο βασικός χαρακτήρας μοιάζει να παρωδεί μια ολόκληρη, παράλληλη κοινωνική πραγματικότητα που «τρέχει» γύρω μας.

μέχρι τώρα καριέρας του. Δίπλα του η γοητευτική Αντρία Αρχόνα ανακαλεί πετυχημένα τις φαινομενικά των νουάρ, προσθέτοντας ακόμη μια στρώση στην απολαυστική «τούρτα» της ταινίας.

Η τελευταία ξεκινάει ως σάτιρα –μεταξύ άλλων και της συντηρητικής Αμερικής– με πολλές αστειές σεκάνς, για να πάρει έντονες αστυνομικές διαστάσεις στη συνέχεια, δημιουργώντας γνήσιο σασπένς, όπως συμβαίνει σε ανάλογες υψής θρίλερ. Μοναδικό ψεγάδι ίσως το κάπως αδύναμο φινάλε, το οποίο πάντως υπενθυμίζει την εγγενή αισιοδοξία και τη γνώριμη αισιοδοξία που αποπνέουν σχεδόν όλες οι ταινίες του Ρίτσαρντ Λινκλέιτερ.

Ο Γκλεν Πάουελ και η Αντρία Αρχόνα είναι το ζευγάρι των πρωταγωνιστών στην ταινία «Hit man», όπου ο Πάουελ συνυπογράφει και το σενάριο.

HOME CINEMA

Κατασκοπικό θρίλερ με δυναμικές πρωταγωνίστριες

Η Ελίζαμπεθ Μος (αριστερά) υποδύεται μια Βρετανίδα πράκτορα, στη μίνι σειρά «The Veils».

Οι οικογενειακές σχέσεις βρίσκονται στο επίκεντρο της ταινίας «Μια αγάπη ανέφικτη».

The Veil
ΘΡΙΛΕΡ (2024)
Δημιουργός: Στίβεν Νάιτ
Ερμηνείες: Ελίζαμπεθ Μος, Γιούμνα Μάργουαν

Ο δημιουργός του «Peaky Blinders», Στίβεν Νάιτ, επιστρέφει με μια κατασκοπική μίνι σειρά έξι επεισοδίων, την οποία βλέπουμε στην πλατφόρμα του Disney+. Η σταθερά εξαιρετική Ελίζαμπεθ Μος υποδύεται μια Βρετανίδα πράκτορα, η οποία ταξιδεύει στα σύνορα της Τουρκίας με τη Συρία, προκειμένου να εντοπίσει μια ανιγματοειδή γυναίκα, η οποία κατηγορείται για συμμετοχή στις δραστηριότητες του ISIS. Οι δυο τους θα συναντηθούν σε ένα παγωμένο στρατόπεδο προσφύγων και μαζί θα ξεκινήσουν ένα γενναίο κινδύνου ταξίδι από την Κωνσταντινούπολη μέχρι το Παρίσι και το Λονδίνο, καθώς οι μυστικές υπηρεσίες της Βρετανίας, της Γαλλίας και των ΗΠΑ κάνουν τα δικά τους σχέδια για τη μοίρα τους.

Η σειρά του Νάιτ υιοθετεί πρόθυμα τους κώδικες του κα-

τασκοπικού θρίλερ (γρήγοροι ρυθμοί, σασπένς, ανατροπές, εξωτισμός) στηριζόμενη βασικά στους χαρακτήρες των δύο πρωταγωνιστριών. Δύο γυναίκες με εντελώς διαφορετικές καταβολές και ιστορία ενώνονται από τη μοίρα –και τις επιλογές τους– συνειδητοποιώντας στην πορεία ότι έχουν περισσότερα κοινά από όσα αρχικά φαντάζονται. Το σύγχρονο γεωπολιτικό παιχνίδι βρίσκεται, φυσικά, κι εκείνο στο προσκήνιο, με τρόπο πάντως σχετικά «ανώδυνο» και σύμφωνο με τα τηλεοπτικά δεδομένα της εποχής.

Μια αγάπη ανέφικτη ★★★
ΔΡΑΜΑ (2018), 130'
Σκηνοθεσία: Κατρίν Κορσινί
Ερμηνείες: Βιρζίνι Εφίρα, Νιλς Σνάντερ

Από την πλατφόρμα του Ertflix επιλέγουμε μια συγκινητική, αν και δίχως πολλές εκπλήξεις, ταινία από τη φιλομορφία της έμπειρης δημιουργού Κατρίν Κορσινί. Ενας έρωτας που διατρέχει τις δεκαετίες αλλά και η αγάπη του

παιδιού προς τους γονείς βρίσκονται εδώ στο επίκεντρο. Στα τέλη της δεκαετίας του 1950, η Ρασέλ, ένα λαϊκό κορίτσι, συναντά τον Φίλιπ, έναν μορφωμένο νεαρό αριστοκρατικής καταγωγής. Καρπός του σύντομου αλλά φλογερού έρωτά τους είναι η Σαντάλ, την οποία ωστόσο ο Φίλιπ αρνείται να αναγνωρίσει. Καθώς τα χρόνια προχωρούν, οι δύο γονείς συναντιούνται περιστασιακά, ενώ το παιδί προσπαθεί να μοιράσει τα συναισθήματά του ανάμεσα σε δύο τελείως διαφορετικούς ανθρώπους.

Μια αρκετά παράξενη σχέση τροφοδοτεί τη δραματουργία ενός φιλμ που εξερευνά τις πιο αρετυπικές οικογενειακές σχέσεις. Τα πράγματα γίνονται σίγουρα πιο ενδιαφέροντα καθώς η Σαντάλ μεγαλώνει και οι ισορροπίες αλλάζουν. Οι δραματικές κορυφώσεις του σεναρίου δεν συμφωνούν με την κάπως άνευρη απεικόνιση, όμως, οι δύο χαρισματικοί πρωταγωνιστές, Βιρζίνι Εφίρα και Νιλς Σνάντερ, δίνουν από μόνοι τους έξτρα δραματικό βάρος στην αφήγηση.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Του ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ

«Ημέρα της Μουσικής» στο Ηρώδειο με τη Συμφωνική της ΕΡΤ

Την καθιερωμένη της συναυλία στο Ηρώδειο πραγματοποίησε στις 21 Ιουνίου στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών η Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ. Κατά την παγκόσμια Ημέρα της Μουσικής παρουσίασε ένα πρόγραμμα με δημοφιλή έργα των Σοστακόβιτς, Σοπέν, Τσαϊκόφσκι και Μποροντίν. Σολίστ στο δεύτερο Κοντσέρτο για πιάνο του Σοπέν ήταν ο εξαιρετικά ταλαντούχος δεκαεπτάχρονος Ελισάι Μίσιν, ενώ την ορχήστρα διύθυνε ο Μιχάλης Οικονόμου.

Η βραδιά άνοιξε με την «Εορταστική εισαγωγή» του Σοστακόβιτς, έργο εκ του τίτλου του κατάλληλο για την περίσταση, κι ας είχε γραφεί για την 37η επέτειο της Οκτωβριανής Επανάστασης... Τα έγχωρα ανταποκρίθηκαν καλά στη ζωνρή ταχύτητα της μουσικής και τα πνευστά, που ο Σοστακόβιτς αξιοποιεί, όπως συχνά, με μεγάλη φαντασία, έδωσαν τον απαραίτητο γιορταστικό τόνο. Λίγο πριν τη μέση του έργου, στα λίγα δευτερόλεπτα που οι προβολείς έπεσαν πάνω τους, τα στέλα πήραν αποστάσεις από την ορθοτομία, αλλά σύντομα τα πράγματα επανήλθαν στην κανο-

νικότητα, κυρίως επειδή ο Οικονόμου εξασφάλισε την επιθυμητή γιορταστική ατμόσφαιρα.

Ακολούθησε ο Ελισάι Μίσιν στο δεύτερο Κοντσέρτο του Σοπέν. Ο στιβαρός ήχος και η άμεση τεχνική του επέτρεπαν σε κάθε νότα να ακούγεται πεντακάθαρα. Η μεγάλη μουσικότητα σαφώς βοήθησε τον νεαρότατο πιανίστα στο πρώτο και στο τρίτο μέρος να διαμορφώνει με λογική και ειρμό τις μουσικές φράσεις, όπως επίσης να αποδίδει με τέχνη και καλαισθησία τα περίτεχνα διανθίσματα της μουσικής. Εξαιρετική υπήρξε η απόδοσή του στο αργό, ποιητι-

Δημοφιλές πρόγραμμα και ένα λαμπερό «παιδί-θαύμα» εξασφάλισαν τη γιορτινή ατμόσφαιρα.

κό δεύτερο μέρος του έργου. Ο Σοπέν συνέθεσε το Κοντσέρτο αυτό στα είκοσι του χρόνια, σε μια εποχή με πλήθος από εμπειρίες κάθε είδους, οι οποίες εκ-

Ο 13χρονος Ελισάι Μίσιν ερμάνευσε με εκφραστικότητα και δεξιότητα το δεύτερο Κοντσέρτο για πιάνο του Σοπέν.

φράστηκαν στη μουσική. Είναι προφανές ότι κανείς 13χρονος δεν θα μπορούσε να έχει ανάλογες εμπειρίες, συνεπώς ούτε τα συναισθήματα που πηγάζουν

από αυτές. Επομένως, είτε ο χαρακτηριστικός νεαρός διδάχτηκε και αναπαρήγαγε απολύτως πειστικά την ερμηνεία, είτε η μουσική αυτή αγγίζει κάποιες δικές του

χορδές, οι οποίες τον οδήγησαν στην έξοχη απόδοσή της. Έτσι ή αλλιώς, εντυπωσιακό. Δεν εξελίσσονται όλα τα παιδιά-θαύματα σε σημαντικούς πιανίστες. Ας

είναι ο Μίσιν ένα από αυτά που θα έχουν την τύχη να ωριμάσουν μαζί με το ταλέντο τους.

Η Στέλλα Νάστου χρησιμοποιεί ασπρόμαυρο φιλμ τα τελευταία 40 χρόνια και εστιάζει στις παραθαλάσσιες λήψεις στα νησιά του Αιγαίου (κέντρο). Ο Μιχάλης Μπόσκος στις φωτογραφίες του (αριστερά και δεξιά) επιδιώκει να υπάρχουν οι ανθρώπινες σιλουέτες, στις οποίες επικεντρώνεται στη στάση και στη γλώσσα του σώματος, που προδίδουν την κατάσταση της «περιπλάνησης» του βλέμματος και του μυαλού.

Η αναλογική φωτογραφία επιστρέφει

Δύο φωτογράφοι που επιμένουν να χρησιμοποιούν φιλμ και ο ιδιοκτήτης ενός εμφανιστηρίου στην Αθήνα μιλούν στην «Κ»

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ

Όταν η ψηφιακή φωτογραφία άρχισε να επικρατεί έναντι του φιλμ, στις αρχές του 2000, κανείς δεν φανταζόταν πως μία δεκαετία αργότερα ο καθένας θα είχε στην τσέπη του μια μικροσκοπική ψηφιακή κάμερα τρομακτικών δυνατοτήτων. Η ψηφιακή επανάσταση έκανε τα παλιά μέσα να μοιάζουν οπισθοδρομικά, δύσχρηστα, περιοριστικά. Και όμως, μια πρόσφατη τάση για επιστροφή στα «κλασικά» εργαλεία του παρελθόντος έχει φέρει μια αναβίωση σε χώρους όπως αυτοί του βινυλίου, των ιστορικών αυτοκινητών και, πρόσφατα, αυτών της φωτογραφίας.

Η τάση αυτή, μάλιστα, έχει αποτυπωθεί έντονα τον τελευταίο καιρό στα καταστήματα φωτογραφικών ειδών της Αθήνας που, μετά την πανδημία, περνούν μια αναπάντεχη δεύτερη νύχτη. Με την πόλη να έχει γίνει τουριστικός προορισμός και επισκέπτες από όλο τον πλανήτη να περπατούν στους δρόμους της κρατώντας συλλεκτικές φωτογραφικές μηχανές, έχει προκύψει για τα αθηναϊκά εμφανιστήρια ένα νέο παγκόσμιο κοινό.

Οι ιδιαιτερότητες

Με την αφορμή αυτή, συναντάμε δύο φωτογράφους που δουλεύουν με φιλμ, τη Στέλλα Νάστου και τον Μιχάλη Μπόσκο, και συζητάμε για τις ιδιαιτερότητες της αναλογικής φωτογραφίας, αλλά και τη δική τους σχέση με αυτήν. Με το καλοκαίρι να έχει μπει για τα καλά, τους ζητάμε να φέρουν μαζί τους δείγμα της δουλειάς τους που έχει θέμα –ή φόντο– τη θάλασσα.

Ο Μιχάλης Μπόσκος έχει φέρει μαζί του μερικά ντισέ γεμάτα αρνητικά ασπρόμαυρου φιλμ μεγάλου και μεσαίου φορμάτ. Μέσα τους, το φως έχει αποτυπώσει στιγμές στον Φλοίσβο του Παλαιού Φαλήρου, με τις σιλουέτες των λουομένων και των περαστικών να συνδυάζονται με τη γλυπτή προκυμμία που σχεδίασε η Νέλλα Γκόλαντα κατά τη δεκαετία του '80.

Τον ρωτάμε τι τον κάνει να σπίνει την κάμερά του στο συγκεκριμένο σημείο και μας μιλάει για τη δύναμη της θάλασσας να καθαρίζει το μυαλό: «Όταν βρισκόμαστε στην ακτή και ατενίζουμε προς το νερό, το βλέμμα περιπλανιέται αόριστα. Χάνεται μέσα στον ορίζοντα, και έτσι μαλακώνει η σκέψη και η ψυχή. Στις εικόνες αυτές από τον Φλοίσβο, οι λεπτομέρειες που έχουν οι ανθρώπινες σιλουέτες (τα μάτια, το στόμα, η έκφραση) δεν έχουν σημασία. Σημασία έχει η στάση, η

«Είναι ένα πράγμα αληθινό, ζωντανό, μια φωτοευαίσθητη επιφάνεια που χρειάζεται την επεξεργασία της, που καταστρέφεται, σκονίζεται...», λέει ο Μιχάλης Μπόσκος.

γλώσσα του σώματος, που προδίδει αυτή ακριβώς την κατάσταση της "περιπλάνησης" του βλέμματος και του μυαλού».

Η Στέλλα Νάστου χρησιμοποιεί ασπρόμαυρο φιλμ τα τελευταία σαράντα χρόνια, από τότε που μπήκε στην πρώτη ομάδα

του Πλάτωνα Ριβέλλη. Μέσα στις παραθαλάσσιες λήψεις της, στον απαλό κόκκο που αφήνει στο χαρτί η Leica R7 της, εμφανίζεται ολοζώντανο το μεγαλείο των αφρισμένων κυμάτων στην Κολυμπήθρα της Τήνου, η πλαζ του Σαν Σεμπασιτιάν σαν στοιχειωμένη ή μια στιγμή εκτυφλωτικού αιγαιοπελαγίτικου φωτός στην απόμακρη βορινή Ανδρο, στο Κάστρο του Μακροτάναλου. Όπως μας εξηγεί η ίδια, «κάθε θάλασσα έχει τα δικά της χαρακτηριστικά. Γοπητευτικά, ελκυστικά, τρομακτικά. Πιστεύω, όμως, ότι η μόνη ειλικρινής θάλασσα (με την έννοια πως αυτό που βλέπεις, αυτό είναι) είναι μόνο αυτή του κεντρικού Αιγαίου».

«Το φως στην Ελλάδα –και ειδικά στις Κυκλάδες– είναι εκτυφλωτικό», συμπληρώνει ο Μ.

Μπόσκος. «Δυσκολεύει τη φωτογραφία και συχνά είναι τόσο έντονο που καίει τη λήψη. Είναι μια μεγάλη πρόκληση που μπορεί να σημαίνει πολλά κατεστραμμένα φιλμ, αλλά εάν τα καταφέρεις, το αποτέλεσμα δεν συγκρίνεται με τίποτα άλλο. Φωτογραφίζοντας με φιλμ, έχεις το ίδιο το μέσο στα χέρια σου. Είναι ένα πράγμα αληθινό, ζωντανό, μια φωτοευαίσθητη επιφάνεια που χρειάζεται την επεξεργασία της, που καταστρέφεται, σκονίζεται... και έτσι, καταλήγεις να έχεις μια απόλυτη σύνδεση, μια αληθινή σχέση, με ένα κομμάτι σελοφάν. Το φιλμ θέλει υπομονή». Η Στ. Νάστου συμπληρώνει: «Είσαι σε ταξίδι το καλοκαίρι, εμφανίζεις τον Σεπτέμβριο και τυπώνεις Νοέμβριο». Με το ψηφιακό μέσο, όπως λέει, δεν το πο-

«Είσαι σε ταξίδι το καλοκαίρι, εμφανίζεις τον Σεπτέμβριο και τυπώνεις Νοέμβριο. Κάθε λήψη γίνεται κάτι πολύ προσωπικό, αποκτά μια δική της ιστορία», τονίζει η Στέλλα Νάστου.

λυσκφέτσει. «Τραβάς αμέτρητες εικόνες και έτσι δεν κάθεται να τις δουλέψεις, να τις σκεφτείς... Αντιθέτως, με το φιλμ, κάθε λήψη που παίρνεις γίνεται κάτι πολύ προσωπικό, αποκτά μια δική της ιστορία». Ο Μ. Μπόσκος θα προσθέσει: «Η χαρά του να φτιά-

ξεις, να προετοιμάσεις μια φωτογραφία, μπορεί να είναι εξίσου μεγάλη με το να βλέπεις την τελική εικόνα».

Οικιακοί σκοτεινοί θάλαμοι

Μιλώντας με τον Βασίλη Γεραμά, έναν από τους πιο έμπειρους επαγγελματίες των φωτογραφικών υπηρεσιών στην Αθήνα, μαθαίνουμε από πρώτο χέρι για την αναπάντεχη νέα άνθηση του χώρου. «Κλεισμένοι στα σπίτια τους για καιρό, δεν ήταν λίγοι εκείνοι που βρήκαν τον χρόνο να στήσουν δικά τους εμφανιστήρια, σκοτεινούς θαλάμους μέσα στο διαμέρισμά τους. Αυτό, σε συνδυασμό με τη νέα μόδα για οτιδήποτε παλιό, αλλά και την υπερτουριστική Αθήνα των τελευταίων ετών, έχουν φέρει σε μαγαζιά σαν το δικό μας μια αναπάντεχη ακμή».

Ο Β. Γεραμάς μαζί με τον αδελφό του Γιάννη συνεχίζουν μαζί από τη δεκαετία του '90 μια επιχείρηση με φωτογραφικά που είχε ανοίξει ο πατέρας τους το '50. «Φυσικά, δεν έχουν ανέβει οι δουλειές στα επίπεδα της δεκαετίας του '90, αλλά η αλλαγή είναι σημαντική», θα μας πει. Κοιτώντας μια διαφήμιση της επιχείρησής από εκείνη την εποχή, διαβάζουμε τη φράση «Η κρυφή γοητεία της ασπρόμαυρης φωτογραφίας» και τον ρωτάμε να μας πει με λίγα λόγια σε τι έγκειται αυτή. «Εκφράζει πολύ το συναίσθημα», απαντά. «Ο φωτογράφος περιορίζεται –ευεργετικά κατά τη γνώμη μου– σε τόνους του γκρι, του λευκού και του μαύρου, και με τη χρήση του φωτισμού σε σκιές ή σε υπερεκθέσεις, μπορεί να αποδίδει πολύ ζωντανά την ένταση της στιγμής. Δεν πιστεύω όμως πως η ψηφιακή και η αναλογική φωτογραφία είναι αντίπαλοι. Η φωτογραφία έχει κοινούς κανόνες, αλλά διαφορετικές εκφράσεις. Το φιλμ, ωστόσο, προσφέρει μια τρισδιάστατη απεικόνιση με ένα εξαιρετικό βάθος πεδίου που δεν μπορεί να αποδώσει το ψηφιακό μέσο».

Αραγε, εκτιμά πως η πρόσφατη νέα τάση, αυτή η επιστροφή στο φιλμ, θα κρατήσει; «Η τέχνη αυτή, που είναι πια στον τρίτο αιώνα ζωής της, θέλει τον χρόνο της για να ωριμάσει. Αλλά επειδή απαιτεί μια κατάθεση ψυχής από τον φωτογράφο, καθότι αυτός δεν μπορεί απλώς να πατήσει το κουμπί και να βγάλει μια όμορφη εικόνα, νομίζω ότι θα συνεχίζει να προσφέρει έναν ξεχωριστό τρόπο έκφρασης και να προσελκύει συνεχώς νέους "πιστούς". Πιστεύω, όμως, ότι μέσα στα επόμενα χρόνια, θα είναι μια τέχνη που θα θαυμάζουν πολλοί, αλλά λίγοι θα γνωρίζουν».

Στις φωτογραφίες του Μιχάλη Μπόσκου το φως έχει αποτυπώσει στιγμές στον Φλοίσβο του Παλαιού Φαλήρου, με τις σιλουέτες των λουομένων και των περαστικών να συνδυάζονται με τη γλυπτή προκυμμία που σχεδίασε η Νέλλα Γκόλαντα κατά τη δεκαετία του '80.

LIMASSOL

BLU MARINE

EUROPE'S NEW RIVIERA

Invest in the centre of everything

LIMASSOL
MARINA
2 minutes

MARINA
BEACH
2 minutes

DUBAI WORLD
CRUISE TERMINAL
5 minutes

INTERNATIONAL
BUSINESS QUARTERS
5 minutes

INTERNATIONAL
SCHOOLS / UNIVERSITIES
5 minutes

CITY OF DREAMS
CASINO RESORT
10 minutes

SHOPPING
MALL
10 minutes

GOLF
RESORT
10 minutes

FOR SALE LUXURY 1-6 BEDROOM SEAFRONT APARTMENTS
Prices from €748,000+vat

SINCE 1960

Leptos Group

+357 97 875 616

info@limassolblumarine.com

www.limassolblumarine.com